

בבלי ירושלמי תוספתא

חוברת שבועית ללימוד בי"ת
ביחד עם **תכשיטי הבית**
פרק נ"ך ליום

בעידודו של מו"ר הרח"צ שליט"א

פרשת
שמות
י"ט – כ"ה טבת תשפ"ד

יוצא לאור ע"י חסידי ברסלב
יבנאל עיר ברסלב – עיר השמחה

ניתן להשיג בתיבה בכניסה ל'היכל מוהרא"ש'

או שלח צרף למייל: breslevsheli1@gmail.com

נדפס לזכות נשמתו הטהורה

של כ"ק אדמו"ר עט"ר

מוהרא"ש

ר' אליעזר שלמה בן

ר' מנחם זאב זי"ע

לזכות מורנו ורבנו הרה"צ

ר' יצחק שמואל אהרן

לעזער שליט"א

יהי רצון שימשיך להנהיג את הקהילה
הקדושה מתוך בריאות איתנה ונחת מכל
יצ"ח ותלמידיו

לזכות נשמתם הקדושה והטהורה של

רבי חייא ובניו חזקיה ויהודה

ולזכות

רב המנונא סבא ורב הונא ריש גלותא

סְמָדַר. עֲנָבִים דַּקִּין בְּהַתְחָלָתָן לְאַחַר שֶׁפָּרְחוּ מִיָּד: וְכַמָּה הִיא יָפָה. הַקְּרָקַע לִימָּכֵר כְּשֶׁהִיא סְמָדַר וּלְהָבִיל בְּאוּ: **בר"א.** בְּנִיסּוּמְנִי אֹגֶב קַרְקַע: בְּזְמַן שֶׁאָכְלָה לוּלְבֵי גְּפָנִים. הָאִשְׁכּוֹלוֹת נִרְאָה בְּחֲנֻיּוֹת הַגְּפָנִים וְנִיכָּר וְעַדַיִן לֹא פָּרַח לִהְיוֹת הָעֲנָבִים גְּמוּרִים וְהוּא לוֹלְבּוֹ וְכֵן יְחוֹר בְּתִאנִים: **אֲבָל אָכְלָה פֵּגִים.** בְּתִאנָה אוֹ בּוֹסֶר בָּעֲנָבִים שֶׁהֵן עֲנָבִים גְּמוּרִים רוֹאִין אוֹתָן מִן הָעֲיִידִית. אוֹתָהּ שִׁנּוּמָא ב"ד מֵאָה וּמֵאתַיִם יְבֻבֶּה קַרְקַע בְּמֵאָה אוֹ בְּמֵאתַיִם מִן הָעֲיִידִית שֶׁבַּנְּכָסִיו: **וְלֹא תֵימָא.** דְּהַאי מֵיטַב שֶׁל נִיזָק דְּקָאָמַר ר' יִשְׁמָעֵאל וְקָשְׁיָא לָן בְּפ"ק אָכְלָה בְּחוּשָׁה מִשְׁלֵם מֵיטַב שְׁמִינָה וְתַרְצָה רַב אִידִי בְּגוֹן שֶׁאָכְלָה כּוּ' דְּהַמּוֹצִיא מַחֲבִירוֹ עָלָיו הָרְאָיָה וּכְחוּשָׁה הוּא דְּמִשְׁלֵם אֶלָּא מֵאי מֵיטַב דְּנִיזָק דְּקָאָמַר ר' יִשְׁמָעֵאל לָאו בְּסִפְקָא מְיֵירִי וְה"ק אוֹתָהּ עֲרוּגָה שֶׁאָכְלָה יְשַׁלֵּם כִּפְי מָה שֶׁהָיְתָה רְאוּיָה לְהֻטִיב וּלְהִשְׁבִּיחַ לְקַמִּיפָּה: **בי הֵיאַךְ דְּסָלִיק.** בִּימּוֹת הַקָּצִיר: סְמָדַר. לְאַחַר שֶׁפָּרְחוּ הָעֲנָבִים מִיָּד וּלוּלְבִין קוֹדֶם שֶׁפָּרְחוּ: **ד"ה וְתוּ.** הוֹסִיף סְמָדַר עַמְּדֵם בִּמְשָׁנָתוֹ: **בְּחֹשׁ נוֹפְגָא.** לְגַבּוֹת מִן הַתְּאֵנִים מַה שֶׁיִּתְחַיְּשׁוּ הָעֲנָבִים בִּגְפָנִים אִם יַעַמְדוּ שָׁם עַד הַבְּצִיר שֶׁתְּמִיד יוֹנְקִים לְחֹלְחֹה הַגֶּפֶן: **אֲבָל אָכַר מְסַיְּמֵי וּמְסַיְּמֵי וְאַגַּ הָנָא יְחַיֵּשׁ לְבָרְחוּ נוֹפְגָא ר"ש.** דְּשִׁמְעָנָא לֵיהּ מִן הַתַּשְׁלוּמִין בְּפִי מָה שֶׁעָתִידָה לְהַכְּחִישׁ: **נִבְי חָיֵיב.** בְּדְמֵי וְלָדוֹת קָמַיְירֵי דְּמִנָּכָה לוֹ מָה שֶׁהִבְעִל עָתִיד לִיתֵּן בְּשָׂכַר הַמְיֻלֶּדֶת וְנֶזֶק הָאִשָּׁה שֶׁהִיא נוֹזֶקֶת וּמִצְטַעֶרֶת עַכְשָׁיו יוֹתֵר מִשֶּׁיֵּלֵד לָהּ חַיָּה חֲרֵי הוּא מְשַׁלֵּם לְאִשָּׁה נֶזֶק וְצַעַר וְנִמְצָא הַכֹּל בִּכְלָל וּמִדְּמֵי וְלָדוֹת שֶׁהוּא נוֹתֵן לְבַעַל מְנַכֶּה לוֹ שָׂכָר חַיָּה: **נִבְי מְזוֹנוֹת.** שֶׁהוּא צָרִיךְ לְהוֹסִיף עַל מְזוֹנוֹת אִשְׁתּוֹ בִּימֵי קְרִישׁוּתָהּ וְהַשְׁתָּא אֵין קְרִישׁוּי אֶלָּמָא מְנַכִּינַן מָה שֶׁהוּא עָתִיד לְהוֹצִיא: **דְּקָלָא פְּרָסָאה.** חֶשְׁבּוֹן הוּא מֵאָד וְנִישּׁוּם בְּפִי עַצְמוֹ: מִמַּאנִי

אָכְלָה סְמָדַר ר' יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר רוֹאִין אוֹתָן כְּאִילּוּ הֵן עֲנָבִים עוֹמְדוֹת לְיִבָּצֵר. וַאֲפִילּוּ אִם נִתְקַלְקֵל הַמּוּשְׁוִיר֙ת מְשַׁלֵּם בְּעֲנָבִים הָעוֹמְדוֹת לְיִבָּצֵר וְדַוְקָא בְּסְמָדַר דְּעֲנָבִים פְּעָמִים שֶׁאִלּוּ מִתְקַלְקְלִים וְאִלּוּ נִיצּוֹלִים לְפִיכָךְ אֵין נִידּוֹנִין בְּמִשְׁעוֹלֵי אֲבָל תְּבוּאָה רְגִילָה לְהִתְקַלְקֵל כּוֹלָּהּ יַחַד וּבְחָזִיז מוֹדֶה ר' יְהוֹשֻׁעַ אוֹ כְּרַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אוֹ כְּרַבָּנָן וּבְתְבוּאָה גְּדוֹלָה כְּמוֹ סְמָדַר בְּעֲנָבִים יִסְבּוֹר בְּמִשְׁוִיר֙ שָׁבוּ אִי נַמִי בְּתְבוּאָה לֹא קָנָסוּ כָּל כָּךְ כְּמוֹ בְּעֲנָבִים וְלֹא יְהֵא נִידּוֹן בְּמִשְׁוִיר֙ שָׁבוּ לְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְדַוְקָא בְּסְמָדַר דְּעֲנָבִים דְּאַ"ג דְּאָמַר ר' יְהוֹשֻׁעַ רוֹאִין אוֹתָן כְּאִילּוּ עוֹמְדוֹת לְיִבָּצֵר מ"מ שָׁמַיִן אוֹתָן אֹגֶב קַרְקַע דְּהָא ר"ש נָמֵי קָאָמַר הָכִי בְּפֵגִים אוֹ בּוֹסֶר וְע"כ אֹגֶב קַרְקַע שָׁמַיִן אוֹתָן כֵּיוָן דְּרַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אוֹ כְּרַבָּנָן וּבְפֵירוֹת גְּמוּרִים דַּוְקָא קָאָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן דְּמִשְׁלֵם פֵּירוֹת גְּמוּרִים בְּמִשְׁנָתֵנוּ:

וּמַאי נִיהוּ כִּי הֵיכִי דְּסָלִיק. הָכָא מִשְׁמַע דְּסָמָךְ אֲבִיי דְּפַלְיגִי דְּנִידּוֹן בְּמִשְׁוִיר֙ שָׁבוּ וְהִקְשָׁה ר"ת דְּבְרֵיהֶם הַנִּיזָּקִין (גיטין דף מה: ושם) ס"ל לְאַבַּיֵי דְּפַלְיגִי אִי שַׁיְּימִינַן בְּדַנְזִיק אוֹ בְּדַמְזִיק וְי"ל אַע"ג דְּמִשְׁמַע דְּפַלְיגִי אִי בְּדַמְזִיק אִי בְּדַנְזִיק דְּהָא תְּנָיָא פ"ק (דף ו:) בְּהֶדְיָא מֵיטַב שֶׁדָּהוּ שֶׁל נִיזָק וּמֵיטַב כַּרְמוֹ שֶׁל נִיזָק דִּבְרֵי ר' יִשְׁמָעֵאל ר"ע אוֹמֵר כּוּ' מ"מ מִשְׁמַע לֵיהּ לְאַבַּיֵי דִּבְמִשְׁוִיר֙ נָמֵי פְּלִיגִי מִדְּקָאָמַר ר"ע לֹא בָּא הַכָּתוּב דְּמִשְׁמַע שִׁרּוּעָה לוֹמַר לֹא בָּא הַכָּתוּב לְהַחְמִיר עַל הַמַּזִּיק כְּמוֹ שֶׁאָמְרָה אֶלָּא דַּוְקָא לְגַבּוֹת לְנִזָּקִין מִן הָעֲיִידִית לָבַד וְאִי בְּעֲיִידִית לְחוּדֵיהּ פְּלִיגִי א"כ לֹא הָיָה ר' יִשְׁמָעֵאל מַחְמִיר עַל הַמַּזִּיק טְפֵי מִר"ע אֶלָּא אַדְרַבָּה הָיָה ר"ע מַחְמִיר טְפֵי דְּאִין חַיֵּיב לְקַנּוֹת מֵעֲיִידִית דְּנִיזָק אִם אֵין לוֹ בְּדִפְרִשׁית בְּפ"ק (דף ו: ושם ד"ה כגון): **ר'** שִׁמְעוֹן בַּר יְהוּדָה הַיְינוּ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ. תֵּימָה אַמַּאי לֹא קָאָמַר בָּרוּךְ וּתְנֵי בד"א בְּזְמַן שֶׁאָכְלָה לוּלְבֵי גְּפָנִים וְסִמְדַּר וי"ל מִשּׁוּם ר"ש בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים שֶׁאָכְלָה לוּלְבֵי גְּפָנִים וְיִחוֹרֵי תְּאֵנִים הָא סְמָדַר רוֹאִין אוֹתָן כְּאִילּוּ עֲנָבִים עוֹמְדוֹת לְיִבָּצֵר אֵימָא סֵיפָא אָכְלָה פֵּגִים אוֹ בּוֹסֶר הוּא דְּרוֹאִין אוֹתָן כְּאִילּוּ עֲנָבִים עוֹמְדוֹת

**אָכְלָה סְמָדַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר רוֹאִין אוֹתָן כְּאִילּוּ הֵן עֲנָבִים עוֹמְדוֹת לְיִבָּצֵר וַחכ"א רוֹאִין כַּמָּה הָיְתָה יָפָה כַּמָּה הָיְתָה יָפָה וְכַמָּה הִיא יָפָה עַכְשָׁיו. רַבִּי שִׁמְעוֹן בד"א בִּזְמַן שֶׁאָכְלָה לוּלְבֵי גְּפָנִים וְיִחוֹרֵי תְּאֵנִים אֲבָל אָכְלָה פֵּגִים אוֹ בּוֹסֶר רוֹאִין אוֹתָן כְּאִילּוּ עֲנָבִים עוֹמְדוֹת לְיִבָּצֵר חֲכָמִים אוֹמְרִים כַּמָּה הָיְתָה יָפָה כַּמָּה הָיְתָה יָפָה וְכַמָּה הִיא יָפָה עַכְשָׁיו. אֶלָּא מֵאי אִית לָךְ לְמֵימַר בְּשִׁשִּׁים ה"נ בְּשִׁשִּׁים אָמַר אַבַּיֵי ר' יוֹסֵי הַגְּלִילִי הִיא דְּאָמַר דָּבָר אֶחָד ר' יוֹסֵי הַגְּלִילִי הָא דְּאָמַר רַבִּי יִשְׁמָעֵאל דְּתַנְיָא מֵיטַב שֶׁדֵּהוּ וּמֵיטַב כַּרְמוֹ שֶׁל נִיזָּק דִּבְרֵי ר' יִשְׁמָעֵאל ר"ע אוֹמֵר לֹא בָּא הַכָּתוּב אֶלָּא לְנִיזָּקִין מִן הָעֲיִידִית וְק"ו לְהַקְדֵּשׁ וְלֹא תֵימָא קָרֵב אִידִי בַּר אֶבְיַן דְּאָמַר רַב אִידִי בַּר אֶבְיַן שֶׁאָכְלָה עֲרוּגָה בֵּין הָעֲרוּגוֹת וְלֹא יָדְעִינַן אִי כְּחוּשָׁה הָוְיָא אִי שְׁמִינָה הָוְיָא דְּאָמַר קוֹם שַׁלֵּם שְׁמִינָה בְּמֵיטַב דְּאִיכָּא הַשְׁתָּא דְּהָכֵי לָא אָמְרִינַן מַאי מַעֲמָא הַמּוֹצִיא מֵחֲבִירוֹ עָלָיו הָרְאָיָה אֶלָּא בְּמֵיטַב דִּלְקַמְיָיתָא וּמַאי נִיהוּ כִּי הֵיכִי דְּסָלִיק אָמַר מַר ר"ש בֶּן יְהוּדָה אוֹמֵר מְשׁוּם ר"ש בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים שֶׁאָכְלָה לוּלְבֵי גְּפָנִים וְיִחוֹרֵי תְּאֵנִים הָא סְמָדַר רוֹאִין אוֹתָן כְּאִילּוּ עֲנָבִים עוֹמְדוֹת לְיִבָּצֵר אֵימָא סֵיפָא אָכְלָה פֵּגִים אוֹ בּוֹסֶר הוּא דְּרוֹאִין אוֹתָן כְּאִילּוּ עֲנָבִים עוֹמְדוֹת

**לְיִבָּצֵר הָא סְמָדַר רוֹאִין אוֹתָן כַּמָּה הִיא יָפָה וְכַמָּה הָיְתָה יָפָה אָמַר רָבִינָא כָּרוּךְ וּתְנֵי בד"א בִּזְמַן שֶׁאָכְלָה לוּלְבֵי גְּפָנִים וְיִחוֹרֵי תְּאֵנִים אֲבָל אָכְלָה סְמָדַר פֵּגִים אוֹ בּוֹסֶר רוֹאִין אוֹתָן כְּאִילּוּ עֲנָבִים עוֹמְדוֹת לְיִבָּצֵר אִי הָכִי ר"ש בֶּן יְהוּדָה הַיְינוּ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אֵיפָא בֵּיניֵיהוּ בְּחֹשׁ נוֹפְגָא וְלֹא מְסַיְּמֵי וּמְסַיְּמֵי אַבַּיֵי אָמַר מְשׁוּם ר"ש בֶּן יְהוּדָה הִיא דְּתָנֵיא ר"ש בֶּן יְהוּדָה אוֹמֵר מְשׁוּם ר"ש בֶּן מְנַסְיָא אוֹנֵס אֵינוֹ מְשַׁלֵּם אֶת הַצַּעַר מִפְּנֵי שֶׁסּוֹפָהּ לְהִצְטַעֵר תַּחַת בַּעֲלָהּ מִבְּעוֹד יוֹמָהּ לוֹ אֵינוֹ דּוֹמֶה נִבְעֶלֶת בְּרָצוֹן לִנְבְעֶלֶת בְּאוֹנֵס אָמַר אַבַּיֵי הָנֵי תְּנָאֵי וְר"ש בֶּן יְהוּדָה אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוּדָה הָא דְּאָמַרְתָּ הָנֵי תְּנָאֵי מַאי הִיא דְּתָנְיָא רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר נְכִי מְזוֹנוֹת מ"ד נְכִי חַיָּה כ"ש נְכִי מְזוֹנוֹת וּמ"ד נְכִי מְזוֹנוֹת אֲבָל נְכִי חַיָּה לֹא דְּאָמַר לֵיהּ אִתְּתָא דִּידִי פִּקְּחָא הִיא וְלֹא מִבְּעָיָא חַיָּה רַב פָּפָּא וְרַב הוּנָא בְּרֵיהּ דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ עָבְדוּ כַּוָּותֵיהּ דְּר"נ בְּשִׁשִּׁים לִישָׁנָא אַחֲרִינָא רַב פָּפָּא וְרַב הוּנָא בְּרֵיהּ דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ שְׁמוּ דִּקְלָא אַגַּב קְטִינָא דְּאַרְעָא וְהִלְכְתָא כַּוָּותֵיהּ דְּרַב פָּפָּא וְרַב הוּנָא בְּרֵיהּ דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ בְּרִקְלָא דַּאֲרַמָּאָה וְהִלְכְתָא כַּוָּותֵיהּ דְּרֵישׁ גְּלוּתָא בְּרִקְלָא פַּרְסָאָה אֶלְעָזָר וְעֶזְרָא הוה

דְּהָתָם חַיֵּישׁ לְבָרְחוּ נוֹפְגָא מִדְּקָתָנֵי שֶׁהֵאוֹנֵס נוֹתֵן אֶת הַצַּעַר וּמִפְּתָה פָּטוּר וּמִדְּפָטְרִינַן מִפַּתָּה אִלְמָא חַיֵּישׁ לְבָרְחוּ נוֹפְגָא מַה שֶׁסּוֹפָהּ לְהִצְטַעֵר תַּחַת בַּעְלָהּ הָלְכָךְ בְּעֵי צַעַר דְּמִיאָה: הוה

חָוָה סַיִּים מְסַאנֵי אוּכְמֵי. מִשְׁמַע שֶׁלֹּא הָיוּ רְגִילִין בְּמִנְעָלִים שְׁחוֹרִין וְכֵן מִשְׁמַע בְּסֵדֶר תַּעֲנִיּוֹת אֶלָּא (תענית כב. ושם) [דְּקָאָמַר אַדְּהָכֵי אֶתָא הַהוּא גַּבְרָא דְּסַיֵּים מְסַאנֵי אוּכְמֵי וְלֹא רָמֵי חוּטֵי כְּדִי שֶׁלֹּא יִכִּירוּ בּוֹ שֶׁהוּא יְהוּדִי וְתִימְהֵי דְּבָבָ"ק דְּבִיצָּה (דף טו.) תָּנֵן אֵין מְשַׁלְּחִין מִנְעָל לְבֶן בִּירִ"ט מִפְּנֵי שֶׁצְּרִיךְ בִּיצַּת הַגִּיר לְהַשְׁחִירוֹ מִשְׁמַע שֶׁלֹּא הָיוּ נוֹעֲלִים אֶלָּא שָׁחוֹר וְאוֹמַר ר"ת דְּהַמְנַעֵל וְדַאי הָיָה שָׁחוֹר אֲבָל קְרָצוֹת הָיוּ לָבָנוֹת וּמִסְאנֵי אוּכְמֵי דְּהָכָא וּדְמֻסֶּכֶת תַּעֲנִית הָיְינוּ הַמִּנְעָל וְהַקְּרָצוֹת הַכֹּל הָיָה שָׁחוֹר וְהָיְינוּ דְּאָמְרִינַן בְּפֶרֶק בֶּן סוֹרֵר (סנהדרין דף עד: ושם) בְּשָׁעַת הַשְׁמָד אָפֵי' לְשִׁנּוּיֵי עֲרָקָתָא דְּמִסְאנֵי אָסוּר שֶׁהַקְּרָצוֹת הָיוּ מְשֻׁנּוֹת מִשֶּׁל גְּבָרִים וַאֲבֵילוּת דְּאֵלִיעֶזֶר הָיָה בָּזוּי שֶׁהָיָה לָבוּשׁ שְׁחוֹרִים וּמִתְכַּסֶּה שְׁחוֹרִים וְהָיָה רוֹצֶה שֶׁאֲפִלּוּ הַקְּרָצוֹת יִהְיוּ שְׁחוֹרִים שֶׁלֹּא יֵהָא עָלָיו בְּכָלָל צַד לְבָנוּת מִפְּנֵי חִיכָּתָהּ שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם:

כְּתַב לִרְאשׁוֹן וְלֹא חָתְמָה לוֹ כוּ'. בְּסוֹף מִי שֶׁהָיָה נָשׂוּי (כתובות דף עה. ושם) מְפָרֵשׁ רַב אַשִׁ דְּאֲפִילּוּ ר"מ לֹא קָאָמַר אֶלָּא בְּשִׁנּוּי לְקוּלְתָּא דְּאִם אֵיתָא דְּנָחַת רוּחַ עֲבָדָהּ מַקָּפָא אַבְעֵי לָהּ לְמֶעְבַּד אֲבָל בְּלוֹקֵחַ אֶחָד אֲפִילּוּ ר"מ מוֹדֶה וְא"ת דִּבְפֵ' הַנִּזְקָק (גיטין נה. ושם) גַּבֵּי לָקַח מִן הָאִישׁ וְחָזַר וְלָקַח מִן הָאִשָּׁה מַקְחוֹ בָּטֵל אָמַר רַב לֹא שָׁנוּ אֶלָּא דְּאָ"ל לֵךְ חֲזֹק וּקְנֵי אֲבָל בְּשִׁטָּר קִנּוּי וְאִלְּקַח מִן הָאִישׁ וְחָזַר וְלָקַח מֵהָאִשָּׁה קַיְּ"ל כְּדִמְוֹכִיחַ בְּסוֹגְיָא וְאוֹר"י שֶׁיֵּשׁ לְחַלֵּק בֵּין כְּתֻבָּה בְּשִׁטָּר עִצְמוֹ שֶׁל בַּעַל לִכְתֻבָּה שְׁטָר בְּפִנֵּי עַצְמוֹ וְעוֹד אוֹמַר ר"י דְּאֲפִילּוּ בְּשִׁטָּר שֶׁל בַּעַל מִיירֵי הָהֵם אֶלָּא שֶׁכְּתָבָהּ שֶׁהִיא עַצְמָהּ מְבָרָה לְלְקוּחוֹת אֲבָל חָתְמָה לוֹ דְּהָכָא הָיְינוּ שֶׁמְּחֻלָּה שֶׁעִבּוּד כְּתוּבָּתָהּ שֶׁיֵּשׁ לָהּ עַל שָׂדֶה זוֹ וְכֵן מִשְׁמַע לְשׁוֹן חָתְמָה כְּלוֹמַר שֶׁנִּתְרַצִּית בְּמַקָּח וְלֹא מְחָתָה בּוֹ וְה"ר אֶלְעָזָר מִשְׁנ"ץ פִּי' דְּטַעְמָא דְּרַב הָהֵם דְּבִשְׁטָר קוֹנֶה מִשּׁוּם דִּס"ל אַחֲרָיוּת טָעוּת סוֹפֵר הוּא וְהָוֵי כְּאִילּוּ קִבֵּל עָלָיו אַחֲרָיוּת אֲבָל אִם פֵּירֵשׁ בְּלֹא אַחֲרָיוּת לֹא קָנָה אֲפִי' בְּשִׁטָּר וְשִׁמּוּאֵל דְּאָמַר עַד שֶׁתִּכְתּוֹב לוֹ אַחֲרָיוּת מִשּׁוּם דְּקָסָבַר אַחֲרָיוּת לְאו טָעוּת סוֹפֵר הוּא דְּפֵלִינִי בְּהָכִי בְּפ"ק דְּבָבָא מְצִיעָא (דף יד.) דְּשִׁמּוּאֵל קָאָמַר בְּהָהִיא דְּשִׁעְבּוּד צְרִיךְ לוֹמַלְוֶה וְרַב נָמֵי אָמַר הָהֵם נִמְצָא שֶׁאֵינוֹ שָׁלוֹ רַב אָמַר יֵשׁ לוֹ מְעוֹת וְיֵשׁ לוֹ שְׁבָח וּמִשְׁמַע דְּפִשִׁיטָא לֵיהּ דְּאַפִּי' לֹא פֵּירֵשׁ לוֹ אֶת הַשְׁבָח קָאָמַר רַב דְּיֵשׁ לוֹ שְׁבָח וְהֵיינוּ מִשּׁוּם דְּאִית לֵיהּ לְאַחֲרָיוּת טָעוּת סוֹפֵר הוּא:

וְפָסַק הֲלָכָה בְּר"ש דְּאָמַר אֲבָלָה פְּרוֹת גְּמוּרִין בּוֹ'. פִּי' ר"ח דְּמַהֲבָא פְּשִׁיטָא לָן בְּפֶרֶק עֲרֵה בְּכוֹתֵבוֹת (דף נא. ושם) דְּכָל הַיּוֹמֶדֶת לְגוֹזֵז בְּגִזּוּז דְּמֵי לְעִנְיַן בַּעַל חוֹב דְּלֹא טָרִיחַ לְהוּ אע"ג דְּפַלּוּגְתָּא לְעִנְיַן שְׁבוּעָה בְּפֶרֶק שְׁבוּעַת הַדַּיָּנִין (שבועות דף מג. ושם) בַּעֲנָבִים הָעוֹמְדִים לְיֵבֵּשׁ אי כְּבְצוּרוֹת דְּמֵיקַר אי לֹא: **הַמַּגְדִּישׁ** בְּתוֹךְ שָׂדֶה חֲבֵירוֹ וכו'. אִצְטְרִיךְ לְמֵימְנֵיהּ אוֹ לְמִסְתָּמָא דְּלֹא כְּרַבִּי אוֹ לְאַשְׁמוּעִינַן דְּאֲפִילּוּ רַבִּי מוֹדֶה בְּהָא כְּדְמְפָרֵשׁ בַּגְּמָרָא:

לְבָתָּה הֲרוּחַ בּוֹלַעַת פִּטּוּרִין. פִּי' דְּבִרְחִיצַת מְצִיעָה אִיירֵי דְּמִשְׁמַע בַּגְּמָ' דְּסָתַם לֵיבוּי דְּרוּחַ מִיירֵי בְּרוּחַ מְצִיעָה מִדְּפָרֵיךְ עָלָהּ דְּבְרֵישָׁא וְלֵיתֵי בְּזוֹרֶה וּרְוּחַ מְסִיעָתְנוּ וְאִי בְּרוּחַ שֶׁאֵין מְצִיעָה הָא לָא הָכָא לֵיהּ לְאֲסוּקֵי אַדַּעְתִּיהּ וְא"ת בֵּיוָן דְּמִתְלַבְּטָה בְּרוּחַ מְצִיעָה יִתְחַיֵּב הָאַחֲרוֹן שֶׁל הַנֶּחָת עֲצִים וְאוֹר' דְּבָבָל דּוּכְתֵי אִשְׁכָּחַן שֶׁמִּתְחַיֵּב לְעִנְיַן אֵשׁ בְּשֶׁכְּבָל לְהַזִּיק בְּרוּחַ מְצִיעָה כְּגוֹן אֲבָנוֹ וְסִכְיָנוֹ וּמַשְׁאוֹ שֶׁהֲנֵיחָן בְּרֹאשׁ גַּגּוֹ וְנָפְלוּ בְּרוּחַ מְצִיעָה וְהִזִּיקוּ וְכוֹפֵף קָמֵת חֲבֵירוֹ בְּפֵנֵי הַדְּלֵיקָה דְּמִטְּיָא לֵיהּ בְּרוּחַ מְצִיעָה וְאֵין לְחַלֵּק מִשּׁוּם דְּבַהֲנָהּ אֵין מְחוֹשֶׁב אֶלָּא הוֹלְכַת הָאֵשׁ בְּעִלְמָא ע"י רוּחַ מְצִיעָה אֲבָל כָּאן מְחוֹשֵׁב לֵיבוּי וְאֵין שָׁם אֵשׁ עָלָיו וְלֹא קָרֵינָא בֵּיהּ הַמַּבְעִיר שֶׁהַ בְּעֵרָה דְּקָא בָּ"ק (דף ט:) אָמַר גַּחֶלֶת בְּמָה דְּשָׁכְיָא לֵיהּ מְעַמְּעָא עַמְיָא וְאָזְלָא אע"פ שֶׁמִּתְנַדֶּדֶת בְּטֻלְטוּלָהּ מְעַמְּעָא עַמְיָא וְאָזְלָא הָא אִם נִדְרְכָה לְהִתְלַבְּטוֹת ע"י נִדְנוּדוֹ שֶׁל חֹרֶשׁ הַמְּטֻלְטָלָה הָיְתָה הַמּוֹסֵר לוֹ חַיָּב הָכָא נָמֵי יְהֵיא הָאַחֲרוֹן חַיָּב אע"פ שֶׁמְּחוֹשֵׁב לֵיבוּי ר"ל דִּלְבָתָּהּ הָרוּחַ דְּמִתְנֵי' קַאֵי אָבָא אַחַר וְלִיבְּתָה דְּהַשְׁתָּא הָוֵי לֵיבָּה וְלִיבְּתָה הָרוּחַ בִּבְרִייְתָהּ דְּגַמְ' וְכֵן מְשַׁמַע לִישָׁנָא דְּכוּלֵּן דְּבְאִין בְּלֵיבוּיוֹ כְּדֵי לְלַבּוֹת וְלֹא בְּרוּחַ בְּפֵנֵי עַצְמוֹ כְּדֵי לְלַבּוֹת כְּמוֹ שֶׁאָפְשָׁרָ בְּגַמְ' וּבְחֻמָּם דְּחַק לְפָרֵשׁ דְּלִיבְּתוּ הָרוּחַ הָיְינוּ לֵיבָּה וְלִיבְּתוּ הָרוּחַ אֶלָּא נִרְאֶה לְפָרֵשׁ דְּלִיבְּתוּ הָרוּחַ הָיְינוּ שֶׁלִּיבְּתָה הָרוּחַ בְּפֵנֵי עַצְמָהּ בְּרוּחַ שֶׁאֵין מְצִיעָה וְלִיבָּה וְלִיבְּתוּ הָרוּחַ בְּגַמְ' בֵּין מִצִּיעָה וּבֵין אֵין מְצִיעָה וּכְגוֹן שֶׁקּוֹדֶם לֵיבוּי בָּבָר בָּא הָרוּחַ שֶׁלִּבְּתוּ לְבִסּוֹף אֵינָהּ רוּחַ שֶׁיִּתְיַבֵּשׁ דְּמֵאַחַר שֶׁבָּא בְּבָר כְּבָר לִי שֶׁאֵינוֹ מְצִיעָה כְּמְצִיעָה וְכֵן מְשַׁמַע מִתּוֹךְ תִּירוּצוֹ שֶׁל רָבָא שֶׁתִּירֵץ בְּגוֹן שֶׁלִּיבָּה בְּרוּחַ מְצִיעָה וְלִיבְּתוּ הָרוּחַ בְּרוּחַ שֶׁאֵינָהּ מְצִיעָה מִבְּלַל דְּמַעֲיקַרָא ס"ד שֶׁמְּעִיקָּרָא בָּא הָרוּחַ שֶׁלִּבְּסוֹף לִיבָּה וְכֵן מְשַׁמַע בִּירוּשַׁלְמִי דְּמַתְנִיתִין אִיירֵי בְּרוּחַ שֶׁאֵינָהּ מְצִיעָה דְּגַרְסִינַן הָתָם לִיבְּתוּ הָרוּחַ בּוֹלַע פְּטוּרִין תָּנֵן אֲמוֹרָיִן בְּרוּחַ שֶׁל אֲנוּסִים אֲבָל בְּרוּחַ שֶׁהֶעוֹלָם מִתְנַדֵּב בּוֹ חַיָּב ר' יוֹחָנָן וְר"ל תַּרְוַיְיהוּ אָמְרֵי אַפִּי' בְּרוּחַ שֶׁהָעוֹלָם מִתְנַדֵּב בּוֹ פָּטוּר וְהָעֲמִידוּ הוּא בָּא וְהֶעֱמִידוֹ אֵין בָּא:

סלתא

חָוָה סַיִּים מְסַאנֵי אוּכְמֵי וְקָאֵי בְּשׁוּקָא דְּנַהֲרָדְעָא אַשְׁכְּחוּהוּ דְּנַהֲרָדְעָאֵי וְאָמְרִי לֵיהּ מַאי שְׁנָא הָנֵי גְּלוֹתָא וְא"ל מַאי שְׁנָא הָנֵי מְסַאנֵי אָמַר לְהוּ דְּקָא מַאֲבִילְנָא אִירוּשָׁלַיִם אָמְרוּ לֵיהּ אַתְּ חֲשַׁשְׁתָּ לְאִירוּשָׁלַיִם סָבוּר יוֹרֵדָא הָוָה אַרְיוּחָ וְחָבְשׁוּהּ אָמַר לְהוּ גַּבְרָא רַבָּה אֲנָא אָמְרוּ לֵיהּ מָנָא יַדְעִינַן אָמַר לְהוּ אוֹ אַתּוּן בָּעוּ מִינַּאי מִילְּתָא אוֹ אֲנָא אִיבָּעֵי מִינַּיְיכוּ מִילְּתָא אָמְרוּ לֵיהּ בָּעֵי אַתְּ אָמַר לְהוּ מַאן אָמַר דְּקָיְן כּוּפְרָא מַאי מִשְׁלַם אָמְרוּ לֵיהּ מִשְׁלַם דְּמֵי כּוּפְרָא וְהָא תַּנְיָא א"ל מִשְׁלַם דְּמֵי תַּמְרֵי אָמַר לְהוּ וְהָא לָאו תַּמְרֵי שָׁקֵל מִינֵּיהּ אָמְרוּ לֵיהּ אִיכָּא לָן אַתְּ אָמַר לְהוּ בְּשִׁשִּׁים אָמְרוּ לֵיהּ מַאן אָמַר בַּוְּהוּתֵיךְ אָמַר לְהוּ הָא שְׁמוּאֵל חַי וּבֵית דִּינוֹ קַיָּם שָׁדְרוּ קַמֵּיהּ דִּשְׁמוּאֵל אָמַר לְהוּ שִׁפּוֹר קָאָמַר לְכוּ בְּשִׁשִּׁים וְשַׁבְקוּהוּ: ר"ש אוֹמֵר אֲכָלָהּ פֵּירוֹת גְּמוּרִים כו': מ"ט הָא דְּאָמַר רַחֲמָנָא וּבְעֵר בְּשָׂדֶה אַחֵר מִלְּמַד שֶׁשְּׁמָמַן עַל גַּב הַשָּׂדֶה ה"מ מִדֵּי דְּצָרִיךְ לְשָׂדֶה הַנֵּי כֵּיוָן דְּלָא צָרִיכִי לְשָׂדֶה בְּעֵינַיְיהוּ בָּעֵי שְׁלוּמֵי אָמַר רַב הוּנָא בַּר חִיָּיא א"ר יִרְמְיָה בַּר אַבָּא דָּן רַב בַּר"מ וּפְסַק הִלְכְתָא כַּר"ש דָּן רַב בַּר"מ דְּתַנְיָא כָּתַב לְרִאשׁוֹן וְלֹא חָתְמָה לוֹ לְשֵׁנִי וְחָתְמָה לוֹ אִבְּדָה כְּתוּבָּתָהּ הִכְרִי ר"מ רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר יְכוֹלָה הִיא שֶׁתֹּאמַר נַחַת רוּחַ עָשִׂיתִי לְבַעֲלִי אֲפִילּוּ אַתֶּם מַה לָּכֶם עָלַי וּפְסַק הִלְכְתָא כַּר"ש כִּי הָא דְּתָנָן ר"ש אוֹמֵר אֲכָלָהּ פֵּירוֹת גְּמוּרִין מְשֻׁלָּמֶת פֵּירוֹת גְּמוּרִין אִם מָאָה מֵאָה אִם סָאתַיִם סָאתַיִם: **מתני'** הַמַּגְדִּישׁ בְּתוֹךְ שְׂדֵה חֲבֵירוֹ שֶׁלֹּא בִּרְשׁוּת וַאֲכָלָתְן בְּהֶמְתּוֹ שֶׁל בַּעַל הַשָּׂדֶה חַיָּב: **גמ'** פָּטוּר וְאִם הוֹזְקָה בָּהֶן בַּעַל הַגְּדִישׁ חַיָּב וְאִם הִגְדִּישׁ בִּרְשׁוּת בַּעַל הַשָּׂדֶה חַיָּב: לֵימָא תְּנַן דְּלָא כְּרַבִּי דְּאִי כְּרַבִּי הָאֲמַר עַד שֶׁיִּקָּבֵל עָלָיו בַּעַל הַבַּיִת לִשְׁמוֹר אָמַר רַב פָּפָּא הָכָא בְּנִטְּרָ בֵּי דָּרֵי עַסְקִינַן דְּכִיוָן דְּא"ל עַיֵּיל וּגְדוֹשׁ עַיֵּיל וְאַנְטְרֵ לָךְ הוּא: **מתני'** הַשּׁוֹלֵחַ אֶת הַבְּעֵרָה בְּיַד חֵרֵשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן פָּטוּר בְּדִינֵי אָדָם וְחַיָּב בְּדִינֵי שָׁמַיִם שָׁלַח בְּיַד פִּקֵּחַ הַפִּקֵּחַ חַיָּב אֶחָד הַבִּיא אֶת הָאוּר וְאֶחָד הִבְעִיר אֶת הָעֵצִים הַמַּבִיא אֶת הָעֵצִים חַיָּב אֶחָד הַבִּיא אֶת הָעֵצִים וְאֶחָד הֵבִיא אֶת הָאוּר הַמַּבִיא אֶת הָאוּר חַיָּב בָּא אַחֵר וְלִיבָּה לִיבְּתָה רְחוּחַ בּוֹלֵעַ פְּטוּרִין: **גמ'** אָמַר ר"ל מִשְּׁמֵיהּ דְּחִזְקִיָּה לֹא שָׁנוּ אֶלָּא שֶׁמָּצָר לוֹ גַּחֶלֶת וְלִיבָּה אֲבָל מָצָר לוֹ שֶׁלְּהֶבֶת חַיָּב מ"ט מַעֲשֶׂיהָ גָּרְמָה לוֹ וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר אֲפִילּוּ מָצָר לוֹ שֶׁלְּהֶבֶת פָּטוּר מ"ט צַבְתָּא דְּחֵרֵשׁ גְּרָמָה לוֹ וְלֹא מְחַיֵּב עַד שֶׁיִּמְסוֹר לוֹ גַּוְוֹנָא

סלתא

סלקא. עצים דקים: ניבה. כשאדם מדבר מענגע שפתיו ורוחו יוצא: ליתני בויהרה. דחייב משום מלאכה בשבת אע"פ שהרוחו מסייעתו בשעושה מגביהה התבואה ברחת שקורין פליי"א: מצד אחד. דלא אהני איהו: בנון שליבה ברוחו מצויה. דמיירי בלבות לא היתה הרוחו נושבת בחזקה ולא היה מבעיר בכך ובאתה רוח שאינה מצויה ולבתו דמילקא דלא סליק אדעתא הוא אבל זורה לענין שבת שגי לה ברוחו מצויה ולהבי אישתא מבעיר דאי בשישא בו פטור. בשאין ברוחו בפני עצמו בדי ללבות מיירי דאי בשישא בו בדי ללבות אפילו בשישא בליבוי המלבה בדי ללבות לפמה יתחייב דבלאו איהו נמי היה הולך ומזיק אלא ודאי בשאין ברוחו בדי ללבות מיירי ולכך בשישא בליבויו בדי ללבות חייב המלבה כי הוא עשה הכל דהוה ליה כמו זה יכול וזה אינו יכול דחשיב אינו יכול מסייע שאין בו משם בקרב המפגיע (שבת ד' צו. ושם) ואם אין בליבויו בדי ללבות אע"פ שגם ברוחו אין בדי ללבות פטור דלא מיחייב משום אשו אלא אם כן עשה כל כך בפני עצמו בלא סיוע הרוחו או דבר אחר שיוכל להזיק ולהליבוי דהיינו גמר עשייתה לא עשה המלבה משמע המבעיר את הבערה שבפני עצמו עשה את הבערה שיכול להזיק ברוחו מצויה ולכך כאן פטור דבלאו ליבוי לא היתה יכולה להזיק והליבוי דהיינו גמר עשייתה לא עשה המלבה בפני עצמו בלא סיוע הרוחו אחר גמר המעשה שלו דהכי משמע המבעיר את הבערה שבפני עצמו עשה את הבערה שיכול להזיק ברוחו מצויה ולכך כאן פטור דבלאו ליבוי לא היתה יכולה להזיק ברוחו מצויה ולכך כמו ע"י סיוע הרוחו באילו עשאה בפני עצמו כמו לענין שבת החשיב זורה ורוחו מסייעתו בעשה בפני עצמו ומשני אביי הכא במאי עסקינן בגון שליבה מצד אחד שבענין זה אין דרך הרוחו לסייעו ולכך כי מתרמי שנסתייע בליבוי הרוחו פטור דלא הוה ליה לאסוקי אדעתיה שיעטרה ליבוי הרוחו עם ליבויו דלא שכיח שיעטרפו ולא הו"ל להזהר בכך יותר מברוחו שאין מצויה כך פר"י (רעז' יש לפרש בגון שליבה מצד אחד שאין בליבויו ללבות כל המדורה ולא ברוחו אלא צד אחד דמדורה ליבה הוא וצד אחר ליבה ואם לא היתה המדורה מתלבה כי אם מצד אחד היה הולך ובכה מחמת שהוא מועט ומתחמת שהאשות מתחברות יחד מתגדלת האש ומזקקת ולא דמי השתא לזורה ורוחו מסייעתו דמה שליבה לא סייע הרוחו כלום:

רבא אמר בגון שליבה ברוחו מצויה. והרוחו הרוח שאין מצויה. וה"פ אם יש בליבויו כדי ללבות עם רוחו מצויה חייב דאפילו עושה הכל בפני עצמו ואם לאו שאין בליבויו בהדי רוחו מצויה כדי ללבות אלא ע"י רוחו שאינה מצויה שפסיעתו כדי ללבות המלבה פטור דברוחו אדעתיה: **רבי** זירא אמר בגון דמצרפו עמורי. לא נפח בארור כעין נשיבת הרוחו אלא חום הבל פיו הוצאה על האור ללבותו והכי קאמר אם יש בליבויו בפני עצמו כדי ללבות חייב ואם לאו פטור אע"פ שבסיוע הרוחו מלבה דלא הוה ליה לאסוקי אדעתיה שתצטרף נשיבת הרוחו לצימור שלו ויסתייע על ידה ללבות דלא שכיחי שתצטרף נשיבת הרוחו עם הים מקלקלים זה את זה אע"פ ששניהם מצד אחד נ"ב והרוחו קר:

ליבה ולבתה הרוחו אם יש בליבויו כדי ללבות חייב ואם לאו פטור. בשאין ברוחו בפני עצמו בדי ללבות מיירי דאי בשישא בליבויו בדי ללבות לפמלבה כדי ללבות לפמה יתחייב דבלאו איהו נמי היה הולך ומזיק אלא ודאי בשאין ברוחו בדי ללבות מיירי ולכך בשישא בליבויו בדי ללבות חייב המלבה כי הוא עשה הכל דהוה ליה כמו זה יכול וזה אינו יכול דחשיב אינו יכול מסייע שאין בו משם בקרב המפגיע (שבת ד' צו. ושם) ואם אין בליבויו בדי ללבות אע"פ שגם ברוחו אין בדי ללבות פטור דלא מיחייב משום אשו אלא אם כן עשה כל כך בפני עצמו בלא סיוע הרוחו או דבר אחר שיוכל להזיק ולהליבוי דהיינו גמר עשייתה לא עשה המלבה משמע המבעיר את הבערה שבפני עצמו עשה את הבערה שיכול להזיק ברוחו מצויה ולכך כאן פטור דבלאו ליבוי לא היתה יכולה להזיק ברוחו מצויה ולכך כמו ע"י סיוע הרוחו באילו עשאה בפני עצמו כמו לענין שבת החשיב זורה ורוחו מסייעתו בעשה בפני עצמו ומשני אביי הכא במאי עסקינן בגון שליבה מצד אחד שבענין זה אין דרך הרוחו לסייעו ולכך כי מתרמי שנסתייע בליבוי הרוחו פטור דלא הוה ליה לאסוקי אדעתיה שיעטרה ליבוי הרוחו עם ליבויו דלא שכיח שיעטרפו ולא הו"ל להזהר בכך יותר מברוחו שאין מצויה כך פר"י (רעז' יש לפרש בגון שליבה מצד אחד שאין בליבויו ללבות כל המדורה ולא ברוחו אלא צד אחד דמדורה ליבה הוא וצד אחר ליבה ואם לא היתה המדורה מתלבה כי אם מצד אחד היה הולך ובכה מחמת שהוא מועט ומתחמת שהאשות מתחברות יחד מתגדלת האש ומזקקת ולא דמי השתא לזורה ורוחו מסייעתו דמה שליבה לא סייע הרוחו כלום:

רבא אמר בגון שליבה ברוחו מצויה וליבתה הרוחו שאין מצויה. וה"פ אם יש בליבויו כדי ללבות עם רוחו מצויה חייב דאפילו עושה הכל בפני עצמו ואם לאו שאין בליבויו בהדי רוחו מצויה כדי ללבות אלא ע"י רוחו שאינה מצויה לא היה מלבה כדי ללבות לפמה יתחייב דבלאו איהו נמי היה הולך ומזיק אלא ודאי בשאין ברוחו בדי ללבות מיירי ולכך בשישא בליבויו בדי ללבות חייב המלבה כי הוא עשה הכל דהוה ליה כמו זה יכול וזה אינו יכול דחשיב אינו יכול מסייע שאין בו משם בקרב המפגיע (שבת ד' צו. ושם) ואם אין בליבויו בדי ללבות אע"פ שגם ברוחו אין בדי ללבות פטור דלא מיחייב משום אשו אלא אם כן עשה כל כך בפני עצמו בלא סיוע הרוחו או דבר אחר שיוכל להזיק ולהליבוי דהיינו גמר עשייתה לא עשה המלבה משמע המבעיר את הבערה שבפני עצמו עשה את הבערה שיכול להזיק ברוחו מצויה ולכך כאן פטור דבלאו ליבוי לא היתה יכולה להזיק ברוחו מצויה ולכך כמו ע"י סיוע הרוחו באילו עשאה בפני עצמו כמו לענין שבת החשיב זורה ורוחו מסייעתו בעשה בפני עצמו ומשני אביי הכא במאי עסקינן בגון שליבה מצד אחד שבענין זה אין דרך הרוחו לסייעו ולכך כי מתרמי שנסתייע בליבוי הרוחו פטור דלא הוה ליה לאסוקי אדעתיה שיעטרה ליבוי הרוחו עם ליבויו דלא שכיח שיעטרפו ולא הו"ל להזהר בכך יותר מברוחו שאין מצויה כך פר"י (רעז' יש לפרש בגון שליבה מצד אחד שאין בליבויו ללבות כל המדורה ולא ברוחו אלא צד אחד דמדורה ליבה הוא וצד אחר ליבה ואם לא היתה המדורה מתלבה כי אם מצד אחד היה הולך ובכה מחמת שהוא מועט ומתחמת שהאשות מתחברות יחד מתגדלת האש ומזקקת ולא דמי השתא לזורה ורוחו מסייעתו דמה שליבה לא סייע הרוחו כלום:

סלקא דעתך הוא אבל זורה לענין שבת שגי לה ברוחו מצויה ולהבי אישתא מבעיר דאי בשישא בו בדי ללבות מיירי דאי בשישא בלא סיוע הרוחו אלא בשאין ברוחו בדי ללבות לא היתה מבעיר בכך ובאתה רוח שאינה מצויה ולבתו דמילקא דלא סליק אדעתא

לְעוֹלָם יִכָּנֵס אָדָם בְּכִי טוֹב. מִדְּקָדֵק ר"ת מִדְּמַקְּדִים בְּנִיקּוּד לִיצִיאָה דִּבְנִבְנָם מְעִיר אַחֶרֶת אֲיֵירֵי מִדְּלֵיקָה בְּרֵישׁ פְּסָחִים (דף ד. ושם) מֵאִבְרָהָם דְּמִצְפָּרֶא סְגֵי לְזִרּוּז מִצְוֹת דִּכְתִיב וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר וְדִלְמָא מְשׁוּם כִּי טוֹב הוּא דְּלֹא הַשְׁכִּים אֶלָּא וְדַאי מִבְיָתוֹ לֹא שִׁיֵּךְ לְמֵימַר שֶׁיָּצָא בְּכִי טוֹב שֶׁמְּכִיר הַמּוֹקְשִׁים וְהַפְּחָתִים וְאע"ג דְּהָכָא מֵייתֵי קְרָא וְאִתָּם לֹא תֵצְאוּ אִישׁ מִפֶּתַח בֵּיתוֹ עַד בֹּקֶר מְשַׁמֵּע דְּמִבֵּיתוֹ נְמֵי מִיירֵי יֵשׁ לוֹמַר דִּכְיוָן דְּהוּא סְכַנְתָא חָשִׁיב כְּמוֹ לְעִיר אַחֶרֶת וּבפ"ק דְּתַעֲנִית (דף י:) מַיְיתֵי קְרָא דְּהִבְדִּיל אוֹר וְרִ"י אוֹמֵר דַּאֵין לְדַקְדֵּק בָּזֶה דְּאוֹרְחֵיהּ דְּגְמָרָא בְּהָכִי בְּפֶרֶק בְּמֶה מַדְלִיקִין (שבת דף לד:) בֵּין הַשְׁמָשׁוֹת בְּהָרָךְ עַיִן זֶה נִכְנָס וְזֶה יוֹצֵא וּבְפֶרֶק עוֹשִׂין פְּסִין (עירובין דף כא.) נְמֵי אָמְרִינַן אֲבָל אָדָם מִטְפַּח וְעוֹלֶה מִטְפַּח יוֹרֵד וְהָא דְּלֵיקִיּ מִדְּמַשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר שפ"ר דְּלֵיקִיּ דִּמְשׁוּם כִּי טוֹב לֹא הָיָה צָרִיךְ לְאַחֵר בֵּיוָן דְּאָזַל לְדָבָר מִצְוָה דְּשִׁלּוּחֵי מִצְוָה אֵין נִזּוֹקִין:

שֶׁמָּלֵאךְ הַמָּוֶת מִפְקִיד שָׁם כְּלֵיו. לֹא גַּרְסִינַן שֶׁנֶּאֱמַר לְמִכְמֶשׁ יִפְקֹד כְּלֵיו דִּגְבֵי עֲשָׂרָה מִסְעוֹת שֶׁל סַנְהֶדְרִי כְּתִיב הָאי קְרָא (ישעיה י) בָּא עַל עַיִת עָבַר בְּמִגְרוֹן לְמִכְמָשׁ יַפְקִיד כֵּלָיו:

מַהוּ לְהַצִּיל עַצְמוֹ בְּמָמוֹן חֲבֵירוֹ. אִיבָּעְיָא לֵיהּ אִי חַיָּיב לְשַׁלֵּם כְּשֶׁהִצִּיל עַצְמוֹ מִפְּנֵי פִּקּוּחַ נֶפֶשׁ:

דִּלְא שְׁבִיק לְהוּ לְאַחְלוּפֵי. בְּתַרְוַיְיהוּ כְּתִיב וְיִצְיְלֵהּ שֶׁל שְׁעוּרִים שֶׁלֹּא נָטְלוּהָ ע"מ לְשַׁלֵּם עַדָשִׁים וְשֶׁל עַדָשִׁים שֶׁלֹּא לְקָחוּהָ מִמִּי שֶׁזָּכָה בָּהּ:

ה"ג

1 **לְעוֹלָם** יִכָּנֵס אָדָם בְּכִי טוֹב וְיֵצֵא בְּכִי טוֹב שֶׁנֶּאֱמַר
2 וְאַתֶּם לֹא תֵצְאוּ אִישׁ מִפֶּתַח בֵּיתוֹ עַד בֹּקֶר ת"ר דָּבָר
3 בָּעִיר בַּיִם רַגְלֵיךְ שֶׁנֶּאֱמַר וְאַתֶּם לֹא תֵצְאוּ אִישׁ מִפֶּתַח
4 בֵּיתוֹ עַד בֹּקֶר וְאוֹמֵר לֵךְ עַמִּי בֹּא בַחֲדָרֶיךָ וְסָגוֹר
5 דְּלָתְיךָ בַּעֲדֶךָ וְאוֹמֵר מְחוֹז תַּשְׂכֵּל חֶרֶב וּמֵחֲדָרִים
6 אֵימָה מַאי וְאוֹמֵר וְכִי תֵּימָא ה"מ בְּלֵילְיָא אֲבָל בֵּימָמָא
7 לֹא תָּא שְׁמַע לֵךְ עַמִּי בֹּא בַחֲדָרֶיךָ וְסָגוֹר דְּלָתְיךָ
8 וְכִי תֵּימָא ה"מ [לַיְלְיָא] דְּלֵילְיָא אֵימָה מִגַּוַּאי אֲבָל
9 הֵיכָא דְּאֵיכָא אֵימָה מִגַּוָּאי כִּי נָפֵיק יָתִיב בֵּינֵי אִינְשֵׁי
10 בְּצַוָּותָא בְּעַלְמָא טְפֵי מַעֲלֵי ת"ש מְחוֹז תַּשְׂכֵּל חֶרֶב
11 וּמֵחֲדָרִים אֵימָה אע"ג דְּמֵחֲדָרִים אֵימָה מְחוֹז תַּשְׂכֵּל
12 חֶרֶב רָבָא בְּעִידָּן רִתְחָא הֲוֵי סָכַר פּוּיֵי דְּכִרְתֵּי כִּי עָלָה
13 מָוֶת בְּחַלּוֹנֵינוּ ת"ר רָעָב בָּעִיר פַּוֵּר וְרָלְיךָ שָׁנֵא' וַיְהִי
14 רָעָב בָּאָרֶץ וַיֵּרֶד אַבְרָם מִצְרַיְמָה [לָגוּר] (וַיָּגָר) שָׁם
15 וְאוֹמֵר אִם אֲמַרְנוּ נָבֹא הָעִיר וְהָרָעָב בָּעִיר וָמַתְנוּ שָׁם
16 מַאי וְאוֹמֵר וְכִי תֵּימָא ה"מ הֵיכָא דְּלֵיכָא סַכָּנָה נָפְשׁוֹת
17 אֲבָל הֵיכָא דְּאִיכָּא סַכָּנָה נָפְשׁוֹת לֹא ת"ש לְכוּ וְנִפְלָה
18 אֶל מַחֲנֵה אֲרָם אִם יַחְיוּנוּ נִחְיֶה ת"ר דָּבָר בָּעִיר אַל
19 יְהַלֵּךְ אָדָם בְּאֶמְצַע הַדֶּרֶךְ מִפְּנֵי שֶׁמַּלְאַךְ הַמָּוֶת מְהַלֵּךְ

20 בְּאֶמְצַע הַדְּרָכִים דִּכְיוָן דְּיֵיתֵיכָא לֵיהּ רְשׁוּתָא מְסַגֵּי לְהַהוּא שָׁלוֹם בָּעִיר אַל יְהַלֵּךְ בְּצִדֵּי דְּרָכִים
21 דִּכְיוָן דְּלֵית לֵיהּ רְשׁוּתָא מַחֲבֵי חֲבוּיֵי וּמַסְגֵּי ת"ר דָּבָר בָּעִיר אַל יִכָּנֵס אָדָם יָחִיד לְבֵית הַכְּנֶסֶת
22 שֶׁמַּלְאַךְ הַמָּוֶת מַפְקִיד שָׁם כֵּלָיו וְה"מ הֵיכָא דְּלֹא קָרוּ בֵּיהּ דְּרַדְקֵי וְלֹא מָצְלוּ בֵּיהּ עֲשָׂרָה

23 ת"ר בְּלֵילֵי כּוֹכִים מַלְאַךְ הַמָּוֶת בָּא לָעִיר בְּלֵילֵי מְשַׁחֲקִים אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא בָּא לָעִיר וה"מ דְּלֵית בָּהוּ נְקֵבָה: יָתִיב רַב אַמֵּי וְרַב אַסִּי
24 קַמֵּיהּ דְּ' יִצְחָק נַפְחָא מַר א"ל לֵימָא מַר שְׁמָעֶתָתָא וּמַר א"ל לֵימָא מַר אַגַּדְתָּא פָּתַח לְמֵימַר אַגַּדְתָּא וְלֹא שָׁבִיק מַר פָּתַח לְמֵימַר
25 שְׁמָעֶתָתָא וְלֹא שָׁבִיק מַר אָמַר לָהֶם אֲמָשׁוֹל לָכֶם מָשָׁל לְמָה הַדָּבָר דּוֹמֶה לְאָדָם שֶׁיֵּשׁ לוֹ שְׁתֵּי נָשִׁים אַחַת יַלְדָּה וְאַחַת זְקֵנָה
26 יַלְדָּה מְלַקֶּטֶת לוֹ לְבָנוֹת וְזְקֵנָה מְלַקֶּטֶת לוֹ שְׁחוֹרוֹת נִמְצָא קָרֵחַ מִכָּאן וּמִכָּאן אָמַר לָהֶן אִי אַתֶּן מַנִּיחוֹת לִי אֶחָד מִלְּתָא דִּשְׁוָיָא לְתַרְוַיְיכוּ
27 כִּי תֵּצֵא אֵשׁ וּמָצְאָה קוֹצִים תֵּצֵא מַעֲצָמָהּ שֶׁלֵּם יְשַׁלֵּם הַמַּבְעִיר אֶת הַבְּעֵרָה אָמַר הַקב"ה עָלַי לְשַׁלֵּם אֶת הַבְּעֵרָה שֶׁהִבְעַרְתִּי אֲנִי
28 הֲצִיתִי אֵשׁ בְּצִיּוֹן שֶׁנֶּאֱמַר וַיִּצַּת אֵשׁ בְּצִיּוֹן וַתֹּאכַל יְסוֹדוֹתֶיהָ וַאֲנִי עָתִיד לִבְנוֹתָהּ בְּאֵשׁ שֶׁנֶּאֱמַר וַאֲנִי אֶהְיֶה לָהּ חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב
29 וּלְכָבוֹד אֶהְיֶה בְּתוֹכָהּ שֶׁמָּעִתָּא פָּתַח הַפָּתוּב בְּנֶזֶק מְמוֹנוֹ וְסַיֵּם בְּנֶזֶק גּוּפוֹ לוֹמַר לְךָ אִשּׁוֹ מְשׁוּם חֲצִיוֹ: וַיִּתְאַוֶּה דָּוִד וַיֹּאמֶר מִי
30 יַשְׁקֵנִי מַיִם מִבּוֹר בֵּית לֶחֶם אֲשֶׁר בַּשָּׁעַר וַיְבַקְּעוּ שְׁלֹשֶׁת הַגִּבּוֹרִים בְּמַחֲנֵה פְלִשְׁתִּים וַיִּשְׁאֲבוּ מַיִם מִבּוֹר בֵּית לֶחֶם אֲשֶׁר בַּשָּׁעַר [וְגוֹ']
31 מַאי קָא מִיבָּעְיָא לֵיהּ אִמַּר רָבָא אָמַר ר"נ מְמוֹן בְּאֵשׁ קְמִיבָּעְיָא לֵיהּ אִי כְּרִבָּנָן וּפְשִׁטוּ לֵיהּ מַאי דְּפָשְׁטוּ לֵיהּ רַב
32 הוּנָא אָמַר גְּדִישִׁים דִּשְׁעוֹרִים דִּישְׂרָאֵל הֲווּ דַּהֲווּ מְטַמְּרֵי פְלִשְׁתִּים בְּהוּ וְקָא מִיבָּעְיָא לֵיהּ מַהוּ לְהַצִּיל עַצְמוֹ בְּמָמוֹן חֲבֵירוֹ שַׁלְּחוּ לֵיהּ
33 אַסּוּר לְהַצִּיל עַצְמוֹ בְּמָמוֹן חֲבֵירוֹ אֲבָל אַתָּה [מַלְךָ] פּוֹרֵץ לַעֲשׂוֹת לוֹ דֶּרֶךְ וְאֵין מוֹחִין בְּיָדוֹ וְרַבָּנָן וְאִיתֵימָא רַבָּה בַּר מָרֵי
34 אָמְרִי גְּדִישִׁים דִּשְׁעוֹרִין דִּישְׂרָאֵל הֲווּ וּגְדִישִׁין דַּעֲדָשִׁים דִּפְלִשְׁתִּים וְקָא מִיבָּעְיָא לְהוּ מַהוּ לִיטּוֹל גְּדִישִׁין שֶׁל שְׁעוֹרִין דִּישְׂרָאֵל לִיתֵּן
35 לִפְנֵי בֶּהֱמָתוֹ עַל מְנָת לְשַׁלֵּם גְּדִישִׁין שֶׁל עֲדָשִׁים דִּפְלִשְׁתִּים שַׁלְּחוּ לֵיהּ חֲבוֹל יָשִׂיב רָשָׁע גְּזֵילָה יְשַׁלֵּם אע"פ שֶׁגְּזֵילָה כְּשֶׁלֵּם רָשָׁע
36 הוּא אֲבָל אַתָּה מֶלֶךְ אַתָּה וּמֶלֶךְ פּוֹרֵץ לַעֲשׂוֹת לוֹ דֶּרֶךְ וְאֵין מוֹחִין בְּיָדוֹ אָמַר דְּאָמַר לְאַחְלוּפֵי הֵיינוּ דִּכְתִיב חַד קָרֵא וַיְתֵי
37 שָׁם חֶלְקַת הַשָּׂדֶה מְלֵאָה עֲדָשִׁים וּכְתִיב חַד קָרֵא וַיְהִי חֶלְקַת הַשָּׂדֶה מְלֵאָה שְׂעוֹרִים אֶלָּא לְמַאן דְּאָמַר לְמִקְלֵי מַאי אִיבָּעְיָא לְהוּ
38 לִבְנֵי תֵּרֵי קְרֵאֵי אָמַר לָךְ דַּהֲווּ גְּמִי גְּדִישִׁים דַּעֲדָשִׁים דְּיִשְׂרָאֵל דַּהֲווּ מִיטַּמְּרוּ בְּהוּ פְּלִשְׁתִּים בְּשִׁלְמָא לְמַאן דְּאָמַר לְמִקְלֵי הֵיינוּ דִּכְתִיב
39 וַיִּתְיַצֵּב בְּתוֹךְ הַחֶלְקָה וַיַּצִּילֶהָ אֶלָּא לְמ"ד לְאַחְלוּפֵי מַאי וַיַּצִּילֶהָ דִּילְמָא בְּשִׁלְמָא הַנֵי תְּרֵתֵי הֵיינוּ דִּכְתִיב תֵּרֵי קְרֵאֵי

אלא

ה"ג

1 **בְּכִי טוֹב.** בְּעוֹד חַמָּה זוֹרַחַת יָלִין בְּמָלוֹן וְלֹא יִמְתִּין עַד שֶׁתְּחַשֵּׁךְ וּלְבַקֵּר לֹא יִשְׁכִּים לָצֵאת
2 עַד שֶׁיָּאִיר כִּי טוֹב לִישְׁנָא מְעַלְיָא הָאוֹר כִּי טוֹב כְּשׁוֹמֵר טוֹב הוּא לָצֵאת בּוֹ וְלִיכָּנֵס בּוֹ מִפְּנֵי
3 הַמַּזִּיקִין וְהַלִּיסְטִין: **חָרְבּוֹ** שֶׁל מַלְאָךְ הַמָּוֶת: **אִימָה.** אֵימַת מָוֶת שֶׁל מַלְאָךְ וְלֹא בְּגִלּוּי
4 כָּל כָּךְ: **רִתְחָא.** דֶּבֶר: **סָכַר פּוּיֵי.** סָתַם חֹלוֹנוֹת: **אִם אֲמַרְנוּ בוֹ.** בָּאַרְבָּעָה אֲנָשִׁים מְצוֹרָעִים:
5 **דִּילְמָא פָּסַק נְשָׁמוֹת.** בַּמָּקוֹם שֶׁתִּגְלֶה שָׁם: **הָא**
6 **שָׁמַע.** וְסִיפֵּיהּ דִּקְרָא וַעֲתָה לְכוּ וְנִפְלָה אֶל מַחֲנֵה
7 אֲרָם אִם יַחְיוּנוּ נִחְיֶה וְגוֹ': **וה"מ דְּלֵית בָּהוּ נְקֵבָה.**
8 דְּהָתָם מְשׁוּם נְקֵבָה הוּא דְּעַבְּדִי: **דְּשׁוּוְיָא**
9 **לְתַרְוַיְיכוּ.** אַגַּדְתָּא וְשִׁמְעַתְתָּא בְּדָבָר אֶחָד
10 וְשִׁנְּיכֶם שָׁוִין בָּהּ שֶׁתִּתְרְצוּ וְתַחְפְּצוּ בָּהּ: **כִּי תֵּצֵא**
11 **מַעֲצָמָהּ.** אֲנִתְנוּ גְּרַמְנוּ לוֹ שֶׁקִּלְקְלָנוּ וְהִבְטִיחַ
12 הקב"ה לְשַׁלֵּם כְּאִילּוּ הוּא הִבְעִירָהּ: **פָּתַח הַבָּתוּב**
13 **בְּנֶזֶק.** שֶׁהַזִּיק מִמּוֹנוֹ דִּכְתִיב כִּי תֵצֵא מְשֻׁמָּע
14 מֵעַצְמָהּ שֶׁהִדְלִיק בְּתוֹךְ שֶׁלּוֹ וְהִכְלִיבָה וְדָלְקָה
15 בְּתוֹךְ שֶׁל חֲבֵירוֹ: **וְסַיֵּם בְּנֶזֶק גּוּפוֹ.** שֶׁקָּרָאוֹ
16 מְבַעִיר בְּיָדַיִם: **מְשׁוּם חֲצִיוֹ.** כְּזוֹרֵק חֵץ שֶׁמַּזִּיק
17 לְמֶרְחוֹק דְּאִיהוּ גּוּפֵיהּ עֲבִיד הָכָא נְמֵי אִידוּ גּוּפֵיהּ
18 עֲבִיד וְנִפְקָא מִינַּיהּ לְחַיֵּיבוּ בַּד' דְּבָרִים אם הַזִּיק
19 בָּהּ אָדָם כְּדְאָמְרִינַן בְּפ"ב (דף כב.): **אֲשֶׁר בָּשָׁעַר.**
20 **שֶׁהַדַּרְדַּרִין זַקְנֵי הַשַּׁעַר: מַמוֹן בְּאֵשׁ מְקַמְּבָעְיָא לֵיהּ.**
21 מַעֲשֶׂה בָּא לְפָנָיו בְּמַחֲנֶה שֶׁשָּׂרְפוּ אֲנָשָׁיו גְּדִישׁ
22 שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְנִצְרַךְ לִשְׁאוֹל הֲלָכָה אִם חַיְּיבִין
23 לְשַׁלֵּם כֵּלִים הַטְּמוּנִים בְּתוֹכוֹ כר' יְהוּדָה אוֹ
24 פְּטוּרִין כְּרַבָּנָן: **גְּדִישִׁין דִּשְׁעוֹרִין הָוֵי.** אַקְרֵא סָמִיךְ
25 דִּכְתִיב וּתְדֵי חֶלְקַת הַשָּׂדֶה מְלֵאָה שְׂעוֹרִין: **פּוֹרֵץ.** גָּדֵר שֶׁדֵּה אֲחֵרִים לַעֲשׂוֹת לוֹ דֶּרֶךְ
26 וְלֹא הָכְלוֹסִין שֶׁלּוֹ דְּאָמְרִי' בפ"ב (דף ק) דֶּרֶךְ הַמֶּלֶךְ
27 אֵין לָהּ שִׁיעוּר: **מְלֵאָה שְׂעוֹרִים כו'.** בְּדִבְרֵי הַיָּמִים:
28 **מְלֵאָה עֲדָשִׁים.** בְּסֵפֶר שְׁמוּאֵל: **וַיְצִיְּלֶהָ.** שֶׁלֹּא
29 יִשְׂרָפוּהָ הוֹאִיל וְאָסוּר לְהַצִּיל אֶת עַצְמוֹ בְּמָמוֹן
30 חֲבֵירוֹ:
31

ה"ג

ה"ג קָרֵאי לְמָה לִי וְלֹא אַרַיסָנָא תְּרֵי: מִכְּדֵי נִפְקְחוּ לֵיהּ. לֹא נִצְרַךְ אֶלָּא לִלְמוֹד הֲלָכָה כְּמוֹ שֶׁשִּׁלְחוּ לוֹ וּמֵאִי וְלֹא אָבְדָה: דַּעְבֵד לְשֵׁם שָׁמַיִם. כֵּיוָן דְּאִיכָּא אִיסּוּרָא גַּבֵּי אִינִישׁ דְּעִלְמָא:

מתני' דֶּרֶךְ הָרַבִּים. י"ו אַמּוֹת מִתְעַגְּלוֹת דְּדִגְלֵי מִדְבָּר יִלְפִינַן בְּמַסֶּכְתָּ שַׁבָּת (ד' צח.): **גמ'** תָּנָא דִּידָן מַאי טַעְמָא שֵׁשׁ אַמּוֹת אוֹ ד' אַמּוֹת פָּטוּר. דס"ל עַד וְעַד בִּכְלָל: וְתָנָא בְּרַא קַחֲשֵׁב מִלְּמַטָּה לְמַעְלָה שְׁתֵּי אַמּוֹת אוֹ שֵׁשׁ אַמּוֹת הֲיֵיב. וְד' אַמּוֹת פָּטוּר דס"ל עַד וְלֹא עַד בִּכְלָל וּכוּלֵּי שׁוּרָן בְּד' אַמּוֹת דְּפָטוּר לְתָנָא דִּידָן עַד וְעַד בִּכְלָל לְתָנָא בְּרַא עַד וְלֹא עַד בִּכְלָל: **וְאֶפְילוּ בְּשָׁרָה** קוֹצִים. אֲפִילּוּ הָיְתָה שָׂדֶה שְׁקוּפָצֶת [וְשָׁמֵן] הָאוֹר מֵעַל לְגָדֵר מְלֹאָה קוֹצִים שְׁנוּנִים הָאֵשׁ לִבְעֹר בָּהּ וּלְדַלֵּג פָּטוּר: **לֹא שָׁנוּ.** דְּפָטוּר: **אֶלָּא בְּקוֹלַחַת.** אֵשׁ שְׁקוֹלַחַ מִתַּחַת רוֹעֶלֶת לְמַעְלָה: **אֲבָל נִכְפָּפֶת.** שֶׁהַרּוּחַ מַשָּׁה אוֹתָהּ וּכוֹפָהּ לְצַדָּדִין וּמַפְסִיק הַשַּׁלְהֶבֶת דּוֹלֶגֶת לְשׁוֹן מוֹרֶה. לִישְׁנָא אַחֲרִינָא נִכְפָּפֶת אֵשׁ נְמוּכָה הוֹלֶכֶת וְנִסְרֶכֶת בְּעִשָּׂבִים וּבְקִסְמִים שֶׁעַל גַּבֵּי קַרְקַע הַלֶּבֶן אֲפִילּוּ עֲבָרָה דֶּרֶךְ רה"ר וְחָב נֹאוֹד הַיְיבִ: בְּפָחִ רַבִּים אֲפוּרִים. דְּאִם עֲבָרָה דֶּרֶךְ רה"ר פָּטוּר: **שְׁלוּלִית.** לְקַמִּיהּ מְפָרֵשׁ: **ר"א.** בְּמַתְנִיתִין: **אֵרִיחָא דִּידְלֵי.** אוּר קָטָן שְׁדוֹלִין מִמֶּנּוּ וּמִשְׁכִּין שְׁדוֹנָה: **מַאן דְּאָמַר נָהָר** מַמָּשׁ אע"ג דְּלֵית בֵּיהּ מַיָּא. דִּהוּאִיל וְרָחָב הַרְבֵּה בְּדֶרֶךְ הָרַבִּים: **מְפַסְּקִין לְאָפֹאי.** לְהַנִּיחַ פָּאָה מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד: **הַנַּחַל.** שָׂדֶה מִכָּאן וְשָׂדֶה מִכָּאן וְנַחַל עָמוֹק בְּאֶמְצַע חַיָּיב לְהַנִּיחַ פָּאָה מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד: דֶּרֶךְ הַיְחִידִי. אֹרְחָא אָמוֹת: **שׁוֹלְלִין.** מִתְקַבְּצִין כְּמוֹ מִן הַשֶּׁלֶל שֶׁל בֵּיצִים (בֵּיצָה דף ו.) דָּבָר אַחֵר לָשׁוֹן שֶׁלֶל וּמַלְקוֹת (במדבר לא) דָּבָר הַמִּקְוֹטֶף: **שֶׁמַּחֲלִיקָה שֶׁלָּ לַאֲגַפֶּיהָ.** שֶׁמּוֹשְׁכִין אוֹתָן מִמֶּנָּה וְהֵן עוֹשִׂין פִּירוֹת:

באגני

אֲמָה חַיָּיב וְשְׁמוּאֵל אָמַר מַתְנִי' בִּנְכִפָּפֶת אֲבָל בְּקוֹלַחַת אֲפִי' כָּל שֶׁהוּא פָּטוּר תַּנְיָא כְּוָותֵיהּ דְּרַבִּ בר"א בְּקוֹלַחַת אֲבָל בִּנְכִפָּפֶת יְעָנִים מְצוּיִין לָהּ אֲפִילּוּ עַד מֵאָה מִיל חַיָּיב עֲבָרָה נָהָר אוֹ שְׁלוּלִית שֶׁהֵם רְחָבִים ח' אַמּוֹת פָּטוּר: דֶּרֶךְ הָרַבִּים: מַאן תַּנָּא אָמַר רָבָא ר"א הִיא דְּתָנֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר שֵׁשׁ עֲשָׂרֵה אַמּוֹת בְּדֶרֶךְ רה"ר (פָּטוּר): אוֹ נָהָר: רַב אָמַר נָהָר מַמָּשׁ וּשְׁמוּאֵל אָמַר מַתְנִי' אֲרִיחָא דִּידְלֵי מ"ד נָהָר מַמָּשׁ אע"ג דְּלֵית בֵּיהּ מַיָּא וּמ"ד אֲרִיחָא דִּידְלֵי אִי אִית בֵּיהּ מַיָּא אֵין אֲבָל לֵית בֵּיהּ מַיָּא לֹא תְּנַן הָתָם וְאוֹ מְפַסְּקִין לְאָפֹאי וְהַשּׁוֹלִיּוֹת וְדֶרֶךְ הַיְחִידִי וְדֶרֶךְ הָרַבִּים מַאי שְׁלוּלִית אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל מָקוֹם שֶׁמֵּי נְשָׁמִים שׁוֹלְלִין שָׁם רַב בִּיבִי א"ר יוֹחָנָן אַמַּת הַמַּיִם וּמַאן דְּאָמַר אַמַּת הַמַּיִם אֲבָל מָקוֹם שֶׁמֵּי נְשָׁמִים שׁוֹלְלִין שָׁם כ"ש אַמַּת הַמַּיִם וּמַאן דְּאָמַר אַמַּת הַמַּיִם אֲבָל מָקוֹם שֶׁמֵּי נְשָׁמִים שׁוֹלְלִין שָׁם לֹא מַפְקְרֵי דְּהַנְהוּ

באגני

אי בְּמַתְנִיתִין קָתָנֵי עַד אֵזֶן שִׁיּוּר לְמִפְרָע שִׁפּוּר אִי נַמִּי בְּשִׁנַּיִם אֵין עַד שִׁיּוּר לְמִפְרָע שִׁפּוּר דְּמַתְנִיתִין קָתָנֵי בַּד: אמות פטור וברייתא קתני חייב בד' ואי"א אי בשניים אין עד אמאי אצטריך לשנויי מתניתין מלמעלה למטה וברייתא מלמטה למעלה לימא מתניתין ד' אמות דוקא בלא עד וברייתא מיפרשא בעד וי"ל דבין דלא קתני עד לא כאן בלא כאן סברא הוא דכי הייכי דדרך מיפרשא בעד הך נמי מיפרשא בעד:

לא שנו אלא בקולחת. אגרד קאי וגרס אבל בנכפפת אפי' עד מאה אמה ולא גרס שייך בגובה ולפי הספרים דגרסי מאה מיל ע"ל דקאי אדרך רה"ר ואין נראה דהא בסמוך מייתי משנה דדרך הרבים ואמרינן עלה מאן תנא משמע דעד השתא לא איירי בה אע"ג דברייתא בגוותיה גרס מיל דברוחב איירי ולא בגובה כדקתני ועעים מצויין לה מ"מ שפיר קאמר תנא בגוותיה דברייתא מלמטה למעלה: **דֶּרֶךְ** הָרַבִּים מאן תנא רבי אליעזר היא. אמתניתין קאי והוי סתם ואח"כ מחלוקת:

מַאן דְּאָמַר נָהָר מַמָּשׁ אע"ג דְּלֵית בֵּיהּ מַיָּא. ואע"ג דברשות הרבים בעי ט"ו אמות מכח שבותא וגם יש בו קרירות מים שעוברים בו תמיד: **אלו** מְפַסְּקִין לְפָאֵה בו'. בְּמַסֶּכְתָּ פֵּאָה (פ"ב מ"א) גָּרַס בְּסֵדֶר הַמִּשְׁנָה דֶּרֶךְ הַיְחִידִי וְאוֹ"ב דֶּרֶךְ הָרַבִּים וּמְפָרֵשׁ בִּירוּשְׁלְמִי דִּמְשׁוּם סִיפָא אִיצְטְרִיךְ לְמֵימַר דְּקָתָנֵי לְזָרְעִים וְאִינוֹ מְפַסִּיק לְאִילָן דְּקַמָּ"ל דְּאַפִּילּוּ דֶּרֶךְ הָרַבִּים אֵינוֹ מְפַסִּיק לְאִילָנוֹת וְעוֹד (קָא) חָשִׁיב שׁוֹל שְׁבִיל הַיְחִידִי וְשְׁבִיל הָרַבִּים הַקָּבוּעַ בִּימוֹת הַחַמָּה וּבִימוֹת הַגְּשָׁמִים וְהַשְׁתָּא שְׁבִיל הַיְחִידִי אִיצְטְרִיךְ לְאַשְׁמוּעִינַן דְּאע"פ שֶׁהוּא קָטָן מִדֶּרֶךְ מְפַסִּיק מֵאַחַר שֶׁהוּא קָבוּעַ וְדֶרֶךְ הַיְחִידִי אִצְטְרִיךְ דס"ד בֵּיוָן שֶׁאֵין קָבוּעַ לֹא מְפַסִּיק אע"פ שֶׁהוּא רָחָב וְשְׁבִיל הָרַבִּים אִצְטְרִיךְ דס"ד אֲמִינָא דִּבְשְׁבִיל הַיְחִידִי הוּא דְּבְעִינַן קָבוּעַ בִּימוֹת הַחַמָּה וּבִימוֹת הַגְּשָׁמִים אֲבָל שְׁבִיל הָרַבִּים אע"פ שֶׁאֵין קָבוּעַ בִּימוֹת הַגְּשָׁמִים מְפַסִּיק קָא מַשְׁמַע לָן: **שֶׁמַּחֲלִיקָה** שֶׁלָּ לַאֲגַפֶּיהָ. שֶׁמּוֹשְׁכִין אוֹתָן מִמֶּנָּה וּמְעָרוֹת שֶׁסְּבִיבוֹתֶיהָ שֶׁמּוֹשְׁכִין בָּהֶם הַשְּׁדוֹת:

ולית

וְלֵית לֵיהּ לְר"ש שִׁיעוּרָא. קס"ד הכל לפי הַיִּזֵּק הַדְּלִיקָה יִשְׁלַם אֲפִילּוּ אֵין רְאוּי לַעֲבוֹר: **לֹא** יַעֲמִיד אָדָם תַּנּוּר בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ כו'. שֶׁיְּכוֹל לַעֲבֹד עָלָיו בַּעַל הָעֲלִיָּיה אם הַבַּיִת שֶׁל אֶחָד וְהָעֲלִיָּיה שֶׁל אַחֵר הָיָה מַעֲמִידוֹ בָּעֲלִיָּיה בְּעֹמֶק וּבְקַנְטָרס פִּירֵשׁ לְעִנְיַן בְּנֵי הָעִיר שֶׁמַּעֲבִדִין עָלָיו וּכְמוֹ שֶׁפִּירֵשׁ נִיתָּא דְּוַדֵּי דּוּמְיָא דְאֵינָשׁ מִתְנַיְתִינָן דְּהָתָם בְּפֶרֶק לֹא יַחְפּוֹר (ב"ב דף כ:):

לְפָלוֹג וליתני בְּדִידָהּ. וא"ת הַשְׁתָּא נַמִּי קָא מַפְלִיג בְּדִידָהּ בְּמִדְלִיק בְּתוֹךְ שֶׁלּוֹ וי"ל דְּע"כ סֵיפָא בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ שֶׁל חֲבֵירוֹ מַדְלִיק דְּאִי בְּמִדְלִיק בְּתוֹךְ שֶׁלּוֹ אע"פ שֶׁדַּרְכּוֹ בְּנֵי אָדָם לְהַנִּיחַ בְּבָתִּים הָיָה פְּטוּר דְּהָא קָתָנֵי רִישָׁא וְחֵ"א אֵינוֹ מִשְׁלַם אֶלָּא גְּדִישׁ שֶׁל שְׁעוֹרִין מִשְׁמַע דְּאֲפִילּוּ מוֹרִיגִים וּכְלֵי בֶּקֶר שַׁדַּרְכָּן לְהַנִּיחַ בְּגְדִישׁ לֹא מִשְׁלַם אֶלָּא גְּדִישׁ שֶׁל שְׁעוֹרִין עִנְיַן שְׁנֵעֱמִיד דִּבְרֵי רַב כְּהָנָא פָּרִיךְ רָבָא עָלֵיהּ שִׁפֵּיר דְּאִם ר"ל רַב כְּהָנָא מְחַלְּקָת בְּתוֹךְ שֶׁלּוֹ וּפְלִיגִי בְּמוֹרִיגִין וּכְלֵי בֶּקֶר דְּר"י מְחַיֵּיב וַחֲכָמִים פּוֹטְרִין אֲבָל בְּמִדְלִיק בְּשֶׁל חֲבֵירוֹ אֲפִילּוּ רַבָּנַן מְחַיְּיבֵי אמוֹרִיגִין וּכְלֵי בֶּקֶר אם כן שִׁפּוּר פָּרִיךְ דִּלְיפְלוֹג בְּדִידָהּ בְּגְדִישׁ שֶׁעַצְמָהּ דְּהָא נַמִּי לֹא מִיתוֹקְמָא אֶלָּא בְּמִדְלִיק בְּשֶׁל חֲבֵירוֹ וְאַ"ס ר"ל רב כֹּהֲנָא מְחַלּוֹקֶת בְּתוֹךְ שֶׁלּוֹ דִּפְלִיגִי אֲפִילּוּ בְּאוֹרְגֵי אַרְנְקֵי דְּר' יְהוּדָה מְחַיֵּיב אע"פ דְּאִין דֶּרֶךְ אַרְנְקֵי לְהַנִּיחַ בְּגְדִישׁ וְרַבָּנַן פְּטְרֵי אֲפִי' בְּמוֹרִיגִין כְּדִפְרִישִׁית מ"מ בְּשִׁמְסִיּוֹת אֲבָל בְּמִדְלִיק בְּתוֹךְ שֶׁל חֲבֵירוֹ ד"ה מְשֻׁלָּם כָּל מַה שֶׁבְּתוֹכוֹ אֲפִילּוּ אַרְנְקֵי נַמִּי קַאֵי דְּמִשְׁמַע ד"ה מְשֻׁלָּם כָּל מַה שֶׁבְּתוֹכוֹ לְרַבָּנַן וְאַ"ס ר"ל רַב כֹּהֲנָא מְחַלּוֹקֶת בְּשֶׁל חֲבֵירוֹ וְאַ"ס ר"ל לְרַבָּנַן מְחַלּוֹקֶת בְּתוֹךְ שֶׁלּוֹ דִּפְלִיגִי אֲפִילּוּ אַרְנְקֵי בְּדִידָהּ דִּלְשַׁמְעִינָן אֲפִי' אַרְנְקֵי בְּגְדִישׁ דְּאִין דַּרְכּוֹ לְהַנִּיחַ רְבוּתָא טִפֵּי וְעוֹד שֶׁקְּשָׁה לְשׁוֹן הַמִּשְׁנָה דְּקָתָנֵי שַׁדַּרְכָּן בְּנֵי אָדָם לְהַנִּיחַ בְּבָתִּים דַּאֲפִי' אֵין דֶּרֶךְ נַמִּי מַנִּיחִ בְּתוֹךְ שֶׁל חֲבֵירוֹ:

אֶלָּא אָמַר רָבָא בְּתַרְתֵּי פְּלִיגִי בְּמִדְלִיק בְּתוֹךְ שֶׁלּוֹ כו'. דְּר"י מְחַיֵּיב אֲפִי' אַרְנְקֵי בְּגְדִישׁ שֶׁאֵין דֶּרֶךְ לְהַנִּיחַ מִדְּנָקֵט מוֹדִים חֲכָמִים בְּמִדְלִיק אֶת הַבִּירָה דִּלְכֹךְ נָקֵט בִּירָה שְׁרוּצָה לְמִצוֹא שֶׁיְּחִיבוּ רַבָּנַן אֲפִי' בְּאַרְנְקֵי כְּמוֹ ר"י וְאִי רַבִּי יְהוּדָה לֹא מְחַיֵּיב בְּמִדְלִיק בְּתוֹךְ שֶׁלּוֹ אֶלָּא דְּוָקָא בְּמוֹרִיגִין דְּגָדִישׁ שֶׁל חֲבֵירוֹ דְּחַיֵּיב בְּמוֹרִיגִין חֲכָמִים בְּמִדְלִיק בְּגָדִישׁ שֶׁל חֲבֵירוֹ אֲפִילּוּ בְּמוֹרִיגִין אֶלָּא וְדַאי מְחַיֵּיב ר"י בְּמִדְלִיק בְּתוֹךְ שֶׁלּוֹ אֲפִי' בְּאַרְנְקֵי בְּגְדִישׁ וְרַבָּנַן לֹא מְחַיְּיבֵי אֲפִי' בְּמוֹרִיגִין דְּקָתָנֵי מְשֻׁלָּם אֶלָּא גְּדִישׁ שֶׁל חִטִּים כו' וּפְלִיגִי נַמִּי בְּמִדְלִיק בְּתוֹךְ שֶׁל חֲבֵירוֹ דְּר' יְהוּדָה מְחַיֵּיב אֲפִי' בְּאַרְנְקֵי בְּגְדִישׁ וְרַבָּנַן לֹא מְחַיְּיבֵי אֶלָּא בְּמוֹרִיגִין שֶׁל חֲבֵירוֹ שֶׁדַּרְכּוֹ לְהַנִּיחַ בְּגְדִישׁ אוֹ אַרְנְקֵי בְּבֵית שֶׁדַּרְכּוֹ לְהַנִּיחַ כָּל דָּבָר בַּבָּתִּים וְטַעֲמַיְיהוּ יֵשׁ לְפָרֵשׁ דְּר' יְהוּדָה לֹא פָּטַר פְּטוּר כְּדַמְשְׁמַע בְּכָל הַמִּדְלִיק בְּתוֹךְ שֶׁלּוֹ פְּטָרֵי כְּדַמְשְׁמַע קְרָא כִּי תֵצֵא אֵשׁ (וּמָשְׁמַע) דְּאִיירֵי דְּמַדְלִיק בְּתוֹךְ שֶׁלּוֹ אֲבָל בְּמִדְלִיק בְּתוֹךְ שֶׁל חֲבֵירוֹ מְחַיֵּיב בְּדָבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לְהִטָּמֵן דְּאִי בְּמִדְלִיק בְּתוֹךְ שֶׁלּוֹ אִשְׁתְּמִיט דְּפָטַר בֵּיהּ קְרָא טָמוּן וּבְדָבָר שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ טָמוּן וּבְדָבָר דְּלֹא שְׁכִיחַ מִסְבְּרָא דִּלְא אַבְעֵי לֵיהּ לְאַסּוּגֵי אַדְעִתַּיְיהוּ שֶׁנִּיזֵּק אָדָם אַרְנְקֵי בְּגְדִישׁ:

בְּאֵנֵי. כְּמוֹ בְּאֲגֻנּוֹת (שמות כד) קוֹנְיי"ש בְּלַע"ז: **מתני' בְּאֶמְצַע בֵּית כּוֹר.** אם יֵשׁ לוֹ חֲצִי בַּיִת כּוֹר לְכָל רוּחַ פְּטוּר וּבְקוֹלְחֹת שֶׁדְּלָגָה וּכְדַאֲמַרִינַן אֲבָל נִכְפָּפָת בְּעוֹרֶת וְהוֹלֶכֶת כָּל שָׁעָה אֲפִילּוּ עַד מְאָה מִיל חַיֵּיב: **הַכֹּל לְפִי** הַדְּלִיקָה. קס"ד ה"ק הַכֹּל יִשָּׁלֵם כָּל כַּמָּה שֶׁהוּדְלַק בֵּין רְחוֹק בֵּין קָרוֹב: **גמ' לֹא** יַעֲמִיד. בְּנֵי הָעֲיָרָה מִתְעַבְּרִין עָלָיו שֶׁלֹּא תִּבְעַר הָאֵשׁ בְּתַחְרָה: **מַעֲזִיבָה.** טִיחַ שֶׁל סִיד עַל הַתִּקְרָה וְדוֹמֶה לוֹ בְּסֵפֶר עֲזָרָה (נחמיה ג) וַיַּעֲזְבוּ (את) יְרוּשָׁלַיִם עַד הַחוֹמָה: **וּבְבֵירָה.** שֶׁפִּחוּתָה מִתַּנּוּר וְאֵין מַבְעִירִין בְּתוֹכָהּ אֵשׁ גְּדוֹל: **לְפִי נוֹכְחוּת.** כְּשֶׁהָאֵשׁ גְּבוֹהָה וְגְדוֹלָה קוֹפֶצֶת לְמֵרָחוֹק: **מתני' אֶלָּא** גְּדִישׁ שֶׁל חִטִּין אוֹ גְּדִישׁ שֶׁל שְׂעוֹרִין. אם חִטִּין חִטִּין אִם שְׂעוֹרִין שְׂעוֹרִין: **הָיָה גְּדִי בְּפוֹת** לוֹ כו' **חַיָּיב.** עַל הַגְּדִי דִּבְעֵלֵי חַיִּים נַמִּי אִתְּרְבּוּ מֵאוֹ הַקָּמָה וּמִשּׁוּם דְּקָם לֵיהּ בְּדִבְרָבָּה מִינַּיְיהוּ לֵיכָּא לְמִפְטְרֵיהּ דְּאִיזוּ חַיָּיב מִיתָּה עַל הָעֲבֵד דְּהוּאִיל וְאִינוֹ בְּפוֹת הָיָה לוֹ לְבָרוֹחַ וּפְטוּר עָלָיו מִמִּיתָה וּמִתְשַׁלּוּמִים אֲבָל הָיָה עֵבֶד בְּפוֹת לוֹ פְּטוּר אֲפִילּוּ עַל הַגְּדִי וְעַל הַגְּדִישׁ דְּחַיָּיב מִיתָּה עַל הָעֲבֵד דִּכְתִיב נָקֹם יִנָּקֵם (שמות כא) וְקָם לֵיהּ בְּדִרְבָּנָה מִינַּיְיהוּ וְאַ"ס לֹא הִתְרוּ בּוֹ שֶׁאִינוֹ נֶהֱרָג הָא קַיְיל (כתובות ד' ל"ה) דְּחַיָּיבֵי מִיתוֹת שׁוֹגְגִין פְּטוּרִין וּבִגְדִי לֹא שָׁנִי לָן בֵּין בְּפוֹת לְשֶׁאֵינוֹ בְּפוֹת וְאִיידִי דְּנָקֵט בְּעֵבֶד נָקֵט בְּגְדִי וְאֵיכָא דְּאָמְרֵי בִּגְדִי נַמִּי דְּוָקָא נָקֵט סְמוּךְ פְּטוּר הָיָה לוֹ לִבְרוֹחַ וְהֵבִי קָאָמַר הָיָה עֵבֶד בְּפוֹת לוֹ אוֹ גְּדִי סְמוּךְ לוֹ פְּטוּר וְאע"ג דִּקְשִׁים בְּשִׁילְהֵי פ' שְׁנֵי (כז.) שׁוֹרוֹ בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ דְּאִם הִנִּיחַ גְּחֶלֶת עֲלֵיהֶן וְנִשְׂרְפָה חַיָּיב הָתָם הוּא דִּהְנִיחַ עַל גַּבֵּי שׁוֹר דְּלֹא הָיָה לוֹ לְשׁוֹר לְיַשּׁוֹל אֲבָל הָכָא הָיָה לוֹ לְבָרוֹחַ: **גמ' בְּתוֹךְ** שֶׁל חֲבֵירוֹ. אֵין לוֹ רְשׁוּת וְהָוֵי כְּמַאֲבֵד בְּיָדָיִם: **בְּמַדְלִיק אֶת** הַבִּירָה. בְּתוֹךְ שֶׁל חֲבֵירוֹ הוּא וְאַפ"ה חַיָּיב טַעַם מִשּׁוּם דְּדֶרֶךְ בְּנֵי אָדָם לְהַנִּיחַ כֵּלִים בְּבָתִּים אֲבָל גְּדִישׁ לֹא: **בְּדִידָהּ.** בְּגְדִישׁ וְלִשְׁמַעְיְנָן אע"פ שֶׁאֵין דֶּרֶךְ לְהִטָּמֵין בּוֹ חַיָּיב הוֹאִיל וְהִדְלִיק לְתוֹךְ שֶׁל חֲבֵירוֹ וְכ"ש בִּירָה: **בְּתַרְתֵּי פְּלִיגִי [פְּלִיגֵי] בְּמִדְלִיק בְּתוֹךְ שֶׁלּוֹ** כו'. וּפְטֵרִי רַבָּנַן אֲפִילּוּ כֵּלִים שֶׁדַּרְכָּן לְהִטָּמֵין בִּגְדִישׁ דְּהָא גּוּדְרַת הַכְּתוּב הוּא דְּטָמוּן בְּאֵשׁ פְּטוּר וְר' יְהוּדָה מְחַיֵּיב אִטָּמוּן וּבִכְלִים ל"ש אוֹתָן שֶׁאֵין דַּרְכָּן לְהִטָּמֵין: **בְּבִירָה.** מִגְדָּל גָּדוֹל: **מוֹרִיגִין.** קָרָשִׁים [נְקוּבִים] וְהֵבֶן יְתִידוֹת וְדָשִׁין בָּהֶן אֶת הַתְּבוּאָה: ד"ה

בְּאֵנֵי דְּאַרְעָא מִקְּרוּ: מתני' הַמַּדְלִיק בְּתוֹךְ שֶׁלּוֹ עַד כַּמָּה תַּעֲבוֹר הַדְּלִיקָה רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר רוֹאִין אוֹתוֹ כְּאִילּוּ הוּא בְּאֶמְצַע בֵּית כּוֹר ר"א אוֹמֵר ט"ז אַמּוֹת כְּדֶרֶךְ רוּחַ ר' רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר חֲמִשִּׁים אַמָּה ר"ש אוֹמֵר שֶׁלֹּא יִשָּׁלֵם הַמַּבְעִיר אֶת הַבְּעֵרָה הַכֹּל לְפִי הַדְּלִיקָה: **גמ' וְלֵית לֵיהּ לְר"ש שִׁיעוּרָא בְּדִלְיָא מִשְׁמַע דְּאֲפִילּוּ לֹא עָמַד תַּנּוּר בְּתוֹךְ הַבַּיִת אֶלָּא אִם כֵּן יֵ"ש עַל גַּבּוֹ גוּבָּה ד' אַמּוֹת הָיָה מַעֲמִידוֹ בָּעֲלִיָּיה עַד שֶׁיַּגִּיעַ תַּחְתָּיו מְעַזִּיבָה שֶׁלֹּשָׁה טְפָחִים וּבְבִירָה טֶפַח וְאִם הִזִּיק מְשֻׁלָּם מַה שֶּׁהִזִּיק ר' שִׁמְעוֹן אוֹמֵר לֹא נֶאֶמְרוּ שִׁיעוּרִין הַלְלוּ אֶלָּא שֶׁאִם הִזִּיק פְּטוּר מִלְּשַׁלֵּם אָמַר רַב נַחְמָן אָמַר רַב אֲבוּהּ הַכֹּל לְפִי גוֹבַהּ הַדְּלִיקָה אָמַר רַבָּה בַּר אֲבוּהּ הַכֹּל לְפִי גוֹבַהּ הַדְּלִיקָה אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל הֲלָכָה כְּר' יוֹסֵף אָמַר רַב נַחְמָן אָמַר שְׁמוּאֵל הֲלָכָה כְּר' שִׁמְעוֹן: **מתני'** וְכֵן אָמַר רַב נַחְמָן אָמַר שְׁמוּאֵל הֲלָכָה כְּר' שִׁמְעוֹן: **גמ'** הַמַּדְלִיק אֶת הַגָּדִישׁ וְהָוֵי בּוֹ כֵּלִים וְדָלְקוּ ר' אוֹמֵר מְשֻׁלָּם מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ וְחֵ"א אֵינוֹ מְשֻׁלָּם אֶלָּא גְּדִישׁ שֶׁל חִטִּין אוֹ גְּדִישׁ שֶׁל שְׂעוֹרִין הָיָה גְּדִי בְּפוֹת לוֹ אוֹ גְּדִי סְמוּךְ לוֹ פְּטוּר וְאִם הִזִּיק מְשֻׁלָּם מַה שֶּׁהִזִּיק וְאֵין לְךָ בְּכָל הַמִּדְלִיק אֶת הַבִּירָה שֶׁהוּא מְשֻׁלָּם כָּל מַה שֶּׁבְּתוֹכָהּ שֶׁכֵּן דֶּרֶךְ בְּנֵי אָדָם לְהַנִּיחַ בְּתוֹכָהּ כֵּלִים בְּבָתִּים: **גמ'** אָמַר רַב כַּהֲנָא מְחֻלֶּקֶת בְּתוֹךְ שֶׁלּוֹ אֲבָל בְּתוֹךְ שֶׁל חֲבֵירוֹ דְּר' יְהוּדָה מְחַיֵּיב בְּמִדְלִיק בְּתוֹךְ שֶׁלּוֹ אֶלָּא מַתְנִי' אֵינוֹ מְשֻׁלָּם אֶלָּא גְּדִישׁ שֶׁל חִטִּין אוֹ גְּדִישׁ שֶׁל שְׂעוֹרִין הָיָה גְּדִי בְּפוֹת לוֹ אוֹ גְּדִי סְמוּךְ לוֹ פְּטוּר וְאִם הִזִּיק מְשֻׁלָּם מַה שֶּׁהִזִּיק וְאֵין לְךָ בְּכָל הַמִּדְלִיק אֶת הַבִּירָה שֶׁהוּא מְשֻׁלָּם כָּל מַה שֶּׁבְּתוֹכָהּ שֶׁכֵּן דֶּרֶךְ בְּנֵי אָדָם לְהַנִּיחַ בְּתוֹכָהּ כֵּלִים בְּבָתִּים אֲבָל נִכְפָּפָת בְּעוֹרֶת וְהוֹלֶכֶת כָּל שָׁעָה אֲפִילּוּ עַד מְאָה מִיל חַיָּיב: **הַכֹּל לְפִי** הַדְּלִיקָה. קס"ד ה"ק הַכֹּל יִשָּׁלֵם כָּל כַּמָּה שֶׁהוּדְלַק בֵּין רְחוֹק בֵּין קָרוֹב: **גמ' לֹא** יַעֲמִיד. בְּנֵי הָעֲיָרָה מִתְעַבְּרִין עָלָיו שֶׁלֹּא תִּבְעַר הָאֵשׁ בְּתַחְרָה: **מַעֲזִיבָה.** טִיחַ שֶׁל סִיד עַל הַתִּקְרָה וְדוֹמֶה לוֹ בְּסֵפֶר עֲזָרָה (נחמיה ג) וַיַּעֲזְבוּ (את) יְרוּשָׁלַיִם עַד הַחוֹמָה: **וּבְבֵירָה.** שֶׁפִּחוּתָה מִתַּנּוּר וְאֵין מַבְעִירִין בְּתוֹכָהּ אֵשׁ גְּדוֹל: **לְפִי נוֹכְחוּת.** כְּשֶׁהָאֵשׁ גְּבוֹהָה וְגְדוֹלָה קוֹפֶצֶת לְמֵרָחוֹק: **מתני' אֶלָּא** גְּדִישׁ שֶׁל חִטִּין אוֹ גְּדִישׁ שֶׁל שְׂעוֹרִין. אם חִטִּין חִטִּין אִם שְׂעוֹרִין שְׂעוֹרִין: **הָיָה גְּדִי בְּפוֹת** לוֹ כו' **חַיָּיב.** עַל הַגְּדִי דִּבְעֵלֵי חַיִּים נַמִּי אִתְּרְבּוּ מֵאוֹ הַקָּמָה וּמִשּׁוּם דְּקָם לֵיהּ בְּדִבְרָבָּה מִינַּיְיהוּ לֵיכָּא לְמִפְטְרֵיהּ דְּאִיזוּ חַיָּיב מִיתָּה עַל הָעֲבֵד דְּהוּאִיל וְאִינוֹ בְּפוֹת הָיָה לוֹ לִבְרוֹחַ וּפְטוּר עָלָיו מִמִּיתָה וּמִתְשַׁלּוּמִים אֲבָל הָיָה עֵבֶד בְּפוֹת לוֹ פְּטוּר אֲפִילּוּ עַל הַגְּדִי וְעַל הַגְּדִישׁ דְּחַיָּיב מִיתָּה עַל הָעֲבֵד דִּכְתִיב נָקֹם יִנָּקֵם (שמות כא) וְקָם לֵיהּ בְּדִרְבָּנָה מִינַּיְיהוּ וְאַ"ס לֹא הִתְרוּ בּוֹ שֶׁאִינוֹ נֶהֱרָג הָא קַיְיל (כתובות ד' ל"ה) דְּחַיָּיבֵי מִיתוֹת שׁוֹגְגִין פְּטוּרִין וּבִגְדִי לֹא שָׁנִי לָן בֵּין בְּפוֹת לְשֶׁאֵינוֹ בְּפוֹת וְאִיידִי דְּנָקֵט בְּעֵבֶד נָקֵט בְּגְדִי וְאֵיכָא דְּאָמְרֵי בִּגְדִי נַמִּי דְּוָקָא נָקֵט סְמוּךְ פְּטוּר הָיָה לוֹ לִבְרוֹחַ וְהֵבִי קָאָמַר הָיָה עֵבֶד בְּפוֹת לוֹ אוֹ גְּדִי סְמוּךְ לוֹ פְּטוּר וְאע"ג דִּקְשִׁים בְּשִׁילְהֵי פ' שְׁנֵי (כז.) שׁוֹרוֹ בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ דְּאִם הִנִּיחַ גְּחֶלֶת עֲלֵיהֶן וְנִשְׂרְפָה חַיָּיב הָתָם הוּא דִּהְנִיחַ עַל גַּבֵּי שׁוֹר דְּלֹא הָיָה לוֹ לְשׁוֹר לְיַשּׁוֹל אֲבָל הָכָא הָיָה לוֹ לִבְרוֹחַ: **גמ' בְּתוֹךְ** שֶׁל חֲבֵירוֹ. אֵין לוֹ רְשׁוּת וְהָוֵי כְּמַאֲבֵד בְּיָדָיִם: **בְּמַדְלִיק אֶת** הַבִּירָה. בְּתוֹךְ שֶׁל חֲבֵירוֹ הוּא וְאַפ"ה חַיָּיב טַעַם מִשּׁוּם דְּדֶרֶךְ בְּנֵי אָדָם לְהַנִּיחַ כֵּלִים בְּבָתִּים אֲבָל גְּדִישׁ לֹא: **בְּדִידָהּ.** בְּגְדִישׁ וְלִשְׁמַעְיְנָן אע"פ שֶׁאֵין דֶּרֶךְ לְהִטָּמֵין בּוֹ חַיָּיב הוֹאִיל וְהִדְלִיק לְתוֹךְ שֶׁל חֲבֵירוֹ וְכ"ש בִּירָה: **בְּתַרְתֵּי פְּלִיגִי [פְּלִיגֵי] בְּמִדְלִיק בְּתוֹךְ שֶׁלּוֹ** כו'. וּפְטֵרִי רַבָּנַן אֲפִילּוּ כֵּלִים שֶׁדַּרְכָּן לְהִטָּמֵין בִּגְדִישׁ דְּהָא גּוּדְרַת הַכְּתוּב הוּא דְּטָמוּן בְּאֵשׁ פְּטוּר וְר' יְהוּדָה מְחַיֵּיב אִטָּמוּן וּבִכְלִים ל"ש אוֹתָן שֶׁאֵין דַּרְכָּן לְהִטָּמֵין: **בְּבִירָה.** מִגְדָּל גָּדוֹל: **מוֹרִיגִין.** קָרָשִׁים [נְקוּבִים] וְהֵבֶן יְתִידוֹת וְדָשִׁין בָּהֶן אֶת הַתְּבוּאָה: ד"ה

במה

ד"ה משלם מה שבתוכו. רבא מתרץ לה לטעמיה בכלים שדרכן להטמין בגדיש: **אלא** דמי גדיש. אם הבעירו בעל השדה דלא קביל עליה אלא שעורין חטין וחיפן בשעורים. אע"פ שנוהן לו רשות לחטין אינו משלם אלא שעורין דאמר ליה לא ראיתי אלא שעורין לפיכך לא נהנתני בהן כל כך: **מאי** הוה ליה דאזקתיה. בידים ששרפו או שהשלכתו לים ולא דמי למשאיל מקום לחביו להגדיש שעורין והגדיש חטים דאמרן לעיל אינו משלם אלא דמי שעורין דמזיק בידים הוא אלא פושע בדכתיב כי תצא אש מעצמה מפי המורה: **פשעה** בו. לא שמרתו בדרך השומרים ואבד: [**בדרכה**] **פתניתי** לה. משמיה דרבא אמריתו לה: **שעורין** וחיפן בחטין. נותן לו רשות להגדיש שעורין ולא חטין: **פתניתא** לר' יהודה. אליבא דר' יהודה דמתני': **עשו** תקנת גנזל באשו. כי היכי דתקנו רבנן לגנזל לישבע כמה גזלו ויטול דתנן במסכת שבועות (דף מד:) אלו נשבעין ונוטלין השכיר והגנזל כך תקנו באשו שישבע מה הטמין ויטול: **אליבא** דמ"ד לא דיינינן דינא דגרמי. בפרק הגוזל ומאכיל (לקמן דף קיז:): **בבסאפתא**. ארגז שמנחיתין בו בקפים: **אטיר**. עשיר שאומדין אותו לכלי בסף:

מתני'

בַּמֶּה דברים אמורים במדליק בתוך שלו והלקה בתוך של חברו אבל במדליק בתוך של חבירו משלם כל מה שבתוכו. כלומר בדבר שדרכו בגון מוזרגים וכלי בקר אבל ארנקי בגדיש לא מחייבי רבנן אע"פ שדקדקו בכל הני דלעיל שיהא משלם כל מה שבתוכו דלרבנן כמו לר' יהודה הני מילי היכא דקתני ומודים או היכא דקתני דברי הכל אבל הכא

בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּמַדְלִיק בְּתוֹךְ שֶׁלּוֹ וְהִלְקָה בְּתוֹךְ שֶׁל חֲבֵרוֹ אֲבָל בְּמַדְלִיק בְּתוֹךְ שֶׁל חֲבֵרוֹ מְשַׁלֵּם כָּל מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ. (דִּבְרֵי הַכֹּל) מְשֻׁלָּם כָּל מַה שֶּׁהָיָה בְּתוֹכוֹ וּמוֹדֶה ר' יְהוּדָה לַחֲכָמִים בְּמַשְׁאִיל מָקוֹם לַחֲבֵרוֹ לְהַגְדִּישׁ גָּדִישׁ וְהִגְדִּישׁ וְהִטְמִין שֶׁאֵין מְשֻׁלָּם אֶלָּא דְּמֵי גָדִישׁ בִּלְבַד לְהַגְדִּישׁ חִטִּין וְהִגְדִּישׁ שְׂעוֹרִין שְׂעוֹרִין וְהִגְדִּישׁ חִטִּין חִטִּין וְחִיפָּן בְּשְׂעוֹרִין וְחִיפָּן בְּחִטִּים שֶׁאֵינוֹ מְשֻׁלָּם אֶלָּא דְּמֵי שְׂעוֹרִין בִּלְבַד שֶׁאָמַר לָהּ הַנּוֹתֵן לָךְ אֵינוֹ אֶלָּא כְּפִי הַמּוּטָל וְהַגּוֹבֶה מִמְּךָ גּוֹבֶה מִמִּי שֶׁרָצָה מִשּׁוּם דְּאָמַר לָהּ מֵאי חָזֵית לִיתֵּן לִי לְךָ מִשּׁוּם דְּאָמַר לָהּ מֵאי חָזֵית לִיתֵּן לִי לְךָ מַתְנִיתִיהּ לָהּ אֲנָן מַמַּתְנִיתָא פְּשִׁיטָא לָן חִטִּין וְחִיפָּן בְּשְׂעוֹרִין שְׁעוֹרִין בְּחִטִּין אֵינוֹ מְשֻׁלָּם אֶלָּא דְּמֵי שְׂעוֹרִין בִּלְבַד אִלְמָא אָמַר לֵיהּ נְטִירוּתָא דִּידָהּ עֲלַי לֵיהּ נְטִירוּתָא דִּידָהּ עֲלַי דַּיְקָא נָמֵי מֵאי הִיא אָמַר שְׁמוּאֵל וְלֹא יָדַע אַבָּא מַאי שְׁמַע׳ לֵיהּ לְר' יְהוּדָה דְּמַחֲיֵיב עַל נְגִיל בְּאִשּׁוֹ תַּקָּנַת נְגִיל בְּעֵי אֲמֵימַר עֲשׂוּ תַּקָּנַת נְגִיל בְּמָסוֹר אוֹ לֹא אִלֵּימָא דְּמ"ד לֹא דַּיְינִינַן דִּינָא דְּגַרְמֵי לֹא תִּבְעֵי לָךְ דְּמִסְרוּת נָמֵי לֹא דַּיְינִינַן אֶלָּא כִּי תִּבְעֵי לָךְ אִלֵּימָא דְּמ"ד דַּיְינִינַן דִּינָא דְּגַרְמֵי עֲשׂוּ תַּקָּנַת נְגִיל בְּמָסוֹר דְּמִשְׁתַּבַּע וְשָׁקִיל אוֹ לֹא תֵּיקוּ הָהוּא גַּבְרָא דְּכַסְפָּא דְּחַבְרֵיהּ שַׁדְיֵיהּ בְּנַהֲרָא אָתָא מָרֵיהּ וְאָמַר לֵיהּ הַבִי הָוָה לִי בְּנַוְזָה יָתֵיב רַב אַשֵׁי וְקָא מְעַיֵּין בֵּיהּ כִּי הַאי גַּוְונָא מַאי א"ל רָבִינָא לְרַב אַחָא בְּרֵיהּ דְּרָבָא וְאָמְרֵי לָהּ רַב אַחָא בְּרֵיהּ דְּרָבָא לְרַב אַשֵׁי לַאו הֵיינוּ מַתְנִיתִין דְּתָנֵן וּמוֹדִים חֲכָמִים לְר' יְהוּדָה בְּמַדְלִיק אֶת הַבִּירָה שֶׁמְּשַׁלֵּם כָּל מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ שֶׁפֵּן דֶּרֶךְ בְּנֵי אָדָם לְהַנִּיחַ בְּבָתִּים אָמַר לֵיהּ אִי דְּקָא טָעֵין זוּזֵי הָכָא נָמֵי הָכָא (בְּמַאי עָסְקִינַן) דְּקָא טָעֵין מַרְגָּנִיתָא מַאי מִי מְנַחַ אִינְשֵׁי מַרְגָּנִיתָא בְּכַסְפָּא אוֹ לֹא תֵּיקוּ א"ל רַב אַשֵׁי טָעֵין כָּמָא בְּבִירָה מַאי אָמַר לֵיהּ חָזְיֵנָא אִי אִינְשֵׁי אָמִיד הוּא דְּאִית לֵיהּ כָּמָא דְּכַסְפָּא אִי נָמֵי אִינְשֵׁי מְהֵימְנָא הוּא דְּמַסְקְרֵי אִינְשֵׁי בֵּיהּ מִשְׁתַּבַּע וְשָׁקִיל וְאִי לֹא לָאו כָּל כְּמִינֵיהּ א"ל רַב אַדָּא בְּרֵיהּ דְּרַב אָוְיָא לְרַב אַשֵׁי מַה בֵּין גַּוְלָן לְחַמְסָן א"ל חַמְסָן יְהִיב דְּמֵי גַּוְלָן לֹא יְהִיב דְּמֵי א"ל אִי יְהִיב דְּמֵי חַמְסָן קָרֵית לֵיהּ וְהָאָמַר רַב הוּנָא תָּלוּהּ וְזַבֵּין וְזִיבֵּיהּ וְבִיבֵי לֹא קָשְׁיָא הָא דְּאָמַר רוֹצֶה אֲנִי הָא דְּלָא אָמַר רוֹצֶה אֲנִי:

מתני'

שֶׁאֵינוֹ משלם אלא דמי שעורים. במדליק בתוך שלו אי־אירי דאי במדליק בתוך של חבירו שעורין והגדיש חטין לקמה לא ישלם חטין כיון דחזי להו ובכסמוך מדמי להו נמי לנותן דיעבד והב לאשה ופשעה בו משמע דהיינו מדליק בתוך שלו והלקה בתוך של חבירו:

לְרַבִּי יְהוּדָה דְּמַחֵיב על נזקי שמן באש כר'. לְרַבָּנָן נמי הָוֶה מצי למימר דעשו תקנה בבירה בכל דבר ובגדיש במורגנין אלא רבותא אשמועינן דלרבי יהודה אפי' ארנקי בגדיש עשו תקנת נגזל:

עֲשׂוּ תקנת נגזל במסור או לא. כתב רב אלפס בגון שיש עדים שמסרו ואיבד ממונו ואין יודעין במה תיקו וכל תיקו דממונא לקולא ובשם רב האי גאון כתוב שישבע ויטול מחצה שכל תיקו דממונא חולקין ואין נראה לר"י לחייב בכל משום תיקו ור"ת מפרש דהך בעיא בשהמוסר מכחישו את הנמסר דומיא דגנזל דשבועות דגזלן מכחישו אבל אם המוסר עצמו אינו יודע במה ישבע נמקר במה הפסיד ויטול ולר"י נראה דהך בעיא אפילו אין המוסר יודע דומיא דתקנת גנזל באשו שאין המבעיר יודע במה הפסיד הניזק דמבעי ליה במסור אי עשו תקנה או לא:

מִי מנחי אינשי מרגניתא בכספא או לא. אפילו יש עדים שהניח בו מרגניתא מבעיא ליה דשמא לא אבעי ליה לאסוקי אדעתיה להאי ולא אמרינן מאי הוה ליה בנזוה יתיב רב אשי וקא מעיין ביה כי האי גוונא מאי א"ל רבינא לרב אחא בריה דרבא ואמרי לה רב אחא בריה דרבא לרב אשי לאו היינו מתניתין דתנן ומודים חכמים לר' יהודה במדליק את הבירה שמשלם כל מה שבתוכו שפן דרך בני אדם להניח בבתים אמר לי' אי דקא טעין זוזי הכא נמי הכא (במאי עסקינן) דקא טעין מרגניתא מאי מי מנחי אינשי מרגניתא בכספא או לא תיקו א"ל רב אשי טעין כמא בבירה מאי אמר ליה חזינא אי אינשי אמיד הוא דאית ליה כמא דכספא אי נמי אינשי מהימנא הוא דמסקרי אינשי ביה משתבע ושקיל ואי לא לאו כל כמיניה א"ל רב אדא בריה דרב אויא לרב אשי מה בין גוזל לחמסן א"ל חמסן יהיב דמי גוזלן לא יהיב דמי א"ל אי יהיב דמי חמסן קרית ליה והאמר רב הונא תלוהו וזבין וזיבין ליה וביבי לא קשיא הא דאמר רוצה אני הא דלא אמר רוצה אני:

מתני'

בַּמֶּה דברים אמורים במדליק בתוך שלו והלקה בתוך של חברו אבל במדליק בתוך של חבירו משלם כל מה שבתוכו. כלומר בדבר שדרכו בגון מוזרגים וכלי בקר אבל ארנקי בגדיש לא מחייבי רבנן אע"פ שדקדקו בכל הני דלעיל שיהא משלם כל מה שבתוכו דלרבנן כמו לר' יהודה הני מילי היכא דקתני ומודים או היכא דקתני דברי הכל אבל הכא

בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּמַדְלִיק בְּתוֹךְ שֶׁלּוֹ וְהִלְקָה בְּתוֹךְ שֶׁל חֲבֵרוֹ אֲבָל בְּמַדְלִיק בְּתוֹךְ שֶׁל חֲבֵרוֹ מְשַׁלֵּם כָּל מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ. (דִּבְרֵי הַכֹּל) מְשֻׁלָּם כָּל מַה שֶּׁהָיָה בְּתוֹכוֹ וּמוֹדֶה ר' יְהוּדָה לַחֲכָמִים בְּמַשְׁאִיל מָקוֹם לַחֲבֵרוֹ לְהַגְדִּישׁ גָּדִישׁ וְהִגְדִּישׁ וְהִטְמִין שֶׁאֵין מְשֻׁלָּם אֶלָּא דְּמֵי גָדִישׁ בִּלְבַד לְהַגְדִּישׁ חִטִּין וְהִגְדִּישׁ שְׂעוֹרִין שְׂעוֹרִין וְהִגְדִּישׁ חִטִּין חִטִּין וְחִיפָּן בְּשְׂעוֹרִין וְחִיפָּן בְּחִטִּים שֶׁאֵינוֹ מְשֻׁלָּם אֶלָּא דְּמֵי שְׂעוֹרִין בִּלְבַד שֶׁאָמַר לָהּ הַנּוֹתֵן לָךְ אֵינוֹ אֶלָּא כְּפִי הַמּוּטָל וְהַגּוֹבֶה מִמְּךָ גּוֹבֶה מִמִּי שֶׁרָצָה מִשּׁוּם דְּאָמַר לָהּ מֵאי חָזֵית לִיתֵּן לִי לְךָ מִשּׁוּם דְּאָמַר לָהּ מֵאי חָזֵית לִיתֵּן לִי לְךָ מַתְנִיתִיהּ לָהּ אֲנָן מַמַּתְנִיתָא פְּשִׁיטָא לָן חִטִּין וְחִיפָּן בְּשְׂעוֹרִין שְׁעוֹרִין בְּחִטִּין אֵינוֹ מְשֻׁלָּם אֶלָּא דְּמֵי שְׂעוֹרִין בִּלְבַד אִלְמָא אָמַר לֵיהּ נְטִירוּתָא דִּידָהּ עֲלַי לֵיהּ נְטִירוּתָא דִּידָהּ עֲלַי דַּיְקָא נָמֵי מֵאי הִיא אָמַר שְׁמוּאֵל וְלֹא יָדַע אַבָּא מַאי שְׁמַע׳ לֵיהּ לְר' יְהוּדָה דְּמַחֲיֵיב עַל נְגִיל בְּאִשּׁוֹ תַּקָּנַת נְגִיל בְּעֵי אֲמֵימַר עֲשׂוּ תַּקָּנַת נְגִיל בְּמָסוֹר אוֹ לֹא אִלֵּימָא דְּמ"ד לֹא דַּיְינִינַן דִּינָא דְּגַרְמֵי לֹא תִּבְעֵי לָךְ דְּמִסְרוּת נָמֵי לֹא דַּיְינִינַן אֶלָּא כִּי תִּבְעֵי לָךְ אִלֵּימָא דְּמ"ד דַּיְינִינַן דִּינָא דְּגַרְמֵי עֲשׂוּ תַּקָּנַת נְגִיל בְּמָסוֹר דְּמִשְׁתַּבַּע וְשָׁקִיל אוֹ לֹא תֵּיקוּ הָהוּא גַּבְרָא דְּכַסְפָּא דְּחַבְרֵיהּ שַׁדְיֵיהּ בְּנַהֲרָא אָתָא מָרֵיהּ וְאָמַר לֵיהּ הַבִי הָוָה לִי בְּנַוְזָה יָתֵיב רַב אַשֵׁי וְקָא מְעַיֵּין בֵּיהּ כִּי הַאי גַּוְונָא מַאי א"ל רָבִינָא לְרַב אַחָא בְּרֵיהּ דְּרָבָא וְאָמְרֵי לָהּ רַב אַחָא בְּרֵיהּ דְּרָבָא לְרַב אַשֵׁי לַאו הֵיינוּ מַתְנִיתִין דְּתָנֵן וּמוֹדִים חֲכָמִים לְר' יְהוּדָה בְּמַדְלִיק אֶת הַבִּירָה שֶׁמְּשַׁלֵּם כָּל מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ שֶׁפֵּן דֶּרֶךְ בְּנֵי אָדָם לְהַנִּיחַ בְּבָתִּים אָמַר לֵיהּ אִי דְּקָא טָעֵין זוּזֵי הָכָא נָמֵי הָכָא (בְּמַאי עָסְקִינַן) דְּקָא טָעֵין מַרְגָּנִיתָא מַאי מִי מְנַחַ אִינְשֵׁי מַרְגָּנִיתָא בְּכַסְפָּא אוֹ לֹא תֵּיקוּ א"ל רַב אַשֵׁי טָעֵין כָּמָא בְּבִירָה מַאי אָמַר לֵיהּ חָזְיֵנָא אִי אִינְשֵׁי אָמִיד הוּא דְּאִית לֵיהּ כָּמָא דְּכַסְפָּא אִי נָמֵי אִינְשֵׁי מְהֵימְנָא הוּא דְּמַסְקְרֵי אִינְשֵׁי בֵּיהּ מִשְׁתַּבַּע וְשָׁקִיל וְאִי לֹא לָאו כָּל כְּמִינֵיהּ א"ל רַב אַדָּא בְּרֵיהּ דְּרַב אָוְיָא לְרַב אַשֵׁי מַה בֵּין גַּוְלָן לְחַמְסָן א"ל חַמְסָן יְהִיב דְּמֵי גַּוְלָן לֹא יְהִיב דְּמֵי א"ל אִי יְהִיב דְּמֵי חַמְסָן קָרֵית לֵיהּ וְהָאָמַר רַב הוּנָא תָּלוּהּ וְזַבֵּין וְזִיבֵּיהּ וְבִיבֵי לֹא קָשְׁיָא הָא דְּאָמַר רוֹצֶה אֲנִי הָא דְּלָא אָמַר רוֹצֶה אֲנִי:

מתני'

חַמְסָן יהיב דמי. והשלא אמר רוצה אני בדמקדש אלא משום דרכי שלום: **חַמְסָן** יְהִיב דְּמֵי. וְהַשְׁלָא אָמַר רוֹצֶה אֲנִי בְּדִמְקַדֵּשׁ מִן הַתּוֹרָה אֵינוֹ פָּסוּל אֶלָּא הֵיכָא דְּלָא יְהִיב דְּמֵי אֲבָל הֵיכָא דְּיָהִיב דְּמֵי אֲמַר רוֹצֶה אֲנִי ע"ג שֶׁעוֹבֵר עַל לָאו דְּלָא תַּחְמוֹד הָא אָמְרִי בְּפֶרֶק שְׁנֵים אוֹחְזִין (ב"מ דף ה:) וְשׁם (ד"ה בלא) לֹא תַּחְמוֹד לְאִינָשֵׁי בְּלָא דְּמֵי מִשְׁמַע דְּלָהּ וְהוֹיֵא דְּסוֹף מְכִילְתִין (דף קיט.) דְּמִיחַיְּבִי מְחַמְּדֵי בְּנֵי יְהוּדָה דְּאֶפִילּוּ הֵיכָא דְּיָהִיב דְּמֵי הָוֶה בְּאִלּוּ נוֹטֵל לְאוֹ דְּרָשָׁה גְּמוּרָה הִיא אֶלָּא אַסְמַכְתָּא בְּעָלְמָא דְּחַמְסָן הָכָא הֵיינוּ גּוֹזֵל דְּלָא יְהִיב דְּמֵי וְא"ת בֵּיוָן דְּחַמְסָן יְהִיב דְּמֵי פָּסוּל מִדְּרַבָּנָן א"כ כִּי אָמְרִי' בְּפ' שְׁנֵים אוֹחְזִין (ב"מ ד' ה: ושם ד"ה בלא) אֶלָּא הָא דְּאָמַר רַב הוּנָא מְשַׁבְּחִינַן שְׁאִינָהּ בְּרְשׁוּתוֹ נִיקָא מִיגּוֹ דְּתַחְשִׁיד כו' וּמִשְּׁנֵי מוֹרֶה וְאוֹמֵר דְּמֵי קַיְּימִינְבָּא מ"מ מַה תִּירֵץ בְּכֹר אִם הוּא מִעֵבֶד הַפְקָדוֹן בִּידוֹ וְרוֹצֶה לִיפָּטֵר בְּדָמִים בְּעֵל כָּרְחוֹ שֶׁל בְּעָלִים חֲרֵי הוּא חַמְסָן וּפָסוּל לִשְׁבוּעָה מִדְּרַבָּנָן וְאַבְּתִי נִיקָא מִיגּוֹ דְּתַחְשִׁיד כו' וי"ל דְּמִ"ס בְּגוֹזֵל דְּאוֹרַיְיתָא אֵין לְהוֹכִיחַ שֶׁלֹּא יְהֵא חָשׁוּד אִשְׁבוּעָתוֹ וְעוֹד דְּחַמְסָן דְּרַבָּנָן כָּשֵׁר הוּא וְאֵינוֹ פָּסוּל עַד שֶׁיַּכְרִיזוּ עָלָיו בְּדַאֲמַר בְּפ' זֶה בּוֹרֵר (סנהדרין ד' כו:) וְאֲפִילּוּ אם הוא יָדוּעַ שֶׁנִּשְׁבָּעָה חַמְסָן בְּעֵנְיָן זֶה שֶׁמָּא לֹא רָאוּ חֲבֵרִים לְפוֹסְלוֹ בְּכָךְ וְגַם לֹא לְהַכְרִיז אֶלָּא דְּוָקָא כִּי שָׁקִיל וְחָטֵף בְּעֵל בְּרְחוּיוֹ בְּזוֹרְעוֹ בְּעֵל בְּרְחוּיוֹ וְהַמְקַשֵּׁה דְּקָא פָּרִיךְ נִיקָא מִיגּוֹ דְּתַחְשִׁיד כו' אע"ג דְּהָא וְדַאי קִים לֵן דְּגוֹזֵל דְּרַבָּנָן בְּעֵי הַכְרָזָה וְאִינוֹ נִפְסָל עַד אַחַר הַכְרָזָה כָּל עִיקָּר לְ הַבִיא רַב הוּנָא אֶלָּא מִשּׁוּם דְּמִקַּשֶׁה וְקָא מְשַׁנֵּי מִשּׁוּם דְּמִקַּשֶׁה וְקָא מְשַׁנֵּי מִיגּוֹ דְּתַחְשִׁיד כו' וּמִשְּׁנֵי א"נ הָכִי מַקְשֶׁה כֵּיוָן שֶׁפָּסַל עַצְמוֹ בְּמָה שֶׁטָּעַן וְנִשְׁבַּע אוֹ נֶאֱבַד וְאִינוֹ מְשַׁלֵּם דְּמֵי לְפִי שֶׁאִינוֹ רוֹצֶה לִישָׁבַע וְאִם הָיָה פּוֹטְרוֹ מִן הַשְּׁבוּעָה לֵישָׁבַע וְאִם הָיָה מְשַׁלֵּם כְּלוּם א"כ נִיקָא מִיגּוֹ דְּתַחְשִׁיד כו' וּמִשְּׁנֵי מוֹרֶה וְאוֹמֵר כו' וְגַם אִם הָיָה פּוֹטְרוֹ מִן הַשְּׁבוּעָה שֶׁמָּא כְּמוֹ כֵן הָיָה מְשַׁלֵּם דָּמִים לְפִי שֶׁמַּעֲבִיד הַפְקָדוֹן בִּידוֹ וּלְהָכֵי לֹא לְחַיֵּיד אֲמַתְנִיתָא:

פסולה

פְּסוּלָה בסוכּה וּכְמבוי. תימה דְּהָוֵה לֵיהּ לְמֵימַר יֵשׁ מְעַט כְּדַאֲמַרִי' בְּרֵישׁ מַסֶּכֶת סוּכָּה (דף ב.) מְבוֹי דְּרַבָּנַן חֲנִי תַּקְנָתָא וְרֵ"ל מִשּׁוּם דְּבָעֵי לְמֵימַר בְּסוּכָּה נָקֵט לְשׁוֹן פְּסוּלָה אִי נַמִי לְפִי שֶׁהָיָה צָרִיךְ לְהַאֲרִיךְ בְּלָשׁוֹן וְלוֹמַר יֵשׁ כְּבָדָה וְיֵשׁ מְעַט וְיֵשׁ לְחַלֵּק וְיִחָזוֹר וְיִדְלִיק דִּלְמַעֲט כְּמוֹ שֶׁהֵיא מְדַלֶּקֶת לֹא סָגֵי כְּדַאֲמַרִינַן בְּפ' בָּמָּה מַדְלִיקִין (שבת דף כב:) הַדְלָקָה בְּפָנִים וְהוֹצִיאָה בְּחוּץ לֹא עָשָׂה וְלֹא כְּלוּם וְהָכָא נַמִי לֹא שָׁנָא:

הַדֶּרֶן עָלָךְ הַכּוֹנֵס

מְרוּבָּה. מִי קָתָנֵי אֵין בֵּין כּוֹר. מִשְׁמַע הָכָא הֵיכָא דְּתָנֵי אֵין בֵּין לֹא שַׁיֵּיר לְמֵימַר תָּנָא וְשַׁיֵּיר וְהִקְשָׁה הָרֵ"י מֵאוּרְלִינ"ש מִדָּתָנֵי בְּפ"ק דְּמַגִּילָה (ד' ח. ושם ד"ה אין) אֵין בֵּין נְדָרִים לִנְדָבוֹת אֶלָּא שֶׁהַנְּדָרִים חַיָּיב בְּאַחֲרָיוּתָן וּנְדָבוֹת אֵינוֹ חַיָּיב בְּאַחֲרָיוּתָן וְאִבְּעֵית דָּא אֵיכָא שֶׁהִנְדִּיבָה בָּאָה מִן הַמַּעֲשֵׂר וְנֶדֶר שֶׁהוּא דָּבָר שֶׁבְּחוֹבָה אֵין בָּאָה אֶלָּא מִן הַחוּלִּין כְּדִתְנַן בְּהֶתּוּדָה (מנחות ד' פא.) וְרֵ"ל דְּהָתָם לֹא בָּא לִשְׁנוֹת כָּל עִנְיָן שֶׁנֶּדֶר וּנְדָבָה חִלּוּקִים זֶה מִזֶּה אֶלָּא בָּא לוֹמַר שֶׁאֵין חִיּוּב הָבָאָה בְּזֶה יוֹתֵר מִבְּזֶה אֶלָּא אַחֲרָיוּת אֲבָל לְעִנְיַן כָּל תְּאַחַר זֶה וְזֶה שָׁוִין וְכֵן אֵין בֵּין שְׁבָת לְיוֹם הַכִּפּוּרִים לֹא אִיירֵי לְכָל דְּבָרִים שֶׁבֵּינֵיהֶם כְּגוֹן אִיסּוּר אֲכִילָה וְכֵן אֵין בֵּין י"ט לְשַׁבָּת אֶלָּא אוֹכֶל נֶפֶשׁ בִּלְבַד לֹא אִיירֵי בְּחוֹמֶר שֶׁבִּשְׁנֵיהֶם כְּגוֹן לָאו וּמִיתָה אֶלָּא בְּדָבָר הָאָסוּר אוֹ מוּתָּר לַעֲשׂוֹת בָּהֶן וְעוֹד ר"ל דְּדִקְתָּ מִשְׁנָה דְּמַגִּילָה שְׁנוּיָה בְּמִסֶּכֶת קִנִּים (פ"א מ"א) גְּבֵי עוֹלַת הָעוֹף וְעוֹלָה בֵּין נָדָר בֵּין נְדָבָה אֵין בָּאָה מִן הַמַּעֲשֵׂר בֵּיוָן דְּאִין בָּהּ אֲכִילַת אָדָם כְּדִדְרִישׁ בְּסִפְרֵי בְּפ' עֶשֶׂר תְּעַשֵּׂר ת"ל וְאָכַלְתָּ וְשָׂמַחְתָּ שֶׁמְּחָה שַׁיָּיךְ בָּהּ אֲכִילָה יָצְאוּ עוֹלוֹת שֶׁאֵין עִנְּוּיָן אֲכִילָה וְאִין לְהַאֲרִיךְ כָּאן יוֹתֵר:

מְרוּבָּה קָתָנֵי תָּנָא וְשַׁיֵּיר. לְשׁוֹן רִאשׁוֹן דְּמַיְיתֵי סַיְיעְתָּא לֹא בָּעֵי לְמֵימַר דְּשַׁיֵּיר דְּסָבַר הָהוּא לִישָׁנָא דְּקָתָנֵי מְרוּבָּה אֵין לוֹמַר שַׁיֵּיר כְּמוֹ בְּאֵין בֵּין וְכֵן מִשְׁמַע הַלְּשׁוֹן דְּקָאָמַר לִלִישָׁנָא בְּתַרָא מִי קָתָנֵי אֵין בֵּין מְרוּבָּה קָתָנֵי מִשְׁמַע שְׁתְּחִלָּה הָיָה סָבוּר דִּמְרוּבָּה חֲזֵי כְּמוֹ אֵין בֵּין וְא"ת וּמַאי שַׁיֵּיר דְּהַאי שַׁיֵּיר רֵ"ל דְּשַׁיֵּיר טַעֲנַת נָפֵץ בְּאֲבִידָה דְּדָרִישׁ לְקַמָּן רַבִּי יוֹחָנָן דְּמַשְׁלִים בְּפֶל וְאִי טְעִין טַעֲנַת נָפֵץ בְּפִקָּדוֹן לָא מְשַׁלֵּם אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה בְּטָבח וּמֹכֵר הָכִי נַמִי טוֹעֵן טַעֲנַת נָפֵץ בְּאֲבִידָה וְעוֹד שֶׁמְּשַׁיֵּיר שׁוּתָּף שֶׁנָּפַץ מַחֲצִירוֹ וְשׁוּתָּפִין שֶׁנָּפַץ לֹא מְשַׁלֵּם אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה כְּדַאֲמַר לְקַמָּן בְּפִירְקִין (ד' עח.) דְּעוֹד יֵשׁ מְפָרְשִׁים דְּאִין לְחוּשׁ הָכָא אִם אֵינוֹ מְשַׁיֵּיר כְּי אִם דָּבָר אֶחָד בֵּיוָן דְּלֹא נָחֵת לְמִנְיָינָא אֶלָּא דְּגַלִּי לָן שֶׁיֵּשׁ רִיבּוּי בְּכָפֶל מֵאַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה:

יָצְאוּ קַרְקָעוֹת כּוֹר. וְא"ת בֵּיוָן דְּאָמַרִינַן בְּפֶרֶק הַזּוֹרֵעַ (ב"מ ד' נז:) תִּיפּוֹק לֵיהּ דְּאִין בָּהֶם כָּפֶל בְּטוֹעֵן טַעֲנַת גָּנֵב דְּלֹא מְשַׁלֵּם אֶלָּא בְּשׁוֹמֵר חִנָּם וְרֵ"ל דְּאִצְטְרִיךְ לְהֵיכָא דְּלֹא מְשַׁלֵּם אֶלָּא בְּשׁוֹמֵר חִנָּם דְּאִצְטְרִיךְ לְקַמָּן בְּשִׁמְעַתְיָן וְלֵיכָא לְמֵימַר דְּאִצְטְרִיךְ לְקוֹפֵץ וְנִשְׁבָּע דְּבַהֲגוּזַל קָמָא (לקמן ד' קו.) מוּכָח דְּלֹא מְשַׁלֵּם אֲ"כ ב"מ דְּמְשַׁבְּיעִינַן אוֹתוֹ וְרֵ"ל דְּאִצְטְרִיךְ לְהֵיכָא דְּנִשְׁבַּע ע"י גִּלְגּוּל בְּדִתְנַן (קדושין ד' כו.) וּזְקוּקִין הַנִּכְסֵים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם אַחֲרָיוּת עִם הַנִּכְסֵים כו' לִישָׁבַע עֲלֵיהֶן וּמִיהוּ לְפִי מֵאי דְּמַסְקִינַן לְקַמָּן הָאי כָּפֶל כו' דְּלֹא רִיבּוּי הוּא מְדְּלָא כְּתִיב הֵנִי פְּרָטֵי גְּבֵי סָפֶק וְכֵלִים וס"ל דְּכָפֶל וּשְׁבוּעָה הָבֵל אֶחָד נִיתָּא דְּלֵיכָא אֶלָּא חַד קְרָא דְּלְהַרְוַיְיהוּ וְא"ת וּנְעִיבְדֵיהּ בְּקַרְקַע הֵיכִי שַׁיְיכָא וְרֵ"ל בְּמַשְׁנֵי גְּבוֹל א"נ בְּמִחְתֶּרֶת לְקַרְקַע כִּי הֵיכִא דְּ' גַּפְנִים טְעוּנוֹת וְטוֹעֵן שֶׁנִּגְנְבוּ לוֹ ה' וְנִמְצְאָה שְׁהוּא גַּנָּבָה (שבועות ד' מב:) **יָצְאוּ** שְׁטָרוֹת. וְאִם תֹּאמַר לָמָּה לִי קְרָא לְמֵעֵט מִכָּפֶל וְהָא אַפֵּי' אִבְּדוּ בְּיָדִים לֹא מְשַׁלֵּם קָרֵן לְמַאן דְּלֵיכָא דְּאָמְרִי וְאַפֵּי' מַאן דְּאָמַר אִין הָכִי נַמִי אֶלָּא מִדְּרַבָּנַן דְּכִדְרִישׁת פְּסוּק וְהַכָּרַת (ד' נד. ד"ה חמור) וְרֵ"ל בֵּיוָן דְּאִי אִיתֵיהּ לִשְׁטָר בְּעֵין חַיָּיב לְהַחֲזִיר (מִשְׁלֵם) סָלְקָא דַּעְתָּךְ דִּשְׁמַחֲזִיר (מִשְׁלֵם) (מַחֲזִיר) הַכָּפֶל עִמּוֹ:

מַתְנִי' גֵּז שֶׁיֵּצָא מִתַּחַת הַפַּטִּישׁ וְהִזִּיק חַיָּיב גְּמָל שֶׁהָיָה טָעוּן פִּשְׁתָּן וְעָבַר בְּרֹשׁוּת הָרַבִּים וְנִכְנַס פִּשְׁתָּנוֹ לְתוֹךְ הַחֲנוּת וְדָלְקוּ בְּנֵרוֹ שֶׁל חֲנֻנִי וְהִדְלִיק אֶת הַבִּירָה בַּעַל גְּמָל חַיָּיב הִנִּיחַ חֲנֻנִי נֵרוֹ מִבַּחוּץ הֶחֱנֻנִי חַיָּיב רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בְּנֵר חֲנוּכָּה פָּטוּר: **גמ'** אָמַר רַבִּינָא מִשְּׁמֵיהּ דְּרַבָּא ש"מ מִדְּרַבִּי יְהוּדָה נֵר חֲנוּכָּה מִצְוָה לְהַנִּיחָהּ בְּתוֹךְ עֲשָׂרָה דְּאִי סַלְקָא דַּעְתָּךְ לְמַעֲלָה מֵעֲשָׂרָה אֲמַאי אָמַר ר' יְהוּדָה נֵר חֲנוּכָּה פָּטוּר לָיכָּא לְמֵימַר דְּהָוֵה לֵיהּ לַאֲנוּחֵיהּ לְמַעֲלָה מִגַּמָּל וְרוֹכְבוֹ אֶלָּא לָאו ש"מ מִצְוָה לְהַנִּיחָהּ בְּתוֹךְ עֲשָׂרָה אָמְרֵי לֹא לְעוֹלָם אֵימָא לָךְ אֲפִי' לְמַעֲלָה מֵעֲשָׂרָה מַאי אַמְּרַת אִבְּעֵי לָךְ לַאֲנוּחֵיהּ לְמַעֲלָה מִגַּמָּל וְרוֹכְבוֹ בֵּין דִּכְמִצְוָה קָא עָסִיק כּוּלֵי הַאי לֹא אַטְרְחוּהּ רַבָּנַן אָמַר רַב כַּהֲנָא דָּרַשׁ רַב נָתָן בַּר מְנְיוֹמִי מִשְּׁמֵיהּ דְּרַבִּי תַּנְחוּם נֵר חֲנוּכָּה שֶׁהִנִּיחָהּ לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרִים אַמָּה פְּסוּלָה וּכְמָבוֹי:

הַדֶּרֶן עָלָךְ הַכּוֹנֵס

מְרוּבָּה מִדַּת תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל מִמִּדַּת תַּשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה שֶׁמִּדַּת תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל נוֹהֶגֶת בֵּין בְּדָבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ רוּחַ חַיִּים וּבֵין בְּדָבָר שֶׁאֵין בּוֹ רוּחַ חַיִּים וּמִדַּת תַּשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה נוֹהֶגֶת בְּדָבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ רוּחַ חַיִּים וְלֹא בְּדָבָר שֶׁאֵין בּוֹ רוּחַ חַיִּים אֵינָהּ נוֹהֶגֶת אֶלָּא בְּשׁוֹר וְשֶׂה בִּלְבַד שֶׁנֶּאֱמַר כִּי יִגְנֹב אִישׁ שׁוֹר אוֹ שֶׂה וּטְבָחוֹ אוֹ מְכָרוֹ וגו' אֵין הַגּוֹנֵב אַחַר הַגָּנֵב מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל וְלֹא הַטּוֹבֵחַ וְלֹא הַמּוֹכֵר אַחַר הַגָּנֵב מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה: **גמ'** וְאִילּוּ מִדַּת תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל נוֹהֶגֶת בֵּין בְּגַנָּב מַטְעֶנֶת גְּנֵבָה וּמִדַּת תַּשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה אֵינָהּ נוֹהֶגֶת אֶלָּא בְּגַנָּב בִּלְבַד לֹא קָתָנֵי מְסַיֵּיעַ לֵיהּ לְרַבִּי חִיָּיא בַּר אַבָּא דְּא"ר חִיָּיא בַּר אַבָּא א"ר יוֹחָנָן הַטּוֹעֵן טַעֲנַת גְּנֵבָה בְּפִקָּדוֹן מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל טָבח וּמֹכֵר מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה אֵיפָא דְּאָמְרֵי לֵיכָא מְסַיֵּיעַ לֵיהּ לְרַבִּי חִיָּיא בַּר אַבָּא דְּא"ר חִיָּיא בַּר אַבָּא א"ר יוֹחָנָן הַטּוֹעֵן טַעֲנַת גְּנֵבָה בְּפִקָּדוֹן מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל טָבח וּמֹכֵר מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה מִי קָתָנֵי אֵין בֵּין מְרוּבָּה לְמוּעָט קָתָנֵי תָּנָא וְשַׁיֵּיר: שֶׁמִּדַּת תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל נוֹהֶגֶת בֵּין וגו': מנה"מ דְּתַ"ר עַל כָּל דָּבָר פָּשַׁע כְּלָל עַל שׁוֹר עַל חֲמוֹר עַל שֶׂה וְעַל שַׂלְמָה פְּרָט עַל כָּל אֲבֵידָה חָזַר וְכָלַל כְּלָל וּפְרָט וְכְלָל אִי אַתָּה דָּן אֶלָּא כְּעֵין הַפְּרָט מָה הַפְּרָט מְפוֹרָשׁ דָּבָר הַמְּטַלְטֵל וְגוּפוֹ מָמוֹן אַף כָּל דָּבָר הַמְּטַלְטֵל וְגוּפוֹ מָמוֹן יָצְאוּ קַרְקָעוֹת שֶׁאֵינָן מְטַלְטְלִין יָצְאוּ עֲבָדִים שֶׁהוּקְּשׁוּ לְקַרְקָעוֹת יָצְאוּ שְׁטָרוֹת שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁמְּטַלְטְלִין אֵין גּוּפָן מָמוֹן יָצָא הֶקְדֵּשׁ שֶׁרַעְיוֹ כְּתִיב אִי מָה הַפְּרָט מְפוֹרָשׁ דָּבָר שֶׁגְּנֵבָתוֹ מְטַמָּא בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא אַף כָּל דָּבָר שֶׁגְּנֵבָתוֹ מְטַמָּא בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא אֲבָל עוֹפוֹת לֹא וּמִי מְצִית אָמְרַת הָכִי וְהָא שְׁלָמָה כְּתִיב אֲמַרִי אֲנַן בְּבַעֲלֵי חַיִּים קָאֲמִרִינַן אֵימָא בְּבַעֲלֵי חַיִּים דָּבָר שֶׁגְּנֵבָתוֹ מְטַמָּא בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא אִין דָּבָר שֶׁאֵין גְּנֵבָתוֹ בְּמַגָּע וּבְמַשָּׂא לֹא

מתני' גִּיז. אִשְׁטַנְצִיי"ל: **גמ'** לְמַעְלָה מֵעֲשָׂרִים אַמָּה. לֹא חָזוּ לָהּ אִינְשֵׁי וְלֹא מִפְרְסָם נִיסָּא וְאֵין לְפַרְסוֹמֵי נִיסָּא בְּעִנְיָן:

הַדֶּרֶן עָלָךְ הַכּוֹנֵס

מְרוּבָּה. אֵין הַגּוֹנֵב אֶחָד הַנָּגֵב כּוֹ'. דִּכְתִיב וְגוֹנַבְתָּ מִבֵּית רְאשׁוֹ וְלֹא מִבֵּית הַגַּנָּב: **גמ'** בְּמוֹעֵן טַעֲנַת גְּנֵבָה. גְּנֵב בָּא וְגָנְבוּ דְּרִשִׁינַן לְקַמָּן בְּשִׁמְעַתִּין דְּחִיְּיבוּ רַחֲמָנָא כְּפִילָה אִם נִשְׁבַּע וְנִמְצָא שֶׁקֶר. לֹא קָתָנֵי. אֶלְמָא נָזְקֵי ד' וְד' בְּטוֹעֵן טַעֲנַת גְּנֵב אִם טָבַח וּמָכַר: מִי קָתָנֵי אֵין בֵּין. דְּהָכָא דּוֹחֵק וְלֹא שַׁיֵּיר מִידֵּי: קָתָנֵי. קְצָת דְּבָרִים שָׁוִין מְרוּבֶּה לְמוּעָט זוֹ וְשַׁיֵּיר: שֶׁהוּקְּשׁוּ לְקַרְקָעוֹת. דִּכְתִיב וְהִתְנַחֲלְתֶּם אוֹתָם וגו' (ויקרא כה): **אין** גּוּפָן מָמוֹן. אֶלָּא גּוֹרְמִין לְגִבּוּיֵי מִמָּמוֹן:

דְּהָא כָּל חַד וְחַד בְּלָל וּפְרָט בְּאַפֵּי נַפְשֵׁיהּ דְּרָשִׁינַן לֵיהּ. כְּלוֹמַר הֵיכָא דְּאִיכָּא פְּרָטֵי יְתִירֵי כָּל חַד וְחַד מִרְבֵּי בְּעִין דְּיִדֵיהּ וְלֹא דְּרָשִׁינַן בְּעִין הַפְרָט דִּשְׁלָמָה לְרִבּוּת בַּעֲלֵי חַיִּים שֶׁאֵין בְּגִילָּתָן מִטְמֹאָה כְּדַאֲמַר לְקַמָּן כְּדִתְנַן׳ דִּבֵּי חִזְקִיָּה שְׁדֵי חֲמוֹר בְּתוֹךְ אִישׁ וְלֹא מְשׁוּם הַמְּצֹרָע וְלֹא מְשׁוּם הַמֵּת: הַמְּצֹרָע לְתַמְצֹעַ בֵּין הַמְּצֹרָע לְתַמְצֹעַ אֶלָּמָא כָּל חַד וְחַד בְּאַפֵּי נַפְשֵׁיהּ מִדְּרִישׁ:

א"כ. דִּכְעִין הַפְּרָט בְּכָל עַדְּדֵיהֶן הַוּ דַּמְיֵיתֵי לֹא נִכְתּוֹב אֶלָּא חַד מֵהֶנֵּי פְּרָטֵי דְּבַעֲלֵי חַיִּים וּמִתְרַבֵּי כְּעִין הַפְּרָט כָּל שֶׁנִּבְלָתוֹ מְטַמְּאָה אֲבָל צְבִי וְאֵיל דְּלָא דְּמֵי לֵיהּ אֶלָּא בְּתַרְתֵּי לָא לְהֶכֵי כָּתַב שׁוֹר דְּאִם אֵינוּ עִנְיָן לוֹ תְּנֵהוּ עִנְיָן לְשֶׁאֵינוֹ קָדוֹשׁ בִּבְכוֹרָה דָּמֵי מִיהֵת בְּתַרְתֵּי לְפָרָקָא ב"ח וְנִבְלָתוֹ מְטַמֵּא וּלְעוֹלָם עוֹפוֹת לֹא: ה"ג א"כ לְכָתוּב רַחֲמָנָא שׁוֹר וְחֲמוֹר שֶׁה לָמָּה לִי לְאַתּוּיֵי עוֹפוֹת: **וְאִיבָּא** מְהוֹרִין. דְּדָמֵי לְפָרָקָא קָצַת דְּיֵשׁ טוּמְאָה בִּנְבֵלָתָם קָצַת לְטַמֵּא בְּבֵית הַבְּלִיעָה: **אֲבָל עוֹפוֹת מְטַמְּאִים לֹא.** דְּלֵית בְּהוּ טוּמְאָה כְּדַאִיתָא בְּחוּלִּין (ד' ק:) יָכוֹל תּוֹרָה נִבְלַת עוֹף טָמֵא מְטַמֵּא בְּגָדִים אֲבֵית הַבְּלִיעָה ת"ל נְבֵלָה וּטְרֵפָה לֹא יֹאכַל לְטַמְּאָה בָּהּ כְּתִיב. בְּרֹאשׁ הַפָּרָשָׁה כָּלָל וּפְרָט כָּל יִתֵּן אִישׁ וְדִרְשִׁינַן לֵיהּ בְּפֶרֶק הַזּוֹרֵעַ לְעִנְיַן שְׁבוּעוֹת שׁוֹמְרִין לְמִיתַּר דְּאִין נִשְׁבָּעִין אֶלָּא עַל בְּעִין הַפְּרָט שֶׁמִּשְׁתַּלְּטוֹ וּגוּפוֹ מָמוֹן: **וְאִי ס"ד הַאי עַל כָּל דָּבָר פֶּשַׁע.** דְּאָתָא לְעִנְיַן כֹּפֶל לְמִידְרְשִׁיהּ בִּכְלָל וּפְרָט אָתָא וְלֹא מִתְרַבֵּי לְכֹפֶל אֶלָּא בְּעִין הַפְּרָט לְכַתְּבִינְהוּ לְהֵנֵי בְּאַפֵּי נַפְשֵׁיהּ כְּדַקָּמַר בְּקֶרֶא קַמָּא וּלְדִרוּשׁ כָּל חַד לְהֵנֵי פְּרָטֵי לֹא לְכַתּוֹב אֶלָּא בְּסָפָּא וּמִינָּהּ שְׁמִעְינַן דְּבָר הַמִּשְׁתַּלְּטוֹ וּגוּפוֹ מָמוֹן מִכְּלָל וּפְרָט וּכְלָל וְכִי תֵּימָא שֶׁלֹּא הָיִיתִי דּוֹרְשׁוֹ לְכָלָל וּפְרָט מִשּׁוּם דְּאִיצְטְרִיךְ בְּדִדְרִשִׁינַן בִּשְׁבוּעוֹת (דף לט: ושם ד"ה מה) מָה כֵּלִים שָׁנִים וְהָא ע"כ כְּלָל וּפְרָט דְּרִשִׁינַן לֵיהּ בְּהַזָּהָב (ב"מ נו: ושם ד"ה ב') לְעִנְיַן שְׁבוּעָה דְּאִין נִשְׁבָּעִין עַל הַקַּרְקָעוֹת וְעַל עֲבָדִים וּשְׁטָרוֹת וּכְפֹל וּשְׁבוּעָה הַכֹּל אֶחָד מִדְּקָאָמַר לְכַתְּבִינְהוּ לְהֵנֵי פְּרָטֵי הָתָם וְהֵיכִי הֲוֵה מָצֵי לְמִכְתְּבִינְהוּ א"כ

רַבָּנָן אָמַר רַחֲמָנָא. וְלֹא הַקֹּדֶשׁ תַּימָה לְךָ״ וּמַאי אִיצְטְרִיךְ רַבָּנָן לְמִעוּטֵי הַקֹּדֶשׁ מִכֹּפֶל בִּטוּחִין נַעֲנֶשׁ בְּגִנַּת הָא לֵיכָא שְׁבוּעָה בְּהַקְדֵּשׁ וְלִמְשָׁקֵנָא דְּנָפֵיק כֹּפֶל וּשְׁבוּעָה מֵחַד קְרָא א״ש וְא״ת דִּלְקַמָּן נָפְקָא לָן בְּפֶרְקִין (ד' עו.) לְמֵעוּט הַקְּדֵשׁ מִוּגְנָּב מִבֵּית הָאִישׁ וְלֹא מִבֵּית הַקֹּדֶשׁ וְ״ל דְּהָתָם נָמֵי לֹא מֵאִישׁ קָדְרִים דְּגַבֵּי הַקְדֵּשׁ נָמֵי שַׁיְיךְ לְשׁוֹן אִישׁ וְלֹא מִשּׁוּם דִּכְתִיב (שמות טו) ה' אִישׁ מִלְחָמָה אֶלָּא מִשּׁוּם דִּבְכָל דָּבָר שֶׁהוּא לְשׁוֹן זָכָר שַׁיְיךְ לְשׁוֹן אִישׁ וְאִשָּׁה עַל לְשׁוֹן נְקֵבָה כְּגוֹן אִשָּׁה אֵל אֲחוֹתָהּ בְּקָרְסֹם (שם כו) אֶלָּא הָתָם ה"פ מִבֵּית אִישׁ דְּשַׁיְיךְ בֵּיהּ רַעֲוָתָא דִּכְתִיב וְלֹא מִבֵּית הַקֹּדֶשׁ וְאַגַּב דְּגַבֵּי גֶּנֶב אִיצְטְרִיךְ לְמִנְקָט הָאי לִישְׁנָא לְמִידְרַשׁ וְלֹא מִבֵּית הַגֶּנֶב נָקֵט לֵיהּ נָמֵי לְעִנְיַן הַקְּדֵשׁ:

דְּהָא כָּל חַד וְחַד דְּרִשִׁינַן בְּאַפֵּי נַפְשֵׁיהּ וּפְרָט בְּאַפֵּי נַפְשֵׁיהּ. וְא״ת וְהָא לְקַמָּן גַּבֵּי וְנֹתַתָּ הַכֹּסֶף דְּרִשִׁינַן כְּוֹתֵיהּ פְּרָטֵי בְּאַחַת וּבְפֶרֶק קַמָּא דְּקִדּוּשִׁין (ד' יז. ושם) גַּבֵּי הַעֲנָקָה וְיֵ״ל בֵּיוָן דִּכְתִיב כָּל אֲבֵל פְּרָטָא כְּדִכְתִיב עַל שׁוֹר עַל חֲמוֹר עַל שֶׂה עַל שִׂמְלָה ש״מ לְמִידְרַשׁ כָּל חַד וְחַד פְּרָטָא בְּאַפֵּי נַפְשֵׁיהּ אִי נָמֵי ע״כ אִית לָן לְמִידְרַשׁ כָּל חַד פְּרָטָא בְּאַפֵּי נַפְשֵׁיהּ וּלְמֵעוּט עוֹפוֹת דְּאִי לָאו הָכֵי לִיתְנֵי מְכוּתָּלוֹ פְּרָטֵי וּלְכִתּוֹבוֹ שְׁלָמָה לְחוּדֵיהּ וְתוּ לֹא דִּמְשַׁתְּלְמָה אֲתֵי כָּל מִילֵי בֵּין בַּעֲלֵי חַיִּים בֵּין אֵינָם ב"ח מִכְּלָל וּפְרָט וּכְלָל הַדָּמוּם בְּגִילָּתוֹ ב"ח לֹא גְּרֵעֵי וְהַשְׁתָּא בְּתַחִילָּה בְּשֶׁהִקְשָׁה וְאֵימָא מָה הַפְּרָט מְפוֹרָשׁ דָּבָר שֶׁנִּבְלָתוֹ מְטַמְּאָה כו' הו"מ לְמִפְרָךְ קוֹשְׁיָא אַחֲרִיתִי לְפִי מָה שֶׁפּוֹשְׁבִי דְּאַמְרִינַן מָה הַפְּרָט מְפוֹרָשׁ דָּבָר הַמִּשְׁתַּלְּטוֹ וּגוּפוֹ מָמוֹן לֹא לְכַתּוֹב אֶלָּא שְׁלָמָה לְחוּדֵיהּ וְלִשְׁתּוֹק מִכָּל שְׁאָר פְּרָטֵי אֶלָּא הָא עֲדִיפָא לֵיהּ לְמִיפְרַךְ שְׁמַקְשֶׁה דְּאַפֵּי׳ מָה שְׁאָמַר אֵין אֲמוּת:

דִּילְמָא מְטַמֵּא נִבְלָתוֹ. דְּדַמְעֵינַן לֵהּ בְּתוֹרַת כֹּהֲנִים וּבְזָבָחִים בְּפ׳ חַטַּאת (וְהָעוֹף) (ד' סט.):

לָמָּה לִי. לְמֵהֲדַר לְמִכְתַּב בִּלְלָא אַחֲרִינָא אֶלָּא לָאו ש״מ כָּל רִיבּוּיָא הוּא לְפִי מַאי דְּמַסְיֵק הַשְׁתָּא (כָּל רִיבּוּיָא הוּא הַשְׁתָּא) נָפֵיק מִקְּרָא דְּהָכָא כְּפֶשַׁע כָּל שְׁבוּעָה וְא״ת לִ״ל דְּכְתִב רַחֲמָנָא כָּל הֵנֵי פְּרָטֵי לֹא לְכַתּוֹב אֶלָּא בְּסָפָּא וּמִינָּהּ שְׁמִעְינַן דְּבָר הַמִּשְׁתַּלְּטוֹ וּגוּפוֹ מָמוֹן מִכְּלָל וּפְרָט וּכְלָל וְכִי תֵּימָא שֶׁלֹּא הָיִיתִי דּוֹרְשׁוֹ לְכָלָל וּפְרָט מִשּׁוּם דְּאִיצְטְרִיךְ בְּדִדְרִשִׁינַן בִּשְׁבוּעוֹת (דף לט: ושם ד"ה מה) מָה כֵּלִים שָׁנִים וְהָא ע"כ כְּלָל וּפְרָט דְּרִשִׁינַן לֵיהּ בְּהַזָּהָב (ב"מ נו: ושם ד"ה ב') לְעִנְיַן שְׁבוּעָה דְּאִין נִשְׁבָּעִין עַל הַקַּרְקָעוֹת וְעַל עֲבָדִים וּשְׁטָרוֹת וְכֹפֶל וּשְׁבוּעָה הַכֹּל אֶחָד מִדְּקָאָמַר לְכַתְּבִינְהוּ לְהֵנֵי פְּרָטֵי הָתָם וְהֵיכִי הֲוֵה מָצֵי לְמִכְתְּבִינְהוּ א"כ

דְּהָא כָּל חַד וְחַד בְּלָל וּפְרָט בְּאַפֵּי נַפְשֵׁיהּ דְּרָשִׁינַן. **לֵיהּ** אֲבָל עוֹפוֹת לֹא א"כ נִכְתּוֹב רַחֲמָנָא חַד פְּרָטָא הֵי נִכְתּוֹב רַחֲמָנָא אִי כָּתַב רַחֲמָנָא שׁוֹר הָוֵה אָמֵינָא קָרֵב לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ אִין שֶׁאִין קָרֵב לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ לֹא וְאִי כָּתַב רַחֲמָנָא חֲמוֹר הָוֵה אָמֵינָא קָדוֹשׁ בִּבְכוֹרָה אִין שֶׁאִין קָדוֹשׁ בִּבְכוֹרָה לֹא אָמְרֵי א"כ נִכְתּוֹב רַחֲמָנָא שׁוֹר וַחֲמוֹר שֶׂה לָמָּה לִי ש"מ לְאַתּוּיֵי עוֹפוֹת וְאֵימָא לְאַתּוּיֵי עוֹפוֹת טְהוֹרִים דּוּמְיָא דְּשֶׂה דִּמְטַמְּא בְּגָדִים אֲבָל עוֹפוֹת מְטַמְּאִים בְּגָדִים אֵבֵית הַבְּלִיעָה אֲבָל עוֹפוֹת מְטַמְּאִים בְּגָדִים אֵבֵית הַבְּלִיעָה לֹא כָּל רִיבּוּיָא הוּא וְהָא גַּבֵּי מַעֲשֵׂר דִּכְתִיב כֹּל וְקָא דָּרֵשִׁינַן לֵיהּ בִּכְלָל וּפְרָט וְדָחֵינַן׳ וְנָתַתָּ הַכֶּסֶף בְּכֹל אֲשֶׁר תְּאַוֶּה נֶפֶשְׁךָ בַּכֶּסֶף בְּכָל וּבַבָּקָר וּבַצֹּאן וּבַיַּיִן וּבְשֵׁכָר פְּרָט וּבְכֹל אֲשֶׁר תִּשְׁאָלְךָ נַפְשֶׁךָ חָזַר וְכָלַל בְּכָל וּפְרָט וּכְלָל אִי אַתָּה דָּן אֶלָּא כְּעֵין הַפְּרָט מָה הַפְּרָט מְפוֹרָשׁ פֵּרוֹת וְגִידּוּלֵי קַרְקַע אַף כָּל פֵּרוֹת מְפֹרָשׁ וְגִידּוּלֵי קַרְקַע אֲמָרֵי בְּכֹל כְּלָלָא כָּל רִיבּוּיָא הוּא וְאֵיבָּעֵית אֵימָא כָּל כְּלָלָא הוּא מִיהוּ כָּל דְּהֶכָא רִיבּוּיָא הוּא מִכְּדֵי כְּתִיב מַעֲיקָרָא כְּלָל וּפְרָט וּכְלָל דִּכְתִיב כִּי יִתֵּן אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ כְּלָל כֶּסֶף אוֹ כֵּלִים פְּרָט לְשָׁמוֹר הָדָר וְכָלַל וְאִי סַלְקָא דַּעְתָּךְ הַאי עַל כָּל דְּבַר פֶּשַׁע נָמֵי לִכְלָל וּפְרָט הוּא דְּאָתָא נִכְתּוֹב רַחֲמָנָא לְהֵנֵי פְּרָטֵי גַּבֵּי הַאִיךְ כְּלָל וּפְרָט עַל כָּל דְּבַר פֶּשַׁע אַייתֵר לֵיהּ כֶּסֶף אוֹ כֵּלִים לְמָה לִי ש"מ רִיבּוּיָא הוּא הַשְׁתָּא דְּאִמְרַת כָּל רִיבּוּיָא כָּל הֵנֵי פְּרָטֵי לָמָּה לִי חַד לְמֵעוּטֵי קַרְקַע וְחַד לְמֵעוּטֵי עֲבָדִים וְחַד לְמֵעוּטֵי שְׁטָרוֹת שַׁלְמָה לְמֵעוּטֵי דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מְסוּיָּם אֵלָּא דְּאָמַר אַבַּיֵי לְכָל אַבַּיֵי לְהָכֵי הֵיכָא דְּאָמַר ר' יוֹחָנָן הַטּוֹעֵן טַעֲנַת גָּנֵב אֲבָל הֵיכָא דְּאָמַר רַב אַבָּא אָמַר ר' חִייָא רַב אַבָּא אָמַר ר' יוֹחָנָן הַטּוֹעֵן טַעֲנַת גָּנֵב באבידה

אֶלָּא כָּל רִיבּוּיָא. אע״ג דְּבְרִייְתָא דְּרִישׁ לְהוּ כְּלָל וּפְרָט וּכְלָל לֹא מְאִיזְטָע טַעַם שֶׁיִּהְיֶה מְרֻבֶּינוּ כָּל דָּבָר הַמִּשְׁתַּלְּטוֹ וּגוּפוֹ מָמוֹן וּלְפִי שֶׁדְּרָשָׁה זוֹ שִׁגּוּרָה בְּגֵמָרָא נָקֵט בְּעִנְיַן זֶה: **חַד** לְמֵעוּטֵי קַרְקָעוֹת. שֶׁטְּרוֹת הָוֶה לֵיהּ לְמֵעוּטֵי בְּרִישָׁא דְּדָמֵי טְפֵי לְמֵעוּטֵי כְּדְמוֹכְח לְקַמָּן בְּפ׳ בְּתַרָא (ד' קיז:) דִּלְמָאן דְּדָרֵשׁ רִיבּוּיֵי וּמֵיעוּטֵי לָא הָוֶה מֵעוּט אֶלָּא שְׁטָרוֹת: **וְחַד** לְמֵעוּטֵי עֲבָדִים. אע״ג דִּלְעֵיל לִיפְּקֵי עֲבָדִים מִדְּאִתְקוּשׁ לְקַרְקָעוֹת הָכָא בֵּיוָן דִּכְתִיב כָּל רִיבּוּיָא בְּעִי לְכָל חַד מֵיעוּט בְּאַפֵּי נַפְשֵׁיהּ:

דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מְסוּיָּם. פֵּירוּשׁ הַקּוֹנְטְרָס דָּבָר שֶׁאֵין לְבַעֲלִים סִימָן בּוֹ וְקָשֶׁה מַה לִּי יֵשׁ בּוֹ סִימָן מַה לִּי אֵין בּוֹ סִימָן וּמִפְּרָשׁ רִיבָ״א בְּגוֹן הַהִיא דְּתָנֵן בְּשִׁבּוּעוֹת הַדַּיָּנִין (שבועות ד' מב: ושם ד"ה על) אֵין נִשְׁבָּעִין אֶלָּא עַל דָּבָר שֶׁבְּמַמָּשׁ וְשֶׁבְּמָנַיִן לְאֶפּוֹטְרֵי בֵּית מִלָּא מִסְרָתִי לְךָ וכיוצ״ב אוֹמֵר מַה שֶׁהִנַּחְתָּ אַתָּה נוֹטֵל אֲבָל זֶה אוֹמֵר עַד הַיּוֹם הַחֵלּוֹן וְזֶה אוֹמֵר עַד הַיּוֹם הַזֶּה חַיָּב וּמְנָא לֵיהּ הָא סְבָרָא אִי לֹא מִשּׁוּם דְּדָרְשִׁינַן מִשְׁלָמָה וְעוֹד הֵיינוּ יְכוֹלִין לְפָרֵשׁ דָּבָר הַמְּסוּיָּם כִּי הַהִיא דְּפָרֵק הַזּוֹרֵעַ (ב"מ ד' מז.) מַה נַּעֲל דָּבָר מְסוּיָּם כו׳ לְאַפּוֹטְרֵי וְדָבָר שֶׁבְּמַמָּשׁ לְחַיֵּב וְחַיֵּב רֵישׁוֹן וְחַיֵּב אַגַּב דִּמְשַׁלֵּם וְכֵן אִמְרִינַן לְקַמָּן (דף סד:) גַּבֵּי דְּרָשָׁה דְּאָמַר תַּמְצֹעַת הַמְּצֹעַת לְמֵעוּטֵי דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מְסוּיָּם הֵיינוּ חַיֵּב רֵישׁוֹן וְחַיֵּב אַגַּב דִּמְשַׁלֵּם וְשֶׁבְּמָנַיִן דְּמִתְרַבֵּי קְרָא לְאַתּוּיֵי דָּאִי לָאו הָכֵי לִיתְנֵי טוֹעֵן טַעֲנַת גָּנֵב מִכְּפֶל אֲבָל הֵיכָא דְּאָמַר רַב אַבָּא אָמַר ר' חִייָא רַב אַבָּא אָמַר ר' יוֹחָנָן הַטּוֹעֵן טַעֲנַת גָּנֵב באבידה

אֶלָּא כָּל רִיבּוּיָא. אע״ג דִּבְרִייְתָא דְּרִישׁ לְהוּ כְּלָל וּפְרָט וּכְלָל לֹא מְאִיזְטָע טַעַם שֶׁיִּהְיֶה מְרֻבֶּינוּ כָּל דָּבָר הַמִּשְׁתַּלְּטוֹ וּגוּפוֹ מָמוֹן וּלְפִי שֶׁדְּרָשָׁה זוֹ שִׁגּוּרָה בְּגֵמָרָא נָקֵט בְּעִנְיַן זֶה: **חַד** לְמֵעוּטֵי קַרְקָעוֹת. שֶׁטְּרוֹת הָוֶה לֵיהּ לְמֵעוּטֵי בְּרִישָׁא דְּדָמֵי טְפֵי לְמֵעוּטֵי כְּדְמוֹכְח לְקַמָּן בְּפ׳ בְּתַרָא (ד' קיז:) דִּלְמָאן דְּדָרֵשׁ רִיבּוּיֵי וּמֵיעוּטֵי לָא הָוֶה מֵעוּט אֶלָּא שְׁטָרוֹת: **וְחַד** לְמֵעוּטֵי עֲבָדִים. אע״ג דִּלְעֵיל לִיפְּקֵי עֲבָדִים מִדְּאִתְקוּשׁ לְקַרְקָעוֹת הָכָא בֵּיוָן דִּכְתִיב כָּל רִיבּוּיָא בְּעִי לְכָל חַד מֵיעוּט בְּאַפֵּי נַפְשֵׁיהּ:

דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מְסוּיָּם. פֵּירוּשׁ הַקּוֹנְטְרָס דָּבָר שֶׁאֵין לְבַעֲלִים סִימָן בּוֹ וְקָשֶׁה מַה לִּי יֵשׁ בּוֹ סִימָן מַה לִּי אֵין בּוֹ סִימָן וּמִפְּרָשׁ רִיבָ״א בְּגוֹן הַהִיא דְּתָנֵן בְּשִׁבּוּעוֹת הַדַּיָּנִין (שבועות ד' מב: ושם ד"ה על) אֵין נִשְׁבָּעִין אֶלָּא עַל דָּבָר שֶׁבְּמַמָּשׁ וְשֶׁבְּמָנַיִן מַה נַּעֲל דָּבָר מְסוּיָּם כו׳ לְאַפּוֹטְרֵי וְדָבָר שֶׁבְּמַמָּשׁ לְחַיֵּב וְחַיֵּב רֵישׁוֹן וְחַיֵּב אַגַּב דִּמְשַׁלֵּם וְכֵן אִמְרִינַן לְקַמָּן (דף סד:) גַּבֵּי דְּרָשָׁה דְּאָמַר תַּמְצֹעַת הַמְּצֹעַת לְמֵעוּטֵי דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מְסוּיָּם הֵיינוּ חַיֵּב רֵישׁוֹן וְחַיֵּב אַגַּב דִּמְשַׁלֵּם וְשֶׁבְּמָנַיִן דְּמִתְרַבֵּי קְרָא לְאַתּוּיֵי דָּאִי לָאו הָכֵי לִיתְנֵי טוֹעֵן טַעֲנַת גָּנֵב מִכְּפֶל אֲבָל הֵיכָא דְּאָמַר רַב אַבָּא אָמַר ר' חִייָא רַב אַבָּא אָמַר ר' יוֹחָנָן הַטּוֹעֵן טַעֲנַת גָּנֵב באבידה

וְהָעֲדִים מעידים אותו שאכלו. אכלו נקט לרבותא אף על פי שאבדו מן העולם פטור מן ההפסד בטענת אבד וסיפא נקט שנגנבו לרבותא דאע"פ שהוא בעין חייב בפל ביון שטוען טענת גנב: **הֲוֵי** אומר בטוען טענת גנב דבר הכתוב. דבא זה ולימד על זה: **מַגָּנֵב** הגנב. דהגנב משמע המיחזר במו העולה עולה ראשונה (פסחים דף נח:) הילך המיומנת שבירך (חולין דף צא.):

וְאִידָךְ (ב) הגנב לכדר' חייא בר אבא. אע"ג דהאי דריש לריבוי והאי למיעוט אין לחוש דהכל לפי סברת הדורש: כשהוא

1 **בַּאֲבֵידָה.** מוצא אבידה שטוען גנבה הימני לאחר שמשאתיך: שנאמר על כל אבידה וגו' 1
2 ובטוען טענת גנב מוקמינן ליה להאי קרא לקמן בשמעתין: תנן התם. בהגוזל עצים: **מְשַׁלֵּם** 2
3 **אֶת הַקֶּרֶן.** דאין בפל אלא בטענת גנב: **הוֹדֵה מַעֲצֵמוֹ מְשַׁלֵּם** קרן והוספת ואשם. דכתיב 3
4 הגנב. דהגנב משמע המיחזר במו העולה עולה ראשונה (פסחים דף נח) הילך המיומנת שבירך (חולין דף צא.):

וְאִידָךְ (ב) הַגָּנֵב לִכְדַר' חִיָּיא בַּר אַבָּא. אע"ג 1
דְּהַאי דָּרִישׁ לְרִיבּוּי וְהַאי לְמִיעוּט אֵין 2
לְחוּשׁ דְּהַכֹּל לְפִי סְבָרַת הַדּוֹרֵשׁ: 3
כשהוא

4 **מְשַׁלֵּם** אֶת הַקֶּרֶן הוֹדָה עַל פִּי עַצְמוֹ מְשַׁלֵּם קֶרֶן **בַּאֲבֵידָה** מְשַׁלֵּם כָּפֶל שֶׁנֶּאֱמַר עַל כָּל אֲבֵידָה
5 וְחוֹמֶשׁ וְאָשָׁם הֵיכָן פְּקִדּוֹנִי אָמַר לוֹ גְּנַבְתּ מִמֶּנִּי אֲנִי וְאָמַר אֲמָן וְהָעֲדִים מְעִידִים אוֹתוֹ
6 שֶׁגָּנַבְתּ מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל הוֹדָה מַעֲצְמוֹ מְשַׁלֵּם קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ וְאָשָׁם קָתָנֵי מֵיהָא בְּטוֹעֵן טַעֲנַת
7 גְּנֵבָה דְּמְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל אֲבָל בְּטוֹעֵן טַעֲנַת אֲבֵד לֹא מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל וַאֲפִי' טוֹעֵן טַעֲנַת
8 גְּנֵבָה בְּשָׁבוּעָה הוּא דִּמְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל אֲבָל שֶׁלֹּא בְּשָׁבוּעָה אֵינוֹ מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל מִנַּהֲנֵי
9 מִילֵּי דְּתָנוּ רַבָּנָן אִם יִמָּצֵא הַגָּנֵב בְּטוֹעֵן טַעֲנַת גְּנֵב הַכָּתוּב מְדַבֵּר אֲתָה אוֹמֵר בְּטוֹעֵן טַעֲנַת
10 גְּנֵב אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא בְּגָנֵב עַצְמוֹ כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר אִם לֹא יִמָּצֵא הַגַּנָּב בְּטוֹעֵן טַעֲנַת גְּנֵב הַכָּתוּב
11 מְדַבֵּר תְּגַיֵּא אִידָךְ אִם יִמָּצֵא הַגַּנָּב בְּגָנֵב עַצְמוֹ הַכָּתוּב מְדַבֵּר אֲתָה אוֹמֵר בְּגָנֵב עַצְמוֹ אוֹ אֵינוֹ
12 אֶלָּא בְּטוֹעֵן טַעֲנַת גְּנֵב כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר אִם לֹא יִמָּצֵא הַגַּנָּב חַיֵּי טוֹעֵן טַעֲנַת גְּנֵב אֲמוּר הָא
13 מָה אֲנִי מְקַיֵּים אִם יִמָּצֵא הַגַּנָּב בְּגָנֵב עַצְמוֹ הַכָּתוּב מְדַבֵּר דְּכוּלֵּי עָלְמָא מֵיהָת אִם לֹא יִמָּצֵא
14 הַגַּנָּב בְּטוֹעֵן טַעֲנַת גְּנֵב כְּתִיב מַאי מַשְׁמַע אָמַר רָבָא אִם לֹא יִמָּצֵא כְּמָה שֶׁאָמַר אֶלָּא שֶׁהוּא
15 עַצְמוֹ גָּנַב! יְשַׁלֵּם שְׁנַיִם וּמְנָלַן דִּבְשָׁעוּה דְּתָנֵיא וְנִקְרַב בַּעַל הַבַּיִת אֶל הָאֱלֹהִים לִשְׁבוּעָה
16 אַתָּה אוֹמֵר לִשְׁבוּעָה אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא לִדִין נֶאֱמַר שְׁלִיחוּת יַד לְמַטָּה וְנֶאֱמַר שְׁלִיחוּת יַד לְמַעְלָה
17 מָה לְהַלָּן לִשְׁבוּעָה אַף כָּאן לִשְׁבוּעָה בִּשְׁלָמָא לְמַאן דְּאָמַר חַד בְּגָנֵב וְחַד בְּטוֹעֵן טַעֲנַת גְּנֵב
18 הֵיינוּ דְּכְתִיבִי תְּרֵי קְרָאֵי אֶלָּא לְמַאן דְּאָמַר תַּרְוַיְיהוּ בְּטוֹעֵן טַעֲנַת גְּנֵב תְּרֵי קְרָאֵי לְמָה לִי
19 אֲמַרְי חַד לְמֵעוּטֵי טַעֲנַת אֲבֵד וּלְמַאן דְּאָמַר חַד בְּגָנֵב וְחַד בְּטוֹעֵן טַעֲנַת גְּנֵב דְּלֹא מְיַיתֵר
20 לְמֵעוּטֵי טַעֲנַת אֲבֵד מִנָּא לֵיהּ מִגְּנֵב הַגָּנֵב וּלְמַאן דְּאָמַר תַּרְוַיְיהוּ בְּטוֹעֵן טַעֲנַת גְּנֵב דְּמֵיעֵט
21 לֵיהּ טוֹעֵן טַעֲנַת אֲבֵד גְּנֵב הַגָּנֵב מַאי דָּרִישׁ בֵּיהּ אָמַר לָךְ מִבַּעֲלֵי לֵיהּ לְכִדְרַבִּי חִיָּיא בַּר אַבָּא
22 אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן דְּאָמַר רַבִּי חִיָּיא בַּר אַבָּא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן הַטּוֹעֵן טַעֲנַת גְּנֵב בְּפִקָּדוֹן מְשַׁלֵּם
23 תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל טָבַח וּמָכַר מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה לְמַאן דְּאָמַר חַד בְּגָנֵב וְחַד בְּטוֹעֵן
24 טַעֲנַת גְּנֵב דְּהַאי גְּנֵב הַגָּנֵב אִפְּקְיֵהּ לְמֵעוּטֵי טַעֲנַת אֲבֵד דִּיר' חִיָּיא בַּר אַבָּא מִנָּא לֵיהּ אָמַר לָךְ
25 הַקִּישָׁא הוּא וְאִין מְשִׁיבִין עַל הַקִּישָׁא לְמַאן דְּאָמַר חַד בְּגָנֵב וְחַד בְּטוֹעֵן טַעֲנַת גְּנֵב
26 שַׁפִּיר אֶלָּא לְמַאן דְּאָמַר תַּרְוַיְיהוּ בְּטוֹעֵן טַעֲנַת גְּנֵב גְּנֵב עַצְמוֹ מִנָּא לֵיהּ וְכִי תֵּימָא לֵיתֵי בק"ו
27 מִטּוֹעֵן טַעֲנַת גְּנֵב דַּיּוֹ לְבָא מִן הַדִּין לִהְיוֹת בְּגַדּוֹן מָה לְהַלָּן בִּשְׁבוּעָה אַף כָּאן בִּשְׁבוּעָה נְפַקָּא
28 לֵיהּ מִדְּתָנָא דְּבֵי חִזְקִיָּה דְּתָנָא דְּבֵי חִזְקִיָּה יָאמַר שׁוֹר וּגְנֵבָה וְהַכֹּל בִּכְלָל אִילּוּ כָּךְ הָיִיתִי
29 אוֹמֵר מָה הַפְּרָט מְפוֹרָשׁ קָרֵב לְגַבֵּי מְזַבֵּחַ אַף כָּל קָרֵב לְגַבֵּי מְזַבֵּחַ מָה יֵשׁ לְךָ לְהָבִיא שֶׁה
כשהוא

44 לְמִיפְרָךְ מָה לְגָנֵב עַצְמוֹ שֶׁכֵּן חַיָּב בְּכָל בִּלְא שְׁבוּעָה תֹּאמַר בְּטוֹעֵן טַעֲנַת גְּנֵב שֶׁצָּרִיךְ שְׁבוּעָה אֵין מְשִׁיבִין עַל הַהֶקֵּשׁ כְּדַאֲמַרִינַן לְהָא מִילְתָא בְּהַגּוֹזֵל עֵצִים (לקמן דף קח.) וְאֵיבָא דְּאָמְרִי
45 הַקִּישָׁא כְּדִמְפָרֵשׁ הָתָם הוֹאִיל וְגָנֵב מְשַׁלֵּם בְּכָל דָּבָר וְטוֹעֵן טַעֲנַת גְּנֵב מְשַׁלֵּם בְּכָל מָה גָּנֵב טָבַח וּמָכַר מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה אַף טוֹעֵן טַעֲנַת גְּנֵב טָבַח וּמָכַר מְשַׁלֵּם אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה
46 וְלָאו מִילְתָא הִיא דְּהַאי מָה מְצִינוּ בְּנִין אָב הוּא וְלֹא הַקִּישָׁא אֶלָּא סְמִיכוּת הַמִּקְרָאוֹת קְרֵי הַקִּישׁ וְהָכִי נְמֵי שְׁמִעִינַן הָתָם: **תְּנֵיהָא** לְמ"ד **חַד בְּגָנֵב וְחַד בְּטוֹעֵן [טַעֲנַת גְּנֵב] שַׁפִּיר.** נִפְקָא לֵיהּ
47 גְּנֵב מֵהָכָא אֶלָּא לְמ"ד כו': **מִדְּתָנָא דְּבֵי חִזְקִיָּה.** דְּדָרִישׁ קְרָא אַחֲרִינָא דִּמְשַׁתְּעֵי בְּגָנֵב עַצְמוֹ אִם הַמְּצִיא תַּמְצִיא בְּיָדוֹ הַגְּנֵיבָה וגו' וְהַאי דִּנְקַט דָּרְשָׁה וְלֹא נְקַט קְרָא מְשׁוּם דְּמִקְרָא לֹא נִפְקָא
48 לָן בְּהַדְיָא אֶלָּא בַּעֲלֵי חַיִּים בְּדִבּוּרִי מְשׁוֹר וְעַד חֲמוֹר עַד שֶׁה חַיִּים וּמִדְּרָשָׁה מְרֻבֶּה לְהוּ תָּנָא דְּבֵי חִזְקִיָּה לְכוּלְּהוּ: **יָאמַר שׁוֹר וּגְנֵיבָה וְהַכֹּל בִּכְלָל.** דְּמִרְבִּינַן כל כְּנִין הַפְּרָט דָּבָר הַמִּטַּלְטֵל
49 וְגוּפוֹ מִמּוֹן חֲמוֹר וְשֶׁה לְמָה לִי וּמִשְּׁנֵי אִילּוּ כֵּן וכו' וּלְקַמָּיה מְפָרֵשׁ מַאי קָאָמַר הָא לֹא כְּלָל וּפְרָט וּכְלָל הוּא דְּקָדָרִישׁ לֵיהּ בְּעִין הַפְּרָט: **אַף כָּל קָרֵב.** וְלֹא מִתְרַבֵּי מִכְּנִין הַפְּרָט אֶלָּא הַקָּרֵב
50 לְמִזְבֵּחַ לְהֵכִי כְּתִיב שֶׁה דְּלֹא תֵּימָא כָּל לְאַתּוּיֵי קָרֵב לְמִזְבֵּחַ קָאָתֵי דְּמָה יֵשׁ לְךָ לְהָבִיא שֶׁקָּרֵב לְמִזְבֵּחַ וְלֹא נִכְתּוֹב בְּפִירוּשׁ שֶׁה כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר שֶׁה הֲרֵי שֶׁה אָמוּר הָא מָה אֲנִי מְקַיֵּים נְגִיעָה
51 שְׁאֲנִי דּוֹרֵשׁ בִּכְנִין הַפְּרָט:

לְרַבּוֹת אֵילוּ בַּנַּי. לְשׁוֹן תּוֹשְׁבָה שֶׁאֵילָה הִוא: אֵזֹ בָּל קָדוֹשׁ בִּבְבוֹרָה.
וְלֹא מִתְרַבֵּי מִדְּרָשָׁא אֶלָּא חָמוֹר הִלְכָךְ מָה הָיָה לָךְ לְהָבִיא שְׁלֹא בִּנְחַב חָמוֹר לְהָכִי כָּתַב
חָמוֹר דְּע"כ בְּכָל וּפְרָט לְשֶׁאֵר דְּבָרִים אֲתֵי: וְהָבֹל בְּבָכָל. חַיִּים דְּמִשְׁמַע לְרַבּוֹת כָּל בַּעֲלֵי
חַיִּים לְמָה לִי: מִי כְּתִיב שׁוֹר. בְּרֵישָׁא וְהָדָר גְּנֵיבָה דְּהָוֶה לֵיהּ פָּרָט וּכְלָל דְּנִימָא הָבֹל בְּכָל
דְּנַעֲשֶׂה כְּלָל מוֹסִיף עַל הַפָּרָט גְּנֵיבָה וְשׁוֹר כְּתִיב
דְּהָוֶה לֵיהּ כְּלָל וּפְרָט וְשׁוֹר אֵין מִידֵּי אַחֲרִינָא לֹא:
וְכִי תֵּימָא אֵילּוּ נֶאֱמַר פָּאֱמֹר. אֵילּוּ נֶאֱמַר שׁוֹר
בְּרֵישָׁא וְהָדָר גְּנֵיבָה לֹא הָיָה צָרִיךְ לְכָתוּב יוֹתֵר
וְלָמָּה לֹא נִכְתַּב כֵּן: אֵילּוּ נֶאֱמַר שׁוֹר וּגְנֵיבָה.
בְּתַמְיָה הָא וְדַאי ה"ל פָּרָט וּכְלָל וְשִׁפְיָר קְשָׁיָא לִי:
וּמַאי אֵילּוּ כֵּן קַמְהַדַּר לֵיהּ: אֶלָּא בְּדִכְתִיב קָאֲמַר.
בְּתַמְיָ גְּנֵיבָה וְשׁוֹר הָא הָוֶה לֵיהּ כְּלָל וּפְרָט וּמַאי
הֹבֹל בְּכָלָל דְּקָא קְשָׁיָ לִי: וּמַאי מָה הַפָּרָט מְפוֹרָשׁ
דְּמַהְדַּר לֵיהּ הָא בְּלָל וּפְרָט לֹא מַרְבֵּי מִידֵּי: אֲחַיִּים
כְּמוֹךָ. גְּנֵיבָה דְּה"ל בְּלָלָא קָמָּא סָמִיךְ לֵיהּ אַחַיִּים
דְּהָוֵי כְּלָלָא בָּתְרָא וְדָרְשִׁ בְּכָלָל וּפְרָט וּכְלָל
הֹבֹל בְּכָלָל דְּקָא קְשָׁיָ לִי: וּמַאי מָה הַפָּרָט מְפוֹרָשׁ
דְּמַהְדַּר לֵיהּ הָא הָוֶה לֵיהּ כְּלָל וּפְרָט וּמַאי
בְּתַמְיָ גְּנֵיבָה וְשׁוֹר וְשֶׂה וְחָמוֹר: וְסִיפָא דְּקָתָנֵי וְיֹאמַר גְּנֵיבָה שׁוֹר וְשֶׂה וְחָמוֹר
וְהַכֹּל בְּכָלָל הוֹאִיל וְאַחַיִּים סָמִיךְ לֵיהּ מַאי קָשְׁיָא
לִי: הָא סִפֵּי לֹא כְּתִיב אִם הַמְּצִיאָ תַּמְצִיאֵ קָשְׁיָא
לֵיהּ כְּדַאֲמַר בְּמַסֶּכְתָּא וּמִיהוּ אִפְּסָקְתָּא גְּמָרָא
לְמֵילְתַיְהוּ דְּרָבָא בְּפֶרֶק אַחֲרִיתִי וְלֹא שָׁבַק
לָאֲסוּקֵיהּ לְמֵילְתֵי: וְהָא לֹא דָּמֵי בְּלָלָא בָּתְרָא.
דְּלֹא כַּיֵּיל אֶלָּא בַּעֲלֵי חַיִּים לְבְלָלָא קָמָּא דְּמַשְׁמַע
כָּל דָּבָר: הָא תָּנָא דִּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל. בְּשִׁילְהֵי
אִלּוּ טְרִיפוֹת: וְהָכֵי קָא קָשָׁיָא לֵיהּ. לְתָנָא דִּבֵי
חִזְקִיָּה בְּסִיפָא דְּמֵילְתֵיהּ: אִם הִמְּצִיא תַּמְצִיא.
דְּמַשְׁמַע רֵיבּוּיֵי לָמָּה לִי וְהִשְׁתָּ קָא מְפָרֵשׁ לֵהּ
רָבָא לְבוֹלְא מִתְנִי': הַכֹּל בְּכָלָל. דְּמִתְרַבֵּי כָּל בַּעֲיָן
הַפָּרָט דָּבָר הַמִּטַּלְטֵל וְגוּפוֹ מְמוֹן: הָא מָה אֲנִי
מְקַיֵּים גְּנֵיבָה. דְּדִרְשִׁינָן בִּכְלָל וּפְרָט לְרַבּוֹת כָּל
דָּבָר: יֹאמַר גְּנֵיבָה וְשׁוֹר וְשֶׂה וְחָמוֹר וְחַיִּים וְהַכֹּל
בְּכָלָל. אם הַמְּצִיאָ תַּמְצִיא ל"ל וּמִשְּׁנֵי אֵילּוּ כֵּן
הָיִיתִי אוֹמֵר אַף כָּל ב"ח לְהָבִי אִיצְטְרִיךְ אִם
הַמְּצִיאָ תַּמְצִיא לְמִיעֵט גְּנֵיבָה וְחַיִּים
דְּרִשִׁינְהוּ לְכְלָל אֶלָּא מֵאִם הַמְּצִיאָ תַּמְצִיא
וְשָׁרִשִׁינְהוּ לְכָל הַנֵּי פָּרְטֵי בְּיִנְיָידוּ דְּדַמְפָרֵשׁ לְקַמָּן:
הֵיכִי אָרֵי תָּנָא דִּבֵי חִזְקִיָּה מַה יֵּשׁ לְךָ לְהָבִיא
שֶׁאֵר ב"ח כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר חַיִּים חֲרֵי בַּעֲלֵי חַיִּים
אָמוּר. בְּלוֹמַר אֲפִילּוּ הָכִי מְקַיֵּים כְּלָל וּפְרָט וּכְלָל
וּפְרָט הַלְכָךְ מָה אֲנִי מְקַיֵּים כְּלָל וּפְרָט לְרַבּוֹת כָּל
דָּבָר וְאִבְּתֵי הַמְּצִיאָ תַּמְצִיא לָמָּה לִי וְהֵיכִי מַסְקֵנָא
דְּתָנָא דִּבֵי חִזְקִיָּה:

א

מְקַיֵּים גְּנֵיבָה לְרַבּוֹת כָּל דָּבָר יֹאמַר גְּנֵיבָה וְשׁוֹר וְשֶׂה וְחָמוֹר וְחַיִּים וְהַכֹּל בְּכָלָל
אוֹמֵר מָה הַפָּרָט מְפוֹרָשׁ בַּעֲלֵי חַיִּים אַף כָּל ב"ח מַה יֵּשׁ לְךָ לְהָבִיא חָמוֹר
וְחָמוֹר שֶׂה וְחַיִּים וְהַכֹּל בְּכָלָל אִילּוּ כֵּן הָיִיתִי אוֹמֵר מָה הַפָּרָט מְפוֹרָשׁ דָּבָר
הַמִּטַּלְטֵל וְגוּפוֹ מְמוֹן יָצָא זֶה שֶׁאֵין דָּבָר מִטַּלְטֵל וְגוּפוֹ מְמוֹן וְלֹא יָצָא אֶלָּא
בְּעַל חַיִּים שֶׁהוּא דָּבָר מִטַּלְטֵל וְגוּפוֹ מְמוֹן תַּלְמוּד לוֹמַר בְּכָל מִכֹּל שֶׁיֵּשׁ לוֹ
חַיִּים יָצָא זֶה שֶׁאֵין לוֹ חַיִּים: וְהַכֹּל בְּכָלָל. מָה הַפָּרָט מְפוֹרָשׁ בַּעֲלֵי חַיִּים
וְהוּא מִכֹּחַ אֶחָד הוּא שֶׁשּׁוֹאֵל וּמַשְׁיב לְעַצְמוֹ לָכָךְ
נִרְאֶה לְפָרֵשׁ דְּהַתְנָא לְרוּתְחָא דְּמֵילְתָא בָּא לְפָרֵשׁ
דְּאִפִּילּוּ תֹּאמַר שֶׁאֵין חִילּוּק בֵּין ב"ח לְשֶׁאֵין בַּעֲלֵי
חַיִּים וְלֹא מִמַּעְטִינַן מֵחַיִּים דְּלֹאו ב"ח אַף"ה
מִפָּרָשָׁא דְּשׁוֹר לֹא תִּרְבֶּה כָּל דָּבָר הַמִּטַּלְטֵל וְגוּפוֹ
מְמוֹן וּתְקִשְׁהָ לְךָ הַמְּצִיאָ תַּמְצִיא ל"ל אֶלָּא לא
מְרַבִּינַן מִפָּרָשָׁא דְּשׁוֹר אֶלָּא דָּבָר הַקָּרֵב לְגַבֵּי
מוֹבֵחַ דְּמַסְיֵק וְיֹאמַר גְּנֵיבָה דְּשׁוֹר וְחָמוֹר שֶׂה וְחַיִּים
וְהַכֹּל בְּכָלָל וְא"כ הַמְּצִיאָ תַּמְצִיא לָמָּה לִי וּמִשְּׁנֵי
אֵילּוּ כֵּן הָיִיתִי אוֹמֵר מָה הַפָּרָט מְפוֹרָשׁ ב"ח שֶׁעֲתִידִין
שֶׁאֵין מוֹצִיא טַעַם אַחֵר מְחֻלָּק בֵּין בַּעֲלֵי חַיִּים
לְשֶׁאֵין בַּעֲלֵי חַיִּים אֲבָל בְּתוֹךְ הַבָּלוּעִין לוֹ טְעָמִים
אֲחֵרִים לֹא חוֹשֵׁשׁ אִם לֹא נִחְלַק וְהִשְׁתָּא
אִיצְטְרִיךְ הַמְּצִיאָ תַּמְצִיא לְרַבּוֹת שֶׁאֵין בַּעֲלֵי חַיִּים
וּפָרִיךְ מָה יֵּשׁ לְךָ לְהָבִיא בַּעֲלֵי חַיִּים כְּשֶׁהוּא

א

כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר שׁוֹר חֲרֵי שֶׂה אָמוּר הָא מָה אֲנִי מְקַיֵּים
גְּנֵיבָה לְרַבּוֹת כָּל דָּבָר יֹאמַר שׁוֹר שֶׂה וּגְנֵיבָה וְהַכֹּל
בִּכְלָל אִילּוּ כֵּן הָיִיתִי אוֹמֵר מָה הַפָּרָט מְפוֹרָשׁ דָּבָר
הַקָּדוֹשׁ בִּבְכוֹרָה מַה יֵּשׁ לְךָ לְהָבִיא חָמוֹר חֲרֵי חָמוֹר
אָמוּר הָא מָה אֲנִי מְקַיֵּים גְּנֵיבָה לְרַבּוֹת כָּל דָּבָר יֹאמַר שׁוֹר
וְחָמוֹר שֶׂה וּגְנֵיבָה וְהַכֹּל בִּכְלָל אִילּוּ כֵּן הָיִיתִי אוֹמֵר
מָה הַפָּרָט מְפוֹרָשׁ בַּעֲלֵי חַיִּים אַף כָּל ב"ח מַה יֵּשׁ לְךָ לְהָבִיא חָמוֹר
אָמוּר הָא מָה אֲנִי מְקַיֵּים כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר חַיִּים חֲרֵי חַיִּים
אָמוּר הָא מָה אֲנִי מְקַיֵּים גְּנֵיבָה לְרַבּוֹת כָּל דָּבָר יֹאמַר שׁוֹר וְשֶׂה וְחָמוֹר
וְחַיִּים וְהַכֹּל בִּכְלָל אִילּוּ כֵּן הָיִיתִי אוֹמֵר מָה הַפָּרָט מְפוֹרָשׁ דָּבָר
הַקָּדוֹשׁ בִּבְכוֹרָה מַה יֵּשׁ לְךָ לְהָבִיא חָמוֹר חֲרֵי חָמוֹר אָמוּר
הָא מָה אֲנִי מְקַיֵּים גְּנֵיבָה לְרַבּוֹת כָּל דָּבָר יֹאמַר שׁוֹר וְשֶׂה וְחַיִּים וְהַכֹּל בִּכְלָל
אִילּוּ כֵּן הָיִיתִי אוֹמֵר מָה הַפָּרָט מְפוֹרָשׁ דָּבָר הַמִּטַּלְטֵל וְגוּפוֹ
מְמוֹן יָצָא זֶה שֶׁאֵין דָּבָר מִטַּלְטֵל וְגוּפוֹ מְמוֹן וְלֹא יָצָא אֶלָּא
בְּעַל חַיִּים שֶׁהוּא דָּבָר מִטַּלְטֵל וְגוּפוֹ מְמוֹן תַּלְמוּד לוֹמַר בְּכָל מִכֹּל שֶׁיֵּשׁ לוֹ
חַיִּים יָצָא זֶה שֶׁאֵין לוֹ חַיִּים: וְהַכֹּל בִּכְלָל. מָה הַפָּרָט מְפוֹרָשׁ
בַּעֲלֵי חַיִּים וְהוּא מִכֹּחַ אֶחָד הוּא שֶׁשּׁוֹאֵל וּמַשִּׁיב לְעַצְמוֹ לָכָךְ
נִרְאֶה לְפָרֵשׁ דְּהַתְנָא לְרוּתְחָא דְּמֵילְתָא בָּא לְפָרֵשׁ
דְּאִפִּילּוּ תֹּאמַר שֶׁאֵין חִילּוּק בֵּין ב"ח לְשֶׁאֵין בַּעֲלֵי
חַיִּים וְלֹא מִמַּעְטִינַן מֵחַיִּים דְּלֹאו ב"ח אַף"ה
מִפָּרָשָׁא דְּשׁוֹר לֹא תִּרְבֶּה כָּל דָּבָר הַמִּטַּלְטֵל וְגוּפוֹ
מְמוֹן וּתְקִשְׁהָ לְךָ הַמְּצִיאָ תַּמְצִיא ל"ל אֶלָּא לא
מְרַבִּינַן מִפָּרָשָׁא דְּשׁוֹר אֶלָּא דָּבָר הַקָּרֵב לְגַבֵּי
מוֹבֵחַ דְּמַסְיֵק וְיֹאמַר גְּנֵיבָה דְּשׁוֹר וְחָמוֹר שֶׂה וְחַיִּים
וְהַכֹּל בִּכְלָל וְא"כ הַמְּצִיאָ תַּמְצִיא לָמָּה לִי וּמִשְּׁנֵי
אֵילּוּ כֵּן הָיִיתִי אוֹמֵר מָה הַפָּרָט מְפוֹרָשׁ ב"ח שֶׁעֲתִידִין
שֶׁאֵין מוֹצִיא טַעַם אַחֵר מְחֻלָּק בֵּין בַּעֲלֵי חַיִּים
לְשֶׁאֵין בַּעֲלֵי חַיִּים אֲבָל בְּתוֹךְ הַבָּלוּעִין לוֹ טְעָמִים
אֲחֵרִים לֹא חוֹשֵׁשׁ אִם לֹא נִחְלַק וְהִשְׁתָּא
אִיצְטְרִיךְ הַמְּצִיאָ תַּמְצִיא לְרַבּוֹת שֶׁאֵין בַּעֲלֵי חַיִּים
וּפָרִיךְ מָה יֵּשׁ לְךָ לְהָבִיא בַּעֲלֵי חַיִּים כְּשֶׁהוּא
אוֹמֵר שֶׂה כו'. אַף עַל גַּב דַּחֲמוֹר כְּתִיב בְּרֵישָׁא נָקֵט כו' הָאי גַּוְונָא מִשּׁוּם דְּהָכֵי
מְסִיק מִילְּתֵיהּ שְׁפִיר:

יֹאמַר גְּנֵיבָה וְשׁוֹר וְחַיִּים וְהַכֹּל בִּכְלָל. שְׁאַל הַר"ר אֲשֶׁר מִלּוּנְיוֹ"ל אֶת ר"י הֵיכִי ס"ד דְּמִגְּנֵיבָה
שׁוֹר וְחַיִּים מְרַבִּינַן כָּל דָּבָר וְלֹא יִהְיֶה אֶלָּא פָּרָט וּכְלָל דִּלְא הָוֶה מְרַבִּינַן מִינַּיהּ אֶלָּא
ב"ח וְהַשְׁתָּא בְּעֵי לְרַבּוֹתֵי בִּכְלָל וּפְרָט וּכְלָל וְתִפְרֵי
מֵאִמֵּי דְּמִשְׁמַע בִּכְלָלָא בְּתַרְאָ וְהַשִּׁיב לוֹ ר"י בֵּיוָן
דִּלְא מְסִיק אִבְּתֵי אַדַּעְתֵּיהּ צַד קְדוּשָׁה בִּבְכוֹרוֹת
וְקָרֵב לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ א"כ אם נֹאמַר מָה הַפָּרָט
מְפוֹרָשׁ בַּעֲלֵי חַיִּים נִמְצָא שֶׁאֵין בִּלּוּם בִּכְלָל
יוֹתֵר מִבַּעֲלֵי חַיִּים וְהוֹאִיל וְכֵן הוּא
מִשְׁמַע לָן לְמִימַר דְּחַיִּים כְּלָל הוּא לְהִיוֹת מְשַׁמֵּעַ כָּל
דָּבָר כְּמוֹ גְּנֵיבָה בְּאִם אֵינוֹ עִנְיָן לְחַיִּים מִמֶּנּוּ תֵּינִיחַ
לְעִנְיַן כָּל דָּבָר אוֹ נִפְרֵשׁ חַיִּים לְשׁוֹן חֲשִׁיבוּת כְּמוֹ
אַחֲזִיהּ לְקַרְנֵן בְּעִין שֶׁגְּנֵב דִּלְקַמָּן וּלְהָכֵי קָאֲמַר
וְהַכֹּל בִּכְלָל דְּאִם לֹא בָּא לְרַבּוֹת מַכְנִיעַ הַפָּרָט
אֶלָּא בַּעֲלֵי חַיִּים לֹא יִתְּחוֹ שׁוּם פָּרָט אֶלָּא גְּנֵיבָה
וְחַיִּים וְלֵיתְנֵי גְּנֵיבָה בִּכְלָל וְחַיִּים פָּרָט וְנ"מ בַּעֲלֵי
חַיִּים וְהָא דְּפָרִיךְ הָא לֹא דָּמֵיָא בִּכְלָלָא בְּתַרְאָ
לְכִלְלָא קַמָּא אע"ג דְּפֵרִישִׁית דְּחַיִּים מְשַׁמֵּעַ כָּל
דָּבָר כְּמוֹ בִּכְלָל דְּגְּנֵיבָה מ"מ הוֹאִיל וּמְשַׁמְּעוּת
פִּשְׁט שֶׁלָּהֶן אֵין שָׁוֶה אֵין לַעֲשׂוֹת בִּכְלָל וּפְרָט וּכְלָל
מֵהֶם וּמִשְּׁנֵי ה"א קָרֵב לְגַבֵּי מוֹבֵחַ אֵין וּכְלָל חַיִּים
דְּמַשְׁמְעוּתֵיהּ וּמַכְנִיעַ הַפָּרָט אֲנוּ מְמַעֲטִינַן שֶׁאֵר
ב"ח שֶׁאֵין קְרֵיבִין לְגַבֵּי מוֹבֵחַ כְּמוֹ בְּבָל מָקוֹם
דְּכְעִין הַפָּרָט אֶתָּא לְמִעוּטֵי מִבִּכְלָלָא בְּתַרְאָ וְהַכֹּל
מִתְיַישֵׁב כְּפִי ר"י אַךְ הָאֲתַרְוַיְיהוּ דְּקָאֲמַר יֹאמַר
גְּנֵיבָה שׁוֹר וְשֶׂה וְחָמוֹר וְחַיִּים וְהַכֹּל בִּכְלָל דְּבְכָל
דְּמַכְתֵּי פָּרְטֵי בְּעֵי לְמִימַר שֶׁיִּהְיֶה הַכֹּל בִּכְלָל מֵאי
קָמְשַׁנֵּי אִילּוּ כֵּן הָיִיתִי אוֹמֵר מָה הַפָּרָט מְפוֹרָשׁ
בַּעֲלֵי חַיִּים וְהָא מַכְתֵּי פָּרְטוּת בָּא לְרַבּוֹת אַפִּי' לְאוֹ
בַּעֲלֵי חַיִּים וְאוֹר"י דְּהַמְתָרֵץ לֹא הֵבִין דִּבְרֵי
הַמַּקְשֶׁן וְתוֹרֵץ וּמַקְשֶׁה לוֹ אוֹתָהּ קוּשְׁיָא עַצְמָהּ
וּמַפָּרֵשׁ דִּבְרֵיהֶן וְאֵין נִרְאֶה דְּאֵין זוֹ סוּגְיַת הַגְּמָ'
אֶלָּא תָּנָא אֶחָד הוּא שֶׁשּׁוֹאֵל וּמַשִּׁיב לְעַצְמוֹ לָכָךְ
נִרְאֶה לְפָרֵשׁ דְּהַתְנָא לְרוּתְחָא דְּמֵילְתָא בָּא לְפָרֵשׁ
דְּאִפִּילּוּ תֹּאמַר שֶׁאֵין חִילּוּק בֵּין ב"ח לְשֶׁאֵין בַּעֲלֵי
חַיִּים וְלֹא מִמַּעְטִינַן מֵחַיִּים דְּלֹאו ב"ח אַף"ה
מִפָּרָשָׁא דְּשׁוֹר לֹא תִּרְבֶּה כָּל דָּבָר הַמִּטַּלְטֵל וְגוּפוֹ
מְמוֹן וּתְקִשְׁהָ לְךָ הַמְּצִיאָ תַּמְצִיא ל"ל אֶלָּא לא
מְרַבִּינַן מִפָּרָשָׁא דְּשׁוֹר אֶלָּא דָּבָר הַקָּרֵב לְגַבֵּי
מוֹבֵחַ דְּמַסְיֵק וְיֹאמַר גְּנֵיבָה דְּשׁוֹר וְחָמוֹר שֶׂה וְחַיִּים
וְהַכֹּל בִּכְלָל וְא"כ הַמְּצִיאָ תַּמְצִיא לָמָּה לִי וּמִשְּׁנֵי
אֵילּוּ כֵּן הָיִיתִי אוֹמֵר מָה הַפָּרָט מְפוֹרָשׁ ב"ח שֶׁעֲתִידִין
שֶׁאֵין מוֹצִיא טַעַם אַחֵר מְחֻלָּק בֵּין בַּעֲלֵי חַיִּים
לְשֶׁאֵין בַּעֲלֵי חַיִּים אֲבָל בְּתוֹךְ הַבָּלוּעִין לוֹ טְעָמִים
אֲחֵרִים לֹא חוֹשֵׁשׁ אִם לֹא נִחְלַק וְהִשְׁתָּא
אִיצְטְרִיךְ הַמְּצִיאָ תַּמְצִיא לְרַבּוֹת שֶׁאֵין בַּעֲלֵי חַיִּים
וּפָרִיךְ מָה יֵּשׁ לְךָ לְהָבִיא בַּעֲלֵי חַיִּים כְּשֶׁהוּא
אוֹמֵר חַיִּים חֲרֵי חַיִּים אָמוּר וְלָמָּה לִי כָּל הַנֵּי פָּרְטֵי הָא מָה אֲנִי מְקַיֵּים גְּנֵיבָה לְרַבּוֹת כָּל דָּבָר וְעוֹד שְׁאָלוֹ דְּאִמְאִי הוּצְרַךְ לוֹמַר מָה הַפָּרָט מְפוֹרָשׁ ב"ח ה"ל לְמִימַר
אִילּוּ כֵּן הָיִיתִי אוֹמֵר מָה הַפָּרָט מְפוֹרָשׁ דָּבָר שֶׁנִּבְלְתּוֹ מְטַמֵּא לְאֲתוֹיֵי שׁוּפוֹת שֶׁהוֹרִים וְלֹא חֲרֵי שֶׂה כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר חַיִּים חֲרֵי חַיִּים אָמוּר כו' וְשִׁפְיָר אִיצְטְרִיךְ הַמְּצִיאָ תַּמְצִיא וְאוֹר"י
דְּסוֹבֵר דְּזֶה הַתָּנָא שֶׁאֵין לָנוּ לְתַלּוֹת זֶה הַדָּבָר בְּצַד טוּמְאָה כֵּיוָן שֶׁטּוּמְאָה חֻלּוֹקָה יוֹתֵר מִדַּאי שֶׁזֶּה בְּמָקוֹם וְזֶה בְּבֵית הַבְּלִיעָה דּוֹקָא וְעוֹד שְׁאָלוֹ לָמָּה לֵיהּ לְקָרֵב דְּאִם הַמְּצִיאָ
תַּמְצִיא קָא קְשָׁיָא לֵיהּ וְצָרִיךְ לְהָפוֹךְ דִּבְרֵי הַבְּרַיְיתָא וְלוֹמַר גְּנֵיבָה וְשׁוֹר לְיֹמַר וְחַיִּים וְהַכֹּל בִּכְלָל וּפְרָט וּכְלָל וּפְרָט לְרַבּוֹת כָּל דָּבָר וְאִם הַמְּצִיאָ תַּמְצִיא לֹא חָשִׁיב שְׁנֵי כְּלָלוֹת דְּדִבְּרָה תּוֹרָה כִּלְשׁוֹן בְּנֵי אָדָם וּמִשְּׁנֵי דְּמַשְׁמַע
לְחַזְּדֵיהּ וְעִם שְׁנֵי כְּלָלוֹת לֹא אָתֵי וּמִסֵּיק וְיֹאמַר הַמְּצִיאָ תַּמְצִיא וְהַכֹּל בִּכְלָל אִילּוּ כֵּן הָיִיתִי אוֹמֵר מָה הַפָּרָט מְפוֹרָשׁ ב"ח וְהִשְׁתָּא מְסַיֵּים כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר חַיִּים חֲרֵי חַיִּים
אָמוּר הָא מָה אֲנִי מְקַיֵּים כְּלָל וּפְרָט לְרַבּוֹת כָּל דָּבָר וְהַיְינוּ דְּקָאֲמַר יֹאמַר גְּנֵיבָה שׁוֹר וְשֶׂה וְחָמוֹר וְחַיִּים וְהַכֹּל בִּכְלָל דְּבְכָל דְּמַכְתֵּי פָּרְטֵי בְּעֵי לְמִימַר הַכֹּל בִּכְלָל וְאַמַּאי לֹא תְּנֵי בְּרֵישָׁא וְהַכֹּל בִּכְלָל וְהַיְינוּ דְּקָאֲמַר מָה הַפָּרָט מְפוֹרָשׁ בַּעֲלֵי חַיִּים וְהָא מַכְתֵּי פָּרְטוּת בָּא לְרַבּוֹת אַפִּי' לְאוֹ בַּעֲלֵי חַיִּים וְאוֹר"י דְּהַמְתָרֵץ לֹא הֵבִין דִּבְרֵי הַמַּקְשֶׁן וְתוֹרֵץ וּמַקְשֶׁה לוֹ אוֹתָהּ קוּשְׁיָא עַצְמָהּ וּמַפָּרֵשׁ דִּבְרֵיהֶן וְאֵין נִרְאֶה דְּאֵין זוֹ סוּגְיַת הַגְּמָ' אֶלָּא תָּנָא אֶחָד הוּא שֶׁשּׁוֹאֵל וּמַשִּׁיב לְעַצְמוֹ לָכָךְ נִרְאֶה לְפָרֵשׁ דְּהַתְנָא לְרוּתְחָא דְּמֵילְתָא בָּא לְפָרֵשׁ דְּאִפִּילּוּ תֹּאמַר שֶׁאֵין חִילּוּק בֵּין ב"ח לְשֶׁאֵין בַּעֲלֵי חַיִּים וְלֹא מִמַּעְטִינַן מֵחַיִּים דְּלֹאו ב"ח אַף"ה מִפָּרָשָׁא דְּשׁוֹר לֹא תִּרְבֶּה כָּל דָּבָר הַמִּטַּלְטֵל וְגוּפוֹ מְמוֹן וּתְקִשְׁהָ לְךָ הַמְּצִיאָ תַּמְצִיא ל"ל אֶלָּא לא מְרַבִּינַן מִפָּרָשָׁא דְּשׁוֹר אֶלָּא דָּבָר הַקָּרֵב לְגַבֵּי מוֹבֵחַ דְּמַסְיֵק וְיֹאמַר גְּנֵיבָה דְּשׁוֹר וְחָמוֹר שֶׂה וְחַיִּים וְהַכֹּל בִּכְלָל וְא"כ הַמְּצִיאָ תַּמְצִיא לָמָּה לִי וּמִשְּׁנֵי אֵילּוּ כֵּן הָיִיתִי אוֹמֵר מָה הַפָּרָט מְפוֹרָשׁ ב"ח שֶׁעֲתִידִין שֶׁאֵין מוֹצִיא טַעַם אַחֵר מְחֻלָּק בֵּין בַּעֲלֵי חַיִּים לְשֶׁאֵין בַּעֲלֵי חַיִּים אֲבָל בְּתוֹךְ הַבָּלוּעִין לוֹ טְעָמִים אֲחֵרִים לֹא חוֹשֵׁשׁ אִם לֹא נִחְלַק וְהִשְׁתָּא אִיצְטְרִיךְ הַמְּצִיאָ תַּמְצִיא לְרַבּוֹת שֶׁאֵין בַּעֲלֵי חַיִּים וּפָרִיךְ מָה יֵּשׁ לְךָ לְהָבִיא בַּעֲלֵי חַיִּים כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר חַיִּים חֲרֵי חַיִּים אָמוּר הָא מָה אֲנִי מְקַיֵּים גְּנֵיבָה

אי הכי שפיר קשיא ליה. ומשני משום דאית ליה פירכא אע"ג דהאי פירכא ליתא בברייתא היינו משום דלא חש לפרשה:

מתיכא קמייתי ליה מכללא בתרא בלללא גופיה חיים כתיב ביה. גם זה שאל ה"ר אשר מלונ"ש את ר"י דאבתרי תקשה המצא תמצא ל"ל דתקא ביון דלא מצי לרבויי בכלל ופרט ובכלל טפי אלא בעלי חיים משום דכללא גופיה חיים כתיב ביה א"כ ע"כ חיים לכללא לא אתיא דאי אמאי אינטריך כל הנהו פרטי לא לכתוב אלא נבילה וחיים והוה מרבינן נמי כל בעלי חיים אלמא לאו בכללא הוא אלא פרטא ומפרט דחיים לחזר נרבה כל ב"ח ומכל הני פרטי נרבה כל דבר והכי איתא בסמוך אי לאתויי בעלי חיים מחיים נפקא והשיב ר"י דלקמן ודאי דאיכא בכללא ופרטא ובכללא כדאמר שדי שור בין המצא תמצא קאמר שפיר דמכעין הפרט דשור מרבינן אפילו דלאו ב"ח דכל ב"ח מפרטא דחיים נפקא אבל הכא בלא המצא תמצא אי חיים לא חזי בכלל מהרבו דלאו ב"ח מפרטי ביון דליכא בלל בתרא לרבויי מיניה כעין הפרט והואיל שאין לרבות מהן כלום אם עשה חיים פרט ע"כ צריכין אנו לעשות מחיים בלל וחבואו הפרטות למעט מן הבלל ונאמר מה הפרט מפורש דבר שנבלתו מטמאה ונמעט מהם עופות טמאים ואע"ג דהאי תנא אין נראה לו לתפוס צד טומאה היינו דוקא לפי מה שהיה יכול לתפוס צד ב"ח ורוצה לעשות בלל לחיים כמו בלל דנבילה אבל השתא דמסיק דמחיים לא משמע אלא ב"ח ואין יכול לתפוס צד ב"ח א"כ פרטי למה לי ע"כ היה צריך לתפוס צד טומאה להכי אינטריך המצא תמצא לרבות כל דבר כדמסיק:

למעוטי דבר שאין מטים. אית ספרים דגרסי לאתויי ולעיל (דף סג. ד"ה דבר) מפורש:

אי הכי שה ל"ל. ה"מ לאקשויי שור ושה ל"ל דמטעין הפרט דחיים לחזר ולפי שהגמרא התחיל דבריו באפילו דלאו ב"ח ולפי שהגמרא נקט הכי אבל באמת הוא בשור שהוא ראשון נקט הכי שפשטיה מיותרים:

אין

אי הכי שפיר קא קשיא ליה. ומאי תשובה יש בדבר: **ח"נ לרבות כל דבר מהיכא** מייתי לה מכללא **בתרא בלללא גופיה חיים כתיב ביה.** בכלומר איצטריך אם המצא תמצא דאי אפשר בלללא גופיה חיים כתיב ביה דכל בלללא גופיה חיים בכלל ופרט וכללא מאי קא ממעט דלא תפרוש לרבויי אחרי דאי לאו איהו ה"ל בכלל ופרט ואין בכללא אלא מה שבפרט הלכך לא דרשינן מיניה אלא בעלי חיים ובטיל ליה בכלל ופרט דאע"ג דדרוש תנא דבי ר' ישמעאל בעלמא בללא דלא דמי (ליה פרטא) הני מילי לרבויי מידי דחזי לאו איהו אלא בתרא: **להקל איצטריך אם המצא תמצא.** למידרש בללי מיניה כדמפקת ואזיל: **והא תרי בללי דסמיכי נינהו.** המצא תמצא והיכי מצי למידרש מיניה כלל ופרט ובלל: **השל פרט.** הכתוב בצידן: **ביניקן: אלא לאתויי דבר המטונים.** אין אבל דבר שאינו מטונים לא ומרביה דרשינן לה ולא משמעותא דיש בהמות הרבה שאין בהן סימן דאי ממשמעותא דקרא נפקא תיפוק מכעין הפרט דשור: **ת"ש תניא ר' ישמעאל בשלשים בשלשים ב' פעמים.** ולא גרס בכל מקום שנאמר בשנים בשנים תאכלו כל אשר בשנים כל אשר לו סנפיר וקשקשת במים הואיל וכללים סמוכים הם לפרט אינו ביניהן אלא אחריהם כתיב בימים ובנהלים דמשמע דימים ונחלים הוא דבעינן סנפיר וקשקשת אבל שיחוץ ומערות לא אין זה נדרש בכלל ופרט דלא ליתרבי אלא בעין הפרט אלא ברבויה ומיעט ורבויה מאי דמיעוט מדבני למעוטי פורתא חדא מילתא ותו לא: **חד למעוטי קרקע בו'.** ועד השתא לא מצי לתרוצי הכי דכי נפקא ליה מבכלל ופרט לא הוה מתרבי בעין הפרט אלא הכל הוה ממטלטל וגופו ממון וממילא הוי במעטי כל הני: **אחייה לקרן שנגח.** לקמן היא בשמעתין דאם גגב בהמה והוזקשה או הודלה משלם כשעת הגניבה דכתיב חיים החייהו לקרן של גניבה שיהא שלם: **מ"ט דרב.** לקמיה היא בהאי פירקא: **אם המצא בעדים.** אם תחלה תמצא בעדים תמצא כשהוא קנס כדלעיל: **פרט למרשיע את עצמו.** אע"פ שבאו עדים אחרי כן אין משלם בפל: **והוא מיבעי ליי למזרה בקנס דפשוט.** אם לא באו עדים אחרי כן ואייתר ליה אם המצא תמצא לפטור אפילו באו עדים דאי לא כתיב אלא חד קרא הוה מוקמינן ליה בלא באו עדים: **כל חני פרטי למה לי.** אי למעוטי קרקעות ועבדים ושטרות דרמרן קא אימעיטו להו להנך מהנך פרטי דכתיבי בעל כל דבר פשוט: **שנתחדש בה.** אם המצא בעדים תמצא בדיינין פרט למזרה בקנס: **ואימא נגב עצמו.** לא ישלם בפל עד שישבע לשקר הואיל ומקראי דלעיל נפקא לן גגב עצמו:

כחושה

אי הכי שפיר קשיא ליה מושם דאית ליה פירכא אע"ג דהאי פירכא ליתא בברייתא היינו משום דלא חש לפרשה:

מתיכא קמייתי ליה מכללא בתרא בלללא גופיה חיים כתיב ביה. גם זה שאל ה"ר אשר מלונ"ש את ר"י דאבתרי תקשה המצא תמצא ל"ל דתקא ביון דלא מצי לרבויי בכלל ופרט ובכלל טפי אלא בעלי חיים משום דכללא גופיה חיים כתיב ביה א"כ ע"כ חיים לכללא לא אתיא דאי אמאי אינטריך כל הנהו פרטי לא לכתוב אלא נבילה וחיים והוה מרבינן נמי כל בעלי חיים אלמא לאו בכללא הוא אלא פרטא ומפרט דחיים לחזר נרבה כל ב"ח ומכל הני פרטי נרבה כל דבר והכי איתא בסמוך אי לאתויי בעלי חיים מחיים נפקא והשיב ר"י דלקמן ודאי דאיכא בכללא ופרטא ובכללא כדאמר שדי שור בין המצא תמצא קאמר שפיר דמכעין הפרט דשור מרבינן אפילו דלאו ב"ח דכל ב"ח מפרטא דחיים נפקא אבל הכא בלא המצא תמצא אי חיים לא חזי בכלל מהרבו דלאו ב"ח מפרטי ביון דליכא בלל בתרא לרבויי מיניה כעין הפרט והואיל שאין לרבות מהן כלום אם עשה חיים פרט ע"כ צריכין אנו לעשות מחיים בלל וחבואו הפרטות למעט מן הבלל ונאמר מה הפרט מפורש דבר שנבלתו מטמאה ונמעט מהם עופות טמאים ואע"ג דהאי תנא אין נראה לו לתפוס צד טומאה היינו דוקא לפי מה שהיה יכול לתפוס צד ב"ח ורוצה לעשות בלל לחיים כמו בלל דנבילה אבל השתא דמסיק דמחיים לא משמע אלא ב"ח ואין יכול לתפוס צד ב"ח א"כ פרטי למה לי ע"כ היה צריך לתפוס צד טומאה להכי אינטריך המצא תמצא לרבות כל דבר כדמסיק:

למעוטי דבר שאין מטים. אית ספרים דגרסי לאתויי ולעיל (דף סג. ד"ה דבר) מפורש:

אי הכי שה ל"ל. ה"מ לאקשויי שור ושה ל"ל דמטעין הפרט דחיים לחזר ולפי שהגמרא התחיל דבריו באפילו דלאו ב"ח ולפי שהגמרא נקט הכי אבל באמת הוא בשור שהוא ראשון נקט הכי שפשטיה מיותרים:

אין

1 אי הָכִי שַׁפִּיר קָשְׁיָא לֵיהּ. וּמַאי תְּשׁוּבָה יֵשׁ בַּדָּבָר: ח"נ **לְרַבּוֹת כָּל דָּבָר מֵהֵיכָא**
2 מַיְיתֵי לָהּ מִכְּלָלָא **בָּתְרָא בְּלִלָּא גּוּפֵיהּ חַיִּים כְּתִיב בֵּיהּ.** בְּכלוֹמַר אִיצְטְרִיךְ אִם הַמְּצָא
3 תִּמְצָא דְּאִי אֶפְשָׁר בְּלִלָּא גּוּפֵיהּ חַיִּים כְּתִיב בֵּיהּ. גַּם זֶה שָׁאַל ה"ר אָשֵׁר
4 מִלּוּנְ"שׁ אֶת ר"י דְּאַבְּתְרֵי תִּקְשֶׁה הַמְּצָא תִּמְצָא ל"ל דְּתָקָא בֵּינוֹן דְּלָא מָצֵי לְרַבּוּיֵי
5 בִּכְלָל וּפְרָט וּבִכְלָל טְפֵי אֶלָּא מִשּׁוּם חַיִּים מִשּׁוּם
6 דִּכְלָלָא גּוּפֵיהּ חַיִּים כְּתִיב בֵּיהּ אַ"כ ע"כ חַיִּים
7 לִכְלָלָא לֹא אַתְיָא דְּאִי אַמַּאי אִיצְטְרִיךְ כָּל
8 הָנְהוּ פְּרָטֵי לֹא לִכְתּוֹב אֶלָּא נְבֵילָה וְחַיִּים וְהָוֶה
9 מְרַבִּינַן נָמֵי כָּל בַּעֲלֵי חַיִּים אִלְמָא לָאו בִּכְלָלָא הוּא
10 אֶלָּא פְּרָטָא וּמִפְּרָט דְּחַיִּים לְחַזֵּר נִרְבֶּה כָּל ב"ח
11 וּמִכָּל הָנֵי פְּרָטֵי נִרְבֶּה כָּל דָּבָר וְהָכֵי אִיתָא בְּסָמוּךְ
12 אִי לְאָתוּיֵי בַּעֲלֵי חַיִּים מֵחַיִּים נִפְקָא וְהָשִׁיב ר"י
13 דִּלְקַמָּן וַדַּאי דְּאִיכָּא בִּכְלָלָא וּפְרָטָא וּבִכְלָלָא כִּדְאָמַר
14 שַׁדֵּי שׁוֹר בֵּין הַמְּצָא תִּמְצָא קָאָמַר שַׁפִּיר דְּמִכַּעֵין
15 הַפְּרָט דְּשׁוֹר מְרַבִּינַן אֲפִילּוּ דְּלָאו ב"ח דְּכָל ב"ח
16 מִפְּרָטָא דְּחַיִּים נִפְקָא אֲבָל הָכָא בְּלֹא הַמְּצָא תִּמְצָא
17 אִי חַיִּים לֹא חֲזֵי בִּכְלָל מִהֶרְבּוּ דְּלָאו ב"ח
18 מִפְּרָטֵי בֵּינוֹן דְּלֵיכָא בְּלָל בְּתָרָא לְרַבּוּיֵי מִינֵּיהּ כֵּעֵין
19 הַפְּרָט וְהוֹאִיל שֶׁאֵין לְרַבּוֹת מֵהֶן כְּלוּם אִם עָשָׂה
20 חַיִּים פְּרָט ע"כ צְרִיכִין אָנוּ לַעֲשׂוֹת מֵחַיִּים בְּלָל
21 וְיָבוֹאוּ הַפְּרָטוֹת לְמַעֵט מִן הַבְּלָל וְנֵאמַר מַה הַפְּרָט
22 מְפוֹרָשׁ דָּבָר שֶׁנִּבְלָתוֹ מְטַמְּאָה וְנִמְעֵט מֵהֶם עוֹפוֹת
23 טְמֵאִים וְאע"ג דְּהַאי תַּנָּא אֵין נִרְאֶה לוֹ לְתָפּוֹס צַד
24 טוּמְאָה הַיְינוּ דְּוָקָא לְפִי מַה שֶׁהָיָה יָכוֹל לְתָפּוֹס צַד
25 ב"ח וְרוֹצֶה לַעֲשׂוֹת בְּלָל לַחַיִּים כְּמוֹ בְּלָל דִּנְבֵילָה
26 אֲבָל הַשְׁתָּא דְּמָסֵיק דְּמֵחַיִּים לֹא מַשְׁמַע אֶלָּא ב"ח
27 וְאֵין יָכוֹל לְתָפּוֹס צַד ב"ח דְּא"כ פְּרָטֵי לְמָה לִי ע"כ
28 הָיָה צָרִיךְ לְתָפּוֹס צַד טוּמְאָה לְהֵכִי אִיצְטְרִיךְ
29 הַמְּצָא תִּמְצָא לְרַבּוֹת כָּל דָּבָר כְּדִמְסִיק:
30 **לְמָעוּטֵי** דָּבָר שֶׁאֵין מְטִים. אִית סְפָרִים דְּגָרְסֵי
31 לְאָתוּיֵי וּלְעֵיל (דף סג. ד"ה דבר)
32 מְפוֹרָשׁ:
33 **אִי** הָכִי שֶׁה ל"ל. ה"מ לְאַקְשׁוּיֵי שׁוֹר וְשֶׂה ל"ל
34 דְּמַטְעֵין הַפְּרָט דְּחַיִּים לְחַזֵּר מֵרַבִּינַן כָּל דָּבָר
35 אֲפִילּוּ דְּלָאו ב"ח וּלְפִי שֶׁהִתְחִיל הַגְּמָרָא הַתְחִיל דִּבְרָיו
36 בְּשׁוֹר שֶׁהוּא רִאשׁוֹן נָקַט הָכֵי אֲבָל בְּאֱמֶת הוּא
37 שְׁפִשְׁטֵיהּ מְיוּתָּרִים:
אין

28 וּלְמ"ד תְּרוַיְיהוּ בְּטוֹעֵן טַעֲנַת גְּנֵב דְּהַאי אִם הַמְּצָא תִּמְצָא מַפִּיק לֵיהּ לְגְנֵב עַצְמוֹ מֵרַשִּׁיעַ
29 עַצְמוֹ מִגְּלָן מַאֲשֶׁר יַרְשִׁיעוּן אֱלֹהִים וְלֹא הַמְּצָא תִּמְצָא וּלְמ"ד חַד בְּגְנֵב וְחַד בְּטוֹעֵן
30 טַעֲנַת גְּנֵב דְּאִיתֵּי לֵיהּ מֵהַמְּצָא תִּמְצָא לְמֵרְשִׁיעַ אֶת עַצְמוֹ הַאי אֲשֶׁר יַרְשִׁיעוּן מַאי דְּרִישׁ
31 בֵּיהּ אָמַר לָךְ הַהוּא מִיבְּעֵי לֵיהּ לְמוֹדֶה בְּקָנָס דְּפָטוּר וּמ"ד תְּרוַיְיהוּ בְּטוֹעֵן טַעֲנַת גְּנֵב קַסְבַר
32 מוֹדֶה בְּקָנָס וְאח"כ בָּאוּ עֵדִים חַיָּב וּלְמ"ד חַד בְּגְנֵב וְחַד בְּטוֹעֵן טַעֲנַת גְּנֵב דְּנִפְקָא לֵיהּ
33 גְּנֵב מֵהֶתֵּם בְּשִׁלְמָא אִם הַמְּצָא תִּמְצָא לְכַדְרָבָא בַּר אַהֵילָאי אֲבָל כָּל הָנֵי פְּרָטֵי לְמָה לִי
34 כַּדְתָּנָא דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל דְּתָנָא דְּבֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל כָּל פָּרָשָׁה שֶׁנֶּאֱמְרָה וְנִשְׁנִית לֹא נִשְׁנִית
35 אֶלָּא לְדָבָר שֶׁנִּתְחַדֵּשׁ בָּהּ וְאִימָא נְגֵב עַצְמוֹ בְּשִׁבּוּעָה רַבִּי יַעֲקֹב אוֹמֵר שָׁנִים
36 יִשְׁלֵם שֶׁלֹּא בְּשִׁבּוּעָה אַתָּה אוֹמֵר שֶׁלֹּא בְּשִׁבּוּעָה אוֹ אֵינוֹ אֶלָּא בִּשְׁבוּעָה אֲמַרְתָּ לֹא כָּךְ
37 הָיָה מַאי לֹא כָּךְ הָיָה אֲמַר אַבַּיֵי לֹא לְכִתּוֹב רַחְמָנָא שָׁנִים יְשַׁלֵּם בִּנְגֵב וְלֵיתֵי בְּקַ"ו מִטּוֹעֵן
38 טַעֲנַת גְּנֵב וּמַה טּוֹעֵן טַעֲנַת גְּנֵב דְּבְהֵיתֵירָא אָתָא לְיַיְיחֵי אֲמַר קְרָא לִישַׁלֵּם תְּרֵי גְּנֵב עַצְמוֹ
39 דְּבְאִיסּוּרָא אָתָא לְיַיְיחֵי לֹא כָּל שֶׁכֵּן אֶלָּא שָׁנִים יְשַׁלֵּם דִּכְתִיב רַחְמָנָא בִּנְגֵב עַצְמוֹ לָמָּה לִי
40 דַּאֲפִילּוּ שֶׁלֹּא בְּשִׁבּוּעָה וְהַאי אִם הַמְּצָא לְהֵכִי הוּא דְּאָתָא הָא מִיבָּעֵי לֵיהּ לְכַדְתָנְיָא יָדוֹ
אין

כְּחוּשָׁה וְהִשְׁמִינָה כו'. הַגָּבֵּה פִּסְמָה וְקִשְׁיָא לְרַב דְּאָמַר תַּשְׁלוּמֵי ד' וְה' כִּשְׁעַת הַעֲמָדָה בְּדִין וְקס"ד בֵּין שְׁבָחָהּ בֵּין הַכְחִישָׁה הַגֵּבֶה בְּיָדִים: **וּמַשֵּׁנֵי מִשּׁוּם דְּא"ל כו'.** אֲבָל שְׁבָחָהּ בְּדָמִים שֶׁהִקְרוּ בְּהַמּוֹת בְּשׁוּק אוֹ שֶׁנִּתְפַּטְּמָה מֵאֲלֵיהָ מִשֶּׁלָּהּ בְּפֵל כִּי הַשְׁתָּא: **וְהַכְחִישָׁה.** הַגֵּבֶה הַכְחִישָׁה בְּיָדִים בְּטוֹרַח מְלָאכָה אוֹ בְּמַקֵּל: **מַה לִּי קָטְלָה פַּלְגָא.** הִלְכָךְ מֵהֲהִיא שְׁעָתָא דְּאַחְלָהּ לָהּ טְבִיחָה: **וּלְבַסּוֹף שָׁוְיָא ד'.** בְּשָׁעָה שֶׁאֲבָדָה מִן הָעוֹלָם: תְּבֵרָה. בְּיָדִים אוֹ שֶׁתְּיֵיהָ מְשֻׁלָּם ד' וּבְהַמְפִיקָּהּ (ב"מ דף מג.) טָעֲמָא דְּבָעֵי לְאַהֲדוּרֵהּ לְקַיֵּמָא לַן כְּפֵל דְּמוּדָה בְּקִנְסָא דְּמָרֵהּ קַיְימָא וְדָא בְּעֵי לְאַהֲדוּרֵהּ הִלְכָךְ בְּרִשׁוּתָא דְּמָרֵהּ הוֹקְרָה וְהַהִיא שְׁעָתָא דְּתַבְרָהּ וְשִׁתְּיֵיהָ הוּא דְּקָא גָּזֵיל לָהּ אֲבָל אִיתְּבַר מִמֵּילָא אֲמַאי מְחַיְּיבַתְּ לֵיהּ אַהַהִיא שְׁעָתָא דְּגָזְלָהּ וְהַהִיא שְׁעָתָא וְזוּא הוּא דְּשָׁוְיָא וְגָבֵי טְבִיחָה וּמְכִירָה חַיֵּי כִּי תְּבֵרָה אוֹ שְׁתְּיֵיהּ: **מְשֻׁלָּם קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ וְאָשָׁם.** מִשּׁוּם שְׁבוּעָה וְאֵין כָּאן בְּפֵל דְּמוּדֶה בְּקִנְסָא פְּטוּר: **וְאִם מִשָּׁבְאוּ עֲדִים.** וְתַחַיֵּב בְּכָפֵל הוֹדֶה: **מְשֻׁלָּם כָּפֵל וְחוֹמֶשׁ וְאָשָׁם.** חוֹמֶשׁ לְבָעֲלִים הוּא וְהוּא שֶׁקֶל וְע"כ הָא דְּר' יַעֲקֹב בְּשִׁשְׁיוֹן בְּאֶחָד הַחוֹמֶשׁ וְהַכָּפֵל קְמַיְירִי דְּאִי הָדָה כְּפֵילָא טְפֵי מֵחוֹמְשָׁא לָאו חוֹמֶשׁ הָוֵי וְלֹא מִיפְטַר לֵיהּ עַד מְשֻׁלָּם חוֹמֶשׁ דְּחוֹמֶשׁ כִּפְרָה דְּשִׁבּוּעָה הוּא:

וחכ"א

אֵין לִי אֶלָּא בִּידו. פִּי' שֶׁגָּנַבוּ בִּידו מִמֶּנּוּ גּוּפוֹ חֲצֵירוֹ כְּלוֹמַר שֶׁהִכְחִישָׁה בְּמִקֵּל מֵחֲצֵירוֹ שֶׁל בְּעָה"ב וְנִבְנְסָה לְגִנַּת חֲצֵירוֹ וְקָרְפִּיפוֹ וְאִיעְטְרִיף לְרִבּוּיֵי חָצֵר לְאַשְׁמוּעִינַן דְּחָצֵר קוֹנָה אַף לְחוֹבָתוֹ דְּלֹא תֵּימָא כֵּיוָן דְּמִיָּא וְאֵין שְׁלִיחַ לְדָבָר עֲבֵירָה הֵיכָא דְּשָׁלַח כְּמוֹ דְּקוֹנָה כְּדִמְפָרֵשׁ בְּפ"ק דַּ"מ (דף י) דְּיֵשׁ שְׁלִיחַ לְדָבָר עֲבֵירָה הֵיכָא דְּשָׁלַח לְאו בַּר חִיּוּבָא הוּא וְכֵן מוֹכֵּס הָתָם כְּדִפְרֵישׁוּת:

לִיכְתּוֹב אוֹ אם הַמָּצָא הַמְצֵא אוֹ תַּמְצֵא תַּמְצֵא. מִשְׁמַע דְּאוּזְדְּהִי דְּקָרֵא לִיכְתּוֹב ב' פְּעָמִים תֵּיכָה אַחַת וְכֵן בְּהַחוֹבֵל (לקמן פה.) גַּבֵּי וְרָפֹא יְרַפֵּא וְקָשֶׁה דְּבְרֵישׁ הָיָה בּוֹדְקָן (סנהדרין דף מ: ושם ד"ה מדהוה) קַאֲמַר גַּבֵּי גז"ש דְּהֵיכָא דְּהַיְינוּ דְּמוּפְנֶה מִדָּה"ל לְמִכְתַּב אוֹ דְּרוּשׁ תִּדְרוֹשׁ אוֹ חָקוּר תִּחְקוֹר מִדַּאֲמִי קְרָא בְּדִבּוּרִיהּ בְּהֵיכָא כו' מִשְׁמַע דְּאִי הָוָה כָּתֵב הָכִי לֹא הָוָה מוּפְנֶה מִדַּאֲמִי אִכְּתֵי הָוָה מוּפְנֶה מִדַּהֲוֵי לֵיהּ לְמִיכְתַּב וְלֹא דְּרוּשׁ תִּדְרוֹשׁ וְתִחְקוֹר וְתִחְקוֹר וְ"ל דְּאִין ה"נ אֶלָּא מִשּׁוּם דְּאִין יוֹרֵד לְאוֹתָהּ סְבָרָא וְנִיהָא לֵיהּ לְמִנְקָט בְּפֵל לְשׁוֹן הַשָּׁגוּר בְּבַמָּה מְקוֹמוֹת כְּמוֹ הָעֵינָיִם הָעֲנִיִּים נָתוּן תִּתֵּן (דברים טו:):

גּוּפָא אָמַר רַב קֶרֶן בֵּעַיִן שֶׁגָּנַב. בְּמִסְקָנָא דְּמַתְנִיתִין דְּרַב אִיירֵי לְעִנְיַן יוֹקֵר וְזוֹלֶת אִמְרִינַן הֵיכִי דָּמֵי אִילֵימָא דְּמֵעִיקָּרָא שָׁוְיָא וְזוֹלֶת וְהָתָם נַמִי מִשּׁוּם דְּאָמְרִינַן לֵיהּ מַה לִּי קָטְלָה פַּלְגָא כִּי קָאָמַר רַב בְּיוֹקֵר וְזוֹלֶת הוּא דְּקָאָמַר הֵיכִי דָּמֵי אִילֵימָא דְּמֵעִיקָּרָא שָׁוְיָא וְזוֹלֶת וְזוֹלֶת בְּעָלְמָא דְּאִי אִיתְּבַר מִמֵּילָא מְשֻׁלָּם כְּפֵל וְתַשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה כְּשַׁעַת הַעֲמָדָה בְּדִין תַּנְיָא רַבִּי חֲנִינָא לְסִיּוּעֵיהּ לְרַב בעה"ב שָׁטָעַן מַעֲנַת גְּנֵב בְּפַקְדוֹן וְנִשְׁבַּע וְהוֹדָה וּבָאוּ עֵדִים אִם עַד שֶׁלֹּא בָּאוּ עֵדִים הוֹדָה מְשֻׁלָּם קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ וְאָשָׁם וְאִם מִשֶּׁבָּאוּ עֵדִים הוֹדָה מְשֻׁלָּם תַּשְׁלוּמֵי כָּפֵל וְאָשָׁם וְחוֹמֶשׁ עוֹלָה לוֹ בְּכָפֵילוֹ דִּבְרֵי רַבִּי יַעֲקֹב

וחכמים

אֵין לִי אֶלָּא יָדוֹ גַּבּוֹ חֲצֵירוֹ וְקָרְפִּיפוֹ מְנַיִן ת"ל אִם הַמְצֵא תִמְצֵא מ"מ א"כ לָמָּה קָרָא אוֹ הַמְצֵא הַמְצֵא אוֹ תַּמְצֵא תַּמְצֵא מִדְּשָׁנֵי קְרָא ש"מ תַּרְתֵּי: גּוּפָא אָמַר רַב קֶרֶן בֵּעַיִן שֶׁגָּנַב תַּשְׁלוּמֵי כָּפֵל וְתַשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה כְּשַׁעַת הַעֲמָדָה בְּדִין מַאי טַעֲמָא דְּרַב אָמַר קְרָא גְּנֵיבָה וְחַיִּים אֲמַאי קָאָמַר רַחֲמָנָא חַיִּים בְּגְנֵיבָה אַחֲרִיתָהּ לְקֻלְקֻל בֵּעַיִן שֶׁגָּנַב אָמַר רַב שֵׁשֶׁת אָמֵינָא כִּי נַיְיס וְשָׁכִיב רַב אָמַר לְהָא שְׁמַעְתָּא דְּתַנְיָא בְּחוּשָׁה וְהִשְׁמִינָה מְשֻׁלָּם תַּשְׁלוּמֵי כָּפֵל וְתַשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה כְּשַׁעַת הַעֲמָדָה בְּדִין תָּם נַמִי מִשּׁוּם דְּאָמְרִינַן לֵיהּ מַה לִּי קָטְלָה כּוּלָּהּ פַּלְגָא כִּי קָאָמַר רַב בְּיוֹקֵר וְזוֹלֶת הוּא דְּקָאָמַר הֵיכִי דָּמֵי אִילֵימָא דְּמֵעִיקָּרָא שָׁוְיָא וְזוֹלֶת וְזוֹלֶת בְּעָלְמָא דְּאִי אִיתְּבַר מִמֵּילָא מְשֻׁלָּם כְּפֵל וְתַשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה כְּשַׁעַת הַעֲמָדָה בְּדִין תַּנְיָא רַבִּי חֲנִינָא לְסִיּוּעֵיהּ לְרַב בעה"ב שָׁטָעַן מַעֲנַת גְּנֵב בְּפַקְדוֹן וְנִשְׁבַּע וְהוֹדָה וּבָאוּ עֵדִים אִם עַד שֶׁלֹּא בָּאוּ עֵדִים הוֹדָה מְשֻׁלָּם קֶרֶן וְחוֹמֶשׁ וְאָשָׁם וְאִם מִשֶּׁבָּאוּ עֵדִים הוֹדָה מְשֻׁלָּם תַּשְׁלוּמֵי כָּפֵל וְאָשָׁם וְחוֹמֶשׁ עוֹלָה לוֹ בְּכָפֵילוֹ דִּבְרֵי רַבִּי יַעֲקֹב

וחכמים

וְתַשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה כְּשַׁעַת הַעֲמָדָה בְּדִין וְהָא דְּקָאָמַר מ"ט דְּרַב אַתַּשְׁלוּמֵי כָּפֵל וְתַשְׁלוּמֵי ד' וְה' קָא בָּעֵי וְה"פ אָמַר קְרָא גְּנֵיבָה וְחַיִּים אַחֲרִיתָהּ לְקֻלְקֻל בֵּעַיִן שֶׁגָּנַב וּמִשְׁמַע לֵיהּ דְּזוֹקֵא וְלֹא תְּשַׁלּוּמֵי ד' וְה' וְא"ת בְּהַגּוֹזֵל קָמָא (לקמן דף קז:) דְּאָמַר רָבָא גּוֹזֵל שֶׁלֹּשׁ אֲגוּדוֹת בְּג' פְּרוּטוֹת וְהוּזְלוּ וְעָמְדוּ עַל ב' וְהֶחֱזִיר לוֹ ב' חַיָּב לְהַחֲזִיר לוֹ אַחַת וּתְנָא תּוּתָא גָּזַל חֲמֵשׁ וְעָבַר עָלָיו הִפְסַד אַמַּאי לֹא מְיַיתֵי רְאָיָה מִמַּתְנִי' דְּשׁוֹמֵר שֶׁשְּׁעַת הַגְּזֵלָה כֵּיוָן דְּלַעְנְיַן יוֹקֵר וְזוֹלֶת נַמִי אִיירִי וְ"ל דְּמִמַּתְנִיתִין דְּכָל הַגְּזֵלָנִים לֹא מְצֵי מְיַיתֵי דְּהָתָם אִם אֵיתָא לְגְזֵילָה בְּעֵין הוֹיָא בַּת הַשָּׁבָה וּלְהֵכִי בְּעֵי לֵיהּ נַמִי בְּעֵין מְשֻׁלָּם כְּשַׁעַת הַגְּזֵילָה אֲבָל גַּבֵּי אֲגוּדָה דְּאִם אֵיתָא בְּעֵין לָא הָוְיָא בַּת הַשָּׁבָה דְּהַשְׁתָּא אֵין שָׁוֶה פְּרוּטָה הָוֵה אָמִינָא דְּכִי לֵיתָא נַמִי לֹא מְשֻׁלָּם אֲבָל מֵהֵיכָא דְּחָמֵיךְ וְעָבַר עָלָיו הִפְסַד שֵׁפִיר דְּאִילּוּ הָוֵי בְּעֵין לָא שָׁוֵי מִידֵּי אֵפִ"ה הֵיכָא דְּלֵיתָא בְּעֵין מְשֻׁלָּם כְּדִמְעִיקָּרָא וּבְפֶרֶק קַל שָׁעָה (פסחים דף לב.) הָוֵי מְצֵי לְאַתּוֹיֵי מֵהָהוּא דְּגָזַל חָמֵץ דְּמִשְׁלַם כְּדִמְעִיקָּרָא אֶלָּא דְּנִיחָא לֵיהּ לְהָבִיא מֵהַיכָא דְּכָל הַגְּזֵלָנִים שֶׁהֵיא שְׁנוּיָה תְּחִילָּה וְעוֹד אוֹר"י דְּמִגּוֹזֵל חָמֵץ לֹא מְצֵי לְמֵידַק בְּלַל דִּלְפֵי דְּמֵים מְשֻׁלָּם אֲבָל לֹא כְּדָמִים שֶׁל שְׁעַת הַגְּזֵילָה:

וּלְבַסּוֹף שָׁוְיָא וְזוֹלֶת דְּה"א דְּגַבֵּי חָמֵץ כֵּיוָן דְּלֹא לְשׁוּמֵי לֵיהּ חָמֵץ מִמֵּילָא בְּאוֹתָהּ חֲתִיכָה שֶׁגּוֹזַל דִּלְפֵי מִדָּה מְשֻׁלָּם אֲבָל לֹא כְּדָמִים שֶׁל שְׁעַת הַגְּזֵילָה:

דְּתַנְיָא בְּחוּשָׁה וְהִשְׁמִינָה כו'. תֵּימָה הֵיכִי ס"ד דְּרַב שֵׁשֶׁת שַׁדְּרֵהּ רַב בְּכַחוּשָׁה דְּהִשְׁתָּא דְּא"כ הָיָה מְגָרֵע כֹּחוֹ שֶׁל קֶרֶן וּמִמִּילְּתֵיהּ דְּרַב מִשְׁמַע שֶׁבָּא לְיַפּוֹת כֹּחוֹ שֶׁל קֶרֶן וְלִגְרֵע כֹּחוֹ שֶׁל בְּפֵל וְד' וְה' דְּקַאָמַר אַחֲרִיתָהּ לְקֻלְקֻל בֵּעַיִן שֶׁגָּנַב וְאַחֲרִיתָהּ אֵין בְּוַ"ל דְּאַחֲרִיתָהּ אֵין בְּוַ"ל אֶלָּא לְשׁוֹן הַשְׁלוּמִים וְכָל דָּבָר שֶׁמַּשְׁלִים הַחִסָּרוֹן שֶׁגָּנַב אוֹ גָּזַל קָרֵי אַחֲרִיתָהּ וְכֵן מִשְׁמַע בְּסוֹף שְׁמַעְתִּין דְּקַאָמַר טָלֶיהָ כְּדִמְעִיקָּרָא (וּמִשְׁלַם) כְּפֵל ד' וְה' כְּשֵׁל עֲשָׂיו מִשְׁמַע אַפִ' מְעִיקָּרָא שׁוֶה וְזוֹלֶת וְנַעֲשָׂה אֵיל מְשֻׁלָּם כְּפֵל כִּי הַשְׁתָּא לְפִי' ר"י דְּלִקְמָן וְשָׁם אַפְּרֵשׁ בְּע"ה וּמִיהוּ ר"ת פִּי' בְּע"א לְקַמָּן דְּלִגְרֵע כֹּחַ דְּכָפֵל קַאָמַר רַב כִּשְׁעַת הַעֲמָדָה בְּדִין וְלֹא לְיַפּוֹת:

אֲנָא מִפְּטִימָנָא וְאַתְּ שְׁקֹלָת. מִשְׁמַע דְּכִשְׁנִתְפַּטְּמָה מֵאֲלֵיהָ חַיֵּי כִּשְׁעַת הַעֲמָדָה בְּדִין וּלְפִי זֶה הָוֵה מָצֵי לְאוֹקְמֵי מִילְּתֵיהּ דְּרַב כְּשִׁנִּתְפַּטְּמָה מֵאֲלֵיהָ וְלֹא הָוֵה צָרִיךְ לְאוֹקְמֵהּ בִּיוֹקֵר וְזוֹלֶת וּמִיהוּ לְפִי הָאֲמַת אַפִ' כְּשִׁנִּתְפַּטְּמָה מֵאֲלֵיהָ מְשֻׁלָּם כְּפֵל ד' וְה' כֵּיוָן דְּנַעֲשָׂה אֵיל דְּאָמַר לְקַמָּן דְּמְשֻׁלָּם כְּפֵל ד' וְה' כֵּיוָן שֶׁגָּנַב וְאַפִ' שִׁינוּי לָא קָנֵי מְשׁוּם דְּאָמַר לֵיהּ אִטּוֹ תּוֹרָא גְּנֵבי מִינֵּךְ דְּיֵרֵא גְּנֵבי מִינֵּךְ הָכָא נַמִי כְּשִׁנִּתְפַּטְּמָה מֵאֲלֵיהָ מְצֵי אָמַר לֵיהּ אִטּוֹ שְׁמִינָה גְּנֵבי מִינֵּךְ דְּזוֹקֵא בְּיוֹקֵר וְזוֹלֶת הוּא דְּקָאָמַר רַב כְּפֵל ד' וְה' כִּשְׁעַת הַעֲמָדָה בְּדִין וְלֹא כְּשֶׁעַת הַגְּזֵילָה לְמִיסַּר אִטּוֹ יוֹקֵרָא גְּנֵבי מִינֵּךְ וְטָעֲמָא אַפְּרֵשׁ לְקַמָּן בְּע"ה דְּקָאָמַר טָלֶיהָ דְּמֵים כְּשֵׁל עֲשָׂיו:

מַה לִּי קָטְלָה כּוּלָּהּ מ"ל קָטְלָה כּוּלָּהּ פַּלְגָא. פ"ה מִשּׁוּם דְּהַכְחִישָׁה הִיא וְקָשֶׁה לְר"י דְּלֹא שַׁיְיכָא הַכְחִישָׁה לְטְבִיחָה מִידֵּי בֵּינוֹ שֶׁאִם הָיְתָה הוֹרָגָה כּוּלָּהּ בְּעֵנִין זֶה לֹא הָיְתָה בָּה דִּין ד' וְה' אֶלָּא הָכִי פֵּרוּשׁ מַה לִּי קָטְלָה כּוּלָּהּ דְּאִין הַדָּמִים דְּהַשְׁתָּא דְּקָאָזֵיל בְּתַר מְעִיקָּרָא שֶׁהֵיְתָה שָׁלוּ וְה"ה בְּקָטְלָה פַּלְגָא וְלִפְי זֶה ה"ה בְּהַכְחִישָׁה מִמֵּילָא דְּמִשְׁלַם כְּדִמְעִיקָּרָא דְּמָה לִי מָתָה כּוּלָּהּ מָה לִי מָתָה פַּלְגָא וְדַאי מָתָה כּוּלָּהּ מֵאֲלֵיהָ יֵשׁ לְחַיְּבוֹ כְּדִמְעִיקָּרָא שֶׁהֵיְתָה שֶׁל גַּנָּב וְלֹא בְּתַר הַשְׁתָּא וְכִי קָא מְשַׁנֵּי וּמוֹכֵּי מֵילְתָא דְּרַב בְּיוֹקֵר וְזוֹלֶת לֹא הָוֵה מָצֵי לְאוֹקְמֵי בְּבַהֲמָה דְּמִסְּתַם וְעוֹד אוֹר"י דְּמָצֵי לְפָרֵשׁ בְּע"א מ"ל קָטְלָה כּוּלָּהּ מ"ל קָטְלָה כּוּלָּהּ פַּלְגָא בְּלִמּוֹד אַפִ' לְמ"ד אֵין לְחוּשָׁה אֶלָּא לְבַסּוֹף וְלֹא מַחַיֵּב ד' וְה' עַד מְשֻׁלָּם אַחֲרוֹן אַף"ה לֹא אָזְלִינַן בְּתַר חִשְׁבּוֹנְתָא דְּהַהִיא שְׁעָתָא דְּאַחְלָהּ לָהּ טְבִיחָה אֶלָּא בְּפִי מָה שֶׁהוּא עַכְשָׁיו בְּמַשְׁמָעוּת אַחֲרִית אֶלָּא בְּפִי מָה שֶׁשָּׁוֶה קוֹדֶם שֶׁחִישָׁה א"כ כִּי קָטְלָה פַּלְגָא נַמִי דְּהַיְינוּ הַכְחִישָׁה לֹא אָזְלִינַן בְּתַר הַשְׁתָּא אֶלָּא בְּתַר מְעִיקָּרָא וּלְפִי טַעַם זֶה ה"מ לְאוֹקְמֵיהּ מִילְּתֵי דְּרַב בְּהַכְחִישָׁה מִמֵּילָא:

כפילא

כְּפֵילָא אַרְבַּע וְחוֹמְשָׁא וּזְוָא. לְפִי מַה שֶּׁכָּתַב הָרַמְבַּ"ם דְּחוֹמְשָׁא עוֹלֶה לוֹ בִּכְפֵילָא שִׁשָּׁה־עָשָׂר וּנְפָטָר בְּכֹחַ מַן דַּחוֹמֵשׁ קְשֶׁה קְצָת מַה בְּכֹחַ אִי בִּכְפֵילָא אַרְבַּע וְחוֹמְשָׁא וּזְוָא וּמִיהוּ בְּקוּנְטְ' פִּ' דְּלֵית לֵיהּ כְּפֵילָא בְּחוֹמֵשׁ שֶׁאֵין נִיכָּר וּמוּבְלָע בְּתוֹךְ הַכְּפֵילָא וְאִי אַתָּה יָכוֹל לוֹמַר דְּחוֹמְשָׁא עוֹלֶה לוֹ בִּכְפֵילָא שֶׁמְּשֻׁלָּשׁ אַף הַחוֹמֵשׁ וְעוֹלֶה לוֹ לְכַפֵּל הַזֶּה נִיתָּא דַּזֶּה נִיכָּר וְאֵין אַתָּה יָכוֹל לוֹמַר דְּחוֹמֵשׁ עוֹלֶה בְּכֵפֶל לְשׁוֹן בִּכְפֵילוֹ לֹא מַשְׁמַע הָכִי וּבְתוֹסְפְתָּא נָמֵי גָּרֵסִ' וְחוֹמְשָׁא עוֹלֶה לוֹ מִתּוֹךְ כְּפֵילוֹ וְרִי"א מִפֵּרֵשׁ דְּאִלְשׁוֹן בְּרִייְתָא קָפֵיךְ דְּמַשְׁמַע דְּחוֹמְשָׁא עוֹלֶה בְּכֵפֶל כְּפֵילוֹ:

אַלְמָא קַרְן כַּעַיִן שְׁגָגָה. תִּימָה אַמַּאי לֹא דָּחֵי כְּגוֹן דְּמַעֲקַרְהּ שׁוּרָא וּזְוָא וּלְבַסּוֹף שׁוּרָא וְכִפְּפוֹ וּזְוָא דְּ' וּכְפֵילָא וּזְוָא כַּעַיִן שְׁגָגָה דְּלֹא כָּרַב דְּחוֹמְשָׁא וּזְוָא כִּשְׁעַת הַעֲמָדָה בְּדִין כִּדְאָמַר דְּתַנְיָא אוֹ שֶׁתְּיֵיהוּ מִשְׁלֵם ד' וְ"ל דְּלֵיכָא לְמֵימַר הָכִי כָּלָל דְּמַהֵיכָא תֵּיתֵי דְּקָרֵן יְהֵא כִּשְׁעַת הַעֲמָדָה בְּדִין וְכִפֵּל ד' וְה' יְהֵי כְּעַיִן שְׁגָגָה דְּאִין לְחַלֵּק בֵּין כֵּפֶל ד' וְה' לְקָרֵן אִם לֹא מִכֹּחַ הַפְסוֹק וּבְזֶה אֵין לָנוּ שׁוּם פְּסוֹק וְרַב נָמִי דְּמַחֲלֵק הַיְינוּ מִשּׁוּם דְּקָרֵא קָדְרִים וְעוֹד דְּבִלְאו הָכִי דְּחִי שְׁפִיר וְנוֹחַ לוֹ כְּפִי הָאֱמֶת וּבְאוֹתוֹ עִנְיָן שֶׁהֵיְיתָה הַמְסֻיֶּעֶת אוֹמֶרֶת שֵׁאֵין כִּשְׁעַת הַעֲמָדָה:

וְאִי אֲמַרְתְּ שִׁינּוּי קוֹנֶה. פֵּירוּשׁ כִּי הַאי דְּקָלָה וְנַעֲשָׂה אֵיל אֲבָל הָא פְּשִׁיטָא דְּשִׁינּוּי קָנֵי כִּדְאָמַר בְּסָמוּךְ דְּשִׁינּוּי קוֹנֶה לִב"ה:

אַיִל בֶּן יוֹמוֹ קָרֵי אֵיל. מֵיהוּ וְדַאי לְעִנְיַן קָרְבָּן אֲמַרִינַן דְּאֵיל בֶּן שְׁתֵּי שָׁנִים מִדִּכְתִיב בְּמָקוֹם אַחֵר כֶּבֶשׂ בֶּן שְׁנָתוֹ (ויקרא יב):

הָא מְנִי בֵּית שַׁמַּאי הִיא. הַאי שִׁנּוּיָא לֵיתָא לְרַבָּא דְּאִית לֵיהּ בְּרִיש הַגּוֹזֵל קַמָּא (לקמן דף צד.) דְּזָקֵא לְגָבוּהּ אִסְרֵי ב"ש מִשּׁוּם דְּאַמְּאִים וְא"ת הֵיכִי מְדַמֶּה לֵיהּ דְּמָה עִנְיַן אֶתְנַן אֵצֶל שִׁינּוּי וְ"ל דְּקִסְבָר דְּאִי שִׁינּוּי קוֹנֶה אַ"כ רָאוּי הוּא לְהִתְיַיחֵד שִׁינּוּי בְּאֶתְנַן דְּחִישׁ כְּאַחַר וְאֵין זֶה אוֹתוֹ שֶׁבָּא לְיָדָהּ בְּתוֹרַת אֶתְנַן וּמַאִים נָמֵי לֹא מְאִיס:

הֵן וְלֹא שִׁינּוּיֵיהֶם. תִּימָה דִּבְסָמוּךְ נָפְקָא לֵיהּ לְרַבָּה דְּשִׁינּוּי קוֹנֶה מִקְּרָא דִּכְתִיב אֲשֶׁר גָּזַל כְּעַיִן שְׁגָגָה יְחֵזִיר וְעוֹד קָשֶׁה דְּרַב חִסְדָּא קָאָמַר דְּשִׁינּוּי אֵין קוֹנֶה דְּדָרִישׁ אֲשֶׁר גָּזַל מ"מ וּבְהגּוֹזֵל קַמָּא (צד:) קָאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן דְּבַר תּוֹרָה גְּזֵילָה הַמְשְׁתַּנֵּית חוֹזֶרֶת בְּעֵינֶיהָ מִדִּכְתִיב וְהֵשִׁיב אֶת הַגְּזֵילָה מ"מ וְכִי פְּלִיגִי אַבַּיֵי הַלֵּל וְנִרְאֶ' לְרִ"י דְּלִקַּמָּן מְיַיתֵי בְּשִׁינּוּי הַחוֹזֵר לְבְרִייתוֹ וְאַהָכִי מְיַיתֵי בְּרִיש הַגּוֹזֵל קַמָּא מִלְּתֵיהּ דְּר' יוֹחָנָן וְרִבָּה דִּבְסָמוּךְ קָסָבַר דְּאַפִּ' שִׁינּוּי הַחוֹזֵר לְבְרִייתוֹ נָמֵי קָנֵי וְצָרִיכִי תְּרֵי קְרָאֵי דְּאִי לָאו אֶלָּא חַד קְרָא הָוֵה מוֹקְמִינַן לֵיהּ בְּשִׁינּוּי שֶׁאֵין חוֹזֵר וְהָא דְּמְיַיתֵי רִבָּה סִיּוּעַ לְדְבָרָיו מִמַּתְנִיתִין דְּהגּוֹזֵל עֵצִים (לקמן ד' צג:) מִשּׁוּם דְּמְיַיתֵי בְּשִׁינּוּי חוֹזֵר לִבְרִייתוֹ כִּדְמוֹקֵי לֵיהּ הָתָם בְּרִיש פֶּרֶק (שם) בְּעֵצִים מְשׁוּפָּיִם וְצָמַר טְווּי וְהַהִיא דְּלָא הִסְפִּיק לִיתְּנוֹ לוֹ עַד שֶׁצָּבְעוֹ נִרְאֶה לְרִבָּה דְּאַיְיתֵי נָמֵי בְּשִׁינּוּי הַחוֹזֵר שֶׁיָּכוֹל לְהַעֲבִירוֹ ע"י צִפּוֹן כִּדְאָמַר בְּרִיש הגּוֹזֵל (שם) וְאע"פ דְּלֵיתְנְהוּ מְיַיתֵי בְּשִׁינּוּי שֶׁאֵינוֹ חוֹזֵר וּמוֹקֵי לָהּ בְּקָלָא אֵילֵן דְּלֹא עָבַר לָהּ לְרִבָּה נִרְאֶה לוֹ דּוֹחֵק לְהַעֲמִידָהּ בְּקָלָא אֵילֵן (דְּלֹא עָבַר) וּלְהָכִי מְיַיתֵי מִינַּיהּ סִיּוּעָא:

הם

וְחַכָּמִים אוֹמְרִים בְּרֹאשׁוֹ וְחֲמִישִׁיתוֹ מִמּוֹן הַמְּשֻׁתָּלֵם בְּרֹאשׁ מוֹסִיף חוֹמֶשׁ מִמּוֹן שֶׁאֵין מִשְׁתַּלֵּם בְּרֹאשׁ אֵין מוֹסִיף חוֹמֶשׁ ר"ש בֶּן יוֹחַאי אוֹמֵר אֵין חוֹמֶשׁ וְאָשָׁם מִשְׁתַּלֵּם בְּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ בֶּפֶל קָתָנֵי מִיהַת חוֹמְשׁוֹ עוֹלֶה לוֹ בִּכְפֵילוֹ דִּבְרֵי רַבִּי יַעֲקֹב ה"ד אִילֵימָא דְּמַעֲקְרֵהּ שׁוּרָא וְכִפּוֹפוֹ וְלִבְסוֹף שׁוּרָא אַרְבָּעָה חוֹמְשׁוֹ עוֹלֶה לוֹ בִּכְפֵילוֹ אַרְבָּעָה וְחוֹמְשָׁא וּזְוָא אֶלָּא דְּמַעֲקְרֵהּ שׁוּרָא אַרְבָּעָה וְלִבְסוֹף שׁוּרָא וּזְוָא דִּכְפֵילָא וּזְוָא וְחוֹמְשָׁא וּזְוָא אֶלָּמָא קָרֵן כָּעַיִן שְׁגָגָה תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל וְה' אִילֵימָא דְּמַעֲקְרֵהּ שׁוּרָא וְכִפּוֹפוֹ וְלִבְסוֹף שׁוּרָא וּזְוָא וְחוֹמְשָׁא וּזְוָא דִּכְפֵילָא וּזְוָא וְחוֹמְשָׁא וּזְוָא אֶלָּמָא קָרֵן כָּעַיִן שְׁגָגָה תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל וְה' וְחוֹמְשָׁא וּזְוָא דִּכְפֵילָא וּזְוָא וְחוֹמְשָׁא וּזְוָא וְקָא שָׁקֵיל מִכּוֹפֵל וְחוֹמֵשׁ הב"ע בְּגוֹן שֶׁנִּשְׁבַּע וְחָזַר וְנִשְׁבַּע אַרְבַּע פְּעָמִים וְהוֹדָה וְהָתוֹרָה אָמְרָה וַחֲמִישִׁיתָיו הַתּוֹרָה רִיבְּתָה חֲמִישִׁיּוֹת הַרְבֵּה בְּקֶרֶן אַחַת אָמַר מַר וַחֲכָמִים אוֹמְרִים בְּרֹאשׁוֹ וַחֲמִישִׁיתוֹ מִמּוֹן הַמְּשֻׁתָּלֵם בְּרֹאשׁ מוֹסִיף חוֹמֶשׁ מִמּוֹן שֶׁאֵין מִשְׁתַּלֵּם בְּרֹאשׁ אֵין מוֹסִיף חוֹמֶשׁ אֲבָל אָשָׁם מֵיתֵי מַאי שְׁנָא חוֹמֶשׁ דִּלְא מְשַׁלֵּם דְּהָא כְּתִיב בְּרֹאשׁוֹ וַחֲמִישִׁיתוֹ אָשָׁם נָמֵי לֹא מְשַׁלֵּם דְּהָא כְּתִיב בְּרֹאשׁוֹ וְאָשָׁמוֹ אַמְרֵי לָךְ הָכִי רַבָּנַן אֶת פִּקְדֵיהּ קְרָא

וְר"ש בֶּן יוֹחַאי וְאֶת עֲרֵבֵיהּ קְרָא וְרַבָּנַן אַמְרֵי לָךְ לֹא לִיכְתּוֹב רַחֲמָנָא לֹא וְ"ו וְלֹא אֶת וְר"ש בֶּן יוֹחַאי אֲמַר לָךְ אֶת לֹא סַגְיָא דִּלְא כְּתֵב לְאַפְסוֹקֵי בֵּין מִמּוֹן גָּבוֹהַּ לְמִמּוֹן חֻדְיוֹט הִלְכָךְ אֶתָּא וְ"ו עֲרֵבֵיהּ קְרָא אֲמַר רַבִּי אֶלְעָא גְּנַב טָלֶה וְנַעֲשָׂה אֵיל עָגֵל וְנַעֲשָׂה שׁוֹר נַעֲשָׂה שִׁינּוּי בְּיָדוֹ וְקָנָאוֹ טָבַח וּמָכַר שָׁלוֹ הוּא טוֹבַח שָׁלוֹ הוּא מוֹכֵר אֵיתִיבֵיהּ רַבִּי חֲנִינָא לְ' אִילֶעָא גְּנַב טָלֶה וְנַעֲשָׂה אֵיל עָגֵל וְנַעֲשָׂה שׁוֹר מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶּפֶל וְתַשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה בְּעַיִן שְׁגָגָה וְאִי ס"ד קָנֵייהּ בִּשִׁינּוּי אַמַּאי מְשַׁלֵּם שָׁלוֹ הוּא טוֹבַח שָׁלוֹ הוּא מוֹכֵר אֲמַר לֵיהּ וְאֶלָּא מַאי שִׁינּוּי לֹא קָנֵי אַמַּאי מְשַׁלֵּם בְּעַיִן שְׁגָגָה לְשַׁלֵּם כִּי הַשְׁתָּא נַמִּי כִּי הַשְׁתָּא אֲמַר לֵיהּ כִּי הַשְׁתָּא הֵיינוּ טַעְמָא דְּלֹא מְשַׁלֵּם מִשּׁוּם דְּא"ל תּוֹרָא גְּנַבְתְּ מֵעִמָּךְ הֵיכְרָא נָמֵי מֵעִמָּךְ א"ל רַחֲמָנָא נִיצְּלִי מֵהַאי דְּעָתָא אֲמַר לֵיהּ אִדְּרַבָּה רַחֲמָנָא נִיצְּלִי מֵהַאי דִּיקְדָּ' מַהֲדְרָה לֵהּ רַבִּי וְיָרֵא וְנִיקְנֵהוּ בְּשִׁינּוּי הַשֵּׁם אֲמַר רָבָא שׁוֹר בֶּן יוֹמוֹ קָרוּי שׁוֹר אַיִל בֶּן יוֹמוֹ קָרוּי אַיִל שׁוֹר בֶּן יוֹמוֹ קָרוּי שׁוֹר דִּכְתִיב שׁוֹר אוֹ כֶשֶׂב אוֹ עֵז כִּי יִוָּלֵד אַיִל בֶּן יוֹמוֹ קָרוּי אַיִל דִּכְתִיב וְאִילֵי צֹאנְךָ לֹא אֲכָלְתִּי אֵילִים הוּא דְּלֹא אֲכָל בְּכֶשִׂים אֲכָל אֶלָּא לַאו ש"מ אַיִל בֶּן יוֹמוֹ קָרוּי אַיִל מ"מ קָשָׁיָא א"ר שֵׁשֶׁת הָא מַנִּי ב"ש הִיא דְּאַמְרֵי שִׁינּוּי בְּמָקוֹמוֹ עוֹמֵדֶת וְלֹא קָנֵי דְּתַנְיָא נָתַן לָהּ בְּאַתְנָנָהּ חִטִּין וְעָשָׂאן סוֹלֶת זֵיתִים וְעָשָׂאן שֶׁמֶן עֲנָבִים וְעָשָׂאן יַיִן תְּנֵי חֲדָא אָסוּר וְתָנֵי חֲדָא מוּתָּר וְאָמַר רַב יוֹסֵף תָּנֵי גּוּרְיוֹן דְּמַאסְפּוֹרַק ב"ש אוֹסְרִין וּבֵית הִלֵּל מַתִּירִין מַאי טַעְמָא בֵּית שַׁמַּאי דִּכְתִיב גַּם לְרִבּוֹת שִׁינּוּיֵיהֶם וּבֵית הִלֵּל הֵם וְלֹא שִׁינּוּיֵיהֶם וּבֵית שַׁמַּאי הֲהוּא חוֹמֶשׁ מִקְּרֵי וְלֹא סַלְיָא לֵיהּ: **דִּכְפֵילָא וּזְוָא וְחוֹמְשָׁא וּזְוָא. דְּחוֹמֵשׁ בְּתַר קָרְנָא שְׁיִימְנֵן וְקָרֵן מְשַׁלֵּם כְּעַיִן שְׁגָגָה נִמְצָא קָרֵן ד' וְחוֹמֵשׁ מוֹסִיף עָלָיו מִבַּחוּץ וּזְוָא וּכְפֵילָא וּזְוָא וְכֶפֶל כִּשְׁעַת הַעֲמָדָה בְּדִין וְהֵיינוּ כְּרַב דְּאִי לָאו קָרֵן כְּעַיִן שְׁגָגָה לֹא הָוֵי וּזְוָא וְחוֹמֵשׁ וְאִי כֶּפֶל כְּעַיִן שְׁגָגָה הָוֵי ד' אֶלָּא ש"מ כְּרַב. **וְרַבָּנַן אַמְרֵי לָךְ.** אִי לְעַרְבִינְהוּ קָבְעִי לֵיכְתּוֹב לֹא וְ"ו וְלֹא אֶת: **לְאַפְסוֹקֵי בֵּין מָמוֹן גָּבוֹהַּ.** אֲשֶׁם: **לְמָמוֹן חֻדְיוֹט.** חוֹמֶשׁ דִּלְאו מָמוֹן גָּבוֹהַּ הוּא: **אוֹרֶת אַרְעָא לְעַרְבִינְהוּ לְחֵרִיתָא: נַעֲשָׂה שִׁינּוּי בְּיָדוֹ וְקָנָאוֹ.** בְּשִׁינּוּי לְהָא מִילְּתָא דְּאָם טָבַח וּמָכַר שֶׁלּוֹ הוּא טוֹבֵחַ וְשֶׁלּוֹ הוּא מוֹכֵר וְהַפְּסוֹחַ וְכוּ' וּפְטוּר מִד' וְה' אֲבָל קָרֵן וְכֶפֶל מְשֻׁלָּם קָרֵן כִּי הַשְׁתָּא וְכֶפֶל כְּעַיִן שְׁגָגָה אוֹ כִּשְׁעַת הַעֲמָדָה בְּדִין: **כְּעַיִן שְׁגָגָה.** לְקַמָּן אוֹתְבִינַן לְרַב מֵהָא דְּאָמַר תְּשַׁלּוּמֵי כֶּפֶל ד' וְה' כִּשְׁעַת הַעֲמָדָה בְּדִין וּלְרִבָּה דְּאָמַר תִּבְרָה אוֹ שְׁתֵּיהֶן מְשֻׁלָּם ד' (כִּדְהַשְׁתָּא) לֵיכָא לְאוּתּוּבֵי דִּיכוֹל לְשַׁנּוּיֵי דְּרַךְ מַתְנִיתָא כֶּפֶל ד' וְה' דְּזָקֵא נָקֵט אֲבָל קָרֵן הֵיכָא דְּאִשְׁכַּח כִּי הַשְׁתָּא מְשַׁלֵּם: **תּוֹרָא גְּנַבִי מִינָּךְ.** בְּתִמְיהָ: **וְנִקְנֵינְהוּ בְּשִׁינּוּי הַשֵּׁם.** נְהִי דְּשִׁכְחַ דְּגוּפֵיהּ לֹא הָוֵי שִׁינּוּי דְּמִמֵּילָא קָשְׁכַח וְאָזֵל וּמֵיהוּ בְּשִׁמְעָא וְדַאי אִישְׁתַּנֵּי: **מ"מ מְשָׁיְא.** לֹ' אִילְעָא: **שִׁינּוּי בְּמָקוֹמוֹ עוֹמֵד.** אע"ג דְּאִישְׁתַּנֵּי לֹא נָפֵיק מִרְשׁוּת בְּעָלִים: **תְּנֵי חֲדָא אָסוּר.** לְקַרְבָּן:

עד

עֲשָׂאָהּ מְזוֹר – טְהוֹרָה. שְׁרָיָיהּ בְּשֶׁמֶן – לֹא כְמִי שֶׁעֲשָׂאָהּ מְזוֹר?

רַבִּי זְעֵירָא, רַבִּי יַנַּאי, רַבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי: נִרְאִין דְּבָרִים שֶׁתְּהֵא הֲלָכָה כְּרַבִּי עֲקִיבָה. שֶׁהוּא אוֹמֵר מֵעֵין שְׁנֵיהֶן, וְאֵינָהּ אֶלָּא כְּרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, מְקוּבֶּלֶּת שָׁלֹשׁ עַל שָׁלֹשׁ. לֹא סוֹף דָּבָר טְהוֹרָה, אֶלָּא אֲפִילּוּ טְמֵאָה. בְּגִין רַב. דְּרַב אָמַר: מַסִּיקִין בְּכֵלִים, וְאֵין מַסִּיקִין בְּשִׁבְרֵי כֵלִים:

הֲלָכָה ד' מתני' לֹא יִקֹּב אָדָם שְׁפוֹפֶרֶת שֶׁל בֵּיצָה וִימַלְּאֶנָּה שֶׁמֶן וְיִתְּנֶנָּה עַל פִּי הַנֵּר, בְּשָׁבִיל שֶׁתְּהֵא מְנַטֶּפֶת, אֲפִילּוּ הִיא שֶׁל חֶרֶס. וְרַבִּי יְהוּדָה מַתִּיר. אִם חִיבְּרָהּ הַיּוֹצֵר מִתְּחִילָּה – מוּתָּר.

לֹא יְמַלֵּא אָדָם אֶת הַקְּעָרָה שֶׁמֶן וְיִתְּנֶנָּה בְּצַד הַנֵּר וְיִתֵּן רֹאשׁ הַפְּתִילָה בְּתוֹכָהּ, בְּשָׁבִיל שֶׁתְּהֵא שׁוֹאֶבֶת. וְרַבִּי יְהוּדָה מַתִּיר:

גמרא לָמָּה? מִשּׁוּם שֶׁלֹּא הוּתְּחַל בְּכָל טִיפָּה וְטִיפָּה. אוֹ שֶׁמָּא יִשְׁבַּח וְיַעֲרֶה. מַה נָפִיק מִן בֵּינֵיהֶן? הָהֵן זְקוּקָה דִּיקְלוֹן, אִין תֵּימַר מִשּׁוּם שֶׁלֹּא הוּתְּחַל בְּכָל טִיפָּה – חֲרֵי לֹא הוּתְּחַל בְּכָל טִיפָּה וְטִיפָּה. אִין תֵּימַר שֶׁמָּא יִשְׁבַּח וְיַעֲרֶה – חֲרֵי אֵינָהּ שׁוֹכַחַ וּמְעָרֶה:

אִם חִיבְּרָהּ הַיּוֹצֵר מִתְּחִילָּה – מוּתָּר. שָׁנְיָיה הִיא שֶׁכּוּלָּהּ אֶחָד. אֶלָּא אִם חִבְּרָהּ בְּסִיד אוֹ בְּגִיפְסוּם. יָאוּת, דְּרַבִּי יוּדָה כְּדַעְתֵּיהּ. דְּרַבִּי יוּדָה אָמַר: מַשְׁקֶה טוֹפֵחַ – חִיבּוּר.

תָּנֵי: פְּתִילָה אַחַת בְּשְׁנֵי כוֹסוֹת, בִּשְׁתֵּי קְעָרוֹת, בִּשְׁנֵי תַּמְחוּיִין – אָסוּר. רַבִּי יוּדָה מַתִּיר.

רַבִּי חֲנַנְיָא בְּשֵׁם רַבִּי פִּינְחָס: רַבִּי יוּדָה כְּדַעְתֵּיהּ. דְּרַבִּי יוּדָה אָמַר: טוֹפֵחַ – חִיבּוּר:

[דף י"ח ע"א]

הֲלָכָה ה' מתני' הַמְכַבֶּה אֶת הַנֵּר מִפְּנֵי שֶׁהוּא מִתְיָרֵא מִפְּנֵי עַכּוּ"ם, מִפְּנֵי לִיסְטִים, מִפְּנֵי רוּחַ רָעָה, אִם בִּשְׁבִיל הַחוֹלֶה שֶׁיִּישַׁן – פָּטוּר. כְּהָם עַל הַנֵּר, כְּהָם עַל הַשָּׁמֶן, כְּהָם עַל הַפְּתִילָה – חַיָּיב. רַבִּי יוֹסֵי פּוֹטֵר בְּכוּלָּן חוּץ מִן הַפְּתִילָה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא עוֹשֶׂה פֶּחָם:

גמרא אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק: מִפְּנֵי עַכּוּ"ם שֶׁל סַכָּנָה. מִפְּנֵי לִיסְטִים שֶׁל סַכָּנָה.

רַבִּי יוֹסֵי בָּעֵי: אִי מִפְּנֵי לִיסְטִים שֶׁל סַכָּנָה – נִיתְנֵי מוּתָּר. רַבָּנָן דְּקֵיסָרִין בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָא: מוּתָּר.

מַה בֵּין הַמַּצִּיל מִמַּה שֶׁבַּנֵּר, מַה בֵּין הַמַּצִּיל מִמַּה שֶׁבַּזַּיִת? רַבָּנָן דְּקֵיסָרִין בְּשֵׁם רַבִּי שִׁילָא: לֹא דוֹמֶה הַמַּצִּיל מִגּוּפָהּ שֶׁל פְּתִילָה, לַמַּצִּיל חוּץ מִגּוּפָהּ שֶׁל פְּתִילָה.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי שִׁמְעוֹן – שְׁנֵיהֶן אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד. כְּמָה דְּרַבִּי יוֹסֵי אָמַר: עַד שֶׁיְּהֵא לוֹ צוֹרֶךְ בְּגוּפָהּ שֶׁל פְּתִילָה. כֵּן רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: עַד שֶׁיְּהֵא לוֹ צוֹרֶךְ בְּגוּפוֹ שֶׁל דָּבָר.

מַה אִית לֵהּ צוֹרֶךְ בְּגוּפוֹ שֶׁל פִּתִּילָה? רַבָּנָן דְּקֵיסָרִין, רַבִּי לְעָזָר בְּשֵׁם רַבִּי חֲנִינָא: שָׁבַן שַׁמָּשֵׁי אוּמָנִין מְחָרְכִין לָן. כְּמָה דְתֵימָא: **וּשְׁעַר רֵישֵׁיהוֹן לָא הִתְחָרֵךְ.** מַהוּ מְחָרְכוּן לוֹן? מְפַסְפְּסִין לוֹן.

תַּמָּן תָּנֵינַן: כָּל הַמְּקַלְקְלִין – פְּטוּרִין, חוּץ מִן הַמַּבְעִיר וּמִן הָעוֹשֶׂה חֲבוּרָה. בַּר קַפָּרָא אָמַר: אֲפִילּוּ אֵינוֹ צָרִיךְ לַדָּם, אֲפִילּוּ אֵינוֹ צָרִיךְ לְאֵפֶר.

מַתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל רַבִּי יוֹחָנָן! שׁוֹרוֹ שֶׁהִדְלִיק אֶת הַגָּדִישׁ בְּשַׁבָּת – חַיָּיב. וְהוּא שֶׁהִדְלִיק אֶת הַגָּדִישׁ בְּשַׁבָּת – פָּטוּר. שׁוֹרוֹ שֶׁהִדְלִיק אֶת הַגָּדִישׁ בְּשַׁבָּת – חַיָּיב, שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ. וְהָכָא הוּא שֶׁהִדְלִיק אֶת הַגָּדִישׁ בְּשַׁבָּת – פָּטוּר, אֲפִילּוּ שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ.

תָּנֵי: כָּל הַמִּתְחַיֵּב בְּנַפְשׁוֹ, שׁוֹגֵג – מֵבִיא חַטָּאת. אָמַר רַבִּי חֲנַנְיָה בְּרֵיהּ דְּרַבִּי הִלֵּל: מֵאַחַר שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ הָיָה מִתְחַיֵּב בְּנַפְשׁוֹ. וְכַאן אֲפִילּוּ שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ – יְהֵא פָּטוּר מִן הַתַּשְׁלוּמִין. מִן הָדָא: **מַכֵּה בְהֵמָה יְשַׁלְּמֶנָּה וּמַכֵּה אָדָם יוּמָת.** מַה מַכֵּה בְהֵמָה – לֹא חִלְקָתָה בָּהּ בֵּין שׁוֹגֵג לְמֵזִיד לְחַיְּבוֹ מָמוֹן. אַף מַכֵּה אָדָם – לֹא תַּחֲלוֹק בּוֹ בֵּין שׁוֹגֵג בֵּין מֵזִיד לְפָטוֹר מָמוֹן.

וְקַשְׁיָא עַל דְּבַר קַפָּרָא: הַבָּעֶרָה לְמֵדָה עַל כָּל הַמְּלָאכוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה, כּוּלְּהֶן – לְצוֹרֶךְ, וְהֵיא

[דף י"ח ע"ב]

שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: אֵין יְכֹלּוֹר כְּרַבִּי יוֹחָנָן דְּאָמַר: הַבָּעֶרָה לְמֵדָה עַל כָּל הַמְּלָאכוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה. רַבִּי לְעָזָר אָמַר: הַבָּעֶרָה לִימְּדָה עַל עַצְמָהּ.

וְלֵית לְרַבִּי לְעָזָר **לְאַחַת** – לְחַיְּבוֹ עַל כָּל אַחַת וְאַחַת? אַשְׁכַּח תָּנֵי בְּשֵׁם רַבִּי לְעָזָר: **הִנָּה** – לְחַיֵּב עַל כּוּלְּהֶן אַחַת.

נִיחָא הַבָּעֶרָה. חֲבוּרָה? אָב שֶׁלָּהּ – לְצוֹרֶךְ, וְהֵיא – שֶׁלֹּא לְצוֹרֶךְ.

רַבִּי יוֹסֵי בִּי רַבִּי בּוֹן אָמַר: אִיתְפַּלְגוּן רַבִּי לְעָזָר וְרַבִּי יוֹחָנָן. חַד אָמַר: שְׁחִיטָה – עִיקָּר, וַחֲבוּרָה – תּוֹלָדָה. וְהוֹרָנָה מַחְלִיף.

הִבְעִיר וְכִיבָּה בִּנְפִיחָה אַחַת – חַיָּיב שְׁתַּיִם. אָמַר רַבִּי אַבְדִימִי אֲחוּי דְּרַבִּי יוֹסֵי: הָדָא אָמְרָה, נָפַח בַּפֵּלִים וְשִׁיבְּרָן – מְשַׁלֵּם נֶזֶק שָׁלֵם.

הַחוֹתָה גֶּחָלִים מִתַּחַת הַקְּדֵירָה בְּשַׁבָּת – חַיָּיב. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר בְּשֵׁם רַבִּי לְעָזָר בִּי רַבִּי צָדוֹק: חַיָּיב שְׁתַּיִם. אַחַת – שֶׁכִּיבָּה אֶת הָעֶלְיוֹנוֹת. וְאַחַת – שֶׁהִבְעִיר אֶת הַתַּחְתּוֹנוֹת. וְחוֹתָה גֶּחָלִים, וּמִתְחַמֵּם כְּנֶגְדָּן בְּשַׁבָּת – פָּטוּר.

רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אַחָא אָמַר: בְּמַחֲלוֹקֶת. כְּמַאן דְּמַר אֵינוֹ חַיָּיב אֶלָּא אַחַת. בְּרַם כְּמַאן דְּמַר חַיָּיב שְׁתַּיִם – חַיָּיב. דְּמַר רַבִּי אֲבָהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: לֵית כָּאן חַיָּיב שְׁתַּיִם, אֶלָּא מַעֲלִין עָלָיו כְּאִילּוּ חַיָּיב שְׁתַּיִם.

אָמַר רַבִּי יוּדָן: תַּמָּן – אֵינוֹ רוֹצֶה שֶׁיִּבְעָרוּ, וְאֵינוֹ רוֹצֶה שֶׁיִּכְבּוּ. כָּרֶם הָכָא – רוֹצֶה הוּא שֶׁיִּבְעָרוּ, וְרוֹצֶה הוּא שֶׁיִּכְבּוּ.

הִבְעִיר וּבִישֵּׁל. אִית תַּנַּיי תָּנֵי: חַיָּיב שְׁתַּיִם. אִית תַּנַּיי תָּנֵי: חַיָּיב אַחַת. מַאן דָּמַר חַיָּיב שְׁתַּיִם, אַחַת מִשּׁוּם מַבְעִיר, וְאַחַת מִשּׁוּם מְבַשֵּׁל. וּמַאן דָּמַר אַחַת,

[דף י"ט ע"א]

הַיְידָא הִיא? רַבִּי יוּדָה אוֹמֵר: מִשּׁוּם מַבְעִיר. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: מִשּׁוּם מְבַשֵּׁל.

וְקַשְׁיָא עַל דְּרַבִּי יוֹסֵי, הַבְעָרָה לִיטְמְדָה עַל כָּל הַמְּלָאכוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה, אֵינוֹ חַיָּיב מִשּׁוּם מַבְעִיר, אֶלָּא מִשּׁוּם מְבַשֵּׁל.

זָר שֶׁשִּׁימֵּשׁ בַּמִּקְדָּשׁ בְּשַׁבָּת, וּבַעַל מוּם שֶׁשִּׁימֵּשׁ בְּטוּמְאָה, רַבִּי חִייָא רוֹבָא אָמַר: שְׁתַּיִם. בַּר קַפָּרָא אָמַר: אַחַת.

מְתִיב בַּר קַפָּרָא לְרַבִּי חִייָא רוֹבָא: עֲבוֹדָה שֶׁהַכֹּהֵן מוּתָּר בָּהּ – זָר מְחַייֵב עָלֶיהָ?

וּמוֹתִיב לָהּ וְהוּא מְתַייֵב לֵיהּ, וַהֲרֵי קְמִיצָה! עַד שֶׁלֹּא נִקְמְצָה – אֲסוּרָה לָזָּה וְלָזֶה, מִשֶּׁנִּקְמְצָה – אֲסוּרָה לָזָּרִים וּמוּתֶּרֶת לַכֹּהֲנִים! אָמַר לֵיהּ: שָׁנְיָיא הִיא דִּכְתִיב: **וְכָל זָר לֹא יֹאכַל קֹדֶשׁ.**

וַהֲרֵי מִלּוּאִים! עַד שֶׁלֹּא נִמְלְקָה – אֲסוּרָה לָזֶה וְלָזֶה, מִשֶּׁנִּמְלְקָה – אֲסוּרָה לַזָּרִים וּמוּתֶּרֶת לַכֹּהֲנִים! אָמַר לֵיהּ: שָׁנְיָיא הִיא דִּכְתִיב **וְכָל זָר לֹא יֹאכַל קֹדֶשׁ.**

הֲרֵי טֶבֶל! עַד שֶׁלֹּא נִתְקַן – אָסוּר לָזֶה וְלָזֶה. מִשֶּׁנִּיתְקַן אָסוּר לַזָּרִים וּמוּתָּר לַכֹּהֲנִים! אָמַר לֵיהּ: שָׁנְיָיא הִיא, דִּכְתִיב **וְכָל זָר לֹא יֹאכַל קֹדֶשׁ.**

אָמְרִין: נֵצֵא לַחוּץ וְנִלְמַד. נָפְקוּן וְשָׁמְעוּן. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: שְׁתַּיִם. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אַחַת.

מַאן דָּמַר אַחַת – מִשּׁוּם זָרוּת.

וּמַאן דָּמַר שְׁתַּיִם, אַחַת מִשּׁוּם זָרוּת. חוֹרְנָייתָהּ לָמָּה? מִשּׁוּם שְׁחִיטָה. וַהֲרֵי שְׁחִיטָה בְּזָר – כְּשֵׁירָה! אֶלָּא מִשּׁוּם הִילּוּךְ זְרִיקָה וְקַבָּלָה. אֵינָהּ אֶלָּא שְׁבוּת!

חֲוֵי, לֵית טַעֲמָא אֶלָּא מִשּׁוּם אִיכּוּל אֵיבָרִים וּפְדָרִים שֶׁהָיוּ מִתְאַכְּלִין עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ כָּל הַלַּיְלָה.

עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי יוּדָא דּוּ אָמַר מִשּׁוּם מַבְעִיר – נִיחָא.

עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי יוֹסֵי דּוּ אָמַר מִשּׁוּם מְבַשֵּׁל, מַה בִּישּׁוּל יֵשׁ כָּאן? מִכְיָון שֶׁהוּא רוֹצֶה בְּאִכּוּלָן – כְּמְבַשֵּׁל הוּא.

[דף י"ט ע"ב]

הֲלָכָה ו׳

מתני׳ עַל שָׁלֹשׁ עֲבֵירוֹת נָשִׁים מֵיתוֹת בִּשְׁעַת לֵידָתָן, עַל שֶׁאֵינָן זְהִירוֹת בְּנִדָּה, בַּחַלָּה, וּבְהַדְלָקַת הַנֵּר׃

גמרא אִית תַּנַּיי תָּנֵי׃ יְלָדוֹת. אִית תַּנַּיי תָּנֵי׃ יוֹלְדוֹת.

מַאן דָּמַר יְלָדוֹת, תָּנֵי בְּשֵׁם רַבִּי יוּדָה׃ בַּעֲוֹן הַנִּדָּרִים הַבָּנִים מֵתִים. וּמַה טַעֲמָא? **לַשָּׁוְא הִכֵּיתִי אֶת בְּנֵיכֶם.**

וּמַאן דָּמַר יוֹלְדוֹת, מִיכָּן שֶׁאֵין הַשָּׂטָן מְקַטְרֵג אֶלָּא בִּשְׁעַת סַכָּנָה.

רַבִּי פִּנְחָס, רַבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רַבִּי חִייָה בַּר בָּא׃ כְּתִיב׃ **וְלִפְנֵי אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן יַעֲמֹד וְשָׁאַל לוֹ בְּמִשְׁפַּט הָאוּרִים.** בְּסֵדֶר הָאוּרִים אֵין כְּתִיב כָּאן, אֶלָּא בְּמִשְׁפַּט הָאוּרִים. אֶלָּא מְלַמֵּד, בְּשָׁעָה שֶׁיִּשְׂרָאֵל יוֹצְאִין לַמִּלְחָמָה, בֵּית דִּין שֶׁל מַעְלָה יוֹשְׁבִין עֲלֵיהֶן אִם לְנִצּוּחַ אִם לְהִינָּצֵחַ.

אָמַר רַבִּי חִייָא בַּר בָּא׃ כְּתִיב, **כִּי תֵצֵא מַחֲנֶה עַל אֹיְבֶיךָ וְנִשְׁמַרְתָּ מִכֹּל דָּבָר רָע.** הָא אִם אֵינוֹ יוֹצֵא, אֵינוֹ צָרִיךְ לֵיהּ שְׁמִירָה? אֶלָּא, מִיכָּן שֶׁאֵין הַשָּׂטָן מְקַטְרֵג אֶלָּא בִּשְׁעַת הַסַּכָּנָה.

אָמַר רַבִּי אַחַאי בַּר יַעֲקֹב׃ כְּתִיב, **וּקְרָאָהוּ אָסוֹן בַּדֶּרֶךְ.** הָא בַּבַּיִת לֹא? אֶלָּא, מִיכָּן שֶׁאֵין הַשָּׂטָן מְקַטְרֵג אֶלָּא בִּשְׁעַת הַסַּכָּנָה.

רַבִּי בִּיסְנָא בְּשֵׁם רַבִּי לֵוְיָא׃ כְּתִיב **יוֹם צָרָה וְתוֹכֵחָה וְנָאצָה הַיּוֹם הַזֶּה.** הָא יוֹם אַחֵר לֹא? אֶלָּא, מִיכָּן שֶׁאֵין הַשָּׂטָן מְקַטְרֵג אֶלָּא בִּשְׁעַת הַסַּכָּנָה.

רַבִּי אַיְיבוּ בַּר נַגָּרִי׃ כְּתִיב, **בְּהִשָּׁפְטוֹ יֵצֵא רָשָׁע.** יֵצֵא צַדִּיק אֵין כְּתִיב כָּאן, אֶלָּא בְּהִשָּׁפְטוֹ יֵצֵא רָשָׁע. אֶלָּא, מִיכָּן שֶׁאֵין הַשָּׂטָן מְקַטְרֵג אֶלָּא בִּשְׁעַת הַסַּכָּנָה.

אָמַר רַבִּי בָּא בַּר בִּינָא׃ נֶעֱרָ שֶׁהוּא מְתוּחַ מְגַּג לְגַג, אֲפִילּוּ רָחָב כַּמָּה – אָסוּר לְהַלֵּךְ עָלָיו. לָמָּה? אֶלָּא מִיכָּן שֶׁאֵין הַשָּׂטָן מְקַטְרֵג אֶלָּא בִּשְׁעַת הַסַּכָּנָה.

רַב אָמַר׃ הַיּוֹשֵׁב בְּבֵית מְרוּעָרָע – עוֹשֶׂה מַלְאָךְ הַמָּוֶת דְּנִיסְטִים שֶׁלּוֹ. דִּכְתִיב׃ **יַשִּׁיא מָוֶת עָלֵימוֹ.** כְּמָה דְּתֵימַר, **כִּי תַשֶּׂה בְרֵעֲךָ מַשַּׁאת מְאוּמָה.**

אָמַר רַבִּי לֵוִי׃ בִּשְׁלֹשָׁה מְקוֹמוֹת הַשָּׂטָן מָצוּי לְקַטְרֵג. הַמְּהַלֵּךְ בַּדֶּרֶךְ בְּעַצְמוֹ. וְהַיָּשֵׁן בְּבֵית אָפֵל לְעַצְמוֹ. וְהַמְּפָרֵשׂ בַּיָּם הַגָּדוֹל.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק בַּר מַרְיוֹן׃ אִילּוּלֵי דִּכְתִיב **כֹּה אָמַר ה׳ הַנּוֹתֵן בַּיָּם דָּרֶךְ.** כֵּיוָן שֶׁהָיָה אָדָם יוֹרֵד לְתוֹכוֹ – הָיָה מֵת.

וְרַבָּנָן אָמְרִין׃ **הַנּוֹתֵן בַּיָּם דָּרֶךְ** – מִן הָעֲצֶרֶת וְעַד הֶחָג. **וּבְמַיִם עַזִּים נְתִיבָה** – מִן הַחַג וְעַד חֲנוּכָּה.

רַבִּי יוֹסֵה בְּרֵיהּ דְּרַבִּי תַּנְחוּם דִּכְפַר אַגִּין: עוֹבָדָא חֲוָה בְּאַסְיָא, אַתָא בָּעֵי מִיפְרוֹשׁ מִן חַבָּא וְעַד חַנוּפָתָה. חַמְתֵּיהּ חֲדָא מַטְרוֹנָה, אָמְרָה לֵיהּ: כְּדוֹן מְפָרְשִׁין? אִיתְחֲמֵי לֵיהּ אֲבוֹי **וְגַם קְבוּרָה לֹא הָיְתָה לוֹ.** וְלֹא שָׁמַע לֹא לְדֵין וְלֹא לְדֵין וְאָזֵיל בְּיַמָּא.

רַבִּי כֹּהֵן אֲחוּי דְּרַבִּי חִיָּיה בַּר בָּא חֲוָה פָּרֵישׁ. אֲתָא בָּעֵי מִיפְרוֹשׁ מִן חַבָּא לְחַנוּפָתָה.

[דף כ' ע"א]

אָמַר לַאֲחוֹי: צַלֵּי עָלַי! אָמַר לֵיהּ: אֵין דְּצַלֵּיתִי עָלָךְ. אֶלָּא אֵין חֲמֵיתִינוּן לַצַּבּוּר מְצַלְּיִין לְמִטְרָא – לָא תִתְרַחֵץ עַל צָלוּתִי. הָא דְּאַתְּ קָטַר לוּלָבְךָ – קְטוֹר רַגְלָךְ.

עַל שֶׁאֵינָן זְהִירוֹת בְּנִדָּה וּבְחַלָּה וּבְהַדְלָקַת הַנֵּר. אָדָם הָרִאשׁוֹן דָּמוֹ שֶׁל עוֹלָם. דִּכְתִיב **וְאֵד יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ**, וְגָרְמָה לוֹ חַוָּה מִיתָה, לְפִיכָךְ מָסְרוּ מִצְוֹת נִדָּה לָאִשָּׁה.

וּבְחַלָּה. אָדָם הָרִאשׁוֹן – חַלָּה טְהוֹרָה לָעוֹלָם הָיָה. דִּכְתִיב **וַיִּיצֶר ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עָפָר מִן הָאֲדָמָה.**

וּתְנֵיָא כַּיי דָּמַר רַבִּי יוֹסֵי בַּר קַצְרְתָּה: כֵּינָן שֶׁהָאִשָּׁה מְקַשְׁקֶשֶׁת עִסָּתָהּ בַּמַּיִם – הִיא מַגְבַּהַּת חַלָּתָהּ. וְגָרְמָה לוֹ חַוָּה מִיתָה. לְפִיכָךְ מָסְרוּ מִצְוֹת חַלָּה לָאִשָּׁה.

וּבְהַדְלָקַת הַנֵּר. אָדָם הָרִאשׁוֹן נֵרוֹ שֶׁל עוֹלָם הָיָה, שֶׁנֶּאֱמַר **נֵר אֱלֹהִים נִשְׁמַת אָדָם.** וְגָרְמָה לוֹ חַוָּה מִיתָה. לְפִיכָךְ מָסְרוּ מִצְוֹת הַנֵּר לָאִשָּׁה.

תָּנֵי: רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: שְׁלֹשָׁה דִּיבְּקֵי מִיתָה הֵן, וּשְׁלָשְׁתָּן נִמְסְרוּ לָאִשָּׁה. וְאֵלּוּ הֵן: מִצְוַת נִדָּה. וּמִצְוַת חַלָּה. וּמִצְוַת הַדְלָקָה:

הֲלָכָה ז'

מתני' שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים צָרִיךְ אָדָם לוֹמַר בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ עֶרֶב שַׁבָּת עִם חֲשֵׁיכָה: "עִישַּׁרְתֶּן"? "עֵירַבְתֶּן"? "הַדְלִיקוּ אֶת הַנֵּר"!

סָפֵק חֲשֵׁיכָה סָפֵק אֵינוֹ חֲשֵׁיכָה – אֵין מְעַשְּׂרִין אֶת הַוַּדַּאי, וְאֵין מַטְבִּילִין אֶת הַכֵּלִים, וְאֵין מַדְלִיקִין אֶת הַנֵּרוֹת. אֲבָל מְעַשְּׂרִין אֶת הַדּוֹמַאי, וּמְעָרְבִין, וְטוֹמְנִין אֶת הַחַמִּין:

גמרא תָּנֵי, רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: הִלְכוֹת הַקּוֹדֶשׁ וְחַטָּאוֹת וְהֶכְשֵּׁרוֹת – הֵן הֵן גּוּפֵי הֲלָכוֹת. וּשְׁלָשְׁתָּן נִמְסְרוּ לְעַמֵּי הָאָרֶץ. הִלְכוֹת הַקּוֹדֶשׁ, דְּתָנֵינָן: אִם אָמַר "הִפְרַשְׁתִּי בְּתוֹכָהּ רְבִיעִית קוֹדֶשׁ" – נֶאֱמָן.

חַטָּאוֹת, דְּתָנֵינָן: הַכֹּל נֶאֱמָנִין עַל חַטָּאת. הֶכְשֵּׁירוֹת, דְּתָנֵינָן: וְעַל כּוּלָּן עַם הָאָרֶץ נֶאֱמָנִין לוֹמַר "טְהוֹרִין הֵן".

לֹא צוֹרְכָא דְּלָא, הַדְלִיקוּ אֶת הַנֵּר, עִישַׁרְתֶּן וְעֵירַבְתֶּן! הַדְלִיקוּ. אָמַר רַבִּי חִייָא בַּר אַבָּא: מִתּוֹךְ שֶׁאַתָּה מַחְמִיר עָלָיו בַּקְלָה, אַף הוּא מַחְמִיר עַל עַצְמוֹ בַּחֲמוּרָה.

אָמַר רַב חַגַּיי: רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק חֲוָה מְפַקֵּיד גּוֹ בֵּייתֵיהּ, עֵירַבְתֶּן, הַדְלִיקוּ אֶת הַנֵּר. וְלָמָּה לֹא אָמַר "עִישַׁרְתֶּן"? אֶלָּא כָּל מַה דַּהֲוָה אָבֵיל – מִן שׁוּקָא הֲוָה אָבֵיל.

סָפֵק חֲשֵׁיכָה, סָפֵק אֵינָהּ חֲשֵׁיכָה.

[דף כ' ע"ב]

מַעֲשֶׂה בִּי רַבִּי לִיעֶזֶר, שֶׁהָיָה גּוֹסֵם עֶרֶב שַׁבָּת עִם חֲשֵׁיכָה. וְנִכְנְסוּ הוּרְקָנוּס בְּנוֹ לַחֲלוֹץ אֶת תְּפִילָּיו. אָמַר לוֹ: בְּנִי, הִינַּחְתָּ מִצְוַת הַנֵּר שֶׁהִיא שְׁבוּת וְחָיַיבִין עָלֶיהָ כָּרֵת, וּבָאתָה לַחֲלוֹץ תְּפִילִּין שֶׁאֵינָן אֶלָּא רְשׁוּת, וְאֵינָן אֶלָּא מִצְוָה!

יָצָא לוֹ, וְהָיָה צוֹעֵק, וְאָמַר: אוֹי לִי, שֶׁנִּטְרְפָה דַּעְתּוֹ שֶׁל אַבָּא.

אָמַר לוֹ: דַּעְתְּךָ הוּא שֶׁנִּטְרְפָה, דַּעְתִּי הוּא לֹא נִטְרְפָה!

בֵּיוָן שֶׁרָאוּ תַּלְמִידָיו שֶׁחֲשִׁיכָם דָּבָר שֶׁל חָכְמָה, נִכְנְסוּ אֶצְלוֹ, וְהָיוּ שׁוֹאֲלִין אוֹתוֹ, וְהָיָה אוֹמֵר לָהֶן עַל הַטָּמֵא – טָמֵא, וְעַל הַטָּהוֹר – טָהוֹר. וּכְאַחֲרוֹנָה אָמַר: "טָהוֹר" וְנִסְתַּלְּקָה נִשְׁמָתוֹ.

אָמְרִין: נִיכַּר רַבִּי שֶׁהוּא טָהוֹר! אָמַר רַבִּי מָנָא: וְעַד כְּדוֹן נִיכַּר! נִכְנַס רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְחָלַץ אֶת תְּפִילָּיו, וְהָיָה מְגַפְּפוֹ וּמְנַשְּׁקוֹ וּבוֹכֶה. וְאוֹמֵר רַבִּי רַבִּי הוּתַּר הַנָּדָר, רַבִּי רֶכֶב יִשְׂרָאֵל וּפָרָשָׁיו!

אֵין מַטְבִּילִין אֶת הַכֵּלִים. מַתְנִיתָא בִּכְלִים גְּדוֹלִים, אֲבָל בִּכְלִים קְטַנִּים – מַעֲרִים עֲלֵיהֶן וּמַטְבִּילָן. תָּנֵי רַבִּי הוֹשַׁעְיָה: מְמַלֵּא הוּא אָדָם בְּכְלֵי טָמֵא מִן הַבּוֹר, וּמַעֲרִים עָלָיו וּמַטְבִּילוֹ.

תָּנֵי: נָפַל דְּלָיוֹ לְתוֹךְ הַבּוֹר, נָפְלוּ בֵּלָיו לְתוֹךְ הַבּוֹר – מַעֲרִים עֲלֵיהֶן וּמַטְבִּילָן. תְּרֵין אָמוֹרִין, חַד אָמַר: בְּכֵלִים שֶׁנִּטְמְאוּ בְּאַב הַטּוּמְאָה. וְחוֹרָנָה אָמַר: בְּכֵלִים שֶׁנִּיטְמְאוּ בְּוָולָד הַטּוּמְאָה.

מְתִיב מַאן דָּמַר בְּאַב הַטּוּמְאָה לְמַאן דָּמַר בְּוָולָד הַטּוּמְאָה. אַפִּילּוּ בְּחוֹל וְהָא טָעֵין הַעֲרֵב שֶׁמֶשׁ.

אָמַר לֵיהּ: בְּרוֹצָה לְשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן חוּלִין בְּטָהֳרָה.

רַבִּי יִרְמְיָה וְרַבִּי זְעֵירָא בְּשֵׁם רַבִּי חִייָא בַּר אַשִׁי: אִשָּׁה פִּיקַּחַת מְדִיחָה כּוֹס כָּאן, קְעָרָה כָּאן, תַּמְחוּי כָּאן, וְנִמְצֵאת מְרַבָּצַת אֶת בֵּיתָהּ בְּשַׁבָּת.

אֲבָל מְעַשְּׂרִין אֶת הַדְּמַאי. רַבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רַבִּי אַבָּהוּ רַבִּי חִזְקִיָּה בְּשֵׁם רַבִּי יוּדָה בֶּן פַּזִּי: דְּמַאי דְּמִתַּקֵּן, דְּמַאי דְּלָא תִּקֵּן.

וּמְעָרְבִין וְטוֹמְנִין אֶת הַחַמִּין. אָמַר רַבִּי חִיָּיא בַּר אַשִׁי: הָדָא דְתֵימַר בְּעֵירוּבֵי חֲצֵירוֹת. אֲבָל בְּעֵירוּבֵי תְחוּמִין דְּבַר תּוֹרָה הֵן.

הַדָּרָן עָלָךְ בַּמֶּה מַדְלִיקִין

פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

הֲלָכָה א׳

מתני׳ כִּירָה שֶׁהִסְקוּהָ בְּקַשׁ אוֹ בְּגֶבֶב – נוֹתְנִין עָלֶיהָ תַּבְשִׁיל.

בְּגֶפֶת וּבְעֵצִים – לֹא יִתֵּן עַד שֶׁיְּגָרְפָהּ

[דף כ״א ע״א]

אוֹ עַד שֶׁיִּתֵּן אֶת הָאֵפֶר. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִין: חַמִּין אֲבָל לֹא תַבְשִׁיל. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים, חַמִּין וְתַבְשִׁיל. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: נוֹטְלִין, אֲבָל לֹא מַחֲזִירִין. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: אַף מַחֲזִירִין.

גמרא בֵּינִי מַתְנִיתָא, מְקַיְּימִין עָלֶיהָ תַּבְשִׁיל.

מַתְנִיתָא דְּרַבִּי יוּדָא! דְּתַנְיָא: הָיוּ שְׁתֵּי כִירַיִם מַתְאִימוֹת, אַחַת גְּרוּפָה וּקְטוּמָה, וְאַחַת לֹא גְרוּפָה וְלֹא קְטוּמָה – מְקַיְּימִין עַל הַגְּרוּפָה וְעַל הַקְּטוּמָה. מַה מְקַיְּימִין עָלֶיהָ? בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִין: אֵין מְקַיְּימִין עָלֶיהָ כְּלוּם. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִין: חַמִּין אֲבָל לֹא תַבְשִׁיל. הֶעֱבִיר אֶת הַמַּיְחָם – הַכֹּל מוֹדִין שֶׁלֹּא יַחֲזִיר; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר.

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִין, חַמִּין אֲבָל לֹא תַבְשִׁיל. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִין: חַמִּין וְתַבְשִׁיל. הֶעֱבִיר אֶת הַמַּיְחָם – בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: לֹא יַחֲזִיר. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: יַחֲזִיר.

רַבִּי חֶלְבּוֹ, רַב עָנָן בְּשֵׁם רַב: לֹא שָׁנוּ אֶלָּא עָלֶיהָ, הָא לְתוֹכָהּ – לֹא. עַד אֵיכָן? עוּלָּא אָמַר: עַד שְׁלֹשָׁה. אָמַר רַבִּי מָנָא: עַד מָקוֹם שֶׁהָיָא עוֹשָׂה חָרִיץ.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בִּי רַבִּי בוֹן: מִפְּנֵי שֶׁהָיָא שַׁלִּיט בְּמָקוֹם שֶׁהַיָּד שׁוֹלֶטֶת.

וּתְנָיָא כַּיי דְּמַר רַבִּי זְעֵירָא בְּשֵׁם רַבִּי יְהוּדָה: מוּתָּר לְהַפְשִׁיר בְּמָקוֹם שֶׁהַיָּד שׁוֹלֶטֶת. וְאָסוּר לְהַפְשִׁיר בְּמָקוֹם שֶׁאֵין הַיָּד שׁוֹלֶטֶת.

רַבִּי יוֹשִׁיעַ בַּר גְּיוֹרָה הֲוָה מְשַׁמֵּשׁ קוּמֵי רַבִּי זְעֵירָה, וַהֲוָה מְעַיֵּיל קוּמּוֹי תַּבְשִׁילִין רוֹתְחִין. אָמַר לֵיהּ: חֵיף אִיתְעֲבִידָא? אָמַר לֵיהּ: גְּרוֹף תּוּפָיָא וְיהַב בְּגַוֵּהּ. אָמַר לֵיהּ: לֹא תְהֵי עָבִיד בֵּן, אֶלָּא גְּרוֹף תּוּפָיָא וְיהַב תְּלָתָא כֵּיפִין וּרְמֵי עֲלֵיהוֹן.

רַבִּי אֲבָהוּ הוֹרֵי בְּבוֹצְרָה, מְמַלֵּא גַּצְרוֹ רֶמַח, וּמִיתֵּן תְּלָתָא כֵּיפִין וּמִירְמִין עֲלֵיהוֹן.

דָּנִיֵּאל בְּרֵיהּ דְּרַב קְטִינָא בְּשֵׁם רַבִּי אַסִּי: שִׁיזְרֵי חֲרָיוֹת – בְּגָפָת וּבְעֵצִים. הָדָא דְתֵימַר: כְּשֶׁהָיוּ לַחִין וְיָבְשׁוּ. אֲבָל אִם הָיָה יְבֵשִׁין מִתְּחִילָּתָן – כְּקַשׁ וְכִגְבָבָה הֵן.

גְּלָלֵי בְהֵמָה, אִית תַּנַּיי תָּנֵי: בְּגָפָת וּבְעֵצִים. וְאִית תַּנַּיי תָּנֵי: כְּקַשׁ וְכִגְבָבָה. מַאן דָּמַר בְּגָפָת וּבְעֵצִים – בְּדַקָּה. וּמַאן דָּמַר כְּקַשׁ וְכִגְבָבָה – בְּגַסָּה.

הַגּוֹרֵף עַד שֶׁיִּגְרוֹף כָּל צוֹרְכּוֹ. מִן מַה דְתָנֵי, הַגּוֹרֵף – צָרִיךְ לְחַשֵּׁט בַּיָּד. הָדָא אָמְרָה, עַד שֶׁיִּגְרוֹף כָּל צוֹרְכּוֹ.

וְהַקּוֹטֵם – עַד שֶׁיְּקַטֵּם כָּל צוֹרְכּוֹ. מִן מַה דְתָנֵי: מְלַבָּה עָלֶיהָ נְעוֹרֶת שֶׁל פִּשְׁתָּן. הָדָא אָמְרָה: אֲפִילּוּ לֹא קָטַם כָּל צוֹרְכּוֹ.

[דף כ"א ע"ב]

וְיֵדָא אָמְרָה דָּא? יוֹם טוֹב שֶׁחָל לִהְיוֹת עֶרֶב שַׁבָּת, אָמַר רַבִּי שַׁיִּין: מְלַבָּה עָלֶיהָ נְעוֹרֶת שֶׁל פִּשְׁתָּן.

קְטָמָהּ וְנִתְלַבַּת מַהוּ? רַבִּי חִיָּיא רוֹבָא עָלָה לְבֵיתוֹ וְהוֹרִי: מוּתָּר.

בָּעוֹן קוֹמֵי רַבִּי זְעֵירָה וְרַבִּי הוֹשַׁעְיָה וְרַבִּי חֲנַנְיָה חַבְרֵיהוֹן דְּרַבָּנָן: לִיבָּה לְשֶׁעָבַר? עָבַר רַבִּי אַמִּי וְאִידְרוֹן חַבְרָיָא בָּעוֹן מַחֲזוֹר עֲלֵיהֶן. אָמַר לוֹן רַבִּי חֲנַנְיָה חַבְרֵיהוֹן דְּרַבָּנָן: מִן דַּהֲוָה עוּבְדָא הֲוָה עוּבְדָא. אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר סוֹסַרְטַיי: לְכֵן צְרִיכָה לַבָּה.

אָמַר רַבִּי מָנָא: אֲנָא קְשִׁייתַהּ קוֹמֵי רַבִּי בָּא בְּרֵיהּ דְּרַב פַּפַּי, אֵין תֵּימַר לְשֶׁעָבַר, אֲפִילּוּ לֹא בִישֵּׁל עָלֶיהָ בַּתְּחִלָּה! דְּתָנֵי: הַמְּעַשֵּׁר וְהַמְּבַשֵּׁל בְּשַׁבָּת, בְּשׁוֹגֵג – יֹאכַל, וּבְמֵזִיד – לֹא יֹאכַל; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר.

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: שׁוֹגֵג – יֹאכַל לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת. מֵזִיד – לֹא יֹאכַל.

רַבִּי יוֹחָנָן הַסַּנְדְּלָר אוֹמֵר: שׁוֹגֵג – יֹאכַל לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת לָאֲחֵרִים וְלֹא לוֹ, מֵזִיד – לֹא לוֹ וְלֹא לָאֲחֵרִים. שְׁמוּאֵל – כְּרַבִּי יוֹחָנָן הַסַּנְדְּלָר.

רַב, כַּד הֲוָה מוֹרֵי בַּהֲבוּרְתֵּיהּ – הֲוָה אָמַר כְּרַבִּי מֵאִיר. בְּצִיבּוּרָא – הֲוָה מוֹרֵי כְּרַבִּי יוֹחָנָן הַסַּנְדְּלָר.

אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בַּר בַּרְנָה: כְּרַבִּי יִשְׁמָעֵאל בִּי רַבִּי יוֹסֵי דָּרַשׁ לוֹז! דְּתָנֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בִּי רַבִּי יוֹסֵי אָמַר מִשּׁוּם אָבִיו: כָּל דָּבָר שֶׁהַיְּבִין עַל זְדוֹנוֹ כָּרֵת וְעַל שִׁגְגָתוֹ חַטָּאת, וַעֲשָׂאוֹ בְּשַׁבָּת, בֵּין שׁוֹגֵג בֵּין מֵזִיד – אָסוּר, בֵּין לוֹ בֵּין לָאֲחֵרִים.

וְכָל דָּבָר שֶׁאֵינָן חַיָּבִין עַל זְדוֹנוֹ כָּרֵת וְעַל שִׁגְגָתוֹ חַטָּאת וַעֲשָׂאוֹ בְּשַׁבָּת, שׁוֹגֵג – יֹאכַל לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת לָאֲחֵרִים וְלֹא לוֹ, מֵזִיד – לֹא לוֹ וְלֹא לָאֲחֵרִים.

בָּעוֹן קוֹמֵי רַבִּי יוֹחָנָן: אַתְּ מַה אָמַר? אָמַר לוֹן: אֲנִי אֵין לִי אֶלָּא מִשְׁנָתִי! הַמְּעַשֵּׂר וְהַמְבַשֵּׁל בְּשַׁבָּת, שׁוֹגֵג – יֹאכַל, מֵזִיד – לֹא יֹאכַל.

שָׁמַע רַב חִסְדָּא וּמַר: הוּתְּרוּ הַשַּׁבָּתוֹת!

רַב חוּנָּה בְּשֵׁם רַב: וְתָנֵי רַבִּי חִיָּיא בֵּן בָּז! בָּרְאשׁוֹנָה הָיוּ אוֹמְרִים: הַשּׁוֹכֵחַ תַּבְשִׁיל עַל גַּבֵּי כִּירָה וְקִדְּשָׁה עָלָיו אֶת הַשַּׁבָּת, שׁוֹגֵג – יֹאכַל, מֵזִיד – לֹא יֹאכַל. נֶחְשְׁדוּ לִהְיוֹת מַנִּיחִין מְזִידִים, וְאָמְרוּ: "שְׁכִיחִין הָיוּנוּ"! וְאָמְרוּ לָהֶן אֶת הַשּׁוֹכֵחַ. וְהָכָא אָמְרוּ בֵּן!

אָמַר רַבִּי אִילָא: נֶחְשְׁדוּ

[דף כ"ב ע"א]

לִהְיוֹת מַנִּיחִין, וְלֹא נֶחְשְׁדוּ לִהְיוֹת מְבַשְּׁלִין, וְקָנְסוּ בְּמַנִּיחַ, וְלֹא קָנְסוּ בִּמְבַשֵּׁל. חָזְרוּ לוֹמַר: תַּבְשִׁיל שֶׁהוּא מִצְטַמֵּק וְיָפֶה לוֹ – אָסוּר. תַּבְשִׁיל שֶׁהוּא מִצְטַמֵּק וְרַע לוֹ – מוּתָּר. אֵיזֶהוּ תַּבְשִׁיל שֶׁהוּא מִצְטַמֵּק וְיָפֶה לוֹ? כְּגוֹן: אַבְרוּב, וַאֲפוּנִים, וּבְשָׂר טָרוּף.

אָמַר רַבִּי תַּנְחוּם בַּר עִילַאי: אַף רָאשֵׁי לְפָתוֹת וְרָאשֵׁי קַפְלוֹטוֹת – עֲשׂוּ אוֹתָן כְּתַבְשִׁיל שֶׁהוּא מִצְטַמֵּק וְיָפֶה לוֹ.

בֵּצִים מַה הֵן? רַבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בִּי רַבִּי יוֹסֵי: אַבָּא עָלָה לְבֵיתוֹ, וּמָצָא שָׁם חַמִּין – וְהִתִּיר. בֵּצִים – וְאָסַר. רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נָתָן בְּשֵׁם רַבִּי חָמָא בַּר חֲנִינָה: אֲנִי וְאַבָּא עָלִינוּ לַחֲמַת גֶּדֶר, וְהֵבִיאוּ לְפָנֵינוּ בֵּצִים קְטַנִּים כְּחוֹזָרְדִין, וְטַעֲמָן יָפֶה כְּפַנְקְרִיסִין.

תָּנֵי: לֹא תְמַלֵּא אִשָּׁה קְדֵירָה עֲסִיסִיּוֹת וְתוּרְמָסִין וְתִתְּנֵם לְתוֹךְ הַתַּנּוּר עֶרֶב שַׁבָּת עִם חֲשֵׁיכָה. וְאִם נָתְנָה – מוֹצְאֵי שַׁבָּת אֲסוּרִין בִּכְדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ. רַבִּי אַחָא אָמַר: בְּמֵזִיד – כְּרַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יוֹסֵי אָמַר: בְּשׁוֹגֵג – כְּרַבִּי יוּדָה. אָמַר רַבִּי מָנָא: יָאוּת אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: הַנּוֹטֵעַ בְּשַׁבָּת, שׁוֹגֵג – יְקַיֵּים. מֵזִיד – יַעֲקוֹר. וּבַשְּׁבִיעִית, בֵּין שׁוֹגֵג בֵּין מֵזִיד – יַעֲקוֹר.

רַבִּי יְהוּדָא אוֹמֵר: חִילּוּף הַדְּבָרִים, הַנּוֹטֵעַ בְּשַׁבָּת, בֵּין בְּשׁוֹגֵג בֵּין בְּמֵזִיד – יַעֲקוֹר. וּבַשְּׁבִיעִית, שׁוֹגֵג – יְקַיֵּים, וּמֵזִיד – יַעֲקוֹר. לָמָּה? מִפְּנֵי שֶׁהַנְּטִיעַת שַׁבָּת עָלָיו. וְכָאן, מִכֵּיוָן שֶׁאַתְּ אוֹמֵר: "יִמְתִּין לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת כְּדֵי שֶׁיֵּעָשׂוּ" – כְּמִי שֶׁלֹּא נָהֲנָה מֵחֲמַת שַׁבָּת כְּלוּם.

וּמַה טַעֲמִין דְּרַבָּנָן? נֶחְשְׁדוּ עַל הַשְּׁבִיעִית וְלֹא נֶחְשְׁדוּ עַל הַשַּׁבָּתוֹת. דָּבָר אַחֵר: מוֹנִין לַשְּׁבִיעִיּוֹת, וְאֵין מוֹנִין לַשַּׁבָּתוֹת.

הֵיךְ עֲבִידָא? נָטַע פָּחוֹת מִשְּׁלֹשִׁים יוֹם לִפְנֵי שְׁבִיעִית, וְנִכְנְסָה שְׁבִיעִית, אֵין תֵּימַר חָשָׁד – אֵין כָּאן חָשָׁד. אֵין תֵּימַר מְנַיִין, אֵין כָּאן מְנַיִין.

נָטַע פָּחוֹת מִשְּׁלֹשִׁים יוֹם לִפְנֵי שְׁמִינִית, וְנִבְנְתָה שְׁמִינִית, אֵין תֵּימַר חֲשָׁד – יֵשׁ כָּאן חֲשָׁד. וְאֵין תֵּימַר מִנְיָין – יֵשׁ כָּאן מִנְיָין. וּתְיָיא כְּמַאן דְּאָמַר מִפְּנֵי הַחֲשָׁד. בְּרַם כְּמַאן דְּאָמַר מִפְּנֵי הַמִּנְיָן – קָנְסוּ בְּשׁוֹגֵג מִפְּנֵי הַמֵּזִיד.

[דף כ"ב ע"ב]

נָטְלוּ מִבְּעוֹד יוֹם – מַחֲזִירוֹ מִבְּעוֹד יוֹם. נָטְלוּ מִשֶּׁחֲשֵׁיכָה – מַחֲזִירָהּ מִשֶּׁחֲשֵׁיכָה.

נָטְלוּ מִבְּעוֹד יוֹם וְקִדֵּשׁ עָלָיו הַיּוֹם, רַבִּי סִימוֹן דִּתְרֵי בְשֵׁם רַבִּי הוֹשַׁעְיָה: הִנִּיחוֹ בָּאָרֶץ – אָסוּר לְטַלְטְלוֹ.

רַבִּי לְעָזָר בְּשֵׁם רַבִּי הוֹשַׁעְיָה: מְשָׁרֶת הָיִיתִי אֶת רַבִּי חִיָּיא הַגָּדוֹל, וְהָיִיתִי מַעֲלֶה לוֹ חַמִּין מִדְּיוֹטִי הַתַּחְתּוֹנָה לַדְּיוֹטִי הָעֶלְיוֹנָה, וּמַחְזִירִין לַכִּירָה. אָמַר רַבִּי יִרְמְיָה בִּי רַבִּי שִׁמְעוֹן: אֲפִילּוּ מִכִּירָה שֶׁהַבְלָהּ מְמוּעָט לַכִּירָה שֶׁהַבְלָהּ מְרוּבֶּה.

אָמַר רַבִּי אַמִּי: זִימְנִין סַגִּין יְתִיבִית קוֹמֵי רַבִּי הוֹשַׁעְיָה וְלֹא שְׁמָעִית מִינֵּיהּ הָדָא מִלְּתָא. אָמַר רַבִּי זְרִיקָן לְרַבִּי זְעֵירָא: לֹא שָׁמַע מִינֵּיהּ מוּתָּר, שְׁמַע מִינֵּיהּ אָסוּר?!

תָּלוּי בְּיָתֵד וּנְתָנוֹ עַל גַּבֵּי סַפְסָל, נֹאמַר, אִם הָיָה מְפוּחָם – מוּתָּר. וְאִם לָאו – אָסוּר.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בְּרַבִּי מְרָיָיה: בְּשֶׁלֹּא הֶעֱבִיר אֶת יָדוֹ מִמֶּנּוּ. אֲבָל אִם הֶעֱבִיר אֶת יָדוֹ מִמֶּנּוּ – אָסוּר:

הֲלָכָה ב' מתני' תַּנּוּר שֶׁהִסְקוּהוּ בְקַשׁ אוֹ בִּגְבָבָא – לֹא יִתֵּן בֵּין מִתּוֹכוֹ בֵּין מֵעַל גַּבָּיו. כּוּפָּח שֶׁהִסְקוּ בְקַשׁ אוֹ בִּגְבָבָא – הֲרֵי זֶה כַּכִּירַיִם. בְּגֶפֶת אוֹ בְעֵצִים – הֲרֵי הוּא כַּתַּנּוּר:

גמרא תְּנֵי בַּר קַפָּרָא: אֲפִילּוּ לַסָּמוּךְ לוֹ – אָסוּר. רַבִּי שַׁמַּי סָמִיךְ לַאֲדִירָא דְּתַנּוּרָא. א"ל רַבִּי מָנָא: וְהָתָנֵי בַּר קַפָּרָא: אֲפִילּוּ לְסָמוּךְ לוֹ – אָסוּר. רַבִּי מָנָא, מֵיקַל לְנַשָּׁיָא, דְּשָׁטְחָן בִּגְדִידוֹן לַאֲוִירָא דְּתַנּוּרָא. רַבִּי יוּדָן בִּי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל הוֹרֵי מִדְּוֹחַק מִיגְרוּף תַּנּוּרָא, וּמִיתַּן תְּלָתָא בֵּפִין וּמִירְמֵי עֲלֵיהוֹן. וּבִלְחוֹד לָא יָדְעִין מִיגְּרָיָית. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: בְּשַׁבָּת – אַתָּה מְהַלֵּךְ אַחַר הֶסֵּיקוֹ. וּבְטוּמְאָה – אַתְּ מְהַלֵּךְ אַחַר גִּיפּוּפוֹ.

הֲלָכָה ג' מתני' אֵין נוֹתְנִין בֵּיצָה בְּצַד הַמַּיחַם בְּשִׁבִּיל שֶׁתִּתְגַּלְגֵּל. וְלֹא יַפְקִיעֶנָּה בְּסוּדָרִין. וְרַבִּי יוֹסֵי מַתִּיר.

לֹא יַטְמִינֶנָּה בְּחוֹל וּבְאָבָק דְּרָכִים, בְּשִׁבִּיל שֶׁתִּצָּלֶה:.

מַעֲשֶׂה שֶׁעָשׂוּ אַנְשֵׁי טְבֶרְיָא, וְהֵבִיאוּ סִילוֹן שֶׁל צוֹנֵן בְּתוֹךְ אַמָּה שֶׁל חַמִּין. אָמְרוּ לָהֶן חֲכָמִים: אִם בַּשַּׁבָּת – כְּחַמִּין שֶׁהוּחַמּוּ בַשַּׁבָּת, וַאֲסוּרִין בְּרְחִיצָה וּבְשְׁתִיָּיה. וְאִם בְּיוֹם טוֹב – כְּחַמִּין שֶׁהוּחַמּוּ בְיוֹם טוֹב, וַאֲסוּרִין בְּרְחִיצָה, וּמוּתָּרִין בִּשְׁתִיָּיה. מוּלְיֵיר הַגָּרוּף – שׁוֹתִין הֵימֶנּוּ בַּשַּׁבָּת. אַנְטִיכִי, אַף עַל פִּי שֶׁגְּרוּפָה – אֵין שׁוֹתִין הֵימֶנָּה:

גמרא תַּמָּן תָּנֵינַן: תַּפּוּחַ שֶׁרִיסְקוֹ וּנְתָנוֹ לְתוֹךְ הָעִיסָּה וְחִימְצָהּ – חֲרֵי זוֹ אֲסוּרָה. תָּנֵי: רַבִּי יוֹסֵי מַתִּיר. רַבִּי אַחָא, רַבִּי אֲבָהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסֵי בַּר חֲנִינָה:

[דף כ"ג ע"א]

מַה פְּלִיגּוֹן? בְּמְחַמֵּץ בְּמֵיטָיו. אֲבָל הַמְּחַמֵּץ בְּגוּפוֹ – דִּבְרֵי הַכֹּל מוּתָּר.

רַבִּי יוֹסֵי – כְּדַעְתֵּיהּ. כְּמָה דּוּ אָמַר תַּמָּן – אֵין חִימּוּצוֹ בָּרוּר. כֵּן הוּא אָמַר הָכָא – אֵין תַּבְשִׁילוֹ תַּבְשִׁיל בָּרוּר.

תָּנָא: אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בַּר מְרָיָא: בְּשֶׁלֹּא הֶעֱבִיר יָדוֹ מִמֶּנּוּ. אֲבָל הֶעֱבִיר – אָסוּר.

פַּגָּה שֶׁטִּמְטְמָנָהּ בְּתֶבֶן, וְחֲרָרָה שֶׁטִּמְטְמָנָהּ בַּגָּחָלִים, אִם הָיוּ מְקֻצָּתָן מְגוּלִין – נִיטָּלִין בְּשַׁבָּת. וְאִם לָאו – אֵין נִיטָּלִין. רַבִּי לְעָזָר בַּר תְּדַאי אוֹמֵר: בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ – תּוֹחֵב בְּשַׁפּוּד וּבְסַכִּין וְנוֹטֵל.

אַתְיָא דְּרַבִּי לְעָזָר בַּר תְּדַאי – כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן. דְּתָנֵי: לֹא יִגְרֹר אָדָם אֶת הַמִּטָּה וְאֶת הַכִּסֵּא וְאֶת הַסַּפְסָל וְאֶת הַקַּתֶּדְרָה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא עוֹשֶׂה חֲרִיץ. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר.

רַבִּי בָּא בְּשֵׁם רַבִּי הוּנָא, רַבִּי חַגַּי בְּשֵׁם רַבִּי זְעֵירָא, רַבִּי יוֹסֵה בְּשֵׁם רַבִּי אִילָא: מוֹדִין חֲכָמִים לְרַבִּי שִׁמְעוֹן בְּכִסֵּא שֶׁרַגְלָיו מְשׁוּקָעוֹת בְּטִיט – שֶׁמּוּתָּר לְטַלְטְלוֹ. כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר מוּתָּר לְטַלְטְלוֹ. וְדִכְוָותָהּ מוּתָּר לְהַחְזִירוֹ.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: אַף אֲנַן תָּנֵינַן: נִיטָּלִין בְּשַׁבָּת. אָמַר רַבִּי יוֹסֵה בִּי רַבִּי בּוֹן: דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן הִיא. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵּן! כָּל הַכֵּלִים אֵינָן נִגְרָרִין, חוּץ מִן הָעֲגָלָה, מִפְּנֵי שֶׁהִיא כּוֹבֶשֶׁת. וְהָא תָּנֵינַן: שְׁבִיעִית! אִית לָךְ מֵימַר שְׁבִיעִית כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן? דְּפָתַר לָהּ שְׁבִיעִית כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן, דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר בִּסְפִיחֵי שְׁבִיעִית, וְאַתְּ אָמַר הָכֵין! אַף עַל גַּב דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן מַתִּיר בִּסְפִיחֵי שְׁבִיעִית, אִית לֵיהּ מִשּׁוּם שְׁבִיעִית וּמִשּׁוּם קְדוּשַׁת שְׁבִיעִית. וְתָנֵינַן עַל דְּרַבִּי שִׁמְעוֹן טָהֲרוּ מִלְּטַמֵּא אֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ לֹא מִשּׁוּם שְׁבִיעִית

[דף כ"ג ע"ב]

תַּמָּן אָמְרִין: חַמָּה – מוּתֶּרֶת. תּוֹלֶדֶת חַמָּה – אֲסוּרָה. רַבָּנָן דְּהָכָא אָמְרִין: בֵּין חַמָּה בֵּין תּוֹלֶדֶת חַמָּה – מוּתֶּרֶת.

מַתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל רַבָּנִין דְּהָכָא! לֹא יַטְמִינֶנָּה בַּחוֹל וּבְאָבָק דְּרָכִים בְּשָׁבִיל שֶׁתִּצְלֶה! שְׁנָייָא הִיא שֶׁהוּא עוֹשֶׂה חֲרִיץ. אִילּוּ אָמַר בְּקֻמַּח יָאוּת.

מַתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל רַבָּנִין דְּתַמָּן! דְּתָנֵי, רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: מְגַלְגְּלִין בֵּיצִים עַל גַּב גַּג שֶׁל סִיד רוֹתֵחַ, וְאֵין מְגַלְגְּלִין בֵּיצִים עַל גַּבֵּי עָפָר רוֹתֵחַ. מַה עָבְדִין לָהּ רַבָּנָן דְּתַמָּן? פָּתְרִין לָהּ חֲלוּקִין

עַל רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. עַל דַּעְתִּין דְּרַבָּנָן דְּתַמָּן, מַעֲשֶׂה שֶׁעָשׂוּ אַנְשֵׁי טְבֶרְיָא. וְעַל דַּעְתִּין דְּרַבָּנָן דְּהָכָא – סְלֶקֶת מַתְנִיתִין כְּמַעֲשֶׂה שֶׁעָשׂוּ אַנְשֵׁי טְבֶרְיָא:

מַעֲשֶׂה שֶׁעָשׂוּ אַנְשֵׁי טְבֶרְיָא כו׳. בָּרִאשׁוֹנָה הָיוּ סוֹתְמִין אֶת הַקְּמִין מֵעֶרֶב שַׁבָּת, וְנִכְנָסִים וְרוֹחֲצִין בְּשַׁבָּת. נֶחְשְׁדוּ לִהְיוֹת מְמַלִּין אוֹתוֹ עֵצִים מֵעֶרֶב שַׁבָּת, וְהִיא דְּלֵיקָה וְהוֹלֶכֶת בְּשַׁבָּת. וְאָמְרוּ לָהֶן רְחִיצָה, וְהִתִּירוּ לָהֶן זֵיעָה.

נֶחְשְׁדוּ לִהְיוֹת נִכְנָסִין וְרוֹחֲצִין, וְאָמְרוּ: ״מְזִיעִין הָיִינוּ״! וְאָמְרוּ לָהֶן רְחִיצָה וְזֵיעָה. הָיוּ שָׁם שְׁתֵּי אַמְבַּטְיוֹת, אַחַת שֶׁל מְתוּקִין וְאַחַת שֶׁל מְלוּחִין. נֶחְשְׁדוּ לִהְיוֹת מְגַלִּין אֶת הַנְּסָרִין וְרוֹחֲצִין בַּמְּתוּקִין, וְהֵן אוֹמְרִים: ״בַּמְּלוּחִין רָחַצְנוּ״! וְאָמְרוּ לָהֶן אֶת הַכֹּל.

בֵּינָן שֶׁנִּתְגַּדְּרוּ – הָיוּ מַתִּירִין לָהֶן וְהוֹלְכִין, מַתִּירִין לָהֶן וְהוֹלְכִין, עַד שֶׁהִתִּירוּ לָהֶן כֵּי מְעָרָה וְחַמֵּי טְבֶרְיָא.

וְלֹא הִתִּירוּ הֲבָאַת לוּנְטִיוֹת. וּמִי הִתִּיר הֲבָאַת לוּנְטִיוֹת? רַבִּי חֲנִינָא בֶּן עֲקִיבָה. דְּתָנֵי שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים הִתִּיר רַבִּי חֲנִינָא בֶּן עֲקִיבָה. הִתִּיר עֵצָה שֶׁבַּיָּם. וְהִתִּיר כְּצוּצְרָה. וְהִתִּיר הֲבָאַת לוּנְטִיוֹת.

תַּמָּן תָּנִינַן: הָרוֹחֵץ בַּמְּעָרָה, אוֹ בְּמֵי טְבֶרְיָא – מִסְתַּפֵּג אַפִּילּוּ בְּעֶשֶׂר לוּנְטִיוֹת, וְלֹא יְבִיאֵם בְּיָדוֹ.

שְׁמוּאֵל אָמַר:

[דף כ״ד ע״א]

מַה יַּעֲבִיד הַדַּיָּן סָבוּרָא דְּלָא יָלִיף וְלָא שִׁימֵּשׁ. וְהָדָא מַתְנִיתָא – קוֹדֶם עַד שֶׁלֹּא הִתִּירוּ הֲבָאַת לוּנְטִיוֹת.

רַבִּי יִרְמְיָה וְרַבִּי זְעִירָא, רַב יְהוּדָה בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל: רַבִּי הִתִּיר לוּנְטִיוֹת. תָּנֵי: אֵין מִשְׁתַּטְּפִין לֹא בְּחַמִּין וְלֹא בְּצוֹנֶן. אָמַר רַבִּי יוּדָא בַּר פַּזִּי: וְדָא מַתְנִיתִין – קוֹדֶם עַד שֶׁלֹּא הִתִּירוּ חֲכָמִים חַמֵּי טְבֶרְיָא. דְּתָנֵי: הָרוֹחֵץ בְּחַמֵּי טְבֶרְיָא, הוּא – מְזַלֵּף עַל עַצְמוֹ. אֲבָל אֲחֵרִים – לֹא יְזַלְּפוּ לוֹ. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן מְנַסְיָא אוֹמֵר: אַף הוּא לֹא יְזַלֵּף עַל עַצְמוֹ, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַרְבֶּה אֶת הַהֶבֶל, וּמְכַבֵּד אֶת הַקַּרְקַע.

רַבִּי אַחָא בַּר יִצְחָק עָאל מִיסְחֵי עִם בָּא בַּר מָמָל, בִּטְבֶרִים בַּר יִטְסָם. חָמָא חַד בַּר נַשׁ מְזַלֵּף עַל גַּרְמֵיהּ. אָמַר לֵיהּ: כָּזֶה אָסוּר בְּשַׁבָּת, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַרְבֶּה אֶת הַהֶבֶל וּמְכַבֵּד אֶת הַקַּרְקַע.

רַבִּי אֲבָהוּ, חוֹרְנִין מְזַלְּפִין וְנָפַל עָלָיו. וְהוּא אָמַר, וְהָא רַבִּי לְוָונְטִי עָאל מִיסְחֵי עִם רַבִּי יוֹנָה, חָמָא חַד בַּר נַשׁ מְזַלֵּף עַל גַּרְמֵיהּ. אָמַר לֵיהּ: לֵית אֲנַן צְרִיכִין חֲשָׁשִׁין לִיהְוָדָיֵיא. רַבִּי יִצְחָק רוֹבָא עָאל מִיסְחֵי עִם רַבִּי. אָמַר לֵיהּ: מַהוּ מִיתֵּן צְלוֹחִיתָא גּוֹ עֲגָלְתָּא? אָמַר לֵיהּ: הָבֵא גּוֹ נַטְלָא, הִיא נַעֲשִׂית כִּכְלִי שֵׁנִי.

רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי: שׁוֹאֲלִין הִלְכוֹת הַמָּרְחָץ בְּבֵית הַמָּרְחָץ. וְהִלְכוֹת בֵּית הַכִּסֵּא בְּבֵית הַכִּסֵּא. תְּהָדָא רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר עָאל מִיסְחֵי עִם רַבִּי מֵאִיר. אֲמַר לֵיהּ: מַהוּ לְקַנַּח? אָמַר לֵיהּ: אָסוּר. מַהוּ לְהָדְיחַ? אָמַר לֵיהּ: אָסוּר. וְלֹא כֵן שְׁמוּאֵל שָׁאֵיל לְרַב: מַה לַעֲנוֹת "אָמֵן" בְּמָקוֹם מְטוּנָּף? וְהוּא אָמַר אָסוּר. וְאָסוּר דְּאָמְרִית לָךְ – אָסוּר.

אַשְׁכַּח תַּנָּאי תָּנֵי: אֵין שׁוֹאֲלִין הִלְכוֹת הַמָּרְחָץ וְהִלְכוֹת הַכִּסֵּא בְּבֵית הַכִּסֵּא:

אִם בְּיוֹם טוֹב – כְּחַמִּין שֶׁחִימְּמוּ בְּיוֹם טוֹב כו׳. חַמִּין שֶׁהִתְחַמְּמוּ בְּיוֹם טוֹב. וְכֵן חַמִּין שֶׁהִתְחַמְּמוּ מֵעֶרֶב שַׁבָּת לְשַׁבָּת. רַב וּשְׁמוּאֵל, חַד אָמַר: מִרְחִיץ בָּהֶן פָּנָיו יָדָיו וְרַגְלָיו. וַחֲרָנָה אָמַר: מַרְחִיץ בָּהֶן כָּל גּוּפוֹ אֵיבָרִים אֵיבָרִים. וְלֹא יָדְעִין מַאן אָמַר דָּא וּמַאן אָמַר דָּא.

מִן מַה דְּתָנֵי שְׁמוּאֵל: מַרְחִיץ בָּהֶן פָּנָיו יָדָיו וְרַגְלָיו, תֵּדַע: רַב דּוּ אָמַר מַרְחִיץ בָּהֶן כָּל גּוּפוֹ אֵיבָרִים אֵיבָרִים.

חַד פִּילוֹסוֹפְיוּם שָׁאַל לְרַבָּן קַפְּרָא, אַבְלְטָ שָׁאַל לְלֵוִי טָרְיָסָא: מוּתָּר לִשְׁתּוֹת וְאָסוּר לִרְחֹץ! אָמַר לֵיהּ אִם תִּרְאֶה טָרִים מְחַבֵּק עִם אִשְׁתְּךָ שֶׁמָּא אֵינוֹ רַע לְךָ. אָמַר לֵיהּ אֵין. אָמַר לֵיהּ וּמָכֵי הוּא לָהּ בְּלוּם? אָמַר לוֹ שֶׁלֹּא תִּתְפָּרֵיץ אָמַר לֵיהּ וְהָכָא שֶׁלֹּא יִתְפָּרֵצוּ.

בֵּיוָן שֶׁיָּצָא אָמְרוּ לוֹ תַּלְמִידָיו רַבִּי לָזֶה דָּחִיתָה בְּקָנֶה. לָנוּ מַה אַתְּ מֵשִׁיב. אָמַר לָהֶם וַהֲלֹא כְּבָר נֶאֱמַר אַף אֲשֶׁר יֵאָכֵל לְכָל נֶפֶשׁ הוּא לְבַדּוֹ יֵעָשֶׂה לָכֶם:

מִילְיָיר הַגָּרוּף – שׁוֹתִין מִמֶּנּוּ בְּשַׁבָּת.

[דף כ״ד ע״ב]

הָא אִם אֵינוֹ גָּרוּף – לֹא. אָמַר רַבִּי שַׁיִּין: מִפְּנֵי שֶׁהַגֶּחָלִים נוֹגְעוֹת בְּגוּפוֹ. אָמַר רַבִּי חֲנִינָא בְּרֵיהּ דְּרַבִּי חִילֵּל: מִפְּנֵי שֶׁהָרוּחַ נִכְנֶסֶת בְּגוּפוֹ וְהַגֶּחָלִים בּוֹעֲרוֹת. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בִּי רַבִּי בּוֹן: מִפְּנֵי שֶׁהוּא עָשׂוּי פְּרָקִים פְּרָקִים – הוּא מִתְיַיֵּרָא שֶׁמָּא נִתְאַבֵּל דִּיבּוּקוֹ וְהוּא מוֹסִיף מַיִם:

אַנְטִיכִי, אַף עַל פִּי שֶׁגָּרוּפָה – אֵין שׁוֹתִין מִמֶּנָּה. רַבִּי חֲנַנְיָה, רַבִּי יוֹסֵי, רַבִּי אַחָא אַבָּא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: מִפְּנֵי שֶׁהִיא מִתְחַמֶּמֶת מִכָּתְלֶיהָ. רַבָּנָן דְּקֵיסָרִין, רַב הוּנָא בְּשֵׁם רַב: אִם הָיְתָה גְּרוּפָה וּפְתוּחָה – מוּתָּר:

הֲלָכָה ד׳

מתני׳ מֵהֶם שֶׁפִּינָּהוּ – לֹא יִתֵּן לְתוֹכוֹ מַיִם צוֹנְנִין בִּשְׁבִיל שֶׁיִּתְחַמֵּם, אֲבָל נוֹתֵן הוּא לְתוֹכוֹ וּלְתוֹךְ הַכּוֹס כְּדֵי לְהַפְשִׁירָן.

גמרא רַבִּי בָּא בַּר בְּרֵיהּ דְּרַבִּי חִיָּיא בַּר בָּא, רַבִּי חִיָּיא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: לֹא שָׁנוּ אֶלָּא לְתוֹךְ הַכּוֹס, הָא לְתוֹכוֹ – לֹא.

אָמַר רַבִּי מָנָא: קְשָׁיְיתַהּ קוּמֵי רַבִּי בָּא: לֹא תָּנֵי רַבִּי יוֹחָנָן עַל סֵיפָא. לֹא תָּנֵי עַל רֵישָׁא? בְּשֶׁבִּיל שֶׁיְּחַמּוּ. הָא לְהַפְשִׁירָן – לֹא! אָתָא רַבִּי בָּא בַּר כַּהֲנָא, רַבִּי חִיָּיא בַּר אַשִׁי בְּשֵׁם רַב: אִם לְחַמְּמָן – אָסוּר. אִם לְהַפְשִׁירָן – מוּתָּר.

תָּנֵי: נוֹתְנִין חַמִּין לְתוֹךְ צוֹנְנִין, אֲבָל לֹא צוֹנְנִין לְתוֹךְ חַמִּין; כְּדִבְרֵי בֵּית שַׁמַּאי. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: בֵּין חַמִּין לְתוֹךְ צוֹנְנִין, בֵּין צוֹנְנִין לְתוֹךְ חַמִּין – מוּתָּר. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּכוֹס. אֲבָל בְּאַמְבָּטִי, חַמִּין לְתוֹךְ צוֹנְנִין – מוּתָּר, וְצוֹנְנִין לְתוֹךְ חַמִּין – אָסוּר. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן מְנַסְיָא מַתִּיר.

אַתְיָא דְּרַב – כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן מְנַסְיָא, רַבִּי יוֹחָנָן – כְּרַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי.

תָּנֵי, רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אוֹמֵר: מְמַלֵּא הוּא אָדָם חָבִית שֶׁל מַיִם וְנוֹתְנָהּ כְּנֶגֶד הַמְּדוּרָה, לֹא בְּשֶׁבִּיל שֶׁיְּהֵיחַם אֶלָּא בְּשֶׁבִּיל שֶׁתִּפְּיג צִינָתָהּ. יוֹרֵד הוּא אָדָם וְטוֹבֵל בְּצוֹנֵן וְעוֹלֶה וּמִתְחַמֵּם כְּנֶגֶד הַמְּדוּרָה; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹסְרִין.

יָאוּת אָמַר רַבִּי מֵאִיר! וּמַה טַעֲמוֹן דְּרַבָּנָן? יֵיבָא כַּיי דָּמַר רַבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רַב יְהוּדָה: מוּתָּר לְהַפְשִׁיר בְּמָקוֹם שֶׁהַיָּד שׁוֹלֶטֶת. וְאָסוּר לְהַפְשִׁיר בְּמָקוֹם שֶׁאֵין הַיָּד שׁוֹלֶטֶת.

אֲפִילּוּ בְּמָקוֹם שֶׁאֵין הַיָּד שׁוֹלֶטֶת, עַד אֵיכָן? רַבִּי יוּדָה בַּר פַּזִּי, רַבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה: עַד שֶׁיְּהֵא נוֹתֵן יָדוֹ לְתוֹכָהּ וְהִיא נִבְוֵית.

הַכֹּל מוֹדִין בִּכְלִי שֵׁנִי – שֶׁהוּא מוּתָּר. מַה בֵּין כְּלִי רִאשׁוֹן מַה בֵּין כְּלִי שֵׁנִי? אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: כָּאן –

[דף כ"ה ע"א]

הַיָּד שׁוֹלֶטֶת. וְכָאן – אֵין הַיָּד שׁוֹלֶטֶת. אָמַר רַבִּי יוֹנָה: כָּאן וְכָאן אֵין הַיָּד שׁוֹלֶטֶת. אֶלָּא עָשׂוּ הֶרְחֵק לִכְלִי רִאשׁוֹן, וְלֹא עָשׂוּ הֶרְחֵק לִכְלִי שֵׁנִי. אָמַר רַבִּי מָנָא: הָהֵן פִּינְכָא דְּאוֹרְזָא – מְסַיֵּיעַ לֵיהּ לְאַבָּא. הָהֵן פִּינְכָא דִּגְרִיסָא – מְסַיֵּיעַ לֵיהּ לְאַבָּא. דְּאַתְּ מְפַנֵּי לֵיהּ מִן אֲתַר לַאֲתַר וְעַד כְּדוֹן הוּא רוֹתֵחַ:

הֲלָכָה ה' מתני' הָאֵילְפָּס וְהַקְּדֵירָה שֶׁהֶעֱבִירָן מִרוּתָּחִין – לֹא יִתֵּן לְתוֹכָן תַּבְלִין. אֲבָל נוֹתֵן הוּא לְתוֹךְ הַקְּעָרָה אוֹ לְתוֹךְ הַתַּמְחוּי. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לַכֹּל הוּא נוֹתֵן, חוּץ מִדָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ חוֹמֶץ וְצִיר:

גמרא מַהוּ לִיתֵּן תַּבְלִין מִלְּמַטָּה וּלְעָרוֹת עֲלֵיהֶן מִלְּמַעְלָה? רַבִּי יוֹנָה אָמַר: אָסוּר, וְעֵירוּי כִּכְלִי רִאשׁוֹן הוּא. חַיְילֵהּ דְּרַבִּי יוֹנָה מִן הָדָא: אֶחָד שֶׁבִּישֵּׁל בּוֹ, אֶחָד שֶׁעֵירָה לְתוֹכוֹ רוֹתֵחַ.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: תַּפְוָן – כְּלִי חֶרֶס בּוֹלֵעַ. תַּבְלִין – אֵינָן מִתְבַּשְּׁלִין.

הֲתִיב רַבִּי יוֹסֵי בִּי רַבִּי בּוֹן: וְהָתַנֵּי: אַף בִּכְלִי נְחוֹשֶׁת בֵּן! אִית לָךְ לְמֵימַר: כְּלִי נְחוֹשֶׁת בּוֹלֵעַ?

תּוֹסֶפְתָּא

מַסֶּכֶת שְׁקָלִים פֶּרֶק רִאשׁוֹן

א. בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר בּוֹ, שְׁלוּחֵי בֵּית דִּין יוֹצְאִין וּמְתַקְּנִין אֶת הַדְּרָכִים וְאֶת הָרְחוֹבוֹת, שֶׁנִּתְקַלְקְלוּ בִּימוֹת הַגְּשָׁמִים[1], כְּדֵי שֶׁיְּהוּ מְתֻקָּנִין לְעוֹלֵי רְגָלִים אֵלּוּ. בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר בּוֹ, שְׁלוּחֵי בֵּית דִּין יוֹצְאִין וְחוֹפְרִין בּוֹרוֹת, שִׂיחִין וּמְעָרוֹת, וּמְתַקְּנִין אֶת הַמִּקְוָאוֹת, וְאֶת אַמַּת הַמַּיִם. כָּל מִקְוֶה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אַרְבָּעִים סְאָה - כָּשֵׁר לְהַקְווֹת עָלָיו, וְשֶׁאֵין בּוֹ אַרְבָּעִים סְאָה - מַמְשִׁיכִין לוֹ אֶת אַמַּת הַמַּיִם וּמַשְׁלִימִין בּוֹ אַרְבָּעִים סְאָה, כְּדֵי שֶׁיְּהֵא כָּשֵׁר לְהַקְווֹת עָלָיו. בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר בּוֹ, שְׁלוּחֵי בֵּית דִּין יוֹצְאִין וּמַפְקִירִין אֶת הַכְּלָאִים, שֶׁהֶפְקֵר בֵּית דִּין הֶפְקֵר, וּפָטוּר מִן הַמַּעֲשְׂרוֹת. מָצָא כִלְאַיִם בַּכֶּרֶם - מְתָר מִשּׁוּם גָּזֵל וּפָטוּר מִן הַמַּעֲשְׂרוֹת. בַּשָּׂדֶה - אָסוּר מִשּׁוּם גָּזֵל וְחַיָּב בְּמַעֲשְׂרוֹת. בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר בּוֹ, שְׁלוּחֵי בֵּית דִּין יוֹצְאִים וּמְצַיְּנִין אֶת מְקוֹם הַטֻּמְאָה, כְּדֵי שֶׁלֹּא יְהוּ הָרַבִּים נִתְקָלִין בּוֹ. אֵין מְצַיְּנִין, לֹא אֶת הַסֶּלַע, וְלֹא אֶת הַגָּרִיד, אֶלָּא עַל אֶבֶן קְבוּעָה. אֵין מְצַיְּנִין אֶת הַצִּיּוּן בְּמָקוֹם הַטֻּמְאָה אֶלָּא בְּמָקוֹם טָהֳרָה סָמוּךְ לַטֻּמְאָה. וְהַמַּאֲהִיל עָלָיו - טָמֵא. מָצָא אֶבֶן אַחַת מְצַיֶּנֶת, אַף עַל פִּי שֶׁאֵין מְקַיְּמִין כֵּן, הַמַּאֲהִיל עָלֶיהָ - טָהוֹר. מָצָא שְׁתַּיִם, הַמַּאֲהִיל בֵּינֵיהֶן - טָמֵא, עַל גַּבֵּיהֶן - טָהוֹר. אֵין מְצַיְּנִין, לֹא עַל כַּזִּית מִן הַמֵּת וְלֹא עַל עֶצֶם כַּשְּׂעוֹרָה - שֶׁאֵין מְטַמְּאִין בְּאֹהֶל. אֵין מְצַיְּנִין אֶלָּא עַל הַשְּׁדֵרָה וְעַל הַגֻּלְגֹּלֶת - שֶׁמְּטַמְּאִין בְּאֹהֶל.

ב. מִשֶּׁיָּשְׁבוּ בַּמִּקְדָּשׁ, הִתְחִילוּ לְמַשְׁכֵּן, מְמַשְׁכְּנִים יִשְׂרָאֵל עַל שְׁקָלֵיהֶן, כְּדֵי שֶׁיְּהוּ קָרְבָּנוֹת צִבּוּר קְרֵבִין מֵהֶן. מָשָׁל לְאֶחָד שֶׁעָלְתָה לוֹ מַכָּה בְּרַגְלוֹ, וְהָיָה הָרוֹפֵא כּוֹפְתוֹ וּמְחַתֵּךְ בִּבְשָׂרוֹ בְּשֶׁבִיל לְרַפְּאוֹתוֹ, כָּךְ אָמַר הַמָּקוֹם: 'מַשְׁכְּנוּ אֶת יִשְׂרָאֵל עַל שְׁקָלֵיהֶן, כְּדֵי שֶׁיְּהוּ קָרְבָּנוֹת הַצִּבּוּר קְרֵבִין מֵהֶן', מִפְּנֵי שֶׁקָּרְבָּנוֹת צִבּוּר מְרַצִּין וּמְכַפְּרִין בֵּין יִשְׂרָאֵל לַאֲבִיהֶן שֶׁבַּשָּׁמַיִם. וְכֵן מָצִינוּ בְּתְרוּמַת שְׁקָלִים שֶׁשְּׁקָלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת ל, טז): "וְלָקַחְתָּ אֶת כֶּסֶף הַכִּפֻּרִים מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" וְגוֹ'.

ג. לוֹקְחִין מִן הַנְּכָרִים קָרְבָּנוֹת צִבּוּר בְּכֶסֶף, וּמְקַבְּלִין מֵהֶם עוֹלוֹת וּשְׁלָמִים, עוֹפוֹת וּמִנָּחוֹת, עֵצִים וּלְבוֹנָה וָמֶלַח; דִּבְרֵי רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי. אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא: אֲפִלּוּ אַתָּה יוֹשֵׁב וְדוֹרֵשׁ כָּל הַיּוֹם - אֵין מְקַבְּלִין מֵהֶן אֶלָּא עוֹלוֹת וּשְׁלָמִים בִּלְבַד. אֵין מְקַבְּלִין מֵהֶן נְדָבָה לְהַקְדֵּשׁ בֶּדֶק הַבַּיִת, וְאִם הִקְדִּישׁוּ - הֶקְדֵּשָׁן הֶקְדֵּשׁ.

ד. אַפּוֹטְרוֹפְּסִין שֶׁשָּׁקְלוּ עַל יְדֵי יְתוֹמִין - הֲרֵי אֵלּוּ חַיָּבִין בַּקּוֹלְבּוֹן. הַשּׁוֹקֵל שֶׁקֶל חַיָּב בַּקּוֹלְבּוֹן; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: הַשּׁוֹקֵל שֶׁקֶל פָּטוּר מִן הַקּוֹלְבּוֹן. הַשּׁוֹקֵל שְׁנֵי דִינָרִין - חַיָּב בַּקּוֹלְבּוֹן. הַנּוֹטֵל סֶלַע וְנוֹטֵל שֶׁקֶל חַיָּב שְׁנֵי קוֹלְבּוֹנוֹת; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: קוֹלְבּוֹן אֶחָד.

ה. כַּמָּה הוּא קוֹלְבּוֹן? מָעָה כֶּסֶף, אֶחָד מֵעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה כֶּסֶף לְסֶלַע; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: חֲצִי מָעָה שֶׁל אַרְבָּעָה אִסָּרוֹת. קוֹלְבָּנוֹת הַלִּלּוּ, מַה הָיוּ עוֹשִׂין לָהֶם? נוֹפְלִים לִשְׁקָלִים; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר: לִנְדָבָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן שִׁזּוּרִי אוֹמֵר: רִקּוּעֵי זָהָב צִפּוּי לְבֵית קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים. בֶּן עַזַּאי אוֹמֵר: הַשַּׁלְחָנִין בָּאִין וְנוֹטְלִין אוֹתָן בִּשְׂכָרָן.

ו. הַמַּפְרִישׁ שִׁקְלוֹ וְאָבַד, וְהִפְרִישׁ אַחֵר תַּחְתָּיו, וְלֹא הִסְפִּיק לְהַקְרִיבוֹ עַד שֶׁנִּמְצָא הָרִאשׁוֹן, וַהֲרֵי שְׁנֵיהֶן עוֹמְדִין, זֶה וָזֶה שְׁקָלִים. הָרִאשׁוֹן יִפּוֹל לְחַדְתִּין וְהַשֵּׁנִי יִפּוֹל לְעַתִּיקִין. הַמַּפְרִישׁ שִׁקְלוֹ וְהוֹצִיאוֹ - הֲרֵי זֶה מָעַל. הַמּוֹצִיא שִׁקְלוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ - הֲרֵי זֶה מָעַל. לָקַח בּוֹ קְנֵי זְבִין, קְנֵי זְבוּת יוֹלְדוֹת, הַמֵּבִיא אֶת חַטָּאתוֹ אֲשָׁמוֹ מִן הַהֶקְדֵּשׁ, הַשּׁוֹקֵל שִׁקְלֵי זוּזִין מִן הַהֶקְדֵּשׁ - כֵּיוָן שֶׁלָּקַח מָעַל; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: לֹא מָעַל עַד שֶׁיְּזַרְקוּ הַדָּמִים.

הַשָּׁלֵם

---

[1] פֵּרוּשׁ: לְמוֹעֵד סָמוּךְ לְעוֹלֵי רְגָלִים.

ז. אֵין מְבִיאִין מִנְחוֹת וּנְסָכִים וּמִנְחוֹת תּוֹדָה, וְלַחְמָהּ שֶׁל תּוֹדָה מִן הַטָּבֶל, וּמִן הַתְּרוּמָה וּמִן הַמַּעֲשֵׂר רִאשׁוֹן שֶׁלֹּא נִטְּלָה תְּרוּמָתוֹ, וּמִמַּעֲשֵׂר שֵׁנִי וְהֶקְדֵּשׁ שֶׁלֹּא נִפְדּוּ, מִן הַמֻּקְדָּשׁ, מִן הֶחָדָשׁ, וּמִפֵּירוֹת שְׁבִיעִית. וְאִם הֵבִיא - הֲרֵי אֵלּוּ פְּסוּלִין, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר מִן הָעֲרֵלָה וְכִלְאֵי הַכֶּרֶם.

ח. מוֹתָר יַיִן לַיַּיִן, מוֹתָר שֶׁמֶן לַשֶּׁמֶן, מוֹתָר מֶלַח לַמֶּלַח, מוֹתָר עֵצִים לָעֵצִים, מוֹתָר לְבוֹנָה לַלְּבוֹנָה, מוֹתָר בָּזִיכִין לַבָּזִיכִין, מוֹתָר נְזִירִין לַנְּזִירִין, מוֹתָר מְצוֹרָעִין לַמְּצוֹרָעִין, אִם אָמַר: 'לְנָזִיר זֶה'; 'לִמְצֹרָע זֶה' - מוֹתָרוֹ נְדָבָה. מוֹתָר עֲנִיִּים לָעֲנִיִּים, מוֹתָר שְׁבוּיִן לַשְּׁבוּיִן. אִם אָמַר: 'לָעֲנִי זֶה'; 'לְשָׁבוּי זֶה' - מוֹתָרוֹ שֶׁלּוֹ. מוֹתָר מֵתִים לַמֵּתִים, מוֹתָר הַמֵּת - לְיוֹרְשָׁיו. רַבִּי נָתָן אוֹמֵר: מוֹתָר הַמֵּת יֵהָא מֻנָּח עַד שֶׁיָּבֹא אֵלִיָּהוּ. רַבִּי נָתָן אוֹמֵר: מוֹתָר הַמֵּת - בּוֹנִין לוֹ נֶפֶשׁ עַל גַּבֵּי קִבְרוֹ. אוֹ יִזָּלַח לוֹ זֶלַח לִפְנֵי מִטָּתוֹ, אֵין פּוֹדִין כְּסוּת בִּכְסוּת, וְאֵין פּוֹדִין שְׁבוּי בְּשָׁבוּי, וְאֵין מְמַחִין בְּיַד הַפַּרְנְסִין עַל כָּךְ.

מַסֶּכֶת שְׁקָלִים פֶּרֶק שֵׁנִי

א. אֵיזֶהוּ פְרֹס הַפֶּסַח? פְּרֹס הָעֲצֶרֶת, פְּרֹס הֶחָג. רַבִּי יוֹסֵי בַּר רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵין פָּחוֹת מֵחֲמִשָּׁה עָשָׂר יוֹם קֹדֶם לָרֶגֶל.

ב. לָמָּה כּוֹתְבִין עַל הַקְּפוֹת אָלֶף, בֵּית, גִּימֶל? מִפְּנֵי שֶׁמַּתְחִילִין וּמוֹצִיאִין מִן הָרִאשׁוֹנָה. שְׁלֹמָה רִאשׁוֹנָה - מוֹצִיאִין מִן הַשֵּׁנִיָּה. שְׁלֹמָה שֵׁנִיָּה - מוֹצִיאִין מִן הַשְּׁלִישִׁית. שְׁלֹמוּ שְׁלִשְׁתָּן - הִגִּיעַ זְמַן תְּרוּמָה לִתְרֹם - תּוֹרְמִין מִן הַחֲדָשָׁה, וְאִם לָאו - תּוֹרְמִין מִן הַיְשָׁנָה.

ג. הַנִּכְנָס לִתְרֹם אֶת הַלִּשְׁכָּה, הָיוּ מְפַשְׁפְּשִׁין בּוֹ בַּכְּנִיסָה וּבִיצִיאָה, וּמְדַבְּרִין עִמּוֹ מִשָּׁעָה שֶׁנִּכְנַס, וְעַד שָׁעָה שֶׁיֵּצֵא, לְקַיֵּם מַה שֶּׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר לב, כב): ״וְהְיִיתֶם נְקִיִּים מֵה' וּמִיִּשְׂרָאֵל״. וְאוֹמֵר (יְהוֹשֻׁעַ כב, כב): ״אֱלֹהִים ה' הוּא יֹדֵעַ וְיִשְׂרָאֵל הוּא יֵדָע״, וְאוֹמֵר (דְּבָרִים ו, יח): ״וְעָשִׂיתָ הַיָּשָׁר וְהַטּוֹב בְּעֵינֵי ה׳״. ״הַטּוֹב״ - בְּעֵינֵי הַשָּׁמַיִם, ״וְהַיָּשָׁר״ - בְּעֵינֵי הָאָדָם. דִּבְרֵי רַבִּי עֲקִיבָה. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר: אַף הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי הַשָּׁמַיִם וְהַטּוֹב בְּעֵינֵי הָאָדָם. וְאוֹמֵר (מִשְׁלֵי ג, ד): ״וּמְצָא חֵן וְשֵׂכֶל טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם״, הִכְרִיעוּ חֲכָמִים לְקַיֵּם דִּבְרֵי רַבִּי יִשְׁמָעֵאל, שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים יב, כה): ״כִּי תַעֲשֶׂה הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי ה׳, וְאֵין כָּאן טוֹב. וְאוֹמֵר (יְהוֹשֻׁעַ כב): ״אֵל אֱלֹהִים ה׳ הוּא יֹדֵעַ וְיִשְׂרָאֵל הוּא יֵדָע״.

ד. תָּרַם אֶת הָרִאשׁוֹנָה, וְאָמַר: 'הֲרֵי זֶה מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עַל כָּל יִשְׂרָאֵל', וְחִפָּה בְּקַטַבְלִיאוֹת מִפְּנֵי שֶׁאֲנָשֵׁי סוּרְיָא בָּאִין וְשׁוֹקְלִין עָלֶיהָ. תָּרַם אֶת הַשֵּׁנִיָּה, וְאָמַר: 'הֲרֵי זוֹ מֵעַמּוֹן וּמִמּוֹאָב וּמִכָּרְכִין הַסְּמוּכִין לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עַל כָּל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל', וְחִפָּה בְּקַטַבְלִיאוֹת, מִפְּנֵי שֶׁאֲנָשֵׁי בָּבֶל בָּאִין וְשׁוֹקְלִין עָלֶיהָ. תָּרַם אֶת הַשְּׁלִישִׁית, וְאָמַר: 'הֲרֵי זֶה מִבָּבֶל וּמִמְּדַי, וּמִדִּינוֹת הָרְחוֹקוֹת מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל עַל כָּל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל', וְלֹא הָיָה מְחַפֶּה, זוֹ הָיְתָה עֲשִׂירָה מִכֻּלָּם, שֶׁהָיוּ בָהּ אִיסְטְרָאוֹת שֶׁל זָהָב וּדְרִיאַבּוֹנוֹת שֶׁל זָהָב, שֶׁמְּנוּ קַטַבְלִיאוֹת וְנִתְעָרְבוּ הַשִּׁירַיִם, וְלֹא הָיְתָה מְעֻרְבוֹ בְּשֶׁל אֶשְׁתָּקַד, שֶׁמָּא יִצְטָרְכוּ לְתִרֹם, וְנִמְצְאוּ תּוֹרְמִין מִן הַיְשָׁנָה.

ה. תּוֹרְמִין עַל הַמַּשְׁכּוֹן, וְעַל הַגְּבוּי, וְעַל הֶעָתִיד לִגָּבוֹת; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: תּוֹרְמִין עַל הַמַּשְׁכּוֹן וְעַל הַגְּבוּי, אֲבָל לֹא עַל הֶעָתִיד לִגָּבוֹת. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: לֹא הָיוּ אוֹמְרִין אֶלָּא בַּאֲחֵרוֹנָה, שֶׁמָּא יִצְטָרֵךְ אֶחָד מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְנִמְצָא שׁוֹקֵל עִם בָּבֶל וּמוֹעֲלִין בָּהֶם כָּל שְׁנָתָן. עָבְרָה שְׁנָתָן - אֵין מוֹעֲלִין בָּהֶן, אֶלּוּ וְאֵלּוּ נוֹפְלִים לִלְשָׁכַת בֶּדֶק הַבַּיִת.

ו. הַנָּשִׁים הָיוּ אוֹרְגוֹת בַּפַּרְכֶּת. בֵּית גַּרְמוּ הָיוּ עוֹשִׂין מַעֲשֵׂה לֶחֶם הַפָּנִים. בֵּית אֲבְטִינַס הָיוּ עוֹשִׂין מַעֲשֵׂה הַקְּטֹרֶת, נוֹטְלִין שְׂכָרָן מִתְּרוּמַת הַלִּשְׁכָּה.

תּוֹסֶפְתָּא

ז. הַסִּירוֹת וְהַיָּעִים וְהַמִּזְמֹרוֹת וְהַמִּזְרָקוֹת, וְכֵלִים שֶׁהַכֹּהֲנִים נֵאוֹתִין בָּהֶן - בָּאִין מִתְּרוּמַת הַלִּשְׁכָּה. מִזְבֵּחַ הַזָּהָב, וּכְלֵי שָׁרֵת, בִּגְדֵי כֹהֲנִים, וּבִגְדֵי כֹהֵן גָּדוֹל, וְעֵץ אֶרֶז, וְאֵזוֹב, וּשְׁנֵי תּוֹלָעַת - בָּאִין מִתְּרוּמַת הַלִּשְׁכָּה. כֶּבֶשׂ פָּרָה, אַבָּא שָׁאוּל אוֹמֵר: כֹּהֲנִים גְּדוֹלִים עוֹשִׂין אוֹתוֹ מִשֶּׁל עַצְמָן, בְּנָאוֹ הָרִאשׁוֹן וְלֹא שִׁמֵּשׁ עָלָיו וָמֵת, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא שִׁמֵּשׁ עָלָיו - אֵין חֲבֵרוֹ מְשַׁמֵּשׁ עָלָיו, אֶלָּא סוֹתְרוֹ וּבוֹנֶה אַחַר תַּחְתָּיו, וְיוֹתֵר מִשִּׁשִּׁים כְּפָרוֹת שֶׁל זָהָב יוֹצְאִים עָלָיו. פַּר הַבָּא עַל כָּל הַמִּצְוֹת וּשְׂעִירֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים, בַּתְּחִלָּה הָיוּ מַגְבִּין לָהֶם; דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: מִתְּרוּמַת הַלִּשְׁכָּה הָיוּ קָרְבִין.

ח. כָּל קָרְבָּנוֹת צִבּוּר הַקָּרֵבִין בְּאֶחָד בְּנִיסָן, בָּא חָדָשׁ בִּזְמַנּוֹ - קָרֵבִין מִן הֶחָדָשׁ, וְאִם לָאו - קָרֵבִין מִן הַיָּשָׁן. נִתְנַדְּבוּ מֵעַצְמָן - כְּשֵׁרִין, וּבִלְבַד שֶׁיִּמְסְרוּם לַצִּבּוּר. הַפַּרְנָסִים שֶׁהוֹתִירוּ מָעוֹת לַעֲנָיִים - לֹא יִקְחוּ בָּהֶן פָּרוֹת לְמַחֲצִית שָׂכָר, מִפְּנֵי הֶפְסֵד עֲנִיִּים. אֲבָל לוֹקְחִין בָּהֶן מִשַּׁעַר הַזּוֹל לְשַׁעַר הַיֹּקֶר, אֵיזֶה הוּא קַיִץ הַמִּזְבֵּחַ? שֶׁלּוֹקְחִין אֶת הָעוֹלוֹת וּמַקְרִיצִין בָּהֶן הַמִּזְבֵּחַ.

ט. הַמַּקְדִּישׁ נְכָסָיו וְהָיוּ בָּהֶן דְּבָרִים רְאוּיִן לְקָרְבָּנוֹת צִבּוּר - מַנִּיחִין לְאוּמָנִין בִּשְׂכָרָן; דִּבְרֵי רַבִּי עֲקִיבָה. אָמַר לוֹ בֶּן עַזַּאי: אֵינָהּ הִיא הַמִּדָּה, הַפּוֹעֵל שֶׁעָשָׂה מְלָאכָה בַּהֶקְדֵּשׁ, בֵּין בְּמָנֶה בֵּין בְּמֵאתַיִם - לֹא יֹאמַר: ׳תְּנוּ לִי פָּרָה זוֹ בְּמָנֶה, וְטַלִּית זוֹ בַּחֲמִשִּׁים זוּז, שֶׁאֵין הֶקְדֵּשׁ מִתְחַלֵּל עַל הַמְּלָאכָה, אֶלָּא עַל הַמָּעוֹת בִּלְבַד׳. כֵּיצַד הָיוּ עוֹשִׂין? מַפְרִישִׁין מֵהֶן שְׂכַר הָאוּמָנִין, וּמְחַלְּלִין אוֹתָן עַל מָעוֹת הָאוּמָנִין, וְנוֹתְנִין אוֹתָן לָאוּמָנִין בִּשְׂכָרָן, וְחוֹזְרִין וְלוֹקְחִין אוֹתָן מִתְּרוּמַת הַלִּשְׁכָּה.

י. הַמַּקְדִּישׁ נְכָסָיו, וְהָיָה בָּהֶן בְּהֵמָה רְאוּיָה לְגִבֵּי מִזְבֵּחַ, זְכָרִים וּנְקֵבוֹת. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: זְכָרִים - יִמָּכְרוּ לְצָרְכֵי צִבּוּר. זִבְחֵי עוֹלוֹת וּנְקֵבוֹת - יִמָּכְרוּ לְצָרְכֵי זִבְחֵי

הַשָּׁלֵם

שְׁלָמִים, וּדְמֵיהֶן יִפְּלוּ עִם שְׁאָר נְכָסִים לְבֶדֶק הַבַּיִת. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: זְכָרִים עַצְמָן יִקָּרְבוּ עוֹלוֹת, וּנְקֵבוֹת יִמָּכְרוּ לְצָרְכֵי זִבְחֵי שְׁלָמִים, וְיָבִיא בִּדְמֵיהֶן עוֹלוֹת. רַבִּי יוֹסֵי וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמְרִים: דִּבְרֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ הֵן הֵן דִּבְרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר.

יא. אֶחָד לִשְׁלֹשִׁים יוֹם מְשַׁעֲרִין אֶת הַלִּשְׁכָּה, כָּל מִי שֶׁמָּכַר לָהֶן יֵינוֹת שְׁמָנִים וּסְלָתוֹת, רָצָה לַחֲזֹר בּוֹ בְּתוֹךְ שְׁלֹשִׁים - אֵין שׁוֹמְעִין, אֶלָּא הוֹלֵךְ אֵצֶל גִּזְבָּר, וְגִזְבָּר מַעֲמִידוֹ אֵצֶל שֻׁלְחָנִי, רָצָה אוֹמֵר לוֹ: תֵּן לִי מִיַּד בְּפָחוֹת מֵעַכְשָׁו - אֵין בּוֹ מִשּׁוּם רִבִּית, וְלֹא מִפְּנֵי שֶׁהוּא קָדֵשׁ, אֶלָּא אַף הַמּוֹכֵר חֵפֶץ לַחֲבֵרוֹ, עַל מְנָת לִתֵּן לוֹ מִכָּאן וְעַד כָּל שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ, רָצָה אוֹמֵר לוֹ: תֵּן לִי בְּפָחוֹת מֵעַכְשָׁו - אֵין כָּאן מִשּׁוּם רִבִּית.

יג. אַחַת לִשְׁלֹשִׁים יוֹם פּוֹתְחִין אֶת הַלִּשְׁכָּה, כָּל שֶׁמָּכַר לָהֶם יֵינוֹת שְׁמָנִים וּסְלָתוֹת, אוֹמֵר לָהֶם: תְּנוּ לִי מִן הַמַּטְבֵּעַ הַיּוֹצֵא בִּמְדִינָתִי - אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ, אֶלָּא הוֹלֵךְ אֵצֶל גִּזְבָּר, וְגִזְבָּר קוֹדֵחַ וְנוֹתֵן לוֹ מִן הַמַּטְבֵּעַ הָעוֹלֶה בְּיָדוֹ לְפִי חֶשְׁבּוֹן. רָצָה, מַעֲמִידוֹ אֵצֶל שֻׁלְחָנִי, וְשֻׁלְחָנִי נוֹטֵלָן מִמֶּנּוּ, וְנוֹתֵן לוֹ מִן מַטְבֵּעַ הַיּוֹצֵא בִּמְדִינָתוֹ, לְפִי חֶשְׁבּוֹן כָּל הַמַּטְבְּעוֹת הַיּוֹצְאִין בִּירוּשָׁלַיִם.

יד. אֵלּוּ הֵן הַמְּמוּנִין שֶׁהָיוּ בַּמִּקְדָּשׁ: יוֹחָנָן בֶּן גּוּדְגְּדָא עַל נְעִילַת שְׁעָרִים, בֶּן טוֹטְפַת עַל הַמַּפְתְּחוֹת, בֶּן דּוּפַאי עַל הַלּוּלְב, בֶּן אַרְזָא עַל הַדּוּכָן. בִּנְיָמִין עַל הַתְּנוּרִין, שְׁמוּאֵל עַל הַחֲבִיתִין, וּבֶן מַקְלִיט עַל הַמֶּלַח, בֶּן פֶּלַח עַל הָעֵצִים.

תּוֹסֶפְתָּא

טו. שְׁלֹשָׁה גִּזְבְּרִין מַה הֵן עוֹשִׂין בָּהֶן? הָיוּ פּוֹדִין אֶת הָעֲרָכִין, וְאֶת הַחֲרָמִים, וְאֶת הַהֶקְדֵּשׁוֹת, וְאֶת מַעֲשֵׂר שֵׁנִי, וְכָל מְלֶאכֶת הַקֹּדֶשׁ, בָּהֶן הָיְתָה נַעֲשֵׂית. שִׁבְעָה מְמֻנִּין עֲלֵיהֶן מַה הֵן עוֹשִׂין? שִׁבְעָה מַפְתְּחוֹת הָעֲזָרָה בְּיָדָן, רָצָה אֶחָד מֵהֶן לִפְתּוֹחַ - אֵינוֹ יָכוֹל, עַד שֶׁיִּכָּנְסוּ כֻּלָּן. נִתְכַּנְּסוּ כֻּלָּן, אֲמַרְכָּלִין פּוֹתְחִין וְגִזְבָּרִין נִכָּנָסִין וְיוֹצְאִין, וּלְפִי כְּבוֹד הַנִּכָּנָסִין הָיוּ יוֹצְאִין. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: לָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ אֲמַרְכָּל? מִפְּנֵי שֶׁמַּר עַל הַכֹּל. הָיוּ כְּשֵׁרִין בַּכֹּהֲנִים וּבַלְוִיִּם וּבְיִשְׂרְאֵלִים, מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ בֶּן וָאָח, בֶּן קֹדֶם לָאָח, אָח וּבְנוֹ - אָח קֹדֶם. כָּל הַקֹּדֶם בַּנַּחֲלָה - קֹדֶם בִּשְׂרָרָה, וּבִלְבַד שֶׁיִּנְהַג כְּמִנְהַג אֲבוֹתָיו.

טז. אַרְבַּע חוֹתָמוֹת הָיוּ בַּמִּקְדָּשׁ, חוֹטֵא הָיָה מֵבִיא לוֹגוֹ עִמּוֹ, חוֹטֵא דָּל כְּדִבְרֵי בֶן עַזַּאי הָיָה מֵבִיא לוֹגוֹ עִמּוֹ. כְּשֵׁם שֶׁהָיָה לִשְׁפַּת חֻשָּׁאִין בַּמִּקְדָּשׁ, כָּךְ הָיְתָה בְּכָל עִיר וָעִיר, מִפְּנֵי שֶׁעֲנִיִּים בְּנֵי טוֹבִים מִתְפַּרְנְסִין מִתּוֹכָהּ בַּחֲשַׁאי.

יז. שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה הִשְׁתַּחֲוָאוֹת הָיוּ בַּמִּקְדָּשׁ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כְּנֶגֶד שַׁעַר הִשְׁתַּחֲוָאָה, כְּנֶגֶד פְּרָצָה שְׁחִיָּה, וּשְׁאָר הִשְׁתַּחֲוָאוֹת שֶׁבַּמִּקְדָּשׁ שֶׁעַל גַּבֵּי קְרָבָן חוֹבָה, וְעַל גַּבֵּי קְרָבָן קָבוּעַ, כָּאן וְכָאן לֹא הָיְתָה שְׁחִיָּה, אֶלָּא כְּרִיעָה וּפְשִׁיטָה בִּלְבַד.

יח. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אָרוֹן גָּלָה לְבָבֶל, שֶׁנֶּאֱמַר (מְלָכִים-ב כ, יז): "לֹא יִוָּתֵר דָּבָר אָמַר ה'"; וְאֵין 'דָּבָר' אֶלָּא דִּבְרוֹת שֶׁבּוֹ. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: הֲרֵי הוּא אוֹמֵר (דִּבְרֵי הַיָּמִים-ב לו, י): "וְלִתְשׁוּבַת הַשָּׁנָה שָׁלַח הַמֶּלֶךְ נְבוּכַדְנֶצַּר וַיְבִיאֵהוּ בָּבֶלָה עִם כְּלֵי חֶמְדַּת בֵּית ה'", אֵלּוּ הֵן כְּלֵי חֶמְדַּת בֵּית ה': זֶה אָרוֹן. רַבִּי יְהוּדָה בֶּן לָקִישׁ אוֹמֵר: אָרוֹן בְּמְקוֹמוֹ נִגְנַז, שֶׁנֶּאֱמַר (מְלָכִים-א ח, ח): "וַיַּאַרְכוּ הַבַּדִּים, וַיֵּרָאוּ רָאשֵׁי הַבַּדִּים מִן הַקֹּדֶשׁ עַל פְּנֵי הַדְּבִיר, וְלֹא יֵרָאוּ הַחוּצָה, וַיִּהְיוּ שָׁם עַד הַיּוֹם הַזֶּה".

הַשָּׁלֵם

מַסֶּכֶת שְׁקָלִים פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

א. שְׁלֹשָׁה עָשָׂר שׁוֹפָרוֹת הָיוּ בַּמִּקְדָּשׁ, וְכָתוּב עֲלֵיהֶן: תְּקָלִין חֲדָתִין, תְּקָלִין עַתִּיקִין, קִינִין וְגוּזְלֵי עוֹלָה, עֲצִים וּלְבוֹנָה זָהָב לַכַּפֹּרֶת, שִׁשָּׁה לִנְדָבָה, תְּקָלִין חֲדָתִין שֶׁבְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה, וְעַתִּיקִין שֶׁלֹּא שָׁקַל אֶשְׁתָּקֵד - שׁוֹקֵל שָׁנָה הַבָּאָה, אֵלּוּ וְאֵלּוּ נוֹפְלִין לְשׁוֹפְרֵי לִשְׁכָּה.

ב. קִנִּים, הָאוֹמֵר: 'הֲרֵי עָלַי קֵן' - מֵבִיא דְּמֵי קִנּוֹ, וְנוֹתֵן לַשּׁוֹפָר, הֵבִיא בְּפָחוֹת - אֵין מְקַבְּלִין הֵימֶנּוּ. הֵבִיא מוֹתָר - כֹּהֵן נוֹטֵל דְּמֵי קִנּוֹ וְנוֹתֵן לַשּׁוֹפָר, וּמוֹתָר אֵל יִפּוֹל לַשּׁוֹפָר שֶׁל נְדָבָה. כֹּהֲנִים מְקַבְּלִין אוֹתָן, וְלוֹקְחִין בָּהֶן קִינִין וּמַקְרִיבִין אוֹתָן, חֻצָּן חַטָּאוֹת וְחֻצָּן עוֹלוֹת. הָאִשָּׁה שֶׁנָּתְנָה דְּמֵי קִנָּהּ לַשּׁוֹפָר - אוֹכֶלֶת בַּזְּבָחִים לָעֶרֶב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לֹא הָיָה שׁוֹפָר לַקִּנִּים מִפְּנֵי הַתַּעֲרוֹבוֹת, אֶלָּא הָאוֹמֵר: הֲרֵי עָלַי תּוֹרִין - מֵבִיא וְנוֹתֵן לַשּׁוֹפָר שֶׁל תּוֹרִין, בְּנֵי יוֹנָה - מֵבִיא וְנוֹתֵן לַשּׁוֹפָר שֶׁל בְּנֵי יוֹנָה.

ג. עֵצִים, הָאוֹמֵר: 'הֲרֵי עָלַי עֵצִים' - מֵבִיא דְּמֵי שְׁנֵי גִּזְרֵי עֵצִים וְנוֹתֵן לַשּׁוֹפָר. כֹּהֲנִים מְקַבְּלִין אוֹתָן וְלוֹקְחִין בָּהֶן עֵצִים, וּמַקְרִיבִין אוֹתָן לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ, נֵאוֹתִין בָּהֶן וְאֵין מוֹעֲלִין בָּהֶן, וְאִם הִקְרִיבָן בַּחוּץ - פָּטוּר. אֲבָל אִם אָמַר: 'הֲרֵי עָלַי שְׁנֵי גִּזְרֵי עֵצִים אֵלּוּ' לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ, מֵבִיא שְׁנֵי גִּזְרֵי עֵצִים וְנוֹתֵן לַשּׁוֹפָר. כֹּהֲנִים מְקַבְּלִין אוֹתָן מִמֶּנּוּ וּמַקְרִיבִין אוֹתָן לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ. וְאֵין נֵאוֹתִין בָּהֶן, אֲבָל מוֹעֲלִין בָּהֶן, וְאִם הִקְרִיבָן בַּחוּץ - חַיָּב; דִּבְרֵי רַבִּי. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אִם הִקְרִיבָן בַּחוּץ פָּטוּר, אֵלּוּ וְאֵלּוּ נוֹפְלִין לְלִשְׁכַּת דִּיר הָעֵצִים.

ד. לְבוֹנָה, הָאוֹמֵר: 'הֲרֵי עָלַי לְבוֹנָה' - מֵבִיא דְּמֵי מְלֹא קֻמָּץ לְבוֹנָה, וְנוֹתֵן לַשּׁוֹפָר. כֹּהֲנִים מְחַלְּקִין אוֹתָן וְלוֹקְחִין בָּהֶן לְבוֹנָה, וּמַקְרִיבִין אוֹתָהּ לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ.

ה. זָהָב, הָאוֹמֵר: 'הֲרֵי עָלַי זָהָב' - מֵבִיא דְּמֵי דִּינָר זָהָב, וְנוֹתֵן לַשּׁוֹפָר. מְחַלְּקִין אוֹתָן

תּוֹסֶפְתָּא

כֹּהֲנִים, וְלוֹקְחִין בָּהֶן זָהָב, וְעוֹשִׂין אוֹתוֹ רְקוּעֵי זָהָב לְבֵית קָדְשֵׁי הַקָּדָשִׁים.

ו. שִׁשָּׁה לִנְדָבָה, כְּנֶגֶד מוֹתָר חַטָּאוֹת וַאֲשָׁמוֹת, וּמוֹתָר קִנֵּי זָבוֹת וְקִנֵּי יוֹלְדוֹת וְאָשָׁם קָרְבָּן נָזִיר וּמְצֹרָע. הָאוֹמֵר: ׳מָנָה זוֹ לִנְדָבָה׳, ׳סֶלַע זוֹ לִנְדָבָה׳ - מֵבִיא וְנוֹתֵן לְשׁוֹפָר שֶׁל נְדָבָה. כֹּהֲנִים מְחַלְקִין אוֹתָן וְלוֹקְחִין בָּהֶן עוֹלוֹת, הַבָּשָׂר לַשֵּׁם וְהָעוֹרוֹת שֶׁל כֹּהֲנִים.

ז. מָעוֹת שֶׁנִּמְצְאוּ לִפְנֵי סוֹחֲרֵי בְּהֵמָה, לְעוֹלָם מַעֲשֵׂר. וּבְהַר הַבַּיִת חֻלִּין, וּבִירוּשָׁלַיִם, בְּשֹׁאַר יְמוֹת - הַשָּׁנָה חֻלִּין, וּבְשִׁבְעַת הֶרֶגֶל - הַכֹּל מַעֲשֵׂר. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: אִלּוּ דִּבְרֵי בֵּית שַׁמַּאי, וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: לְעוֹלָם מַעֲשֵׂר, חוּץ מִן הַנִּמְצָאִים בְּהַר הַבַּיִת בְּשֹׁאַר יְמוֹת הַשָּׁנָה שֶׁל חֻלִּין.

ח. בָּשָׂר שֶׁנִּמְצָא בָּעֲזָרָה, מֻחֲרוֹזוֹת - מָתָר, שֶׁאֵין עוֹשִׂין בְּשַׂר הַקֹּדֶשׁ מֻחֲרוֹזוֹת. שֶׁעַל גַּבֵּי אַשְׁפָּה - בְּכָל מָקוֹם אָסוּר.

ט. נָכְרִי שֶׁהֵבִיא שְׁלָמָיו, נָתָן לְיִשְׂרָאֵל - יִשְׂרָאֵל אוֹכְלָן. נָתָן לַכֹּהֵן - הַכֹּהֵן אָכְלוֹ. גֵּר שֶׁמֵּת וּבִזְבְּזוּ אֶת נְכָסָיו, וְאַחַר כָּךְ נוֹדַע שֶׁהֵן שֶׁל הֶקְדֵּשׁ - מוֹצִיאִין מִיָּדָן.

י. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: הָאוֹכֵל קָדְשֵׁי קָדָשִׁים לְאַחַר זְרִיקַת דָּמִים - מְשַׁלֵּם אֶת הַקֶּרֶן וְאֵין מְשַׁלֵּם אֶת הַחֹמֶשׁ. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה אוֹמֵר: מְשַׁלֵּם קֶרֶן וְחֹמֶשׁ לַכֹּהֲנִים, וְכֹהֲנִים לוֹקְחִין בָּהֶן שְׁלָמִים, וּמַקְרִיבִין אוֹתָן לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ.

יא. פָּרֹכֶת, אָרְכָּהּ אַרְבָּעִים אַמָּה וְרָחְבָּהּ עֶשְׂרִים אַמָּה, וְהָיְתָה נֶאֱרֶגֶת תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר מַעֲשֵׂה חוֹשֵׁב. אַחֶרֶת הָיְתָה שָׁם - אָרְכָּהּ עֶשְׂרִים אַמָּה וְרָחְבָּהּ עֶשֶׂר אַמָּה, וְהָיְתָה נֶאֱרֶגֶת תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי, וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר מַעֲשֵׂה רוֹקֵם, וְהָיְתָה פְּרוּסָה עַל פִּתְחוֹ שֶׁל הֵיכָל מִבַּחוּץ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: זוֹ שֶׁמּוֹצִיאִין אוֹתָהּ מִבִּפְנִים, וְהָיְתָה מְקֻפֶּלֶת אֶחָד לִשְׁנַיִם וּשְׁנַיִם לְאַרְבָּעָה. הָיְתָה פְּרוּסָה עַל פִּתְחוֹ

הַשָּׁלֵם

שֶׁל הֵיכָל מִבַּחוּץ. אָמְרוּ לוֹ: מִי שֶׁשִּׁמֵּשׁ בְּקָדֵשָׁה חֲמוּרָה - תַּחֲזֹר תְּשַׁמֵּשׁ בְּקָדֵשָׁה קַלָּה? דָּבָר אַחֵר: בְּזוֹ כָּתוּב (שְׁמוֹת כו, א): ״מַעֲשֵׂה חֹשֵׁב״, וּבְזוֹ כָּתוּב (שְׁמוֹת כו, לו): ״מַעֲשֵׂה רֹקֵם״. רַבִּי נְחֶמְיָה אוֹמֵר: בְּזוֹ כָּתוּב ׳מַעֲשֵׂה חֹשֵׁב׳ - שְׁנֵי פַּרְצוּפוֹת, וּבְזוֹ כָּתוּב מַעֲשֵׂה רֹקֵם - פַּרְצוּף אֶחָד, אֶלָּא שֶׁמּוֹצִיאִין זֶה אוֹתָהּ מְבִפְנִים. הָיְתָה מְקֻפֶּלֶת אֶחָד לִשְׁנַיִם וּשְׁנַיִם לְאַרְבָּעָה, וְהָיְתָה נְתוּנָה בַּעֲלִיָּה כְּנֶגֶד הַתַּחְתּוֹנָה, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת כו, לג): ״וְהִבְדִּילָה הַפָּרֹכֶת לָכֶם בֵּין הַקֹּדֶשׁ״ וְגוֹ׳. רַבִּי חֲנִינָא בֶּן אַנְטִיגְנוֹס אוֹמֵר: שְׁתֵּי פָּרוֹכוֹת הָיוּ שָׁם, אַחַת פְּרוּסָה וְאַחַת מְקֻפֶּלֶת, נִטְמְאָה פְרוּסָה - פּוֹרְסִין אֶת הַמְקֻפֶּלֶת, בְּעֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים מַכְנִיסִין אֶת הַחֲדָשָׁה וּמוֹצִיאִין אֶת הַיְשָׁנָה.

יב. בְּשַׂר קָדְשֵׁי קָדָשִׁים שֶׁנִּטְמָא, בֵּין בְּאַב הַטֻּמְאָה וּבֵין בִּוְלַד הַטֻּמְאָה, בֵּין מִבִּפְנִים בֵּין מִבַּחוּץ. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: הַכֹּל יִשָּׂרֵף בִּפְנִים, חוּץ מִשֶּׁנִּטְמָא בְּאַב הַטֻּמְאָה בַּחוּץ. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: הַכֹּל יִשָּׂרֵף בַּחוּץ, חוּץ מִשֶּׁנִּטְמָא בִּוְלַד הַטֻּמְאָה מִבִּפְנִים. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: מַה שֶּׁנִּטְמָא בְּאַב הַטֻּמְאָה, בֵּין מִבִּפְנִים בֵּין מִבַּחוּץ - יִשָּׂרֵף בַּחוּץ, וְשֶׁנִּטְמָא בִּוְלַד הַטֻּמְאָה, בֵּין בַּחוּץ בֵּין בִּפְנִים - יִשָּׂרֵף בִּפְנִים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כְּדִבְרֵי בֵית שַׁמַּאי. וְרַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: כְּדִבְרֵי בֵית הִלֵּל.

יג. אֵיבְרֵי תָמִיד שֶׁאָמְרוּ ׳נוֹתְנִין לְמַטָּה׳ - נִתְּנִין מֵחֲצִי כֶּבֶשׂ וּלְמַטָּה בַּמִּזְרָח, וְשֶׁאָמְרוּ ׳נִתְּנִין לְמַעְלָה׳ - נִתְּנִין מֵחֲצִי כֶּבֶשׂ וּלְמַעְלָה בַּמַּעֲרָב. רַבִּי חֲנַנְיָא בֶּן עֲקַשְׁיָא אוֹמֵר: אִלּוּ וְאִלּוּ נִתְּנִין מֵחֲצִי כֶּבֶשׂ וּלְמַטָּה, אֶלָּא שֶׁהַתְּמִידִין בַּמַּעֲרָב וּמוֹסָפִין בַּמִּזְרָח, וְשֶׁל רָאשֵׁי חֳדָשִׁים נִתְּנִין תַּחַת כַּרְכֹּב הַמִּזְבֵּחַ מִלְּמַטָּה. אֵיזֶה הוּא כַּרְכֹּב הַמִּזְבֵּחַ? בֵּין קֶרֶן לְקֶרֶן, מְקוֹם הִלּוּךְ רַגְלֵי הַכֹּהֲנִים וְאֵילָךְ.

יד. גֵּר מֵעֲכַב לֶאֱכוֹל בַּזְּבָחִים, עַד שֶׁיָּבִיא קִנּוֹ. הֵבִיא פְּרִידָה אַחַת - אוֹכֵל בַּזְּבָחִים לְעֶרֶב. כָּל חַיְבֵי קִנִּין שֶׁבַּתּוֹרָה - חֲצִינָן

תּוֹסֶפְתָּא

חֲטָאוֹת וְחֻצִּין עוֹלוֹת, חוּץ מִקִּנּוֹ שֶׁל גֵּר, שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁהֵן חוֹבָה - שְׁתֵּיהֶן עוֹלוֹת. רָצָה לְהָבִיא חוֹבָתוֹ מִן הַבְּהֵמָה - יָבִיא. הֵבִיא עוֹלוֹת בְּהֵמָה לִסְפִירָתוֹ - יָצָא. מְנָחוֹת וּנְסָכִים - לֹא יָצָא, לֹא אָמְרוּ ׳קַן׳ אֶלָּא לְהָקֵל עָלָיו. הֵבִיא לְצָרְעָתוֹ - יַחֲזֹר וְיָבִיא לְכַפָּרָתוֹ. לְנִזִּירָתוֹ - יַחֲזֹר וְיָבִיא לְכַפָּרָתוֹ. קִנּוֹ שֶׁל גֵּר - אֵין נוֹהֶגֶת אֶלָּא בִּפְנֵי הַבַּיִת, וְצָרִיךְ לְהָבִיא מֵעַכְשָׁו. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אֵין צָרִיךְ לְהָבִיא מֵעַכְשָׁו מִפְּנֵי תַּקָּלָה.

טו. מִפְּנֵי מַה אָמְרוּ שְׁקָלִים אֵין נוֹהֲגִין אֶלָּא בִּפְנֵי הַבַּיִת? לְפִי שֶׁאֵין תּוֹרְמִין מִן הַיְּשָׁנָה, וּמִפְּנֵי מַה אָמְרוּ בְּכוּרִים אֵין נוֹהֲגִין אֶלָּא בִּפְנֵי הַבַּיִת? מִשּׁוּם שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת כג, יט): ״רֵאשִׁית בִּכּוּרֵי אַדְמָתְךָ תָּבִיא בֵּית ה׳ אֱלֹהֶיךָ״, כָּל זְמַן שֶׁיֵּשׁ לְךָ בַּיִת - יֵשׁ לְךָ בִּכּוּרִים. אֵין לְךָ בַּיִת - אֵין לְךָ בִּכּוּרִים.

טז. כֹּהֵן גָּדוֹל אֵין נִכְנָס לָעֲזָרָה לָעֲבוֹדָה, אֶלָּא אִם כֵּן נִמְשַׁח שִׁבְעָה וְנִתְרַבָּה שִׁבְעָה, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נִמְשַׁח שִׁבְעָה וְנִתְרַבָּה שִׁבְעָה וְעָבַד - עֲבוֹדָתוֹ כְּשֵׁרָה. כֹּהֵן הֶדְיוֹט, אֵין נִכְנָס לָעֲזָרָה לַעֲבוֹדָה, אֶלָּא אִם כֵּן הֻבִיא עֲשִׁירִית הָאֵיפָה מְשֻׁלָּו, וְעוֹבְדָהּ בְּיָדוֹ, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא הֻבִיא עֲשִׁירִית הָאֵיפָה מְשֻׁלָּו, וְעוֹבְדָהּ בְּיָדוֹ, וְעָבַד - עֲבוֹדָתוֹ כְּשֵׁרָה. בֶּן לֵוִי אֵין נִכְנָס לָעֲזָרָה לַעֲבוֹדָה, אֶלָּא אִם כֵּן לָמַד חָמֵשׁ שָׁנִים, שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר ח, כד): ״זֹאת אֲשֶׁר לַלְוִיִּם מִבֶּן חָמֵשׁ וְעֶשְׂרִים שָׁנָה״, וּלְהַלָּן הוּא אוֹמֵר (בַּמִּדְבָּר ד, ג): ״מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה״, אִם נֶאֱמַר ׳מִבֶּן חָמֵשׁ וְעֶשְׂרִים׳, לָמָּה נֶאֱמַר ׳מִבֶּן שְׁלֹשִׁים׳? וְאִם נֶאֱמַר ׳מִבֶּן שְׁלֹשִׁים׳, לָמָּה נֶאֱמַר ׳מִבֶּן חָמֵשׁ וְעֶשְׂרִים׳? אֶלָּא כָּל אוֹתָן שָׁנִים שֶׁמִּבֶּן חָמֵשׁ וְעֶשְׂרִים וְעַד בֶּן שְׁלֹשִׁים הָיָה לָמֵד, מִכָּאן וְאֵילָךְ מַקְרִיבִין אוֹתוֹ לַעֲבוֹדָה, מִכָּאן אָמְרוּ: כָּל שֶׁאֵינוֹ מַרְאֶה סִימָן טוֹב בְּמִשְׁנָתוֹ בְּתוֹךְ חָמֵשׁ שָׁנִים - שׁוּב אֵינוֹ מַרְאֶה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: שָׁלֹשׁ שָׁנִים, שֶׁנֶּאֱמַר (דָּנִיֵּאל א, ד-ה): ״וּלְגַדְּלָם שָׁנִים שָׁלֹשׁ, וּלְלַמְּדָם סֵפֶר וּלְשׁוֹן כַּשְׂדִּים״.

הַשָּׁלֵם

יז. זָקֵן, אֵין מוֹשִׁיבִין אוֹתוֹ בְּלִשְׁכַּת הַגָּזִית אֶלָּא אִם כֵּן נַעֲשָׂה דַּיָּן בְּעִירוֹ, מִשֶּׁנַּעֲשָׂה דַּיָּן בְּעִירוֹ - מַעֲלִין וּמוֹשִׁיבִין אוֹתוֹ בְּהַר הַבַּיִת, מִשָּׁם מַעֲלִין וּמוֹשִׁיבִין אוֹתוֹ בַּחֵיל, מִשָּׁם מַעֲלִין וּמוֹשִׁיבִין אוֹתוֹ בְּלִשְׁכַּת הַגָּזִית.

מַסֶּכֶת יוֹמָא פֶּרֶק רִאשׁוֹן

א. לָמָּה מַפְרִישִׁין כֹּהֵן גָּדוֹל מִבֵּיתוֹ לְלִשְׁכַּת פַּלְהֶדְרִין? פֵּרֵשׁ רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתֵירָה: שֶׁמָּא תִּמְצָא אִשְׁתּוֹ סָפֵק נִדָּה וְיָבֹא עָלֶיהָ, וְנִמְצָא טָמֵא שִׁבְעַת יָמִים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: ״לִשְׁכַּת בַּלְוָטִין״[2] - קוֹרִין אוֹתָהּ.

ב. כָּל הַלְּשָׁכוֹת שֶׁבַּמִּקְדָּשׁ - פְּטוּרוֹת מִן הַמְּזוּזָה, חוּץ מִלִּשְׁכַּת פַּלְהֶדְרִין, מִפְּנֵי שֶׁהוּא בֵּית דִּירָה לְכֹהֵן גָּדוֹל שִׁבְעַת יָמִים בַּשָּׁנָה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: וְכִי לֹא הָיָה שָׁם בֵּית דִּירָה אֶלָּא זוֹ בִּלְבַד? אֶלָּא כָּל שֶׁהוּא בֵּית דִּירָה - חַיָּב. כָּל שֶׁאֵינָהּ בֵּית דִּירָה - פְּטוּרָה.

ג. כָּל הַלְּשָׁכוֹת שֶׁבַּמִּקְדָּשׁ - רְשׁוּת הַיָּחִיד לַשַּׁבָּת וּרְשׁוּת הַיָּחִיד לַטֻּמְאָה, חוּץ מִלִּשְׁכַּת הַיַּיִן וְשֶׁמֶן, שֶׁיֵּשׁ לָהֶם שְׁנֵי פְתָחִים, זֶה כְּנֶגֶד זֶה. אַבָּא שָׁאוּל הָיָה קוֹרֵא אוֹתָהּ: ״לִשְׁכַּת בֵּית שְׁמַנְיָא״. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כָּל לִשְׁכָּה שֶׁבַּמִּקְדָּשׁ שֶׁיֵּשׁ לָהּ שְׁנֵי פְתָחִים, זֶה כְּנֶגֶד זֶה, כְּגוֹן שַׁעַר עֲזָרָה - רְשׁוּת הַיָּחִיד לַשַּׁבָּת, וּרְשׁוּת הָרַבִּים לַטֻּמְאָה.

ד. לָמָּה מַפְרִישִׁין כֹּהֵן אַחֵר תַּחְתָּיו? שֶׁמָּא יֵאָרַע בּוֹ פְּסוּל - יְשַׁמֵּשׁ תַּחְתָּיו, וְכֹהֵן גָּדוֹל חוֹזֵר לְכְהוּנָה גְּדוֹלָה, וְזֶה שֶׁשִּׁמֵּשׁ תַּחְתָּיו כָּל מִצְוֹת כְּהוּנָה גְּדוֹלָה עָלָיו; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: אַף עַל פִּי שֶׁאָמְרוּ: ׳כָּל מִצְוֹת כְּהוּנָה גְּדוֹלָה עָלָיו׳, אֵינוֹ כָּשֵׁר, לֹא לְכֹהֵן גָּדוֹל וְלֹא לְכֹהֵן הֶדְיוֹט. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: מַעֲשֶׂה בְּיוֹסֵף בֶּן אֶלֶם מִצִּפּוֹרִי, שֶׁאֵרַע פְּסוּל בְּכֹהֵן גָּדוֹל וְשִׁמֵּשׁ תַּחְתָּיו, לְאַחַר שֶׁיָּצָא, אָמַר לַמֻּלְךָ: פָּר וְשָׁעִיר שֶׁקְּרִבִין הַיּוֹם, מִשֶּׁל מִי הָיוּ? מִשֶּׁלִּי אוֹ מִשֶּׁל כֹּהֵן

[2] לִשְׁכַּת שְׁרִים.

תּוֹסֶפְתָּא

גְּדוֹל? יָדַע הַמֶּלֶךְ עַל מַה אָמַר לוֹ, אָמַר לוֹ הַמֶּלֶךְ: ׳מַה זֶּה בֶּן אֵלֶם? לֹא דַיֶּךָּ שֶׁשִּׁמַּשְׁתָּ תַּחַת כֹּהֵן גָּדוֹל, שָׁעָה אַחַת לְפָנַי מִי שֶׁאָמַר וְהָיָה הָעוֹלָם, אֶלָּא שֶׁאַתָּה מְבַקֵּשׁ לִטּוֹל לְךָ כְּהוּנָּה גְּדוֹלָה׳?! בְּאוֹתָהּ שָׁעָה, יָדַע יוֹסֵף בֶּן אֵלֶם שֶׁהוֹסַע[3] מִן הַכְּהוּנָּה גְּדוֹלָה.

ה. כֵּיצַד כֹּהֵן גָּדוֹל נוֹטֵל חֵלֶק בָּרֹאשׁ? אוֹמֵר: זוֹ חַטָּאת שֶׁלִּי, זֶה אָשָׁם שֶׁלִּי, חַלָּה אַחַת מִשֶּׁתֵּי חַלּוֹת, אַרְבַּע וְחָמֵשׁ חַלּוֹת מִלֶּחֶם הַפָּנִים. רַבִּי אוֹמֵר: אוֹמֵר אֲנִי שֶׁיְּהֵא זֶה נוֹטֵל מֻחֲצָה, שֶׁנֶּאֱמַר (וַיִּקְרָא ב, ג): ״וְהָיְתָה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו״ - מֻחֲצָה לְאַהֲרֹן וּמֻחֲצָה לִבְנָיו. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּקָדְשֵׁי מִקְדָּשׁ, אֲבָל בְּקָדְשֵׁי הַגִּבּוּל - אֶחָד כֹּהֵן גָּדוֹל וְאֶחָד כֹּהֵן הֶדְיוֹט חוֹלְקִין בִּשָּׁוֶה.

ו. מִצְוַת כֹּהֵן גָּדוֹל לִהְיוֹת גָּדוֹל מֵאֶחָיו: בְּנוֹי, בְּכֹחַ, בְּעֹשֶׁר, בְּחָכְמָה וּבְמַרְאֶה. אֵין לוֹ - מִנַּיִן שֶׁיְּגַדְּלוּהוּ אֶחָיו הַכֹּהֲנִים? נֶאֱמַר (וַיִּקְרָא כא, י): ״וְהַכֹּהֵן הַגָּדוֹל מֵאֶחָיו״ - שֶׁיְּגַדְּלוּהוּ אֶחָיו. אָמְרוּ עָלָיו עַל פִּינְחָס אִישׁ חַבְתָּה, שֶׁעָלָה גּוֹרָלוֹ לִהְיוֹת כֹּהֵן גָּדוֹל, וְהָלְכוּ אַחֶרָיו גִּזְבָּרִין וַאֲמַרְכָּלִין, וּמְצָאוּהוּ כְּשֶׁהוּא חוֹצֵב, וּמִלְּאוּ אַחֲרָיו אֶת הַמַּחְצֵב דִּינָרֵי זָהָב. אָמַר רַבִּי חֲנַנְיָא בֶּן גַּמְלִיאֵל: וְכִי סַתָּת הָיָה? וַהֲלֹא חֲתָנוֹ הָיָה[4]! וּמְצָאוּהוּ כְּשֶׁהוּא חוֹרֵשׁ, כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר בֶּאֱלִישָׁע (מְלָכִים-א יט, יט): ״וַיֵּלֶךְ מִשָּׁם וַיִּמְצָא אֶת אֱלִישָׁע בֶּן שָׁפָט וְהוּא חֹרֵשׁ שְׁנֵים עָשָׂר צְמָדִים לְפָנָיו וְהוּא בִּשְׁנֵים הָעָשָׂר״, מְשֻׁרְבּוּ מְלָכִים, הִתְקִינוּ לִהְיוֹת מַעֲמִידִין כֹּהֲנִים, הָיוּ מַעֲמִידִים אוֹתָם בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה.

ז. לָמָּה פָּרַשׁ וּבוֹכֶה? מִפְּנֵי שֶׁצְּרִיכִים לְהַשְׁבִּיעַ. וְלָמָּה צְרִיכִין לְהַשְׁבִּיעוֹ? שֶׁכְּבָר הָיָה מַעֲשֶׂה בְּבֵיתוֹס אֶחָד, שֶׁהִקְטִיר עַד שֶׁהוּא בָּא בַּחוּץ, וְיָצָא עָנָן הַקְּטֹרֶת וְהִרְתִּיחַ אֶת כָּל הַבַּיִת, שֶׁהָיוּ הַבַּיְתוֹסִין אוֹמְרִים:

הַשָּׁלֵם

״יַקְטִיר עַד שֶׁהוּא בַּחוּץ, שֶׁנֶּאֱמַר (וַיִּקְרָא טז, ב): ״כִּי בֶּעָנָן אֵרָאֶה עַל הַכַּפֹּרֶת״. אָמְרוּ לָהֶם חֲכָמִים: וַהֲלֹא כְּבָר נֶאֱמַר (וַיִּקְרָא טז, יג): ״וְנָתַן אֶת הַקְּטֹרֶת עַל הָאֵשׁ לִפְנֵי ה׳״, אִם כֵּן, מַה תַּלְמוּד לוֹמַר: ״כִּי בֶּעָנָן אֵרָאֶה עַל הַכַּפֹּרֶת״ - מְלַמֵּד שֶׁנּוֹתֵן בָּהּ מַעֲלֶה עָשָׁן, הָא אִם לֹא נָתַן בָּהּ מַעֲלֶה עָשָׁן, אוֹ שֶׁחִסֵּר אַחַת מִכָּל סַמָּנֶיהָ - חַיָּב מִיתָה. כְּשֶׁיָּצָא, אָמַר לְאַבִיו: ׳כָּל יְמֵיכֶם הֱיִיתֶם דּוֹרְשִׁין, וְאֵין אַתֶּם עוֹשִׂין, עַד שֶׁעָמַדְתִּי וְעָשִׂיתִי אֲנִי! אָמַר לוֹ: אַף עַל פִּי שֶׁאָנוּ דּוֹרְשִׁין - אֵין אָנוּ עוֹשִׂין, וְשׂוֹמְעִין לְדִבְרֵי חֲכָמִים, תְּמַהֲנִי עָלַיִךְ אִם תַּאֲרִיךְ יָמִים, לֹא שָׁהָה שְׁלֹשָׁה יָמִים וּנְתָנוּהוּ בַּקֶּבֶר.

ח. אֵיזוֹ הִיא אֲצַבַּע צְרֵדָה? זוֹ אֲצַבַּע גְּדוֹלָה שֶׁל יָמִין, בְּפֶה וְלֹא בְּנֶבֶל וְלֹא בְּכִנּוֹר, מַה הָיוּ אוֹמְרִים? (תְּהִלִּים קכז, א): ״שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לִשְׁלֹמֹה אִם ה׳ לֹא יִבְנֶה בַּיִת״ וְגוֹ׳, לֹא הָיוּ יְשֵׁנִים כָּל הַלַּיְלָה, אֶלָּא שֶׁקּוֹרִין כְּנֶגֶד כֹּהֵן גָּדוֹל, כְּדֵי לְעָסְקוֹ בַּתּוֹרָה, כָּךְ הָיוּ נוֹהֲגִין בִּגְבוּלִין, אַחַר חָרְבַּן הַבַּיִת זֵכֶר לַמִּקְדָּשׁ, אֲבָל הָיוּ חוֹטְאִין[5].

ט. כֵּיצַד נִכְנָסִין לִלְשְׁכַּת הַגָּזִית? מַקִּיפִין וְעוֹמְדִין כְּמִין בְּכוּלְיָאר[6], הַמְמֻנֶּה בָּא וְנוֹטֵל מִצַּנְפַּתּוֹ שֶׁל אֶחָד מֵהֶן - יוֹדְעִין שֶׁמִּמֶּנּוּ פִּיס מַתְחִיל. לֹא הָיוּ מוֹצִיאִים שְׁתַּיִם אֶלָּא אַחַת אַחַת, הַיְחִידִים שֶׁבָּהֶן מוֹצִיאִין שְׁתַּיִם, וְלֹא הָיוּ מוֹנִין אֶת הַיִּתְרָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לֹא הָיָה פִּיס לַמַּחְתָּה, אֶלָּא מִי שֶׁזָּכָה בַּקְּטֹרֶת, אוֹמֵר לְזֶה שֶׁעִמּוֹ: ׳זְכֵה עִמִּי בַּמַּחְתָּה׳! רַבִּי אֶלְיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: לֹא הָיָה פִּיס לַחֲלָבִים וְאֵמוּרִים, אֶלָּא מִי שֶׁהָיָה מַעֲלֶה אֵבָרִים לַכֶּבֶשׁ - מַעֲלֶה אוֹתָן לְגַבֵּי הַמִּזְבֵּחַ.

י. מַעֲשֶׂה בִּשְׁנֵי כֹּהֲנִים שֶׁהָיוּ רָצִין וְעוֹלִין בַּכֶּבֶשׁ, קָדַם אֶחָד מֵהֶן אֶת חֲבֵרוֹ לְתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת שֶׁלּוֹ, נָטַל סַכִּין וְתָקַע לוֹ בִּלְבּוֹ.

---

[3] שֶׁהִסְתַּלֵּק.

[4] וְאָנוּ בְּקִיאִים בְּכָל הַנַּעֲשֶׂה יוֹתֵר מִכֻּם.

[5] אֲנָשִׁים וְנָשִׁים מְשַׂחֲקִים יַחַד וּבָאִים לִידֵי עֲבֵרָה.

[6] תַּכְשִׁיט עָגֹל.

תוֹסֶפְתָּא

בָּא רַבִּי צָדוֹק וְעָמַד עַל מַעֲלוֹת הָאוּלָם, וְאָמַר: שְׁמָעוּנִי! אַחֵינוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל! הֲרֵי הוּא אוֹמֵר (דְּבָרִים כא, א): ״כִּי יִמָּצֵא חָלָל וְגוֹ׳, וְיָצְאוּ זְקֵנֶיךָ וְשׁוֹפְטֶיךָ, וּמָדְדוּ״; בּוֹאוּ וְנִמְדֹּד! עַל מִי רָאוּי לְהָבִיא עֶגְלָה? עַל הַהֵיכָל אוֹ עַל הָעֲזָרוֹת?! גְּעוּ כָּל הָעָם אַחֲרָיו בִּבְכִיָּה. וְאַחַר כָּךְ בָּא אָבִיו שֶׁל תִּינוֹק, אָמַר לָהֶם: אַחֵינוּ! אֲנִי כַּפָּרָתְכֶם! עֲדַיִן בְּנֵי מְפֻרְפָּר, וְסַכִּין לֹא נִטְמָא! לְלַמֶּדְךָ, שֶׁטְּמְאַת סַכִּין קָשָׁה לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל, יוֹתֵר מִשְּׁפִיכוּת דָּמִים. וְכֵן הוּא אוֹמֵר (מְלָכִים-ב כא, טז): ״וְגַם דָּם נָקִי שָׁפַךְ מְנַשֶּׁה הַרְבֵּה מְאֹד, עַד אֲשֶׁר מִלֵּא אֶת יְרוּשָׁלַיִם פֶּה לְפֶה״, מִכָּאן אָמְרוּ: בַּעֲוֹן שְׁפִיכוּת דָּמִים - שְׁכִינָה נַעֲלֵת וּמִקְדָּשׁ נִטְמָא.

יא. אָמַר לָהֶם הַמְמֻנֶּה: בּוֹאוּ וְהָפִיסוּ! מִי שׁוֹחֵט? מִי זוֹרֵק? מִי מְדַשֵּׁן אֶת מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי? מִי מְדַשֵּׁן אֶת הַמְּנוֹרָה? מִי מַעֲלֶה אֵבָרִין לַכֶּבֶשׁ? הָרֹאשׁ וְהָרֶגֶל, שְׁתֵּי הַיָּדַיִם, הָעֹקֶץ וְהָרֶגֶל הֶחָזֶה וְהַגֵּרָה, וּשְׁתֵּי הַדְּפָנוֹת, הַקְּרָבַיִם וְהַסֹּלֶת, וְהַחֲבִיתִים וְהַיַּיִן; אֵלּוּ דִּבְרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן אִישׁ הַמִּצְפָּה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: הָרֹאשׁ, וְהָעֹקֶץ, וְהָרֶגֶל, וּשְׁתֵּי דְּפָנוֹת, וּשְׁתֵּי יָדַיִם, הֶחָזֶה וְהַגֵּרָה. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: הָרֹאשׁ וְהָרֶגֶל, וּשְׁתֵּי הַיָּדַיִם, הֶחָזֶה וְהַגֵּרָה, וּשְׁתֵּי דְּפָנוֹת, הָעֹקֶץ וְהָרֶגֶל. רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אוֹמֵר: הָרֹאשׁ וְהָרֶגֶל, וְהֶחָזֶה וְהַגֵּרָה, שְׁתֵּי דְּפָנוֹת, וְהָעֹקֶץ וְהָרֶגֶל, וּשְׁתֵּי הַיָּדַיִם. אָמַר בֶּן עַזַּאי לְרַבִּי עֲקִיבָא, מִשּׁוּם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: דֶּרֶךְ הִלּוּכוֹ הָיָה קָרֵב, הָרֹאשׁ וְהָרֶגֶל, הֶחָזֶה וְהַגֵּרָה, שְׁתֵּי דְּפָנוֹת, הָעֹקֶץ וְהָרֶגֶל - עֶשְׂרָה כֹּהֲנִים זוֹכִים בּוֹ, פְּעָמִים אַרְבָּעָה עָשָׂר, פְּעָמִים חֲמִשָּׁה עָשָׂר, פְּעָמִים שִׁשָּׁה עָשָׂר.

יב. אֵיל קָרֵב בְּאֶחָד עָשָׂר, כִּבְשֵׂי צִבּוּר בִּשְׁמוֹנָה, שֶׁאֵין עִמָּהֶן חֲבִיתִין. פַּר קָרֵב בְּעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה: הָרֹאשׁ וְהָרֶגֶל - שְׁנַיִם אוֹחֲזִין בָּרֶגֶל, וּמַעֲלִין אוֹתָהּ לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ. שְׁלֹשָׁה אוֹחֲזִין בַּגֵּרָה וּמַקְרִיבִין אוֹתָהּ לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּקָרְבָּנוֹת הַצִּבּוּר, אֲבָל קָרְבָּנוֹת יָחִיד, כָּל הָרוֹצֶה

הַשָּׁלֵם

לְהַקְרִיב - מַקְרִיב. מַעֲשֶׂה בְּבַנְיָה שֶׁל מַרְתָּה בַּת בַּיְתוֹס, שֶׁהָיָה אֶחָד מֵהֶם נוֹטֵל שְׁתֵּי יֶרֶכוֹת בִּשְׁתֵּי אֶצְבְּעוֹתָיו מִשּׁוֹר, לָקוּחַ בְּאֶלֶף דִּינָרִין, וְהָיָה מְהַלֵּךְ עֵקֶב בְּצַד גּוּדָל וּמַעֲלֶה אוֹתָן לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ.

יג. מַהוּ אוֹמֵר: ׳עַל פְּנֵי הַמִּזְרָח עַד שְׁבַחֲבֵרוֹן׳? רַבִּי אוֹמֵר: אֵינוֹ דּוֹמֶה תְּמוּר שֶׁל לְבָנָה לְתְמוּר שֶׁל חַמָּה, תְּמוּר לְבָנָה - מִתְּמַר וְעוֹלֶה כְּמַקֵּל, תְּמוּר שֶׁל חַמָּה - מַפְצִיעַ לְכָאן וּלְכָאן. אַבָּא יוֹסֵי בֶּן חָנָן אוֹמֵר: בַּרְקַאי.

יד. כֹּהֵן גָּדוֹל שֶׁיּוֹצֵא מִן הָעֲזָרָה לְדַבֵּר עִם חֲבֵרוֹ וּמַפְלִיג - טָעוּן טְבִילָה. שָׁאֲלוּ אֶת בֶּן זוֹמָא: מַה טַּעַם לִטְבִילָה זוֹ? אָמַר לָהֶן: אִם הַנִּכְנָס מִקְדָּשׁ לְקַדֵּשׁ, מָקוֹם שֶׁעָנוּשׁ כָּרֵת - טָעוּן טְבִילָה, הַנִּכְנָס מֵחֹל לְקַדֵּשׁ, מִמָּקוֹם שֶׁאֵינוֹ עָנוּשׁ כָּרֵת - אֵינוֹ דִּין שֶׁיִּטְעֹן טְבִילָה? רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: לֹא הָיְתָה טְבִילָה זוֹ, אֶלָּא מִפְּנֵי הַסֶּרַח, פְּעָמִים שֶׁהַטֻּמְאָה יְשָׁנָה בְּיָדוֹ, מִתּוֹךְ שֶׁהוֹלֵךְ לִטְבֹּל - נִזְכָּר שֶׁהוּא טָמֵא, וְחוֹזֵר וּבָא לוֹ.

טו. כֹּהֲנִים שֶׁלֹּא טָבְלוּ, וְלֹא קִדְּשׁוּ יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם, וְכֵן כֹּהֵן גָּדוֹל שֶׁלֹּא טָבַל וְלֹא קִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו, בֵּין עֲבוֹדָה לַעֲבוֹדָה, וּבֵין בִּגְדִים לִבְגָדִים, וְעָבְדוּ - עֲבוֹדָתָן כְּשֵׁרָה, אֲבָל כֹּהֲנִים שֶׁלֹּא טָבְלוּ, וְלֹא קִדְּשׁוּ יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם, וְכֵן כֹּהֵן גָּדוֹל שֶׁלֹּא טָבַל, וְלֹא קִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו מִן הַכִּיּוֹר, וְעָבְדוּ - עֲבוֹדָתָן פְּסוּלָה. אֶחָד כֹּהֵן גָּדוֹל, וְאֶחָד כֹּהֵן הֶדְיוֹט שֶׁשִּׁמְּשׁוּ שַׁחֲרִית, שֶׁלֹּא רָחֲצוּ יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם - חַיָּבִין מִיתָה, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת ל, כ): ״בְּבֹאָם אֶל אֹהֶל מוֹעֵד״ וְגוֹ׳. הָיָה עוֹמֵד וּמַקְרִיב כָּל הַלַּיְלָה - טָעוּן קִדּוּשׁ יָדַיִם וְרַגְלַיִם, שֶׁהָיָה רַבִּי אוֹמֵר: הַלַּיְנָה פּוֹסֶלֶת בְּקִדּוּשׁ יָדַיִם וְרַגְלַיִם. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אֲפִלּוּ עוֹסֵק בָּעֲבוֹדָה כָּל שִׁבְעַת יָמִים - אֵין הַלַּיְנָה פּוֹסֶלֶת בְּקִדּוּשׁ יָדַיִם וְרַגְלַיִם.

טז. חָמֵשׁ טְבִילוֹת הָיוּ שָׁם בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם, כֻּלָּם בַּקֹּדֶשׁ בְּבֵית הַפַּרְוָה, חוּץ מִן

תּוֹסֶפְתָּא

הָרִאשׁוֹנָה, שֶׁהָיְתָה בַּחוֹל עַל גַּב שַׁעַר הַמַּיִם, וּבְצַד לִשְׁכָּתוֹ הָיְתָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עֲשָׂשִׂיוֹת שֶׁל בַּרְזֶל הָיוּ מַרְתִּיחִין מֵעֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים, וּמַטִּילִין לְתוֹךְ הַצּוֹנֵן, בִּשְׁבִיל שֶׁתְּפִיג צִינָתָן.

יז. הַכֹּל שְׁלֹשִׁים מָנֶה אֵלּוּ נוֹטֵל מִן הַהֶקְדֵּשׁ, אִם רָצָה לְהוֹסִיף - מוֹסִיף מִשֶּׁלּוֹ. מַעֲשֶׂה בְּיִשְׁמָעֵאל בֶּן פָּאבִי שֶׁעָשְׂתָה לוֹ אִמּוֹ כְּתֹנֶת מִמֵּאָה מָנֶה, וְהָיָה עוֹמֵד וּמַקְרִיב עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ. שׁוּב מַעֲשֶׂה בֶּן רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן חַרְסוֹם, שֶׁעָשְׂתָה לוֹ אִמּוֹ כְּתֹנֶת מִשְּׁתֵּי רְבוֹא, וְהָיָה עוֹמֵד וּמַקְרִיב עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ, וְהוֹרִידוּהוּ אֶחָיו הַכֹּהֲנִים, מִפְּנֵי שֶׁנִּרְאָה מִתּוֹכָהּ עָרוּם. הָאִשָּׁה שֶׁעָשְׂתָה כְּתֹנֶת לִבְנָהּ - כְּשֵׁרָה, וּבִלְבַד שֶׁתִּמְסְרֶנָּה לַצַּבּוּר. אֶחָד בְּגֶדֵי כֹהֵן גָּדוֹל וְאֶחָד בִּגְדֵי כֹהֵן הֶדְיוֹט - בָּאִין מִתְּרוּמַת הַלִּשְׁכָּה.

מַסֶּכֶת יוֹמָא פֶּרֶק שֵׁנִי

ב,א כֵּיצַד הוּא מִתְוַדֶּה? אוֹמֵר: אָנָּא הַשֵּׁם! עָוִיתִי, פָּשַׁעְתִּי, חָטָאתִי לְפָנֶיךָ, אֲנִי וּבֵיתִי, אָנָּא הַשֵּׁם! כַּפֶּר נָא עַל הָעֲוֹנוֹת וְעַל הַפְּשָׁעִים וְעַל הַחֲטָאִים, שֶׁעָוִיתִי וְשֶׁפָּשַׁעְתִּי וְשֶׁחָטָאתִי לְפָנֶיךָ, אֲנִי וּבֵיתִי, כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ (וַיִּקְרָא טז, ל): "כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם" וְגוֹ'. וְאוֹמֵר (שָׁם טז, כא): "וְהִתְוַדָּה עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶת כָּל פִּשְׁעֵיהֶם לְכָל חַטֹּאתָם"; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: עֲוֹנוֹת - אֵלּוּ הַזְּדוֹנוֹת, פְּשָׁעִים - אֵלּוּ הַמְרָדִים, חֲטָאִים - אֵלּוּ הַשְׁגָגוֹת, וּמֵאַחַר שֶׁהִתְוַדָּה עַל הַזְּדוֹנוֹת וְעַל הַמְרָדִים, חוֹזֵר וּמִתְוַדֶּה עַל הַשְׁגָגוֹת? אֶלָּא כָּךְ הָיָה מִתְוַדֶּה: אָנָּא הַשֵּׁם! חָטָאתִי, עָוִיתִי, פָּשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ, אָנָּא הַשֵּׁם! כַּפֶּר נָא לַחֲטָאִים וְלַעֲוֹנוֹת וְלַפְּשָׁעִים, שֶׁחָטָאתִי וְשֶׁעָוִיתִי וְשֶׁפָּשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ אֲנִי וּבֵיתִי, כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ: "כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם" וְגוֹ', וְהֵן עוֹנִין אַחֲרָיו: 'בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד'; שֶׁכֵּן מָצִינוּ דֶּרֶךְ כָּל הַמִּתְוַדִּין, דָּוִד אָמַר (תְּהִלִּים קו, ו): "חָטָאנוּ עִם אֲבוֹתֵינוּ הֶעֱוִינוּ וְהִרְשָׁעְנוּ", שְׁלֹמֹה אָמַר (מְלָכִים-א ח): "חָטָאנוּ עָוִינוּ רָשָׁעְנוּ". דָּנִיֵּאל אָמַר (דָּנִיֵּאל ט, טו): "חָטָאנוּ וְעָוִינוּ וְהִרְשַׁעְנוּ וּמָרַדְנוּ", אֶלָּא מַהוּ שֶׁמֹּשֶׁה אוֹמֵר (שְׁמוֹת לד, ז): "נֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה וְנַקֵּה"? אֶלָּא כָּךְ הָיָה מִתְוַדֶּה: חָטָאתִי וְעָוִיתִי וּפָשַׁעְתִּי לְפָנֶיךָ, אָמַר מֹשֶׁה לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם! בְּשָׁעָה שֶׁיִּשְׂרָאֵל חוֹטְאִין לְפָנֶיךָ וְעוֹשִׂין תְּשׁוּבָה - עֲשֵׂה לָהֶם זְדוֹנוֹת כִּשְׁגָגוֹת.

ב. בָּא לוֹ לִמְזְרַח הָעֲזָרָה, לִצְפוֹן הַמִּזְבֵּחַ, הַסְּגָן בִּימִינוֹ, וְרֹאשׁ בֵּית דִּין מִימִינוֹ, וְרֹאשׁ בֵּית אָב מִשְּׂמֹאלוֹ, וְשָׁם שְׁנֵי שְׂעִירִים, וּפְנֵיהֶם כְּלַפֵּי הָעָם, וַאֲחוֹרֵיהֶם כְּלַפֵּי הַקֹּדֶשׁ. כֹּהֵן גָּדוֹל, פָּנָיו כְּלַפֵּי הַקֹּדֶשׁ, עֲשָׂרָה פְּעָמִים מַזְכִּיר אֶת הַשֵּׁם בּוֹ בַּיּוֹם, שִׁשָּׁה לַפָּר שְׁלֹשָׁה לַשָּׂעִיר וְאֶחָד לְגוֹרָלוֹת, וְקַלְפֵּי הָיְתָה שָׁם, וּבָהּ שְׁנֵי גוֹרָלוֹת, שֶׁל אֶשְׁכְּרוֹעַ הָיוּ, וַעֲשָׂאָן בֶּן גַּמְלָא שֶׁל זָהָב, וּמַזְכִּירִין אוֹתוֹ לְשֶׁבַח.

ג. בֶּן קָטִין עָשָׂה שְׁנַיִם עָשָׂר דַּד לַכִּיּוֹר, שְׁנַיִם עָשָׂר כֹּהֲנִים מְקַדְּשִׁין מִמֶּנּוּ, שֶׁמִּתְחִלָּה לֹא הָיוּ בּוֹ אֶלָּא שְׁנַיִם, וּשְׁנֵי כֹּהֲנִים מְקַדְּשִׁין הֵימֶנּוּ, וּמַזְכִּירִין אוֹתוֹ לְשֶׁבַח. מוֹנְבַז הַמֶּלֶךְ עָשָׂה כָּל יְדוֹת הַסַּכִּינִין שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים שֶׁל זָהָב, וּמַזְכִּירִין אוֹתוֹ לְשֶׁבַח, הֵילֶנִי הַמַּלְכָּה אִמּוֹ עָשְׂתָה נִבְרֶשֶׁת שֶׁל זָהָב שֶׁעַל פֶּתַח הֵהֵיכָל, שֶׁבְּשָׁעָה שֶׁחַמָּה זוֹרַחַת, הָיוּ נִצּוֹצוֹת יוֹצְאִין הֵימֶנָּה, וְיוֹדְעִין שֶׁחַמָּה זוֹרַחַת, אַף הִיא עָשְׂתָה טַבְלָא שֶׁל זָהָב, שֶׁפָּרְשָׂת סוֹטָה כְּתוּבָה עָלֶיהָ, כָּל הַשְּׁעָרִים שֶׁהָיוּ שָׁם נִשְׁתַּנּוּ לִהְיוֹת שֶׁל זָהָב, חוּץ מִשַּׁעֲרֵי נִקָּנוֹר, מִפְּנֵי שֶׁנַּעֲשָׂה בָּהֶן נֵס. וְיֵשׁ אוֹמְרִים: מִפְּנֵי שֶׁנִּחְשְׁתָּן מוּצְהֶבֶת הָיְתָה. רַבִּי אֶלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: נְחֹשְׁתָּא קַלְנִיתָא[7] הָיְתָה, וְהָיְתָה יָפָה כִּזָּהָב.

ד. מַהוּ נִסִּים נַעֲשׂוּ לְדַלְתוֹתָיו? אָמְרוּ: כְּשֶׁהָלַךְ נִקָּנוֹר לְהָבִיא דַּלְתוֹתָיו מֵאַלֶכְסַנְדְּרִיָּא שֶׁל מִצְרַיִם, עָמַד עֲלֵיהֶן

הַשָּׁלֵם

---

[7] מְזֻקֶּקֶת.

תּוֹסֶפְתָּא

נַחְשׁוֹל שֶׁבִּים לְטָבְעָן, וְנָטְלוּ אֶחָד מֵהֶן – וֶהֱטִילוּהוּ לַיָּם, וַעֲדַיִן לֹא נָח הַיָּם מִזַּעְפּוֹ, בִּקְּשׁוּ לְהַטִּיל אֶת חֲבֵרְתָּהּ, עָמַד הוּא וּכְרָכָהּ, אָמַר לָהֶם: הַטִּילוּנִי עִמָּהּ! מִיָּד נָח הַיָּם מִזַּעְפּוֹ, וְהָיָה מִצְטַעֵר עַל חֲבֵרְתָּהּ, כֵּיוָן שֶׁהִגִּיעַ לַנָּמָל שֶׁל עַכּוֹ, הָיְתָה מִבַּצְבֶּצֶת וְיוֹצְאָה מִתַּחַת דְּפְנֵי הַסְּפִינָה, וְיֵשׁ אוֹמְרִים: בְּרִיָּה שֶׁבִּים בָּלְעָתָהּ וְהֶקִיאָתָהּ לַיַּבָּשָׁה, וְעָלֶיהָ אָמַר שְׁלֹמֹה (שִׁיר הַשִּׁירִים א, יז): ״קוֹרוֹת בָּתֵּינוּ אֲרָזִים רָהִיטֵנוּ בְּרוֹתִים״ – ׳אַל תִּקְרֵי בְּרוֹתִים אֶלָּא בְּרִית יָם׳.

ה. שֶׁל בֵּית גַּרְמוּ הָיוּ בְּקִיאִין בְּמַעֲשֵׂה לֶחֶם הַפָּנִים וְלֹא רָצוּ לְלַמֵּד, שָׁלְחוּ חֲכָמִים וְהֵבִיאוּ אֲמָנִים מֵאֲלֶכְסַנְדְּרִיָּא שֶׁל מִצְרַיִם, הָיוּ יוֹדְעִין לֶאֱפוֹת כְּמוֹתָן, וְלֹא הָיוּ יוֹדְעִין לְרַדּוֹת כְּמוֹתָן, שֶׁהַלְּלוּ מַסִּיקִין מִבַּחוּץ וְאוֹפִין מִבַּחוּץ, וְהַלְּלוּ מַסִּיקִין מִבִּפְנִים. הַלְּלוּ פִּיתָן מִתְעַפֶּשֶׁת וְהַלְּלוּ אֵין פִּיתָן מִתְעַפֶּשֶׁת. וּכְשֶׁיִּדְּעוּ חֲכָמִים בְּדָבָר, אָמְרוּ: כָּל מַה שֶּׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא - לִכְבוֹדוֹ בָּרָא, שֶׁנֶּאֱמַר (יְשַׁעְיָה מג, ז): ״כֹּל הַנִּקְרָא בִשְׁמִי וְלִכְבוֹדִי בְּרָאתִיו״. שָׁלְחוּ לָהֶן וְלֹא בָאוּ, עַד שֶׁכָּפְלוּ לָהֶן בִּשְׂכָרָן, שְׁנַיִם עָשָׂר מָנֶה הָיוּ נוֹטְלִין בְּכָל יוֹם, וְהַיּוֹם עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה; דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה הָיוּ נוֹטְלִין בְּכָל יוֹם, חָזְרוּ לִהְיוֹת נוֹטְלִין אַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה. אָמְרוּ לָהֶם חֲכָמִים: מַה רְאִיתֶם שֶׁלֹּא לִלְמֹד? אָמְרוּ לָהֶם: יוֹדְעִין הָיוּ בֵּית אַבָּא, שֶׁבֵּית זֶה עָתִיד לֶחָרֵב, שֶׁאֵינוֹ הָגוּן וְיַעֲשֶׂה לִפְנֵי הַמָּקוֹם. וּבְדָבָר הַזֶּה הָיוּ מַזְכִּירִין אוֹתָן לְשֶׁבַח, שֶׁמֵּעוֹלָם לֹא נִמְצְאַת פַּת נְקִיָּה בְּיַד בְּנֵיהֶן וּבְנוֹתֵיהֶן מֵעוֹלָם, שֶׁלֹּא יֹאמְרוּ: ״מִלֶּחֶם הַפָּנִים הָיוּ נִזּוֹנִין״; לְקַיֵּם מַה שֶּׁנֶּאֱמַר (בְּמִדְבַּר לב, כב): ״וִהְיִתֶם נְקִיִּם מֵה׳ וּמִיִּשְׂרָאֵל״.

ו. שֶׁל בֵּית אַבְטִינָס הָיוּ בְּקִיאִין בְּפִטּוּם הַקְּטֹרֶת וּבְמַעֲלֶה עָשָׁן, וְלֹא רָצוּ לְלַמֵּד. שָׁלְחוּ חֲכָמִים וְהֵבִיאוּ אֲמָנִין מֵאֲלֶכְסַנְדְּרִיָּא שֶׁל מִצְרַיִם, וְהָיוּ יוֹדְעִין לְפַטֵּם כְּמוֹתָן, אֶלָּא שֶׁאֵין בְּקִיאִין בְּמַעֲלֶה עָשָׁן, שֶׁל בֵּית אַבְטִינָס הָיְתָה מִתַּמֶּרֶת וְעוֹלָה עַד הַקּוֹרוֹת, וְאַחַר כָּךְ פּוֹשָׂה וְיוֹרֶדֶת לְמַטָּה, שֶׁל אֲלֶכְסַנְדְּרִין הָיְתָה פּוֹשָׂה מִיָּד, וּכְשֶׁיִּדְּעוּ חֲכָמִים בְּדָבָר, אָמְרוּ: כָּל מַה שֶּׁבָּרָא - לִכְבוֹדוֹ בָּרָא, שֶׁנֶּאֱמַר (מִשְׁלֵי טז, ד): ״כֹּל פָּעַל לַמַּעֲנֵהוּ״, שָׁלְחוּ אֲלֵיהֶם חֲכָמִים וְלֹא בָאוּ, עַד שֶׁכָּפְלוּ לָהֶם שְׂכָרָם, שְׁנַיִם עָשָׂר מָנֶה הָיוּ נוֹטְלִין בְּכָל יוֹם, חָזְרוּ לִהְיוֹת נוֹטְלִים עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה הָיוּ נוֹטְלִין בְּכָל יוֹם, חָזְרוּ לִהְיוֹת נוֹטְלִין אַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה. אָמְרוּ לָהֶם חֲכָמִים: מַה רְאִיתֶם שֶׁלֹּא לִלְמֹד? אָמְרוּ לָהֶם: יוֹדְעִין הָיוּ בֵּית אַבָּא, שֶׁבֵּית זֶה עָתִיד לֶחָרֵב, שֶׁמָּא יִלְמֹד אָדָם שֶׁאֵינוֹ הָגוּן וְיַעֲשֶׂה לִפְנֵי הַמָּקוֹם. וּבְדָבָר הַזֶּה הָיוּ מַזְכִּירִין אוֹתָן לְשֶׁבַח, שֶׁמֵּעוֹלָם לֹא נִמְצְאַת פַּת נְקִיָּה בְּיַד בְּנֵיהֶן וּבְנוֹתֵיהֶן מֵעוֹלָם, שֶׁלֹּא יֹאמְרוּ: ״מִלֶּחֶם הַפָּנִים הָיוּ נִזּוֹנִין״; לְקַיֵּם מַה שֶּׁנֶּאֱמַר (בְּמִדְבַּר לב, כב): ״וִהְיִתֶם נְקִיִּם מֵה׳ וּמִיִּשְׂרָאֵל״.

ז. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא: פַּעַם אַחַת סָח לִי יִשְׁמָעֵאל בֶּן לוֹנָא: פַּעַם אַחַת, יָצָאתִי אֲנִי וְתִינוֹק אֶחָד מִבְּנֵי בְּנֵיהֶם לַשָּׂדֶה לְלַקֵּט עֲשָׂבִים, וּרְאִיתִיו שֶׁשָּׂחַק וּבָכָה, אָמַרְתִּי לוֹ: מִפְּנֵי מָה בָּכִיתָ? אָמַר לִי: עַל כְּבוֹד בֵּית אַבָּא שֶׁגָּלָה. וּמִפְּנֵי מַה שָּׂחַקְתָּ? אָמַר: לְסוֹף שֶׁעָתִיד הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְהַחֲזִיר לְבָנָיו. אָמַרְתִּי לוֹ: וּמָה רָאִיתָ? אָמַר: מַעֲלֶה עָשָׁן כְּנֶגְדִּי, אָמַרְתִּי לוֹ: הַרְאוּהוּ לִי, אָמַר לִי: שְׁבוּעָה הִיא בִּידֵינוּ שֶׁאֵין מַרְאִין אוֹתוֹ לְכָל אָדָם. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי: פַּעַם אַחַת הָיִיתִי מְהַלֵּךְ בַּדֶּרֶךְ, וּמְצָאַנִי אָדָם אֶחָד, וְאָמַרְתִּי לוֹ: מֵאַיִן אַתָּה? אָמַר לִי: מִבֵּית אַבְטִינָס אֲנִי, וּמַה בִּיָדְךָ? אָמַר לִי: מִגְלַת סְמָנִין. הַרְאוּהוּ לִי, אָמַר לִי: כָּל זְמַן שֶׁבֵּית אַבָּא הָיוּ קַיְמִין - צְנוּעִין הָיוּ, וְלֹא הָיוּ

הַשָּׁלֵם

תּוֹסֶפְתָּא

מוֹסְרִין אוֹתוֹ לְכָל אָדָם, וְהָיוּ מוֹסְרִין זֶה לָזֶה, וְעַכְשָׁו הֵילָךְ מְגִלָּה זוֹ, וְהִזְהֵר בָּהּ. וּכְשֶׁבָּאתִי וְהִרְצֵתִי דְּבָרַי לִפְנֵי רַבִּי עֲקִיבָה, אָמַר לִי: מַעֲתָּה אָסוּר לְסַפֵּר בְּגִנּוּתָן שֶׁל אֵלּוּ! מִכָּאן אָמַר בֶּן עַזַּאי: מִשָּׁלְךָ יִתְּנוּ לָךְ, בְּשִׁמְךָ יִקְרָאוּךָ, וּבְמְקוֹמְךָ יוֹשִׁיבוּךָ[8], וְאֵין אָדָם נוֹגֵעַ בְּמִנְהָגָן שֶׁל לַחְבֵּרוֹ, וְאֵין מַלְכוּת נוֹגַעַת בַּחֲבֶרְתָּהּ אֲפִלּוּ כְּמִלְא נִימָא.

ח. הוּגְרוּס בֶּן לֵוִי הָיָה יוֹדֵעַ פֶּרֶק בַּשִּׁיר, וְלֹא רָצָה לְלַמֵּד, אָמְרוּ לוֹ חֲכָמִים: מַה רָאִיתָ שֶׁלֹּא לְלַמֵּד? אָמַר לָהֶן: יוֹדְעִין הָיוּ בֵּית אַבָּא שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ עָתִיד לֶחֱרַב, וְלֹא רָצוּ לְלַמֵּד, שֶׁלֹּא יִהְיוּ מְזַמְּרִין לִפְנֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים, כְּדֶרֶךְ שֶׁמְּזַמְּרִין לִפְנֵי הַמָּקוֹם. בֶּן קַמְצָר הָיָה יוֹדֵעַ אֶת מַעֲשֶׂה הַכְּתָב, וְלֹא רָצָה לְלַמֵּד. אָמְרוּ לוֹ חֲכָמִים: מַה רָאִיתָ שֶׁלֹּא לְלַמֵּד? כְּלָם מָצְאוּ תְּשׁוּבָה לִדְבָרֵיהֶם, בֶּן קַמְצָר לֹא מָצָא תְּשׁוּבָה לִדְבָרָיו. עַל הָרִאשׁוֹנִים נֶאֱמַר (מִשְׁלֵי י, ז): "זֵכֶר צַדִּיק לִבְרָכָה", וְעַל בֶּן קַמְצָר וַחֲבֵרָיו נֶאֱמַר (שָׁם): "וְשֵׁם רְשָׁעִים יִרְקָב", הֵם בִּקְּשׁוּ לְהַרְבּוֹת כְּבוֹדָם וּלְמַעֵט כָּבוֹד שָׁמַיִם, לְפִיכָךְ, כְּבוֹדָן נִתְמַעֵט וּכְבוֹד הַמָּקוֹם בְּמְקוֹמוֹ, וְלֹא נִמְצָא לָהֶם שֵׁם טוֹב וְזֵכֶר טוֹב, עַל הָרִאשׁוֹנִים נֶאֱמַר (מִשְׁלֵי י, ז): זֵכֶר צַדִּיק לִבְרָכָה, וְעַל אֵלּוּ נֶאֱמַר (שָׁם): "וְשֵׁם רְשָׁעִים יִרְקָב".

ט. טָרַף בַּקַּלְפֵּי וְהֶעֱלָה שְׁנֵי גּוֹרָלוֹת, אֶחָד בִּימִינוֹ וְאֶחָד בִּשְׂמֹאלוֹ, אִם בִּימִינוֹ עָלָה - הָיוּ כָּל יִשְׂרָאֵל שְׁמֵחִין, וְאִם בִּשְׂמֹאלוֹ עָלָה - לֹא הָיוּ כָּל יִשְׂרָאֵל שְׂמֵחִין. שָׁאֲלוּ תַּלְמִידָיו אֶת רַבִּי עֲקִיבָה: מַהוּ שֶׁיִּתֵּן מִשְׂמֹאל לְיָמִין? אָמַר לָהֶם: אַל תִּתְּנוּ מָקוֹם לַצָּדוֹקִין לְרָדוֹת אַחֲרֵיכֶן. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מְשׁוּם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: הַסְּגָן וְכֹהֵן גָּדוֹל מַכְנִיסִין אֶת יְדֵיהֶן בַּקַּלְפֵּי, אִם בִּימִינוֹ שֶׁל כֹּהֵן גָּדוֹל עוֹלֶה - הַסְּגָן אוֹמֵר לוֹ: אִישִׁי כֹּהֵן גָּדוֹל! הַגְבֵּהַ יְמִינְךָ. אִם בִּימִינוֹ שֶׁל סְגָן עוֹלֶה - רֹאשׁ בֵּית אָב אוֹמֵר לוֹ לְכֹהֵן גָּדוֹל: דַּבֵּר מִלֵּיךָ! וּנְתָנָן עַל שְׁנֵי הַשְּׂעִירִים, הוּא אוֹמֵר לָהּ', וְהַסְּגָן אוֹמֵר לְחַטָּאת, רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר: לֹא הָיָה צָרִיךְ לוֹמַר חַטָּאת, אָמְרוּ לוֹ: וַהֲלֹא כְּבָר נֶאֱמַר (וַיִּקְרָא טז, ט): "וְעָשָׂהוּ חַטָּאת".

י. בְּכָל יוֹם שְׁנֵי כֹּהֲנִים נִכְנָסִין, אֶחָד בְּכַף וְאֶחָד בְּמַחְתָּה, הַיּוֹם נוֹטֵל אֶת הַמַּחְתָּה בִּימִינוֹ, וְאֶת הַכַּף בִּשְׂמֹאלוֹ, בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בִּקְטוֹרֶת שֶׁל לְפָנַי וְלִפְנִים, אֲבָל בִּקְטוֹרֶת שֶׁל מִזְבֵּחַ הַזָּהָב - הֲרֵי הוּא כִּקְטוֹרֶת שֶׁל שְׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה, בְּכָל יוֹם הָיְתָה כְּבֵדָה וְהַיּוֹם קַלָּה, בְּכָל יוֹם הָיְתָה עָבָה וְהַיּוֹם רַךְ. בְּכָל יוֹם הָיְתָה קְצָרָה וְהַיּוֹם אֲרֻכָּה; כְּדֵי שֶׁתְּהֵא זְרוֹעוֹ מְסַיַּעַת. בְּכָל יוֹם לֹא הָיָה לָהּ נַאשְׁתִּיק[9], הַיּוֹם הָיָה לָהּ נַאשְׁתִּיק; דִּבְרֵי בֶן הַסְּגָן. בְּכָל יוֹם הָיוּ שָׁם שְׁתֵּי מַעֲרָכוֹת וְהַיּוֹם שָׁלֹשׁ: אַחַת לְמַעֲרָכָה גְּדוֹלָה, וְאַחַת לְמַעֲרָכָה קְטַנָּה שֶׁל קְטֹרֶת, וְאַחַת שֶׁמּוֹסִיפִין הַיּוֹם לְקִטֹּרֶת שֶׁלְּפָנַי וְלִפְנִים; דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי יוֹסֵי מוֹסִיף אַחַת לְקִיּוּם הָאֵשׁ. רַבִּי מֵאִיר מוֹסִיף אַחַת לְאֵבָרִים וּפְדָרִים שֶׁלֹּא נִתְעַכְּלוּ מֵעֶרֶב.

יא. נִכְנָס וּמְהַלֵּךְ בַּהֵיכָל, עַד שֶׁנִּמְצָא עוֹמֵד בֵּין מִזְבֵּחַ הַזָּהָב וְלַמְּנוֹרָה; דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: בֵּין הַשֻּׁלְחָן וְלַמִּזְבֵּחַ. וְיֵשׁ אוֹמְרִים: בֵּין שֻׁלְחָן לַכֹּתֶל, שֻׁלְחָן נָתוּן בַּצָּפוֹן, מִשְׁלִישׁ הַבַּיִת וְלִפְנִים מְשׁוּכָה מִן הַכֹּתֶל שְׁתֵּי אַמּוֹת וּמֶחֱצָה, מִזְבֵּחַ הַזָּהָב מְמֻצָּע בֵּינֹתַיִם, כְּנֶגֶד שְׁנֵי בַדֵּי אָרוֹן, וּמָשׁוּךְ מִכְּלֵפֵי קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים, וְכֻלָּם הָיוּ נְתוּנִין מֵחֲצִי הַבַּיִת וְלִפְנִים, מְהַלֵּךְ בַּהֵיכָל עַד שֶׁמַּגִּיעַ לְבֵין שְׁתֵּי הַפָּרוֹכוֹת הַמַּבְדִּילוֹת בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים. וּבֵינֵיהֶן אַמָּה, זֶה מָקוֹם הַדְּבִיר שֶׁעָשָׂה שְׁלֹמֹה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: לֹא הָיָה שָׁם אֶלָּא פָּרֹכֶת אַחַת, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת כו, לג):

---

[8] בְּנוּסְחַת הַסְּפָרִים נוֹסַף כָּאן: **אֵין שִׁכְחָה לִפְנֵי הַמָּקוֹם**; אַךְ הַגְּרַ"א לֹא גָּרַס לָהּ.

[9] טַבַּעַת בְּרֹאשׁוֹ שֶׁמְּקַשְׁקֶשֶׁת וּמַשְׁמִיעַ קוֹל.

הַשָּׁלֵם

תּוֹסֶפְתָּא

״וְהִבְדִּילָה הַפָּרֹכֶת לָכֶם״. אָמְרוּ לוֹ: מַה תַּלְמוּד לוֹמַר (שָׁם): ״בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים״? אָמַר לָהֶם: לְהָבִיא נוֹב וְגִבְעוֹן וְשִׁילֹה וּבֵית עוֹלָמִים. הַחִיצוֹנָה הָיְתָה פְּרוּפָה מִן הַדָּרוֹם, וּפְנִימִית מִן הַצָּפוֹן, מְהַלֵּךְ בֵּינֵיהֶן עַד שֶׁמַּגִּיעַ לַצָּפוֹן, הוֹפֵךְ פָּנָיו לַדָּרוֹם, מְהַלֵּךְ לִשְׂמֹאלוֹ עִם הַפָּרֹכֶת, עַד שֶׁמַּגִּיעַ לָאָרוֹן, וְדָחַף אֶת הַפָּרֹכֶת בְּמָתְנָיו, וְנָתַן אֶת הַמַּחְתָּה בֵּין שְׁנֵי הַבַּדִּים, וְצָבַר אֶת הַקְּטֹרֶת עַל גַּבֵּי גֶּחָלִים, וְנִתְמַלֵּא כָל הַבַּיִת כֻּלּוֹ עָשָׁן, יוֹצֵא וּבָא לוֹ דֶּרֶךְ כְּנִיסָתוֹ, וּמִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה קְצָרָה בַּבַּיִת הַחִיצוֹן, וְלֹא הָיָה מַאֲרִיךְ - שֶׁלֹּא לְהַבְעִית אֶת יִשְׂרָאֵל. וּמַעֲשֶׂה בְּכֹהֵן גָּדוֹל אֶחָד שֶׁהֶאֱרִיךְ בִּתְפִלָּתוֹ, וְנִמְנוּ אֶחָיו הַכֹּהֲנִים לִכְנוֹס אַחֲרָיו, הִתְחִילוּ הֵם נִכְנָסִין, וְהוּא יוֹצֵא, אָמְרוּ לוֹ: מַה רָאִיתָ לְהַאֲרִיךְ? אָמַר לָהֶם: קָשֶׁה בְּעֵינֵיכֶם שֶׁהִתְפַּלַּלְתִּי עֲלֵיכֶם וְעַל מִקְדָּשׁ אֲבוֹתֵיכֶם שֶׁלֹּא יֶחֱרַב?! אָמְרוּ לוֹ: אַף עַל פִּי כֵן, אֵין אַתָּה רַשַּׁאי לְשַׁנּוֹת, שֶׁלֹּא לְהַבְעִית אֶת יִשְׂרָאֵל.

יב. אֶבֶן הָיְתָה שָׁם מִימוֹת נְבִיאִים הָרִאשׁוֹנִים וְ׳שְׁתִיָּה׳ הָיְתָה נִקְרֵאת, גְּבוֹהָה מִן הָאָרֶץ שְׁלֹשׁ אֶצְבָּעוֹת, שְׁמִתְחִלָּה הָיָה הָאָרוֹן עָלֶיהָ נָתוּן. מֹשֶׁנִּטַּל הָאָרוֹן, מֵעָלֶיהָ הָיוּ נוֹתְנִין קְטֹרֶת שֶׁלְּפָנֵי וְלִפְנִים. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: מְמֻנֶּה הָיְתָה הָעוֹלָם, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים נ, ב): ״מִצִּיּוֹן מִכְלַל יֹפִי אֱלֹהִים הוֹפִיעַ״ - מְמֻנֶּה מוּכְלָל יָפְיָהּ שֶׁל עוֹלָם.

יג. צְנָצֶנֶת הַמָּן, וּצְלוֹחִית שֶׁל שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה, וּמַקְלוֹ שֶׁל אַהֲרֹן, שֶׁקֵּדֵיחַ וּפָרְחָיָה, וְאַרְגָּז שֶׁהֵשִׁיבוּ פְּלִשְׁתִּים כָּבוּד לֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, הָיוּ כֻלָּם בְּבֵית קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים. מֹשֶׁנִּגְנַז הָאָרוֹן - נִגְנְזוּ עִמּוֹ. שְׁנֵי בַדֵּי אָרוֹן הָיוּ יוֹצְאִים מִן הָאָרוֹן עַד שֶׁמַּגִּיעִין לַפָּרֹכֶת, שֶׁנֶּאֱמַר (מְלָכִים-א ח, ח): ״וַיַּאֲרִכוּ הַבַּדִּים״, יָכוֹל לֹא יְהוּ נִרְאִים מִתּוֹכָהּ? תַּלְמוּד לוֹמַר: ״וַיֵּרָאוּ רָאשֵׁי הַבַּדִּים״ וְגוֹ׳ - יְהוּ מְקֻרָּעִין בַּפָּרֹכֶת וְיוֹצְאִין, וְהָיוּ נִרְאִין וּבוֹלְטִין מִתּוֹכָהּ, וְנִרְאִין כִּשְׁנֵי דַדֵּי אִשָּׁה, וַעֲלֵיהֶן אָמַר שְׁלֹמֹה (שִׁיר הַשִּׁירִים א, יג): ״צְרוֹר הַמֹּר דּוֹדִי לִי בֵּין שָׁדַי יָלִין״.

יד. נוֹטֵל אֶת הַדָּם מִמִּי שֶׁהָיָה מְמֻרָּס בּוֹ, נִכְנָס לְמָקוֹם שֶׁנִּכְנָס, וְעָמַד בְּמָקוֹם שֶׁעָמַד, וְהִזָּה מִמֻּנּוּ עַל הַכַּפֹּרֶת, כְּנֶגֶד שְׁנֵי בַדֵּי אָרוֹן, אַחַת לְמַעְלָה וְשֶׁבַע לְמַטָּה, וְלֹא הָיָה מִתְכַּוֵּן לְהַזּוֹת, לֹא לְמַעְלָה וְלֹא לְמַטָּה אֶלָּא כְּמַצְלִיף. וְכָךְ הָיָה מוֹנֶה: אַחַת, אַחַת וְאַחַת, אַחַת וּשְׁתַּיִם, אַחַת וְשָׁלֹשׁ, אַחַת וְאַרְבַּע, אַחַת וְחָמֵשׁ, אַחַת וְשֵׁשׁ, אַחַת וְשֶׁבַע; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אַחַת, אַחַת וְאַחַת, שְׁתַּיִם וְאַחַת, שָׁלֹשׁ וְאַחַת, אַרְבַּע וְאַחַת, חָמֵשׁ וְאַחַת, שֵׁשׁ וְאַחַת, שֶׁבַע וְאַחַת. וְאַחַר כָּךְ הָיָה מְהַלֵּךְ לִשְׂמֹאלוֹ עַד הַפָּרֹכֶת. וְלֹא הָיָה מַגִּיעַ לַפָּרֹכֶת. אִם הִגִּיעַ - הִגִּיעַ. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן רַבִּי יוֹסֵי: אֲנִי רְאִיתִיהָ בְּרוֹמִי, וְהָיוּ עָלֶיהָ כַּמָּה טִפֵּי דָמִים שֶׁל פָּר וְשָׁעִיר שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים.

מַסֶּכֶת יוֹמָא פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

א. בָּא לוֹ לְהַקִּיף אֶת הַמִּזְבֵּחַ, מֵהֵיכָן הוּא מַתְחִיל? מִקֶּרֶן מִזְרָחִית צְפוֹנִית, צְפוֹנִית מַעֲרָבִית, מַעֲרָבִית דְּרוֹמִית, דְּרוֹמִית מִזְרָחִית, מָקוֹם שֶׁמַּתְחִיל בַּחַטָּאת עַל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן, מִשָּׁם הָיָה גּוֹמֵר עַל מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: בְּמְקוֹמוֹ הָיָה עוֹמֵד וּמְחַטֵּא. וְעַל כֻּלָּן הָיָה נוֹתֵן מִלְמַעְלָה לְמַטָּה אֶלָּא שֶׁבַּאֲלַכְסוֹן שֶׁנּוֹתֵן מִמַּטָּה לְמַעְלָה. רַבִּי יְהוּדָה מִשָּׁם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: בְּמְקוֹמוֹ הָיָה עוֹמֵד וּמְחַטֵּא, וְעַל כֻּלָּן הָיָה נוֹתֵן מִלְמַטָּה לְמַעְלָה, חוּץ מִזּוֹ שֶׁהָיָה לְפָנָיו, שֶׁכְּנֶגֶד אֲלַכְסוֹן, שֶׁהָיָה נוֹתֵן מִלְמַעְלָה לְמַטָּה.

ב. הִזָּה עַל טָהֳרוֹ שֶׁל מִזְבֵּחַ שֶׁבַע פְּעָמִים, לֹא הָיָה מַזֶּה, לֹא עַל הָאֹפֶר וְלֹא עַל גַּבֵּי הַגֶּחָלִים, אֶלָּא עַל גַּגּוֹ שֶׁל מִזְבֵּחַ. וְהֵיא יוֹרֶדֶת עַל הַקִּיר, עַל כָּל הַזָּיָה - טְבִילָה. נָתַן עַל הַקֶּרֶן מִכָּאן וּמִכָּאן - כְּשֵׁר. מִן הַקֶּרֶן וְלִפְנִים - פָּסוּל.

הַשָּׁלֵם

תּוֹסֶפְתָּא

ג. שְׁנָה מַתַּן קָרָנוֹת - פָּסוּל. אִם חִסֵּר אֶפִלּוּ אַחַת מִן הַמַּתָּנוֹת - פָּסוּל. הִקְדִּים מַתַּן שֶׁבַע לְמַתַּן אַרְבַּע - יַחֲזֹר וְיִתֵּן. מַדַּם מַתְּנוֹת שֶׁבַע אַחַר מַתַּן אַרְבַּע, עַד שֶׁלֹּא גָּמַר אֶת הַמַּתָּנוֹת שֶׁבַּפָּנִים - יָצָא וְשָׁפַךְ שְׁיָרֵי הַדָּם לִיסוֹד מַעֲרָבִי שֶׁל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן, וְשֶׁל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן הָיָה שׁוֹפֵךְ אֶל יְסוֹד דְּרוֹמִי. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: אִלּוּ וְאִלּוּ לִיסוֹד מַעֲרָבִי, אֶלָּא וְאֶלָּא מִתְעָרְבִין לָאַמָּה וְיוֹצְאִין לְנַחַל קִדְרוֹן, וְנִמְכָּרִין לַגַּנָּנִין לְזַבֵּל, וּמוֹעֲלִין בָּהֶם; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵין מְעִילָה בַּדָּמִים.

ד. כָּל מַעֲשֶׂה יוֹם הַכִּפּוּרִים הָאֲמוּרִים עַל הַסֵּדֶר, אִם הִקְדִּים מַעֲשֶׂה לַחֲבֵרוֹ - לֹא עָשָׂה כְּלוּם, חוּץ מִן הוֹצָאַת כַּף וּמַחְתָּה, שֶׁאִם הִקְדִּים מַעֲשֶׂה לַחֲבֵרוֹ - מַה שֶּׁעָשָׂה עָשׂוּי. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: אֵימָתַי? בִּדְבָרִים הַנַּעֲשִׂים בִּבְגָדֵי לָבָן מִבַּחוּץ, אֲבָל עַל פִּי שֶׁאִם הִקְדִּים מַעֲשֶׂה לַחֲבֵרוֹ מִכָּל הַנַּעֲשִׂים - מַה שֶּׁעָשָׂה עָשׂוּי. נָתַן מִקְצָת הַמַּתָּנוֹת מִבִּפְנִים, וְנִשְׁפַּךְ הַדָּם - יָבִיא דָּם אַחֵר וְיַתְחִיל בַּתְּחִלָּה, כְּמַתָּנוֹת שֶׁבִּפְנִים. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמְרִים: מְמָקוֹם שֶׁפָּסַק. נָתַן מִקְצָת מַתְּנוֹת שֶׁבַּהֵיכָל, וְנִשְׁפַּךְ הַדָּם - יָבִיא דָּם אַחֵר, וְיַתְחִיל בַּתְּחִלָּה בַּהֵיכָל. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמְרִים: מְמָקוֹם שֶׁפָּסַק. גָּמַר מַתָּנוֹת שֶׁבַּהֵיכָל, וְנִשְׁפַּךְ הַדָּם - יָבִיא דָּם אַחֵר וְיַתְחִיל בַּתְּחִלָּה. מַתָּנוֹת שֶׁבַּמִּזְבֵּחַ - רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמְרִים: מְמָקוֹם שֶׁפָּסַק. נָתַן מִקְצָת הַמַּתָּנוֹת שֶׁבַּמִּזְבֵּחַ, וְנִשְׁפַּךְ הַדָּם - יָבִיא דָּם אַחֵר וְיַתְחִיל בְּתְחִלָּה בְּמַתָּנוֹת שֶׁבַּמִּזְבֵּחַ, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמְרִים: מְמָקוֹם שֶׁפָּסַק יַתְחִיל. גָּמַר מַתָּנוֹת שֶׁבַּמִּזְבֵּחַ וְנִשְׁפַּךְ הַדָּם - אֵין מַתִּן יְסוֹד מַעֲכֵּב, וְכֻלָּן מְטַמְּאִין בִּגְדֵי וְנִשְׂרָפִין בְּבֵית הַדֶּשֶׁן; דִּבְרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי שִׁמְעוֹן. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין מְטַמְּאִין בִּגְדִים, וְאֵין נִשְׂרָפִין בְּבֵית הַדֶּשֶׁן הוֹאִיל וְגָמַר בּוֹ כַּפָּרָה.

ה. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: זֶה סִימָן, כָּל הַיּוֹצֵא מִבִּפְנִים לְהִנָּתֵן בַּחוּץ - נוֹטֵל מִן הַסָּמוּךְ

הַשָּׁלֵם

לִפְנִים. וְכָל הַנּוֹטֵל מִבִּפְנִים לְהִנָּתֵן בַּחוּץ - נוֹתֵן עַל הַסָּמוּךְ לִפְנִים. נָתַן מִדַּם הַפָּר בִּפְנִים וּבַחוּץ, מִדַּם הַשָּׂעִיר בִּפְנִים וּבַחוּץ - הַפְּנִימִים עָלוּ לוֹ וְהַחִיצוֹנִים לֹא עָלוּ לוֹ. נָתַן מִקְצָת הַמַּתָּנוֹת שֶׁבִּפְנִים, וְנִשְׁפַּךְ הַדָּם - יָבִיא אַחֵר וְיַתְחִיל בִּתְחִלָּה עַל הַפָּרוֹכֶת. נָתַן מִקְצָת הַמַּתָּנוֹת עַל הַמִּזְבֵּחַ, וְנִשְׁפַּךְ הַדָּם, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נָתַן כְּנֶגֶד הַיְסוֹד - יָצָא, שֶׁנֶּאֱמַר (וַיִּקְרָא טז, כ): "וְכִלָּה מִכַּפֵּר"; אִם כִּפֶּר - כִּלָּה, דִּבְרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם כִּלָּה - כִּפֶּר, אֵין מַתַּן הַיְסוֹד מְעַכֵּב, וְכֻלָּן כְּנֶגֶד הַיְסוֹד - יָצְאוּ, שֶׁנֶּאֱמַר (וַיִּקְרָא טז, כ): "וְכִלָּה מִכַּפֵּר".

ו. פַּר וְשָׂעִיר שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים שֶׁהִפְרִישׁ אֲחֵרִים תַּחְתֵּיהֶן, וְלֹא הִסְפִּיק לְהַקְרִיבָן עַד שֶׁנִּמְצְאוּ הָרִאשׁוֹנִים - יִרְעוּ עַד שֶׁיִּסְתָּאֲבוּ וְיִמָּכְרוּ, וְיִפְּלוּ דְּמֵיהֶן לִנְדָבָה - שֶׁאֵין חַטָּאת הַצִּבּוּר מֻתָּה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: תָּמוּת. וְעוֹד אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: נִשְׁפַּךְ הַדָּם - יָמוּת הַמִּשְׁתַּלֵּחַ, מֵת הַמִּשְׁתַּלֵּחַ - יִשָּׁפֵךְ הַדָּם. שְׁנֵי שְׂעִירֵי יוֹם הַכִּפּוּרִים - מְצָנָתָן בְּהַגְרָלָה, עַד שֶׁלֹּא הִגְרִיל עֲלֵיהֶן - רַשַּׁאי לְשַׁנּוֹתָן בְּדָבָר אַחֵר, מִשֶּׁהִגְרִיל עֲלֵיהֶן - אֵין רַשַּׁאי לְשַׁנּוֹתָן בְּדָבָר אַחֵר. פֶּסַח שֶׁלֹּא קָרַב בָּרִאשׁוֹן - יִקָּרֵב בַּשֵּׁנִי. לֹא קָרַב בַּשֵּׁנִי - יִקָּרֵב לְשָׁנָה הַבָּאָה. מָעוֹת שֶׁלֹּא קָרְבוּ בָּרִאשׁוֹן - יִקָּרְבוּ בַּשֵּׁנִי. לֹא קָרְבוּ בַּשֵּׁנִי - יִקָּרְבוּ לְשָׁנָה הַבָּאָה. חֲגִיגָה שֶׁלֹּא קָרְבָה בָּרִאשׁוֹנָה - תִּקָּרֵב בַּשְּׁנִיָּה, לֹא קָרְבָה בַּשֵּׁנִי - תִּקָּרֵב בַּשְּׁלִישִׁי, לֹא קָרְבָה בַּשְּׁלִישִׁי - תִּקָּרֵב בְּשָׁנָה הַבָּאָה. שְׂעִירֵי הָרֶגֶל שֶׁלֹּא קָרְבוּ בָּרֶגֶל - יִקָּרְבוּ בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ. לֹא קָרַב בְּרֹאשׁ חֹדֶשׁ - יִקָּרְבוּ בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים. לֹא קָרְבוּ בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים - יִקָּרְבוּ לָרֶגֶל הַבָּא. וְשֶׁמִּתְחִלָּה לֹא הִקָּרְבוּ לְקָרְבָּנוֹת צִבּוּר אֶלָּא עַל מְנָת לִקָּרֵב עַל הַמִּזְבֵּחַ הַחִיצוֹן.

ז. מֵת שָׂעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ עַד שֶׁלֹּא זָרַק דַּם שֶׁל הָרִאשׁוֹן, אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא הִתְוַדָּה עָלָיו - יָצָא, שֶׁנֶּאֱמַר (וַיִּקְרָא טז, י): "יֶעֱמַד חַי", עַד מָתַי יִהְא זָקוּק לִהְיוֹת חַי? עַד "וְכִלָּה מִכַּפֵּר".

תּוֹסֶפְתָּא

מְכַפֵּר אֶת הַקֹּדֶשׁ״; דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: עַד שְׁעַת וִדּוּי.

ח. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: כָּךְ הוּא אוֹמֵר: ״חָטְאוּ עָווּ פָּשְׁעוּ לְפָנֶיךָ עַמֶּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל״. כְּבָשׁ עוֹשִׁין, מִפְּנֵי אֲלָכְסַנְדְּרִין, שֶׁהָיוּ מְתַלְּשִׁין בְּשְׂעָרוֹ, וְאוֹמְרִין לוֹ: ׳טוֹל וָצֵא! טוֹל וָצֵא!׳ יַקִּירֵי יְרוּשָׁלַיִם מַלְוִין אוֹתוֹ עַד סָכָּה רִאשׁוֹנָה. עֶשֶׂר סֻכּוֹת בְּתוֹךְ שְׁנֵים עָשָׂר מִילִין הָיוּ; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: תֵּשַׁע סֻכּוֹת בְּתוֹךְ עֶשְׂרָה מִילִין הָיוּ. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: חָמֵשׁ סֻכּוֹת בְּתוֹךְ עֶשְׂרָה מִילִין, הָיוּ מְעָרְבִין מִזּוֹ לְזוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בֶּן רַבִּי יְהוּדָה: יְכוֹלְנִי אֲנִי לַעֲשׂוֹתָן שְׁתֵּי סֻכּוֹת.

ט. שְׁאָלוּ אֶת רַבִּי אֶלִיעֶזֶר: הֲרֵי שֶׁחָלָה שָׁעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ, מַהוּ לְהַרְכִּיבוֹ? אָמַר לָהֶם: יָכוֹל הוּא לְהַרְכִּיב אֶת אֲחֵרִים, חָלָה מְשַׁלְּחוֹ, מַהוּ לְשַׁלְּחוֹ בְּיַד אַחֵר? אָמַר לָהֶם: כָּךְ תִּהְיוּ בְּשָׁלוֹם אֲנִי וְאַתֶּם, דָּחְאוּהוּ וְלֹא מֵת, מַהוּ שֶׁיֵּרֵד אַחֲרָיו וִימִיתֶנּוּ? אָמַר לָהֶם? כֵּן יֹאבְדוּ כָל אוֹיְבֶיךָ ה׳ (שׁוֹפְטִים ה, לא). וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: חָלָה שָׁעִיר - מַרְכִּיבוֹ, חָלָה מְשַׁלְּחוֹ בְּיַד אַחֵר, דָּחְאוּהוּ וְלֹא מֵת - יֵרֵד אַחֲרָיו וִימִיתֶנּוּ.

י. שָׁעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ, אַף עַל פִּי שֶׁאֵין מְטַמֵּא בְּגָדִים - מְטַמֵּא אוֹכְלִין וּמַשְׁקִין; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֵין מְטַמֵּא אוֹכְלִים וּמַשְׁקִים, מִפְּנֵי שֶׁהוּא חַי, וְאֵין חַי מְטַמֵּא אוֹכְלִין וּמַשְׁקִין. מֵאֵימָתַי מְטַמֵּא בְּגָדִים? מִשֶּׁיֵּצֵא מֵחוֹמַת יְרוּשָׁלַיִם; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מִשָּׁעָה שֶׁיִּגִּיעַ לַצּוּק. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: מִשְּׁעַת דְּחִיָּתוֹ לַצּוּק.

יא. פָּרִים הַנִּשְׂרָפִים, אַף עַל פִּי שֶׁאֵין מְטַמְּאִין בְּגָדִים - מְטַמְּאִין אוֹכְלִין וּמַשְׁקִין; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְשָׁעִיר הַמִּשְׁתַּלֵּחַ - אֵין מְטַמֵּא אוֹכְלִין וּמַשְׁקִין, מִפְּנֵי שֶׁהוּא חַי, וְאֵין חַי מְטַמֵּא אוֹכְלִין וּמַשְׁקִין. מֵאֵימָתַי מְטַמְּאִין בְּגָדִים? מִשֶּׁיֵּצְאוּ מֵחוֹמַת יְרוּשָׁלַיִם; דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה

הַשָּׁלֵם

אוֹמֵר: מִשֶּׁיַּצִּית הָאוּר. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: מִשֶּׁיַּצִּית הָאוּר בָּרֶבֶן.

יב. הֵיכָן שׂוֹרְפִין אוֹתָן? בְּבֵית הַדֶּשֶׁן הַגָּדוֹל, חוּץ לִירוּשָׁלַיִם, לִצְפוֹנָהּ שֶׁל יְרוּשָׁלַיִם חוּץ לְשָׁלֹשׁ מַחֲנוֹת, וּמְזַקִּיפִין שֶׁל כֹּהֲנִים הָיוּ מַעֲמִידִין סְבִיבוֹת הַמַּעֲרָכָה, מִפְּנֵי דֹּחַק הָעָם - כְּדֵי שֶׁלֹּא יְהוּ קוֹפְצִים לִרְאוֹת, וְנוֹפְלִין לְתוֹךְ הַמְּדוּרָה. אֶחָד הַשּׁוֹרֵף וְאֶחָד הַמְסַיֵּעַ בִּשְׁעַת שְׂרֵפָה - מְטַמְּאִין בְּגָדִים, אֲבָל הַמְסַדֵּר אֶת הַמַּעֲרָכָה וּמַצִּית אֶת הָאוּר לְאַלְתַּר - אֵין מְטַמֵּא בְּגָדִים.

יג. שְׁמוֹנָה בְּרָכוֹת מְבָרֵךְ בְּאוֹתוֹ יוֹם, עַל הַתּוֹרָה - כְּדֶרֶךְ שֶׁמְּבָרְכִין עַל הַתּוֹרָה בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, עַל הָעֲבוֹדָה וְעַל הַהוֹדָאָה, וְעַל מְחִילַת הָעָוֹן כְּסִדְרָן, וְעַל הַמִּקְדָּשׁ - בָּרְכָה בִּפְנֵי עַצְמוֹ, וְעַל הַכֹּהֲנִים - בָּרְכָה בִּפְנֵי עַצְמָן, וְעַל יִשְׂרָאֵל בָּרְכָה בִּפְנֵי עַצְמָן, וּשְׁאָר תְּפִלָּה תְּחִנָּה וּבַקָּשָׁה, שֶׁעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל צְרִיכִין לְהָוְושַׁע מִלְּפָנֶיךָ, וְחוֹתֵם בְּשׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה. כָּל הָעָם קוֹרִין בְּשֶׁלָּהֶם - כְּדֵי לְהַרְאוֹת חֲזִיתָן לָרַבִּים.

יד. רַבִּי אֶלִיעֶזֶר אוֹמֵר: סֵדֶר הַקָּרְבָּנוֹת כָּךְ הָיוּ מַקְרִיבִין, פַּר הָעוֹלָה וְשָׂעִיר הַנַּעֲשֶׂה בַּחוּץ הָיוּ קָרְבִין עִם תָּמִיד שֶׁל שַׁחַר, וְאַחַר כָּךְ פַּר וְשָׂעִיר הַנַּעֲשֶׂה בִּפְנִים, וְאַחַר כָּךְ אֵילוֹ וְאֵיל הָעָם, וְאַחַר כָּךְ שִׁבְעַת כְּבָשִׂים תְּמִימִים. רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר: פַּר הָעוֹלָה וְשִׁבְעַת כְּבָשִׂים תְּמִימִים הָיוּ קָרְבִין עִם תָּמִיד שֶׁל שַׁחַר, שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר כח, כג): ״מִלְּבַד עֹלַת הַבֹּקֶר אֲשֶׁר לְעֹלַת הַתָּמִיד״ וְגוֹ׳; וְאַחַר כָּךְ פַּר וְשָׂעִיר הַנַּעֲשֶׂה בִּפְנִים, וְאַחַר כָּךְ שָׂעִיר הַנַּעֲשֶׂה בַּחוּץ, שֶׁנֶּאֱמַר (בַּמִּדְבָּר כט, יא): ״מִלְּבַד חַטַּאת הַכִּפֻּרִים וְעֹלַת הַתָּמִיד וּמִנְחָתָהּ וְנִסְכֵּיהֶם״, וְאַחַר כָּךְ אֵילוֹ וְאֵיל הָעָם. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי אֶלִיעֶזֶר: אֶחָד קָרֵב עִם תָּמִיד שֶׁל שַׁחַר, וְשִׁשָּׁה קָרְבִין עִם תָּמִיד שֶׁל בֵּין הָעַרְבַּיִם.

טו. וְיוֹם-טוֹב עָשָׂה לְאוֹהֲבָיו. וּמַעֲשֶׂה בְּיִשְׁמָעֵאל בֶּן קָמְחִית, שֶׁיָּצָא לְדַבֵּר עִם

תּוֹסֶפְתָּא

הַשָּׁלֵם

הַמֵּלֵךְ עֲרָבִי, וְנִתְזָה צִינוֹרָא מִפִּיו, וְנָפְלָה עַל בִּגְדָיו, נִכְנַס אֶחָיו וְשִׁמֵּשׁ תַּחְתָּיו בְּכְהוּנָּה גְּדוֹלָה, רָאָתָה אִמָּן שֶׁל אֵלּוּ שְׁנֵי כֹּהֲנִים גְּדוֹלִים בְּיוֹם אֶחָד.

מַסֶּכֶת יוֹמָא פֶּרֶק רְבִיעִי

א. יוֹם הַכִּפּוּרִים אָסוּר בַּאֲכִילָה, בִּרְחִיצָה, וּבִסְיכָה, וּבִנְעִילַת הַסַּנְדָּל, וּבְתַשְׁמִישׁ הַמִּטָּה, אֲפִלּוּ בְּאַנְפִּילְיָא שֶׁל בֶּגֶד. קְטַנִּים מְתָרִין בְּכָלָן, וַאֲסוּרִין בִּנְעִילַת הַסַּנְדָּל מִפְּנֵי מַרְאִית הָעַיִן.

ב. תִּינוֹקוֹת סָמוּךְ לְפִרְקָן - מְחַנְּכִין אוֹתָן בְּפָנֵי שָׁנָה וּבְפָנֵי שְׁתַּיִם, בְּשִׁבְיל שֶׁיְּהוּ רְגִילִין בְּמִצְוֹת. רַבִּי עֲקִיבָא הָיָה מַפְטִיר בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ, בְּשִׁבְיל תִּינוֹקוֹת שֶׁיַּאֲכִילוּם אֲבוֹתֵיהֶם. מַעֲשֶׂה בְּשִׁמְאֵי הַזָּקֵן שֶׁלֹּא רָצָה לְהַאֲכִיל אֶת בָּנָו, וְגָדְרוּ עָלָיו חֲכָמִים וְהֶאֱכִילָהוּ בְּיָדוֹ.

ג. הָאוֹכֵל בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים כַּכּוֹתֶבֶת הַגָּסָה, כְּמוֹהָ, וּכְגַרְעִינָתָהּ שֶׁבְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל - חַיָּב. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: אֲפִלּוּ כַּכּוֹתֶבֶת [10]הַנִּמְרִית[11]. אָכַל עֵלָה קְנִים, עֵלֶה גְּפָנִים, עֵלֶה תְּאֵנִים, וַעֲלֵה חֲרוּבִין, וְכָל דָּבָר שֶׁאֵין רָאוּי לַאֲכִילָה - פָּטוּר. עֵלֶה חַזְרִים, עֵלֶה כְּרַשִּׁין, עֵלֶה בְּצָלִים, עֵלֶה יְרָקוֹת, וְכָל דָּבָר שֶׁרָאוּי לַאֲכִילָה - חַיָּב.

ד. אָכַל וְחָזַר וְאָכַל, וְחָזַר וְאָכַל, אִם יֵשׁ מִתְּחִלַּת אֲכִילָה רִאשׁוֹנָה עַד סוֹף אֲכִילָה אַחֲרוֹנָה כְּדֵי אֲכִילַת פְּרַס - מִצְטָרְפִין. וְאִם לָאו - אֵין מִצְטָרְפִין. שָׁתָה, וְחָזַר וְשָׁתָה, וְחָזַר וְשָׁתָה, אִם יֵשׁ מִתְּחִלַּת שְׁתִיָּה רִאשׁוֹנָה עַד סוֹף שְׁתִיָּה אַחֲרוֹנָה כְּדֵי אֲכִילַת פְּרַס - מִצְטָרְפִין, וְאִם לָאו - אֵין מִצְטָרְפִין. כֵּיצַד שֶׁאָכַל כְּבֵיצָה חִטִּים, כְּדֵי שֶׁתְּהֵא בִּכְדֵי אֲכִילַת פְּרַס, כָּךְ שְׁתָיָה בִּכְדֵי אֲכִילַת פְּרַס, הַשּׁוֹתֶה צִיר וּמוֹרְיָס - פָּטוּר. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: כַּמָּה יִשְׁתֶּה וִיהֵא חַיָּב? בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים: רְבִיעִית. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: מְלֹא לֻגְמָיו. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: כְּמִלֹּא לֻגְמָיו. וְרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בֶּן בְּתֵירָה אוֹמֵר: כְּדֵי גְּמִיעָה.

ה. מִי שֶׁאָחָזוֹ בַּלְמוּס - מַאֲכִילִין אוֹתוֹ הַקֵּל הַקֵּל. כֵּיצַד? הָיוּ לְפָנָיו טֶבֶל וּשְׁבִיעִית - מַאֲכִילִין אוֹתוֹ שְׁבִיעִית. טֶבֶל וּנְבֵלָה - מַאֲכִילִין אוֹתוֹ נְבֵלָה. טֶבֶל וּתְרוּמָה - מַאֲכִילִין אוֹתוֹ תְּרוּמָה. תְּרוּמָה וּשְׁבִיעִית - מַאֲכִילִין אוֹתוֹ שְׁבִיעִית, עַד שֶׁיֵּאוֹרוּ עֵינָיו, מִנַּיִן הָיוּ יוֹדְעִין שֶׁיֵּאוֹרוּ עֵינָיו? כְּדֵי שֶׁיַּכִּיר בֵּין יָפֶה לְרַע.

ו. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עִבָּרָהּ שֶׁהֵרִיחָה שְׁבִיעִית - תּוֹחֲבִין לָהּ בְּכוּשׁ. הֵרִיחָה תְּרוּמָה - תּוֹחֲבִין לָהּ בְּכוּשׁ. לֹא יִנְעוֹל אָדָם מְנָעָל מְסֻמָּר וְיִטַּיֵּל בְּתוֹךְ הַבַּיִת, אֲפִלּוּ מִמִּטָּה לְמִטָּה; דִּבְרֵי רַבִּי. וְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר מַתִּיר. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אִם הָיוּ יָדָיו מְלֻכְלָכוֹת בְּטִיט וּבְצוֹאָה - מְדִיחָן בְּמַיִם, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִטָּנְפוּ כֵּלָיו. הָיָה הוֹלֵךְ לְהַקְבִּיל פְּנֵי אָבִיו, פְּנֵי רַבּוֹ, פְּנֵי תַּלְמִידוֹ - עוֹבֵר כְּדַרְכּוֹ, אֲפִלּוּ עַד צַוָּארוֹ, וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ.

ז. הַזָּבִין וְהַזָּבוֹת - טוֹבְלִין בְּלֵילֵי יוֹם הַכִּפּוּרִים. הַנִּדּוֹת וְהַיּוֹלְדוֹת - טוֹבְלוֹת כְּדַרְכָּן בְּלֵילֵי יוֹם הַכִּפּוּרִים. בַּעֲלֵי קְרִיין - טוֹבְלִין כְּדַרְכָּן בְּלֵילֵי יוֹם הַכִּפּוּרִים. רַבִּי יוֹסֵי בֶּן רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעְלָה לֹא יִטְבֹּל אָדָם עַד שֶׁתֶּחֱשַׁךְ. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: כֹּהֲנִים טוֹבְלִין כְּדַרְכָּן עִם חֲשֵׁכָה, כְּדֵי שֶׁיֹּאכְלוּ בִּתְרוּמָה לָעֶרֶב.

ח. חַטָּאת וְאָשָׁם וַדַּאי מְכַפְּרִין עַל מַה שֶּׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה. מֵיתָה וְיוֹם הַכִּפּוּרִים מְכַפְּרִין עִם הַתְּשׁוּבָה, תְּשׁוּבָה מְכַפֶּרֶת עַל עֲבֵרוֹת קַלּוֹת, עַל עֲשֵׂה וְעַל לֹא תַעֲשֶׂה, חוּץ מִ"לֹא תִכְרֹת" (שמות כ, ז). וְאֵלּוּ הֵן עֲבֵרוֹת חֲמוּרוֹת: כְּרִיתוּת וּמִיתוֹת בֵּית דִּין, וְ"לֹא

---

[10] מוּנָּח עַל פִּי הִירוּשַׁלְמִי.

[11] מָקוֹם הוּא בְּאֶרֶץ מוֹאָב, וְהַכּוֹתֶבֶת הַבָּאָה מִשָּׁם אֵינָהּ גְּדוֹלָה כְּמוֹ הַכּוֹתֶבֶת שֶׁבְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

תּוֹסֶפְתָּא

תְּשָׁא׳ עִמָּהֶן. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כָּל שֶׁהוּא מ׳לֹא תְּשָׁא׳ וּלְמַטָּה - תְּשׁוּבָה מְכַפֶּרֶת. וְכָל שֶׁהוּא מ׳לֹא תְּשָׁא׳ וּלְמַעְלָה, ו׳לֹא תְּשָׂא׳ עִמָּהֶן - תְּשׁוּבָה תּוֹלָה, וְיוֹם הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר.

ט. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר, אַרְבָּעָה חִלּוּקֵי כַּפָּרָה הֵן: עָבַר עַל מִצְוַת עֲשֵׂה וְעָשָׂה תְּשׁוּבָה - אֵין זָז מִמְּקוֹמוֹ עַד שֶׁמּוֹחֲלִין לוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (יִרְמְיָה ג, יד): ״שׁוּבוּ בָנִים שׁוֹבָבִים אֶרְפָּא מְשׁוּבוֹתֵיכֶם״; עָבַר עַל מִצְוַת לֹא תַּעֲשֶׂה, וְעָשָׂה תְּשׁוּבָה - תְּשׁוּבָה תּוֹלָה וְיוֹם הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר, שֶׁנֶּאֱמַר (וַיִּקְרָא טז, ל): ״כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם״ וְגוֹ׳. עָבַר עַל כְּרִיתוּת וּמִיתוֹת בֵּית דִּין, מֵזִיד וְעָשָׂה תְּשׁוּבָה - תְּשׁוּבָה וְיוֹם הַכִּפּוּרִים תּוֹלִין, וְיִסּוּרִין שֶׁבְּשְׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה מְמָרְקִין, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים פט, לג): ״וּפָקַדְתִּי בְשֵׁבֶט פִּשְׁעָם״ וְגוֹ׳. אֲבָל מִי שֶׁנִּתְחַלֵּל בּוֹ שֵׁם שָׁמַיִם מְזִיד, וְעָשָׂה תְּשׁוּבָה - אֵין כֹּחַ בִּתְשׁוּבָה לְתָלוֹת, וְלֹא בְיוֹם הַכִּפּוּרִים לְכַפֵּר, אֶלָּא תְּשׁוּבָה וְיוֹם הַכִּפּוּרִים מְכַפְּרִין שְׁלִישׁ, וְיִסּוּרִין מְכַפְּרִין שְׁלִישׁ, וּמִיתָה מְמָרֶקֶת עִם הַיִּסּוּרִין, וְעַל זֶה נֶאֱמַר (יְשַׁעְיָה כב, יד): ״אִם יְכֻפַּר הֶעָוֹן הַזֶּה לָכֶם עַד תְּמֻתוּן״, מְלַמֵּד שֶׁיּוֹם הַמִּיתָה מְמָרֵק.

ד,י חַטֹּאת אָשָׁם וּמִיתָה וְיוֹם הַכִּפּוּרִים - כְּלָל אֵין מְכַפְּרִין, אֶלָּא עִם הַתְּשׁוּבָה, שֶׁנֶּאֱמַר (וַיִּקְרָא כג, כז): ״אַךְ בֶּעָשׂוֹר״ וְגוֹ׳, אִם שָׁב - מִתְכַּפֵּר לוֹ, וְאִם לָאו - אֵין מִתְכַּפֵּר לוֹ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר (שְׁמוֹת לד, ז): ״וְנַקֵּה״ - ׳מְנַקֶּה הוּא לַשָּׁבִים וְאֵין מְנַקֶּה לְשֶׁאֵינָם שָׁבִים׳. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מִיתָה וְיוֹם הַכִּפּוּרִים מְכַפְּרִין עִם הַתְּשׁוּבָה רַבִּי אוֹמֵר: יוֹם הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר בְּלֹא תְּשׁוּבָה, וְיוֹם הַמִּיתָה חֲרֵי הוּא כִּתְשׁוּבָה.

יא. כָּל הַמַּזְכֶּה אֶת הָרַבִּים - אֵין מַסְפִּיקִין בְּיָדוֹ לַעֲבֹר עֲבֵרָה, שֶׁלֹּא יְהוּ תַּלְמִידָיו נוֹחֲלִין אֶת הָעוֹלָם, וְהוּא יוֹרֵד לִשְׁאוֹל, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים טז, י): ״כִּי לֹא תַעֲזֹב נַפְשִׁי לִשְׁאוֹל״ וְגוֹ׳. וְכָל הַמַּחְטִיא אֶת הָרַבִּים - אֵין מַסְפִּיקִין בְּיָדוֹ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה, שֶׁלֹּא יְהוּ תַּלְמִידָיו יוֹרְדִין לִשְׁאוֹל, וְהוּא נוֹחֵל אֶת הָעוֹלָם, שֶׁנֶּאֱמַר (מִשְׁלֵי כח, יז): ״אָדָם עָשֻׁק בְּדַם נָפֶשׁ״ וְגוֹ׳; מְגַלְגְּלִין זְכוּת עַל יְדֵי זַכַּאי לַעֲמֹד הֵימֶנּוּ פָּרְשִׁיּוֹת שֶׁל זְכוּת הָרַבִּים הָרְאוּיוֹת לַעֲמֹד הֵימֶנּוּ. וְחוֹבָה עַל יְדֵי חַיָּב לַעֲמֹד פָּרְשִׁיּוֹת שֶׁל חוֹבָה הָרְאוּיוֹת לַעֲמֹד הֵימֶנּוּ.

יב. מְפָרְסְמִין אֶת הַחֲנֻפִּין מִפְּנֵי חִלּוּל הַשֵּׁם, שֶׁנֶּאֱמַר (יְחֶזְקֵאל ג, כ): ״וּבְשׁוּב צַדִּיק מִצִּדְקוֹ וְעָשָׂה עָוֶל וְנָתַתִּי מִכְשׁוֹל לְפָנָיו הוּא יָמוּת״, לְפָרְסְמוֹ. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: חוֹטֵא אָדָם פַּעַם, שְׁתַּיִם וְשָׁלֹשׁ - מוֹחֲלִין לוֹ. אַרְבַּע - אֵין מוֹחֲלִין לוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת לד, ז): ״נֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה וְנַקֵּה״; עַד כָּאן מְנַקֶּה, מִכָּאן וָאֵילָךְ - אֵין מְנַקֶּה, שֶׁנֶּאֱמַר (עָמוֹס ב, א): ״כֹּה אָמַר ה׳ עַל שְׁלֹשָׁה פִּשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל״ וְגוֹ׳, וְאוֹמֵר (אִיּוֹב לג, כט): ״הֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אֵל פַּעֲמַיִם שָׁלֹשׁ״ וְגוֹ׳. וְאוֹמֵר (מִשְׁלֵי כה, יז): ״הַקֹּר רַגְלְךָ מִבֵּית רֵעֶךָ״ וְגוֹ׳.

יג. מִצְוַת וְדוּי עֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים עִם חֶשֵּׁכָה, אֲבָל אָמְרוּ חֲכָמִים: מִתְוַדֶּה אָדָם קֹדֶם שֶׁיֵּאכַל וְיִשְׁתֶּה, שֶׁמָּא תִּטְרֹף דַּעְתּוֹ קֹדֶם אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה. וְאַף עַל פִּי שֶׁהִתְוַדָּה קֹדֶם שֶׁאָכַל וְשָׁתָה - צָרִיךְ שֶׁיִּתְוַדֶּה לְאַחַר אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה, שֶׁמָּא אֵרַע דְּבַר קַלְקָלָה בַּסְּעוּדָה. וְאַף עַל פִּי שֶׁהִתְוַדָּה לְאַחַר שֶׁאָכַל וְשָׁתָה - צָרִיךְ שֶׁיִּתְוַדֶּה עַרְבִית. וְאַף עַל פִּי שֶׁהִתְוַדָּה עַרְבִית - צָרִיךְ שֶׁיִּתְוַדֶּה שַׁחֲרִית, וְאַף עַל פִּי שֶׁהִתְוַדָּה שַׁחֲרִית - צָרִיךְ שֶׁיִּתְוַדֶּה בְּמוּסָף. וְאַף עַל פִּי שֶׁהִתְוַדָּה בְּמוּסָף - צָרִיךְ שֶׁיִּתְוַדֶּה בְּמִנְחָה. וְאַף עַל פִּי שֶׁהִתְוַדָּה בְּמִנְחָה - צָרִיךְ שֶׁיִּתְוַדֶּה בִּנְעִילָה. שֶׁמָּא יֵאָרַע בּוֹ דָּבָר קַלְקָלָה, כָּל הַיּוֹם כֻּלּוֹ.

יד. הֵיכָן הוּא אוֹמְרוֹ? בַּתְּפִלָּה. וְהָעוֹבֵר לִפְנֵי הַתֵּבָה - אוֹמְרָהּ בָּרְבִיעִית. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: מִתְפַּלֵּל שֶׁבַע וְחוֹתֵם בְּוִדּוּי. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים: מִתְפַּלֵּל שֶׁבַע. וְאִם רָצָה לַחְתֹּם

הַשָּׁלֵם

בְּוַדַּאי – חוֹתֵם. וְצָרִיךְ לִפְרֹט אֶת הַחֵטְא; דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתֵירָה, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת לב, לא): ״אָנָּא חָטָא הָעָם הַזֶּה חֲטָאָה גְדֹלָה״ וְגוֹ׳. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: אֵין צָרִיךְ, אִם כֵּן, לָמָּה נֶאֱמַר ״וְיַעֲשׂוּ לָהֶם אֱלֹהֵי זָהָב״? אֶלָּא כָּךְ אָמַר הַמָּקוֹם: מִי גָּרַם לָהֶם שֶׁיַּעֲשׂוּ לָהֶם? אֱלֹהֵי זָהָב! – אֲנִי הוּא שֶׁהִרְבֵּיתִי לָהֶם זָהָב.

טו. דְּבָרִים שֶׁהִתְוַדָּה עֲלֵיהֶן בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים שֶׁעָבַר – אֵין צָרִיךְ לְהִתְוַדּוֹת עֲלֵיהֶן בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים הַבָּא, אֶלָּא אִם כֵּן עָשָׂה כְּנֶגְדָּן, עָבַר עֲלֵיהֶן – צָרִיךְ שֶׁיִּתְוַדֶּה עֲלֵיהֶן, לֹא עָבַר עֲלֵיהֶן וְהִתְוַדָּה עֲלֵיהֶן, עַל זֶה נֶאֱמַר (מִשְׁלֵי כו, יא): ״כְּכֶלֶב שָׁב עַל קֵאוֹ״ וְגוֹ׳. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: הָרֵי זֶה מְשֻׁבָּח, שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים נא, ה): ״כִּי פְשָׁעַי אֲנִי אֵדָע״ וְגוֹ׳. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: חֹמֶר בְּשָׁעִיר שֶׁאֵין בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, וְחֹמֶר בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים שֶׁאֵין בְּשָׁעִיר, שֶׁיּוֹם הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר בְּלֹא שָׁעִיר, וְשָׁעִיר אֵין מְכַפֵּר אֶלָּא עַד יוֹם הַכִּפּוּרִים. חֹמֶר בְּשָׁעִיר שֶׁהַשָּׁעִיר מְכַפֵּר מִיָּד, וְיוֹם הַכִּפּוּרִים עִם חֲשֵׁכָה.

יחזקאל פרק יט

א וְאַתָּה שָׂא קִינָה אֶל־נְשִׂיאֵי יִשְׂרָאֵל: ב וְאָמַרְתָּ
מָּה אִמְּךָ לְבִיָּא בֵּין אֲרָיוֹת רָבָצָה בְּתוֹךְ כְּפִירִים
רִבְּתָה גּוּרֶיהָ: ג וַתַּעַל אֶחָד מִגּוּרֶיהָ כְּפִיר הָיָה
וַיִּלְמַד לִטְרָף־טֶרֶף אָדָם אָכָל: ד וַיִּשְׁמְעוּ אֵלָיו גּוֹיִם
בְּשַׁחְתָּם נִתְפָּשׂ וַיְבִאֻהוּ בַּחַחִים אֶל־אֶרֶץ
מִצְרָיִם: ה וַתֵּרֶא כִּי נוֹחֲלָה אָבְדָה תִקְוָתָהּ וַתִּקַּח
אֶחָד מִגּוּרֶיהָ כְּפִיר שָׂמָתְהוּ: ו וַיִּתְהַלֵּךְ בְּתוֹךְ־
אֲרָיוֹת כְּפִיר הָיָה וַיִּלְמַד לִטְרָף־טֶרֶף אָדָם
אָכָל: ז וַיֵּדַע אַלְמְנוֹתָיו וְעָרֵיהֶם הֶחֱרִיב וַתֵּשַׁם אֶרֶץ
וּמְלֹאָהּ מִקּוֹל שַׁאֲגָתוֹ: ח וַיִּתְּנוּ עָלָיו גּוֹיִם סָבִיב
מִמְּדִינוֹת וַיִּפְרְשׂוּ עָלָיו רִשְׁתָּם בְּשַׁחְתָּם
נִתְפָּשׂ: ט וַיִּתְּנֻהוּ בַסּוּגַר בַּחַחִים וַיְבִאֻהוּ אֶל־מֶלֶךְ
בָּבֶל יְבִאֻהוּ בַּמְצֻדוֹת לְמַעַן לֹא־יִשָּׁמַע קוֹלוֹ עוֹד
אֶל־הָרֵי יִשְׂרָאֵל: {פ} י אִמְּךָ כַּגֶּפֶן בְּדָמְךָ עַל־מַיִם
שְׁתוּלָה פֹּרִיָּהּ וַעֲנָפָה הָיְתָה מִמַּיִם רַבִּים: יא וַיִּהְיוּ־
לָהּ מַטּוֹת עֹז אֶל־שִׁבְטֵי מֹשְׁלִים וַתִּגְבַּהּ קוֹמָתוֹ עַל־
בֵּין עֲבֹתִים וַיֵּרָא בְּגָבְהּוֹ בְּרֹב דָּלִיֹּתָיו: יב וַתֻּתַּשׁ
בְּחֵמָה לָאָרֶץ הֻשְׁלָכָה וְרוּחַ הַקָּדִים הוֹבִישׁ פִּרְיָהּ
הִתְפָּרְקוּ וְיָבֵשׁוּ מַטֵּה עֻזֶּהּ אֵשׁ אֲכָלָתְהוּ: יג וְעַתָּה
שְׁתוּלָה בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ צִיָּה וְצָמָא: יד וַתֵּצֵא אֵשׁ
מִמַּטֵּה בַדֶּיהָ פִּרְיָהּ אָכָלָה וְלֹא־הָיָה בָהּ מַטֵּה־עֹז
שֵׁבֶט לִמְשׁוֹל קִינָה הִיא וַתְּהִי לְקִינָה: {פ}

יחזקאל פרק כ

א וַיְהִי | בַּשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִית בַּחֲמִשִּׁי בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ
בָּאוּ אֲנָשִׁים מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל לִדְרֹשׁ אֶת־יְהוָה וַיֵּשְׁבוּ
לְפָנָי: {ס} ב וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: ג בֶּן־אָדָם
דַּבֵּר אֶת־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כֹּה אָמַר
אֲדֹנָי יְהוִה הֲלִדְרֹשׁ אֹתִי אַתֶּם בָּאִים חַי־אָנִי אִם־
אִדָּרֵשׁ לָכֶם נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה: ד הֲתִשְׁפֹּט אֹתָם
הֲתִשְׁפּוֹט בֶּן־אָדָם אֶת־תּוֹעֲבֹת אֲבוֹתָם
הוֹדִיעֵם: ה וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
בְּיוֹם בָּחֳרִי בְיִשְׂרָאֵל וָאֶשָּׂא יָדִי לְזֶרַע בֵּית יַעֲקֹב
וָאִוָּדַע לָהֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וָאֶשָּׂא יָדִי לָהֶם לֵאמֹר
אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: ו בַּיּוֹם הַהוּא נָשָׂאתִי יָדִי לָהֶם
לְהוֹצִיאָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֶל־אֶרֶץ אֲשֶׁר־תַּרְתִּי לָהֶם
זָבַת חָלָב וּדְבַשׁ צְבִי הִיא לְכָל־הָאֲרָצוֹת: ז וָאֹמַר
אֲלֵהֶם אִישׁ שִׁקּוּצֵי עֵינָיו הַשְׁלִיכוּ וּבְגִלּוּלֵי מִצְרַיִם
אַל־תִּטַּמָּאוּ אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: ח וַיַּמְרוּ־בִי וְלֹא
אָבוּ לִשְׁמֹעַ אֵלַי אִישׁ אֶת־שִׁקּוּצֵי עֵינֵיהֶם לֹא
הִשְׁלִיכוּ וְאֶת־גִּלּוּלֵי מִצְרַיִם לֹא עָזָבוּ וָאֹמַר לִשְׁפֹּךְ
חֲמָתִי עֲלֵיהֶם לְכַלּוֹת אַפִּי בָּהֶם בְּתוֹךְ אֶרֶץ
מִצְרָיִם: ט וָאַעַשׂ לְמַעַן שְׁמִי לְבִלְתִּי הֵחֵל לְעֵינֵי
הַגּוֹיִם אֲשֶׁר־הֵמָּה בְתוֹכָם אֲשֶׁר נוֹדַעְתִּי אֲלֵיהֶם
לְעֵינֵיהֶם לְהוֹצִיאָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: י וָאוֹצִיאֵם
מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם וָאֲבִאֵם אֶל־הַמִּדְבָּר: יא וָאֶתֵּן לָהֶם
אֶת־חֻקּוֹתַי וְאֶת־מִשְׁפָּטַי הוֹדַעְתִּי אוֹתָם אֲשֶׁר
יַעֲשֶׂה אוֹתָם הָאָדָם וָחַי בָּהֶם: יב וְגַם אֶת־שַׁבְּתוֹתַי
נָתַתִּי לָהֶם לִהְיוֹת לְאוֹת בֵּינִי וּבֵינֵיהֶם לָדַעַת כִּי אֲנִי
יְהוָה מְקַדְּשָׁם: יג וַיַּמְרוּ־בִי בֵּית־יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר
בְּחֻקּוֹתַי לֹא־הָלָכוּ וְאֶת־מִשְׁפָּטַי מָאָסוּ אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה
אֹתָם הָאָדָם וָחַי בָּהֶם וְאֶת־שַׁבְּתוֹתַי חִלְּלוּ מְאֹד
וָאֹמַר לִשְׁפֹּךְ חֲמָתִי עֲלֵיהֶם בַּמִּדְבָּר
לְכַלּוֹתָם: יד וָאֶעֱשֶׂה לְמַעַן שְׁמִי לְבִלְתִּי הֵחֵל לְעֵינֵי
הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִים לְעֵינֵיהֶם: טו וְגַם־אֲנִי
נָשָׂאתִי יָדִי לָהֶם בַּמִּדְבָּר לְבִלְתִּי הָבִיא אוֹתָם אֶל־
הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נָתַתִּי זָבַת חָלָב וּדְבַשׁ צְבִי הִיא לְכָל־
הָאֲרָצוֹת: טז יַעַן בְּמִשְׁפָּטַי מָאָסוּ וְאֶת־חֻקּוֹתַי לֹא־
הָלְכוּ בָהֶם וְאֶת־שַׁבְּתוֹתַי חִלֵּלוּ כִּי אַחֲרֵי גִלּוּלֵיהֶם
לִבָּם הֹלֵךְ: יז וַתָּחָס עֵינִי עֲלֵיהֶם מֵשַׁחֲתָם וְלֹא־
עָשִׂיתִי אוֹתָם כָּלָה בַּמִּדְבָּר: יח וָאֹמַר אֶל־בְּנֵיהֶם
בַּמִּדְבָּר בְּחֻקֵּי אֲבוֹתֵיכֶם אַל־תֵּלֵכוּ וְאֶת־
מִשְׁפְּטֵיהֶם אַל־תִּשְׁמֹרוּ וּבְגִלּוּלֵיהֶם אַל־

תִּסַּמָּאוּ: **יט** אֲנִי֙ יְהוָ֔ה אֱלֹהֵיכֶ֖ם בְּחֻקּוֹתַ֣י תֵּלֵ֑כוּ וְאֶת־ מִשְׁפָּטַ֣י שִׁמְר֔וּ וַעֲשִׂ֖ו אוֹתָ֑ם: **כ** וְאֶת־שַׁבְּתוֹתַ֣י קַדֵּ֔שׁוּ וְהָי֥וּ לְא֛וֹת בֵּינִ֖י וּבֵינֵיכֶ֑ם לָדַ֣עַת כִּ֔י אֲנִ֥י יְהוָ֖ה אֱלֹהֵיכֶֽם: **כא** וַיַּמְר֤וּ־בִי֙ הַבָּנִ֔ים בְּחֻקּוֹתַ֖י לֹא־הָלָ֑כוּ וְאֶת־מִשְׁפָּטַ֣י לֹא־שָׁמְר֗וּ לַעֲשׂ֛וֹת אוֹתָ֥ם אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂ֥ה אוֹתָ֖ם הָאָדָ֑ם וָחַ֣י בָּהֶ֔ם אֶת־שַׁבְּתוֹתַ֖י חִלֵּ֑לוּ וָאֹמַ֞ר לִשְׁפֹּ֤ךְ חֲמָתִי֙ עֲלֵיהֶ֔ם לְכַלּ֥וֹת אַפִּ֖י בָּ֑ם בַּמִּדְבָּֽר: **כב** וָאָשִׁ֖יב אֶת־יָדִ֑י וָאַ֣עַשׂ לְמַ֔עַן שְׁמִ֕י לְבִלְתִּ֥י הֵחֵ֖ל לְעֵינֵ֣י הַגּוֹיִ֑ם אֲשֶׁר־הוֹצֵ֥אתִי אוֹתָ֖ם לְעֵינֵיהֶֽם: **כג** גַּם־אֲנִ֞י נָשָׂ֤אתִי אֶת־יָדִי֙ לָהֶ֔ם בַּמִּדְבָּ֖ר לְהָפֵ֣יץ אֹתָ֑ם בַּגּוֹיִ֔ם וּלְזָרֹ֖ת אוֹתָ֥ם בָּאֲרָצֽוֹת: **כד** יַ֗עַן מִשְׁפָּטַ֤י לֹא־עָשׂוּ֙ וְחֻקּוֹתַ֣י מָאָ֔סוּ וְאֶת־שַׁבְּתוֹתַ֖י חִלֵּ֑לוּ וְאַחֲרֵ֛י גִּלּוּלֵ֥י אֲבוֹתָ֖ם הָי֥וּ עֵינֵיהֶֽם: **כה** וְגַם־ אֲנִ֞י נָתַ֤תִּי לָהֶם֙ חֻקִּ֣ים לֹא טוֹבִ֔ים וּמִשְׁפָּטִ֖ים לֹ֣א יִחְי֑וּ בָּהֶֽם: **כו** וָאֲטַמֵּ֣א אוֹתָ֔ם בְּמַתְּנוֹתָ֖ם בְּהַעֲבִ֣יר כָּל־ פֶּ֑טֶר רָחַ֤ם לְמַעַן֙ אֲשֹׁמֵ֣ם לְמַ֔עַן אֲשֶׁ֥ר יֵֽדְע֖וּ אֲשֶׁ֥ר אֲנִ֖י יְהוָֽה: {ס} **כז** לָכֵ֗ן דַּבֵּ֤ר אֶל־בֵּית֙ יִשְׂרָאֵ֣ל בֶּן־אָדָ֔ם וְאָמַרְתָּ֖ אֲלֵיהֶ֑ם כֹּ֣ה אָמַ֔ר אֲדֹנָ֥י יְהוִ֖ה עוֹד֙ זֹ֣את גִּדְּפ֔וּ אוֹתִ֖י אֲבוֹתֵיכֶ֑ם בְּמַעֲלָ֖ם בִּ֥י מָֽעַל: **כח** וָאָבִיא֙ אֶל־ הָאָ֔רֶץ אֲשֶׁ֤ר נָשָׂ֙אתִי֙ אֶת־יָדִ֔י לָתֵ֥ת אוֹתָ֖הּ לָהֶ֑ם וַיִּרְא֣וּ כָל־גִּבְעָ֔ה רָמָ֖ה וְכָל־עֵ֣ץ עָבֹ֑ת וַיִּזְבְּח֤וּ שָׁם֙ אֶת־זִבְחֵיהֶ֔ם וַיִּתְּנ֣וּ שָׁ֔ם כַּ֖עַס קָרְבָּנָ֑ם וַיָּשִׂ֤ימוּ שָׁם֙ רֵ֣יחַ נִיחוֹחֵיהֶ֔ם וַיַּסִּ֖יכוּ שָׁ֥ם אֶת־נִסְכֵּיהֶֽם: **כט** וָאֹמַ֣ר אֲלֵהֶ֔ם מָ֥ה הַבָּמָ֖ה אֲשֶׁר־אַתֶּ֣ם הַבָּאִ֑ים שָׁ֚ם וַיִּקָּרֵ֣א שְׁמָהּ֮ בָּמָה֒ עַד֙ הַיּ֣וֹם הַזֶּ֔ה: {ס} **ל** לָכֵ֗ן אֱמֹר֙ | אֶל־ בֵּ֣ית יִשְׂרָאֵ֔ל כֹּ֥ה אָמַ֖ר אֲדֹנָ֣י יְהוִ֑ה הַבְּדֶ֣רֶךְ אֲבוֹתֵיכֶ֣ם אַתֶּ֔ם נִטְמְאִ֖ים וְאַחֲרֵ֣י שִׁקּוּצֵיהֶ֑ם אַתֶּ֖ם זֹנִֽים: **לא** וּבְשׂ֤אֵת מַתְּנֹתֵיכֶם֙ בְּהַעֲבִ֣יר בְּנֵיכֶ֔ם בָּאֵ֖שׁ אַתֶּ֣ם נִטְמְאִ֑ים לְכָל־גִּלּוּלֵיכֶם֙ עַד־הַיּ֔וֹם {ס} וַאֲנִ֕י אִדָּרֵ֖שׁ לָכֶ֣ם בֵּית֙ יִשְׂרָאֵ֔ל חַי־אָ֣נִי נְאֻם֔ אֲדֹנָ֖י יְהוִ֑ה אִם־אִדָּרֵ֖שׁ לָכֶֽם: **לב** וְהָעֹלָ֥ה עַל־רוּחֲכֶ֖ם הָיוֹ֣ לֹ֣א תִהְיֶ֑ה אֲשֶׁ֤ר | אַתֶּם֙ אֹמְרִ֔ים נִהְיֶ֥ה כַגּוֹיִ֖ם כְּמִשְׁפְּח֣וֹת הָאֲרָצ֑וֹת לְשָׁרֵ֥ת עֵ֖ץ וָאָֽבֶן: **לג** חַי־אָ֣נִי נְאֻם֮ אֲדֹנָ֣י יְהוִה֒ אִם־לֹ֗א בְּיָד֙ חֲזָקָ֔ה וּבִזְרֹ֥עַ נְטוּיָ֖ה וּבְחֵמָ֥ה שְׁפוּכָ֖ה אֶמְלֹ֥וךְ עֲלֵיכֶֽם: **לד** וְהוֹצֵאתִ֤י אֶתְכֶם֙ מִן־ הָעַמִּ֔ים וְקִבַּצְתִּ֥י אֶתְכֶ֖ם מִן־הָאֲרָצ֑וֹת אֲשֶׁ֤ר נְפוֹצֹתֶם֙ בָּ֣ם בְּיָ֔ד חֲזָקָ֖ה וּבִזְרֹ֥עַ נְטוּיָ֖ה וּבְחֵמָ֥ה שְׁפוּכָֽה: **לה** וְהֵבֵאתִ֥י אֶתְכֶ֖ם אֶל־מִדְבַּ֣ר הָעַמִּ֑ים וְנִשְׁפַּטְתִּ֥י אִתְּכֶ֛ם שָׁ֖ם פָּנִ֥ים אֶל־פָּנִֽים: **לו** כַּאֲשֶׁ֣ר נִשְׁפַּטְתִּ֗י אֶת־אֲבוֹתֵיכֶם֙ בְּמִדְבַּ֣ר אֶ֔רֶץ מִצְרָ֖יִם כֵּ֣ן אִשָּׁפֵ֥ט אִתְּכֶ֛ם נְאֻ֥ם אֲדֹנָ֖י יְהוִֽה: **לז** וְהַעֲבַרְתִּ֥י אֶתְכֶ֖ם תַּ֣חַת הַשָּׁ֑בֶט וְהֵבֵאתִ֥י אֶתְכֶ֖ם בְּמָסֹ֥רֶת הַבְּרִֽית: **לח** וּבֵרוֹתַ֤י מִכֶּם֙ הַמֹּרְדִ֔ים וְהַפּוֹשְׁעִ֖ים בִּ֑י מֵאֶ֣רֶץ מְגוּרֵיהֶ֗ם אוֹצִ֤יא אוֹתָם֙ וְאֶל־אַדְמַ֣ת יִשְׂרָאֵ֔ל לֹ֥א יָבֹ֖וא וְיָדַעְתֶּ֣ם כִּי־אֲנִ֔י יְהוָֽה: **לט** וְאַתֶּ֣ם בֵּית־ יִשְׂרָאֵ֗ל כֹּה־אָמַ֤ר | אֲדֹנָי֙ יְהוִ֔ה אִ֚ישׁ גִּלּוּלָ֔יו לְכ֖וּ עִבֹּ֑דוּ וְאַחַ֗ר אִם־אֵינְכֶ֛ם שֹׁמְעִ֥ים אֵלָ֖י וְאֶת־שֵׁ֣ם קָדְשִׁ֑י לֹ֣א תְחַלְּל֥וּ־עוֹד֙ בְּמַתְּנוֹתֵיכֶ֖ם וּבְגִלּוּלֵיכֶֽם: **מ** כִּ֣י בְהַר־קָדְשִׁ֗י בְּהַ֤ר | מְרוֹם֙ יִשְׂרָאֵ֔ל נְאֻ֖ם אֲדֹנָ֣י יְהוִ֑ה שָׁ֣ם יַעַבְדֻ֗נִי כָּל־בֵּ֚ית יִשְׂרָאֵ֔ל כֻּלָּ֖ה בָּאָ֣רֶץ שָׁ֔ם אֶרְצֶ֖ם וְשָׁ֑ם אֶדְרֹ֣שׁ אֶת־תְּרוּמֹתֵיכֶ֔ם וְאֶת־רֵאשִׁ֖ית מַשְׂאוֹתֵיכֶ֑ם בְּכָל־ קָדְשֵׁיכֶֽם: **מא** בְּרֵ֤יחַ נִיחֹחַ֙ אֶרְצֶ֣ה אֶתְכֶ֔ם בְּהוֹצִיאִ֖י אֶתְכֶ֑ם מִן־הָעַמִּ֗ים וְקִבַּצְתִּ֤י אֶתְכֶם֙ מִן־הָאֲרָצ֔וֹת אֲשֶׁ֥ר נְפֹצֹתֶ֖ם בָּ֑ם וְנִקְדַּשְׁתִּ֥י בָכֶ֖ם לְעֵינֵ֥י הַגּוֹיִֽם: **מב** וְיָדַעְתֶּ֣ם כִּי־אֲנִ֔י יְהוָ֖ה בַּהֲבִיאִ֣י אֶתְכֶ֑ם אֶל־אַדְמַ֣ת יִשְׂרָאֵ֔ל אֶל־הָאָ֕רֶץ אֲשֶׁ֥ר נָשָׂ֖אתִי אֶת־ יָדִ֑י לָתֵ֥ת אוֹתָ֖הּ לַאֲבוֹתֵיכֶֽם: **מג** וּזְכַרְתֶּ֣ם־שָׁ֔ם אֶת־ דַּרְכֵיכֶ֖ם וְאֵת֙ כָּל־עֲלִילוֹתֵיכֶ֔ם אֲשֶׁ֥ר נִטְמֵאתֶ֖ם בָּ֑ם וּנְקֹטֹתֶ֣ם בִּפְנֵיכֶ֔ם בְּכָל־רָעוֹתֵיכֶ֖ם אֲשֶׁ֥ר עֲשִׂיתֶֽם: **מד** וִידַעְתֶּ֣ם כִּי־אֲנִ֔י יְהוָ֖ה בַּעֲשׂוֹתִ֣י אִתְּכֶ֑ם לְמַ֣עַן שְׁמִ֔י לֹא֙ כְּדַרְכֵיכֶ֣ם הָרָעִ֔ים וְכַעֲלִילוֹתֵיכֶ֖ם הַנִּשְׁחָתוֹת֙ בֵּ֣ית יִשְׂרָאֵ֔ל נְאֻ֖ם אֲדֹנָ֣י יְהוִֽה: {פ}

יחזקאל פרק כא

א וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: **ב** בֶּן־אָדָם שִׂים פָּנֶיךָ
דֶּרֶךְ תֵּימָנָה וְהַטֵּף אֶל־דָּרוֹם וְהִנָּבֵא אֶל־יַעַר הַשָּׂדֶה
נֶגֶב: **ג** וְאָמַרְתָּ לְיַעַר הַנֶּגֶב שְׁמַע דְּבַר־יְהוָה כֹּה־
אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי מַצִּית־בְּךָ | אֵשׁ וְאָכְלָה בְךָ
כָּל־עֵץ־לַח וְכָל־עֵץ יָבֵשׁ לֹא־תִכְבֶּה לַהֶבֶת שַׁלְהֶבֶת
וְנִצְרְבוּ־בָהּ כָּל־פָּנִים מִנֶּגֶב צָפוֹנָה: **ד** וְרָאוּ כָּל־
בָּשָׂר כִּי אֲנִי יְהוָה בְּעַרְתִּיהָ לֹא תִכְבֶּה: **ה** וָאֹמַר
אֲהָהּ אֲדֹנָי יְהוִה הֵמָּה אֹמְרִים לִי הֲלֹא מְמַשֵּׁל
מְשָׁלִים הוּא: {פ} **ו** וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי
לֵאמֹר: **ז** בֶּן־אָדָם שִׂים פָּנֶיךָ אֶל־יְרוּשָׁלַם וְהַטֵּף
אֶל־מִקְדָּשִׁים וְהִנָּבֵא אֶל־אַדְמַת
יִשְׂרָאֵל: **ח** וְאָמַרְתָּ לְאַדְמַת יִשְׂרָאֵל כֹּה אָמַר יְהוָה
הִנְנִי אֵלַיִךְ וְהוֹצֵאתִי חַרְבִּי מִתַּעְרָהּ וְהִכְרַתִּי מִמֵּךְ
צַדִּיק וְרָשָׁע: **ט** יַעַן אֲשֶׁר־הִכְרַתִּי מִמֵּךְ צַדִּיק וְרָשָׁע
לָכֵן תֵּצֵא חַרְבִּי מִתַּעְרָהּ אֶל־כָּל־בָּשָׂר מִנֶּגֶב
צָפוֹן: **י** וְיֵדְעוּ כָל־בָּשָׂר כִּי אֲנִי יְהוָה הוֹצֵאתִי חַרְבִּי
מִתַּעְרָהּ לֹא תָשׁוּב עוֹד: {ס} **יא** וְאַתָּה בֶן־אָדָם
הֵאָנַח בְּשִׁבְרוֹן מָתְנַיִם וּבְמְרִירוּת תֵּאָנַח
לְעֵינֵיהֶם: **יב** וְהָיָה כִּי־יֹאמְרוּ אֵלֶיךָ עַל־מָה אַתָּה
נֶאֱנָח וְאָמַרְתָּ אֶל־שְׁמוּעָה כִּי־בָאָה וְנָמַס כָּל־לֵבָב
וְרָפוּ כָל־יָדַיִם וְכֵהָתָה כָל־רוּחַ וְכָל־בִּרְכַּיִם תֵּלַכְנָה
מָיִם הִנֵּה בָאָה וְנֶהְיָתָה נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה: {פ} **יג** וַיְהִי
דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: **יד** בֶּן־אָדָם הִנָּבֵא וְאָמַרְתָּ
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי אֱמֹר חֶרֶב חֶרֶב הוּחַדָּה וְגַם־
מְרוּטָה: **טו** לְמַעַן טִבְחָ טֶבַח הוּחַדָּה לְמַעַן־הֱיֵה־
לָהּ בָּרָק מֹרָטָה אוֹ נָשִׂישׂ שֵׁבֶט בְּנִי מְאֶסֶת כָּל־
עֵץ: **טז** וַיִּתֵּן אֹתָהּ לְמָרְטָה לִתְפֹּשׂ בַּכָּף הִיא־
הוּחַדָּה חֶרֶב וְהִיא מֹרָטָה לָתֵת אוֹתָהּ בְּיַד־
הוֹרֵג: **יז** זְעַק וְהֵילֵל בֶּן־אָדָם כִּי־הִיא הָיְתָה בְעַמִּי
הִיא בְּכָל־נְשִׂיאֵי יִשְׂרָאֵל מְגוּרֵי אֶל־חֶרֶב הָיוּ אֶת־
עַמִּי לָכֵן סְפֹק אֶל־יָרֵךְ: **יח** כִּי בֹחַן וּמָּה אִם־גַּם־
שֵׁבֶט מְאֶסֶת לֹא יִהְיֶה נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה: {פ}
יט וְאַתָּה בֶן־אָדָם הִנָּבֵא וְהַךְ כַּף אֶל־כָּף וְתִכָּפֵל
חֶרֶב שְׁלִישִׁתָהּ חֶרֶב חַלְלִים הִיא חֶרֶב חָלָל הַגָּדוֹל
הַחֹדֶרֶת לָהֶם: **כ** לְמַעַן | לָמוּג לֵב וְהַרְבֵּה
הַמִּכְשֹׁלִים עַל כָּל־שַׁעֲרֵיהֶם נָתַתִּי אִבְחַת־חָרֶב אָח
עֻשְׂוָיָה לְבָרָק מְעֻטָּה לְטֶבַח: **כא** הִתְאַחֲדִי הֵימָנִי
הָשִׂימִי הַשְׂמִילִי אָנָּה פָּנַיִךְ מֻעָדוֹת: **כב** וְגַם־אֲנִי
אַכֶּה כַפִּי אֶל־כַּפִּי וַהֲנִיחֹתִי חֲמָתִי אֲנִי יְהוָה
דִּבַּרְתִּי: {פ} **כג** וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי
לֵאמֹר: **כד** וְאַתָּה בֶן־אָדָם שִׂים־לְךָ | שְׁנַיִם דְּרָכִים
לָבוֹא חֶרֶב מֶלֶךְ־בָּבֶל מֵאֶרֶץ אֶחָד יֵצְאוּ שְׁנֵיהֶם וְיָד
בָּרֹא בְּרֹאשׁ דֶּרֶךְ־עִיר בָּרֹא: **כה** דֶּרֶךְ תָּשִׂים לָבוֹא
חֶרֶב אֶת רַבַּת בְּנֵי־עַמּוֹן וְאֶת־יְהוּדָה בִּירוּשָׁלַם
בְּצוּרָה: **כו** כִּי־עָמַד מֶלֶךְ־בָּבֶל אֶל־אֵם הַדֶּרֶךְ
בְּרֹאשׁ שְׁנֵי הַדְּרָכִים לִקְסָם־קֶסֶם קִלְקֵל בַּחִצִּים
שָׁאַל בַּתְּרָפִים רָאָה בַכָּבֵד: **כז** בִּימִינוֹ הָיָה |
הַקֶּסֶם יְרוּשָׁלַם לָשׂוּם כָּרִים לִפְתֹּחַ פֶּה בְּרָצַח
לְהָרִים קוֹל בְּתְרוּעָה לָשׂוּם כָּרִים עַל־שְׁעָרִים
לִשְׁפֹּךְ סֹלְלָה לִבְנוֹת דָּיֵק: **כח** וְהָיָה לָהֶם
כקסום־ כִּקְסָם־ שָׁוְא בְּעֵינֵיהֶם שְׁבֻעֵי שְׁבֻעוֹת לָהֶם
וְהוּא־מַזְכִּיר עָוֹן לְהִתָּפֵשׂ: {ס} **כט** לָכֵן כֹּה־אָמַר
אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן הַזְכַּרְכֶם עֲוֹנְכֶם בְּהִגָּלוֹת פִּשְׁעֵיכֶם
לְהֵרָאוֹת חַטֹּאותֵיכֶם בְּכֹל עֲלִילוֹתֵיכֶם יַעַן הִזָּכְרְכֶם
בַּכַּף תִּתָּפֵשׂוּ: {פ}
ל וְאַתָּה חָלָל רָשָׁע נְשִׂיא יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־בָּא יוֹמוֹ
בְּעֵת עֲוֹן קֵץ: {ס} **לא** כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הָסִיר
הַמִּצְנֶפֶת וְהָרֵם הָעֲטָרָה זֹאת לֹא־זֹאת הַשְׁפָּלָה
הַגְּבֹהָה וְהַגְבֵּהַ הַשְׁפֵּיל: **לב** עֲוָה עֲוָה עַוָּה אֲשִׂימֶנָּה
גַּם־זֹאת לֹא הָיָה עַד־בֹּא אֲשֶׁר־לוֹ הַמִּשְׁפָּט וּנְתַתִּיו:
{פ} **לג** וְאַתָּה בֶן־אָדָם הִנָּבֵא וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר
אֲדֹנָי יְהוִה אֶל־בְּנֵי עַמּוֹן וְאֶל־חֶרְפָּתָם וְאָמַרְתָּ חֶרֶב

חֶרֶב פְּתוּחָה לְטָבַח מְרוּטָה לְהָכִיל לְמַעַן בָּרָק: **לד** בַּחֲזוֹת לָךְ שָׁוְא בְּקֹסְמֵךְ לָךְ כָּזָב לָתֵת אוֹתָךְ אֶל־צַוְּארֵי חַלְלֵי רְשָׁעִים אֲשֶׁר־בָּא יוֹמָם בְּעֵת עֲוֹן קֵץ: **לה** הָשֵׁב אֶל־תַּעְרָהּ בְּמְקוֹם אֲשֶׁר־ נִבְרֵאת בְּאֶרֶץ מְכֵרוֹתַיִךְ אֶשְׁפֹּט אֹתָךְ: **לו** וְשָׁפַכְתִּי עָלַיִךְ זַעְמִי בְּאֵשׁ עֶבְרָתִי אָפִיחַ עָלַיִךְ וּנְתַתִּיךְ בְּיַד אֲנָשִׁים בְּעֲרִים חָרָשֵׁי מַשְׁחִית: **לז** לָאֵשׁ תִּהְיֶה לְאָכְלָה דָּמֵךְ יִהְיֶה בְּתוֹךְ הָאָרֶץ לֹא תִזָּכְרִי כִּי אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי: {פ}

יחזקאל פרק כב

א וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: **ב** וְאַתָּה בֶן־אָדָם הֲתִשְׁפֹּט הֲתִשְׁפֹּט אֶת־עִיר הַדָּמִים וְהוֹדַעְתָּהּ אֶת כָּל־תּוֹעֲבוֹתֶיהָ: **ג** וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה עִיר שֹׁפֶכֶת דָּם בְּתוֹכָהּ לָבוֹא עִתָּהּ וְעָשְׂתָה גִלּוּלִים עָלֶיהָ לְטָמְאָה: **ד** בְּדָמֵךְ אֲשֶׁר־שָׁפַכְתְּ אָשַׁמְתְּ וּבְגִלּוּלַיִךְ אֲשֶׁר־עָשִׂית טָמֵאת וַתַּקְרִיבִי יָמַיִךְ וַתָּבוֹא עַד־שְׁנוֹתָיִךְ עַל־כֵּן נְתַתִּיךְ חֶרְפָּה לַגּוֹיִם וְקַלָּסָה לְכָל־הָאֲרָצוֹת: **ה** הַקְּרֹבוֹת וְהָרְחֹקוֹת מִמֵּךְ יִתְקַלְּסוּ־בָךְ טְמֵאַת הַשֵּׁם רַבַּת הַמְּהוּמָה: **ו** הִנֵּה נְשִׂיאֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ לִזְרֹעוֹ הָיוּ בָךְ לְמַעַן שְׁפָךְ־ דָּם: **ז** אָב וְאֵם הֵקַלּוּ בָךְ לַגֵּר עָשׁוּ בַעֹשֶׁק בְּתוֹכֵךְ יָתוֹם וְאַלְמָנָה הוֹנוּ בָךְ: **ח** קָדָשַׁי בָּזִית וְאֶת־ שַׁבְּתֹתַי חִלַּלְתְּ: **ט** אַנְשֵׁי רָכִיל הָיוּ בָךְ לְמַעַן שְׁפָךְ־ דָּם וְאֶל־הֶהָרִים אָכְלוּ בָךְ זִמָּה עָשׂוּ בְּתוֹכֵךְ: **י** עֶרְוַת־אָב גִּלָּה־בָךְ טְמֵאַת הַנִּדָּה עִנּוּ־ בָךְ: **יא** וְאִישׁ | אֶת־אֵשֶׁת רֵעֵהוּ עָשָׂה תּוֹעֵבָה וְאִישׁ אֶת־כַּלָּתוֹ טִמֵּא בְזִמָּה וְאִישׁ אֶת־אֲחֹתוֹ בַת־ אָבִיו עִנָּה־בָךְ: **יב** שֹׁחַד לָקְחוּ־בָךְ לְמַעַן שְׁפָךְ־דָּם נֶשֶׁךְ וְתַרְבִּית לָקָחְתְּ וַתִּבְצָעִי רֵעַיִךְ בַּעֹשֶׁק וְאוֹתִי שָׁכַחַתְּ נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה: **יג** וְהִנֵּה הִכֵּיתִי כַפִּי אֶל־ בִּצְעֵךְ אֲשֶׁר עָשִׂית וְעַל־דָּמֵךְ אֲשֶׁר הָיוּ בְּתוֹכֵךְ: **יד** הֲיַעֲמֹד לִבֵּךְ אִם־תֶּחֱזַקְנָה יָדַיִךְ לַיָּמִים אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה אוֹתָךְ אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי וְעָשִׂיתִי: **טו** וַהֲפִיצוֹתִי אוֹתָךְ בַּגּוֹיִם וְזֵרִיתִיךְ בָּאֲרָצוֹת וַהֲתַמּוֹתִי טֻמְאָתֵךְ מִמֵּךְ: **טז** וְנִחַלְתְּ בָּךְ לְעֵינֵי גוֹיִם וְיָדַעַתְּ כִּי־אֲנִי יְהוָה: {פ} **יז** וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: **יח** בֶּן־אָדָם הָיוּ־לִי בֵּית־יִשְׂרָאֵל לסוג לְסִיג כֻּלָּם נְחֹשֶׁת וּבְדִיל וּבַרְזֶל וְעוֹפֶרֶת בְּתוֹךְ כּוּר סִגִּים כֶּסֶף הָיוּ: {ס} **יט** לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן הֱיוֹת כֻּלְּכֶם לְסִגִּים לָכֵן הִנְנִי קֹבֵץ אֶתְכֶם אֶל־תּוֹךְ יְרוּשָׁלִָם: **כ** קְבֻצַת כֶּסֶף וּנְחֹשֶׁת וּבַרְזֶל וְעוֹפֶרֶת וּבְדִיל אֶל־תּוֹךְ כּוּר לָפַחַת־ עָלָיו אֵשׁ לְהַנְתִּיךְ כֵּן אֶקְבֹּץ בְּאַפִּי וּבַחֲמָתִי וְהִנַּחְתִּי וְהִתַּכְתִּי אֶתְכֶם: **כא** וְכִנַּסְתִּי אֶתְכֶם וְנָפַחְתִּי עֲלֵיכֶם בְּאֵשׁ עֶבְרָתִי וְנִתַּכְתֶּם בְּתוֹכָהּ: **כב** כְּהִתּוּךְ כֶּסֶף בְּתוֹךְ כּוּר כֵּן תֻּתְּכוּ בְתוֹכָהּ וִידַעְתֶּם כִּי־אֲנִי יְהוָה שָׁפַכְתִּי חֲמָתִי עֲלֵיכֶם: {פ} **כג** וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: **כד** בֶּן־אָדָם אֱמָר־לָהּ אַתְּ אֶרֶץ לֹא מְטֹהָרָה הִיא לֹא גֶשְׁמָה בְּיוֹם זָעַם: **כה** קֶשֶׁר נְבִיאֶיהָ בְּתוֹכָהּ כַּאֲרִי שֹׁאֵג טֹרֵף טֶרֶף נֶפֶשׁ אָכָלוּ חָסֶן וִיקָר יִקָּחוּ אַלְמְנוֹתֶיהָ הִרְבּוּ בְתוֹכָהּ: **כו** כֹּהֲנֶיהָ חָמְסוּ תוֹרָתִי וַיְחַלְּלוּ קָדָשַׁי בֵּין־ קֹדֶשׁ לְחֹל לֹא הִבְדִּילוּ וּבֵין־הַטָּמֵא לְטָהוֹר לֹא הוֹדִיעוּ וּמִשַּׁבְּתוֹתַי הֶעְלִימוּ עֵינֵיהֶם וָאֵחַל בְּתוֹכָם: **כז** שָׂרֶיהָ בְקִרְבָּהּ כִּזְאֵבִים טֹרְפֵי טֶרֶף לִשְׁפֹּךְ־דָּם לְאַבֵּד נְפָשׁוֹת לְמַעַן בְּצַע בָּצַע: **כח** וּנְבִיאֶיהָ טָחוּ לָהֶם תָּפֵל חֹזִים שָׁוְא וְקֹסְמִים לָהֶם כָּזָב אֹמְרִים כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה וַיהוָה לֹא דִבֵּר: **כט** עַם הָאָרֶץ עָשְׁקוּ עֹשֶׁק וְגָזְלוּ גָּזֵל וְעָנִי וְאֶבְיוֹן הוֹנוּ וְאֶת־הַגֵּר עָשְׁקוּ בְּלֹא מִשְׁפָּט: **ל** וָאֲבַקֵּשׁ מֵהֶם אִישׁ גֹּדֵר־גָּדֵר וְעֹמֵד בַּפֶּרֶץ לְפָנַי בְּעַד הָאָרֶץ לְבִלְתִּי שַׁחֲתָהּ וְלֹא

מָצָאתִי: **לא** וָאֶשְׁפֹּךְ עֲלֵיהֶם זַעְמִי בְּאֵשׁ עֶבְרָתִי כִּלִּיתִים דַּרְכָּם בְּרֹאשָׁם נָתַתִּי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה: {פ}

יחזקאל פרק כג

א וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: **ב** בֶּן־אָדָם שְׁתַּיִם נָשִׁים בְּנוֹת אֵם־אַחַת הָיוּ: **ג** וַתִּזְנֶינָה בְּמִצְרַיִם בִּנְעוּרֵיהֶן זָנוּ שָׁמָּה מֹעֲכוּ שְׁדֵיהֶן וְשָׁם עִשּׂוּ דַּדֵּי בְתוּלֵיהֶן: **ד** וּשְׁמוֹתָן אָהֳלָה הַגְּדוֹלָה וְאָהֳלִיבָה אֲחוֹתָהּ וַתִּהְיֶינָה לִי וַתֵּלַדְנָה בָּנִים וּבָנוֹת וּשְׁמוֹתָן שֹׁמְרוֹן אָהֳלָה וִירוּשָׁלַם אָהֳלִיבָה: **ה** וַתִּזֶן אָהֳלָה תַּחְתָּי וַתַּעְגַּב עַל־מְאַהֲבֶיהָ אֶל־אַשּׁוּר קְרוֹבִים: **ו** לְבֻשֵׁי תְכֵלֶת פַּחוֹת וּסְגָנִים בַּחוּרֵי חֶמֶד כֻּלָּם פָּרָשִׁים רֹכְבֵי סוּסִים: **ז** וַתִּתֵּן תַּזְנוּתֶיהָ עֲלֵיהֶם מִבְחַר בְּנֵי־אַשּׁוּר כֻּלָּם וּבְכָל אֲשֶׁר־עָגְבָה בְּכָל־גִּלּוּלֵיהֶם נִטְמָאָה: **ח** וְאֶת־תַּזְנוּתֶיהָ מִמִּצְרַיִם לֹא עָזָבָה כִּי אוֹתָהּ שָׁכְבוּ בִנְעוּרֶיהָ וְהֵמָּה עִשּׂוּ דַּדֵּי בְתוּלֶיהָ וַיִּשְׁפְּכוּ תַזְנוּתָם עָלֶיהָ: **ט** לָכֵן נְתַתִּיהָ בְּיַד־מְאַהֲבֶיהָ בְּיַד בְּנֵי אַשּׁוּר אֲשֶׁר עָגְבָה עֲלֵיהֶם: **י** הֵמָּה גִּלּוּ עֶרְוָתָהּ בָּנֶיהָ וּבְנוֹתֶיהָ לָקָחוּ וְאוֹתָהּ בַּחֶרֶב הָרָגוּ וַתְּהִי־שֵׁם לַנָּשִׁים וּשְׁפוּטִים עָשׂוּ בָהּ: {ס} **יא** וַתֵּרֶא אֲחוֹתָהּ אָהֳלִיבָה וַתַּשְׁחֶת עַגְבָתָהּ מִמֶּנָּה וְאֶת־תַּזְנוּתֶיהָ מִזְּנוּנֵי אֲחוֹתָהּ: **יב** אֶל־בְּנֵי אַשּׁוּר עָגְבָה פַּחוֹת וּסְגָנִים קְרֹבִים לְבֻשֵׁי מִכְלוֹל פָּרָשִׁים רֹכְבֵי סוּסִים בַּחוּרֵי חֶמֶד כֻּלָּם: **יג** וָאֵרֶא כִּי נִטְמָאָה דֶּרֶךְ אֶחָד לִשְׁתֵּיהֶן: **יד** וַתּוֹסֶף אֶל־תַּזְנוּתֶיהָ וַתֵּרֶא אַנְשֵׁי מְחֻקָּה עַל־הַקִּיר צַלְמֵי כשדים כְּשָׂדִים חֲקֻקִים בַּשָּׁשַׁר: **טו** חֲגוֹרֵי אֵזוֹר בְּמָתְנֵיהֶם סְרוּחֵי טְבוּלִים בְּרָאשֵׁיהֶם מַרְאֵה שָׁלִשִׁים כֻּלָּם דְּמוּת בְּנֵי־בָבֶל כַּשְׂדִּים אֶרֶץ מוֹלַדְתָּם: **טז** ותעגב וַתַּעְגְּבָה עֲלֵיהֶם לְמַרְאֵה עֵינֶיהָ וַתִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֲלֵיהֶם כַּשְׂדִּימָה: **יז** וַיָּבֹאוּ אֵלֶיהָ בְּנֵי־בָבֶל לְמִשְׁכַּב דֹּדִים וַיִּטַמְּאוּ אוֹתָהּ בְּתַזְנוּתָם וַתִּטְמָא־בָּם וַתִּקַע נַפְשָׁהּ מֵהֶם: **יח** וַתִּגַל תַּזְנוּתֶיהָ וַתִּגַל אֶת־עֶרְוָתָהּ וַתִּקַע נַפְשִׁי מֵעָלֶיהָ כַּאֲשֶׁר קָעָה נַפְשִׁי מֵעַל אֲחוֹתָהּ: **יט** וַתַּרְבֶּה אֶת־תַּזְנוּתֶיהָ לִזְכֹּר אֶת־יְמֵי נְעוּרֶיהָ אֲשֶׁר זָנְתָה בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם: **כ** וַתַּעְגְּבָה עַל פִּלַגְשֵׁיהֶם אֲשֶׁר בְּשַׂר־חֲמוֹרִים בְּשָׂרָם וְזִרְמַת סוּסִים זִרְמָתָם: **כא** וַתִּפְקְדִי אֶת זִמַּת נְעוּרַיִךְ בַּעֲשׂוֹת מִמִּצְרַיִם דַּדַּיִךְ לְמַעַן שִׁדֵּי נְעוּרַיִךְ: {ס} **כב** לָכֵן אָהֳלִיבָה כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי מֵעִיר אֶת־מְאַהֲבַיִךְ עָלַיִךְ אֶת אֲשֶׁר־נָקְעָה נַפְשֵׁךְ מֵהֶם וַהֲבֵאתִים עָלַיִךְ מִסָּבִיב: **כג** בְּנֵי בָבֶל וְכָל־כַּשְׂדִּים פְּקוֹד וְשׁוֹעַ וְקוֹעַ כָּל־בְּנֵי אַשּׁוּר אוֹתָם בַּחוּרֵי חֶמֶד פַּחוֹת וּסְגָנִים כֻּלָּם שָׁלִשִׁים וּקְרוּאִים רֹכְבֵי סוּסִים כֻּלָּם: **כד** וּבָאוּ עָלַיִךְ הֹצֶן רֶכֶב וְגַלְגַּל וּבקהל עַמִּים צִנָּה וּמָגֵן וְקוֹבַע יָשִׂימוּ עָלַיִךְ סָבִיב וְנָתַתִּי לִפְנֵיהֶם מִשְׁפָּט וּשְׁפָטוּךְ בְּמִשְׁפְּטֵיהֶם: **כה** וְנָתַתִּי קִנְאָתִי בָּךְ וְעָשׂוּ אוֹתָךְ בְּחֵמָה אַפָּךְ וְאָזְנַיִךְ יָסִירוּ וְאַחֲרִיתֵךְ בַּחֶרֶב תִּפּוֹל הֵמָּה בָּנַיִךְ וּבְנוֹתַיִךְ יִקָּחוּ וְאַחֲרִיתֵךְ תֵּאָכֵל בָּאֵשׁ: **כו** וְהִפְשִׁיטוּךְ אֶת־בְּגָדַיִךְ וְלָקְחוּ כְּלֵי תִפְאַרְתֵּךְ: **כז** וְהִשְׁבַּתִּי זִמָּתֵךְ מִמֵּךְ וְאֶת־זְנוּתֵךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְלֹא־תִשְׂאִי עֵינַיִךְ אֲלֵיהֶם וּמִצְרַיִם לֹא תִזְכְּרִי־עוֹד: {פ} **כח** כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי נֹתְנֵךְ בְּיַד אֲשֶׁר שָׂנֵאת בְּיַד אֲשֶׁר־נָקְעָה נַפְשֵׁךְ מֵהֶם: **כט** וְעָשׂוּ אוֹתָךְ בִּשְׂנְאָה וְלָקְחוּ כָּל־יְגִיעֵךְ וַעֲזָבוּךְ עֵירֹם וְעֶרְיָה וְנִגְלָה עֶרְוַת זְנוּנַיִךְ וְזִמָּתֵךְ וְתַזְנוּתַיִךְ: **ל** עָשָׂה אֵלֶּה לָךְ בִּזְנוֹתֵךְ אַחֲרֵי גוֹיִם עַל אֲשֶׁר־נִטְמֵאת בְּגִלּוּלֵיהֶם: **לא** בְּדֶרֶךְ אֲחוֹתֵךְ הָלָכְתְּ וְנָתַתִּי כוֹסָהּ בְּיָדֵךְ: {ס} **לב** כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה כּוֹס אֲחוֹתֵךְ תִּשְׁתִּי הָעֲמֻקָּה וְהָרְחָבָה תִּהְיֶה לִצְחֹק וּלְלַעַג מְרֻבָּה לְהָכִיל: **לג** שִׁכָּרוֹן וְיָגוֹן תִּמָּלְאִי כּוֹס שַׁמָּה וּשְׁמָמָה

כְּוֹס אֲחוֹתֵךְ שִׁמְרוֹן׃ **לד** וְשָׁתִית אוֹתָהּ וּמָצִית
וְאֶת־חַרְשֶׂיהָ תִּגָּרְמִי וְשָׁדַיִךְ תְּנַתֵּקִי כִּי אֲנִי דִבַּרְתִּי
נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ {ס} **לה** לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
יַעַן שָׁכַחַתְּ אוֹתִי וַתַּשְׁלִיכִי אוֹתִי אַחֲרֵי גَוֵּךְ וְגַם־אַתְּ
שְׂאִי זִמָּתֵךְ וְאֶת־תַּזְנוּתָיִךְ׃ {ס} **לו** וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי
בֶּן־אָדָם הֲתִשְׁפּוֹט אֶת־אָהֳלָה וְאֶת־אָהֳלִיבָה וְהַגֵּד
לָהֶן אֶת תּוֹעֲבוֹתֵיהֶן׃ **לז** כִּי נָאֲפוּ וְדָם בְּיֵדֵיהֶן וְאֶת־
גִּלּוּלֵיהֶן נָאֲפוּ וְגַם אֶת־בְּנֵיהֶן אֲשֶׁר יָלְדוּ־לִי הֶעֱבִירוּ
לָהֶם לְאָכְלָה׃ **לח** עוֹד זֹאת עָשׂוּ לִי טִמְּאוּ אֶת־
מִקְדָּשִׁי בַּיּוֹם הַהוּא וְאֶת־שַׁבְּתוֹתַי
חִלֵּלוּ׃ **לט** וּבִשַּׁחֲטָם אֶת־בְּנֵיהֶם לְגִלּוּלֵיהֶם וַיָּבֹאוּ
אֶל־מִקְדָּשִׁי בַּיּוֹם הַהוּא לְחַלְּלוֹ וְהִנֵּה־כֹה עָשׂוּ
בְּתוֹךְ בֵּיתִי׃ **מ** וְאַף כִּי תִשְׁלַחְנָה לָאֲנָשִׁים בָּאִים
מִמֶּרְחָק אֲשֶׁר מַלְאָךְ שֻׁלְּוַח אֲלֵיהֶם וְהִנֵּה־בָאוּ
לָאֲשֶׁר רָחַצְתְּ כָּחַלְתְּ עֵינַיִךְ וְעָדִית עָדִי׃ **מא** וְיָשַׁבְתְּ
עַל־מִטָּה כְבוּדָּה וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ לְפָנֶיהָ וּקְטָרְתִּי
וְשַׁמְנִי שַׂמְתְּ עָלָיהָ׃ **מב** וְקוֹל הָמוֹן שָׁלֵו בָּהּ וְאֶל־
אֲנָשִׁים מֵרֹב אָדָם מוּבָאִים
סובאים סֹבְאִים מִמִּדְבָּר וַיִּתְּנוּ צְמִידִים אֶל־יְדֵיהֶן
וַעֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת עַל־רָאשֵׁיהֶן׃ **מג** וָאֹמַר לַבָּלָה
נָאוּפִים עת עַתָּה יזנה יִזְנוּ תַזְנוּתֶהָ
וְהִיא׃ **מד** וַיָּבֹוא אֵלֶיהָ כְּבוֹא אֶל־אִשָּׁה זוֹנָה כֵּן בָּאוּ
אֶל־אָהֳלָה וְאֶל־אָהֳלִיבָה אִשּׁוֹת הַזִּמָּה׃ **מה** וַאֲנָשִׁים
צַדִּיקִם הֵמָּה יִשְׁפְּטוּ אוֹתָהֶם מִשְׁפַּט נֹאֲפוֹת
וּמִשְׁפַּט שֹׁפְכוֹת דָּם כִּי נֹאֲפֹת הֵנָּה וְדָם בְּיֵדֵיהֶן׃
{ס} **מו** כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הַעֲלֵה עֲלֵיהֶם קָהָל
וְנָתֹן אֹתָהֶן לְזַעֲוָה וְלָבַז׃ **מז** וְרָגְמוּ עֲלֵיהֶן אֶבֶן קָהָל
וּבָרֵא אוֹתָהֶן בְּחַרְבוֹתָם בְּנֵיהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם יַהֲרֹגוּ
וּבָתֵּיהֶן בָּאֵשׁ יִשְׂרֹפוּ׃ **מח** וְהִשְׁבַּתִּי זִמָּה מִן־הָאָרֶץ
וְנִוַּסְרוּ כָּל־הַנָּשִׁים וְלֹא תַעֲשֶׂינָה
כְּזִמָּתְכֶנָה׃ **מט** וְנָתְנוּ זִמָּתְכֶנָה עֲלֵיכֶן וַחֲטָאֵי
גִלּוּלֵיכֶן תִּשֶּׂאינָה וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי אֲדֹנָי יְהוִה׃ {פ}

יחזקאל פרק כד

א וַיְהִי׀ דְּבַר־יְהוָה אֵלַי בַּשָּׁנָה הַתְּשִׁיעִית בַּחֹדֶשׁ
הָעֲשִׂירִי בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ לֵאמֹר׃ **ב** בֶּן־אָדָם
כתוב־ כְּתָב־ לְךָ אֶת־שֵׁם הַיּוֹם אֶת־עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה
סָמַךְ מֶלֶךְ־בָּבֶל׀ אֶל־יְרוּשָׁלַ͏ִם בְּעֶצֶם הַיּוֹם
הַזֶּה׃ **ג** וּמְשֹׁל אֶל־בֵּית־הַמֶּרִי מָשָׁל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה שְׁפֹת הַסִּיר שְׁפֹת וְגַם־יְצֹק בּוֹ
מָיִם׃ **ד** אֱסֹף נְתָחֶיהָ אֵלֶיהָ כָּל־נֶתַח טוֹב יֶרֶךְ וְכָתֵף
מִבְחַר עֲצָמִים מַלֵּא׃ **ה** מִבְחַר הַצֹּאן לָקוֹחַ וְגַם דּוּר
הָעֲצָמִים תַּחְתֶּיהָ רַתַּח רְתָחֶיהָ גַּם־בָּשְׁלוּ עֲצָמֶיהָ
בְּתוֹכָהּ׃ {ס} **ו** לָכֵן כֹּה־אָמַר | אֲדֹנָי יְהוִה אוֹי עִיר
הַדָּמִים סִיר אֲשֶׁר חֶלְאָתָה בָּהּ וְחֶלְאָתָהּ לֹא יָצְאָה
מִמֶּנָּה לִנְתָחֶיהָ לִנְתָחֶיהָ הוֹצִיאָהּ לֹא־נָפַל עָלֶיהָ
גּוֹרָל׃ **ז** כִּי דָמָהּ בְּתוֹכָהּ הָיָה עַל־צְחִיחַ סֶלַע
שָׂמָתְהוּ לֹא שְׁפָכַתְהוּ עַל־הָאָרֶץ לְכַסּוֹת עָלָיו
עָפָר׃ **ח** לְהַעֲלוֹת חֵמָה לִנְקֹם נָקָם נָתַתִּי אֶת־דָּמָהּ
עַל־צְחִיחַ סֶלַע לְבִלְתִּי הִכָּסוֹת׃ {פ} **ט** לָכֵן כֹּה אָמַר
אֲדֹנָי יְהוִה אוֹי עִיר הַדָּמִים גַּם־אֲנִי אַגְדִּיל
הַמְּדוּרָה׃ **י** הַרְבֵּה הָעֲצִים הַדְלֵק הָאֵשׁ הָתֵם
הַבָּשָׂר וְהַרְקַח הַמֻּרְקָחָה וְהָעֲצָמוֹת
יֶחֱרוּ׃ **יא** וְהַעֲמִידָהּ עַל־גֶּחָלֶיהָ רֵקָה לְמַעַן תֵּחַם
וְתָחֳרָה נְחֹשְׁתָּהּ וְנִתְּכָה בְתוֹכָהּ טֻמְאָתָהּ תִּתֻּם
חֶלְאָתָהּ׃ **יב** תְּאֻנִים הֶלְאָת וְלֹא־תֵצֵא מִמֶּנָּה רַבַּת
חֶלְאָתָהּ בְּאֵשׁ חֶלְאָתָהּ׃ **יג** בְּטֻמְאָתֵךְ זִמָּה יַעַן
טָהַרְתִּיךְ וְלֹא טָהַרְתְּ מִטֻּמְאָתֵךְ לֹא תִטְהֲרִי־עוֹד
עַד־הֲנִיחִי אֶת־חֲמָתִי בָּךְ׃ **יד** אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי
בָּאָה וְעָשִׂיתִי לֹא־אֶפְרַע וְלֹא־אָחוּס וְלֹא אֶנָּחֵם
כִּדְרָכַיִךְ וְכַעֲלִילוֹתַיִךְ שְׁפָטוּךְ נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ {פ}
טו וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ **טז** בֶּן־אָדָם הִנְנִי
לֹקֵחַ מִמְּךָ אֶת־מַחְמַד עֵינֶיךָ בְּמַגֵּפָה וְלֹא תִסְפֹּד
וְלֹא תִבְכֶּה וְלוֹא תָבוֹא דִּמְעָתֶךָ׃ **יז** הֵאָנֵק | דֹּם

מֵתִים אֲבָל לֹא־תַעֲשֶׂה פְּאֵרְךָ חֲבוֹשׁ עָלֶיךָ וּנְעָלֶיךָ
תָּשִׂים בְּרַגְלֶיךָ וְלֹא תַעְטֶה עַל־שָׂפָם וְלֶחֶם אֲנָשִׁים
לֹא תֹאכֵל: **יח** וַאֲדַבֵּר אֶל־הָעָם בַּבֹּקֶר וַתָּמָת
אִשְׁתִּי בָּעֶרֶב וָאֶעַשׂ בַּבֹּקֶר כַּאֲשֶׁר
צֻוֵּיתִי: **יט** וַיֹּאמְרוּ אֵלַי הָעָם הֲלֹא־תַגִּיד לָנוּ מָה־
אֵלֶּה לָּנוּ כִּי אַתָּה עֹשֶׂה: **כ** וָאֹמַר אֲלֵיהֶם דְּבַר־יְהוָה
הָיָה אֵלַי לֵאמֹר: **כא** אֱמֹר | לְבֵית יִשְׂרָאֵל כֹּה־אָמַר
אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי מְחַלֵּל אֶת־מִקְדָּשִׁי גְּאוֹן עֻזְּכֶם
מַחְמַד עֵינֵיכֶם וּמַחְמַל נַפְשְׁכֶם וּבְנֵיכֶם וּבְנֹתֵיכֶם
אֲשֶׁר עֲזַבְתֶּם בַּחֶרֶב יִפֹּלוּ: **כב** וַעֲשִׂיתֶם כַּאֲשֶׁר
עָשִׂיתִי עַל־שָׂפָם לֹא תַעְטוּ וְלֶחֶם אֲנָשִׁים לֹא
תֹאכֵלוּ: **כג** וּפְאֵרֵכֶם עַל־רָאשֵׁיכֶם וְנַעֲלֵיכֶם
בְּרַגְלֵיכֶם לֹא תִסְפְּדוּ וְלֹא תִבְכּוּ וּנְמַקְתֶּם
בַּעֲוֹנֹתֵיכֶם וְנַהֲמֶתֶם אִישׁ אֶל־אָחִיו: **כד** וְהָיָה
יְחֶזְקֵאל לָכֶם לְמוֹפֵת כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשָׂה תַּעֲשׂוּ
בְּבוֹאָהּ וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי אֲדֹנָי יְהוִה: {ס} **כה** וְאַתָּה
בֶּן־אָדָם הֲלוֹא בְּיוֹם קַחְתִּי מֵהֶם אֶת־מָעוּזָּם מְשׂוֹשׂ
תִּפְאַרְתָּם אֶת־מַחְמַד עֵינֵיהֶם וְאֶת־מַשָּׂא נַפְשָׁם
בְּנֵיהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם: **כו** בַּיּוֹם הַהוּא יָבוֹא הַפָּלִיט
אֵלֶיךָ לְהַשְׁמָעוּת אָזְנָיִם: **כז** בַּיּוֹם הַהוּא יִפָּתַח פִּיךָ
אֶת־הַפָּלִיט וּתְדַבֵּר וְלֹא תֵאָלֵם עוֹד וְהָיִיתָ לָהֶם
לְמוֹפֵת וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה: {פ}

יחזקאל פרק כה

א וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: **ב** בֶּן־אָדָם שִׂים פָּנֶיךָ
אֶל־בְּנֵי עַמּוֹן וְהִנָּבֵא עֲלֵיהֶם: **ג** וְאָמַרְתָּ לִבְנֵי עַמּוֹן
שִׁמְעוּ דְּבַר־אֲדֹנָי יְהוִה כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן
אָמְרֵךְ הֶאָח אֶל־מִקְדָּשִׁי כִּי־נֹחָל וְאֶל־אַדְמַת
יִשְׂרָאֵל כִּי נָשַׁמָּה וְאֶל־בֵּית יְהוּדָה כִּי הָלְכוּ
בַּגּוֹלָה: **ד** לָכֵן הִנְנִי נֹתְנֵךְ לִבְנֵי־קֶדֶם לְמוֹרָשָׁה
וְיִשְׁבוּ טִירוֹתֵיהֶם בָּךְ וְנָתְנוּ בָךְ מִשְׁכְּנֵיהֶם הֵמָּה
יֹאכְלוּ פִרְיֵךְ וְהֵמָּה יִשְׁתּוּ חֲלָבֵךְ: **ה** וְנָתַתִּי אֶת־רַבָּה
לִנְוֵה גְמַלִּים וְאֶת־בְּנֵי עַמּוֹן לְמִרְבַּץ־צֹאן וִידַעְתֶּם
כִּי־אֲנִי יְהוָה: {פ} **ו** כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן
מָחֲאֵךְ יָד וְרָקַעַךְ בְּרֶגֶל וַתִּשְׂמַח בְּכָל־שָׁאטְךָ בְּנֶפֶשׁ
אֶל־אַדְמַת יִשְׂרָאֵל: **ז** לָכֵן הִנְנִי נָטִיתִי אֶת־יָדִי עָלֶיךָ
וּנְתַתִּיךְ לבז לְבַז לַגּוֹיִם וְהִכְרַתִּיךְ מִן־הָעַמִּים
וְהַאֲבַדְתִּיךְ מִן־הָאֲרָצוֹת אַשְׁמִידְךָ וְיָדַעְתְּ כִּי־אֲנִי
יְהוָה: {פ} **ח** כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן אֲמֹר מוֹאָב
וְשֵׂעִיר הִנֵּה כְּכָל־הַגּוֹיִם בֵּית יְהוּדָה: **ט** לָכֵן הִנְנִי
פֹּתֵחַ אֶת־כֶּתֶף מוֹאָב מֵהֶעָרִים מֵעָרָיו מִקְצֵהוּ צְבִי
אֶרֶץ בֵּית הַיְשִׁמֹּת בַּעַל מְעוֹן
וקריתמה וְקִרְיָתָיְמָה: **י** לִבְנֵי־קֶדֶם עַל־בְּנֵי עַמּוֹן
וּנְתַתִּיהָ לְמוֹרָשָׁה לְמַעַן לֹא־תִזָּכֵר בְּנֵי־עַמּוֹן
בַּגּוֹיִם: **יא** וּבְמוֹאָב אֶעֱשֶׂה שְׁפָטִים וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי
יְהוָה: {פ}
יב כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן עֲשׂוֹת אֱדוֹם בִּנְקֹם נָקָם
לְבֵית יְהוּדָה וַיֶּאְשְׁמוּ אָשׁוֹם וְנִקְמוּ בָהֶם: **יג** לָכֵן כֹּה
אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה וְנָטִתִי יָדִי עַל־אֱדוֹם וְהִכְרַתִּי
מִמֶּנָּה אָדָם וּבְהֵמָה וּנְתַתִּיהָ חָרְבָּה מִתֵּימָן וּדְדָנָה
בַּחֶרֶב יִפֹּלוּ: **יד** וְנָתַתִּי אֶת־נִקְמָתִי בֶּאֱדוֹם בְּיַד עַמִּי
יִשְׂרָאֵל וְעָשׂוּ בֶּאֱדוֹם כְּאַפִּי וְכַחֲמָתִי וְיָדְעוּ אֶת־
נִקְמָתִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה: **טו** כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן
עֲשׂוֹת פְּלִשְׁתִּים בִּנְקָמָה וַיִּנָּקְמוּ נָקָם בִּשְׁאָט בְּנֶפֶשׁ
לְמַשְׁחֵית אֵיבַת עוֹלָם: **טז** לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
הִנְנִי נוֹטֶה יָדִי עַל־פְּלִשְׁתִּים וְהִכְרַתִּי אֶת־כְּרֵתִים
וְהַאֲבַדְתִּי אֶת־שְׁאֵרִית חוֹף הַיָּם: **יז** וְעָשִׂיתִי בָם
נְקָמוֹת גְּדֹלוֹת בְּתוֹכְחוֹת חֵמָה וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה
בְּתִתִּי אֶת־נִקְמָתִי בָּם: {פ}

הספר הקדוש

הזה הודפס

לישועת והצלחת

מנחם מענדל

בן ציפורה

וכל משפחתו

וכל עם ישראל

נתרם ע"י קופת צדקה

מנחם מעהל

לוח ברסלב

לפי אופק יבנאל עיר ברסלב - עיר השמחה

פרשת שמות

יום **ראשון**	**יט** 31	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא קמא נט **ירושלמי:** שבת יח **תוספתא:** שקלים א **נ"ך:** יחזקאל יט	עלות השחר (72 דק') ... 5:28 | חצות היום ..... 11:41 נץ החמה ..... 6:40 | שקיעה ..... 4:41 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:40 | צאת הכוכבים ..... 4:53 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:10 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 5:53
יום **שני**	**כ** 1	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא קמא ס **ירושלמי:** שבת יט **תוספתא:** שקלים ב **נ"ך:** יחזקאל כ	עלות השחר (72 דק') ... 5:28 | חצות היום ..... 11:41 נץ החמה ..... 6:40 | שקיעה ..... 4:42 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:41 | צאת הכוכבים ..... 4:54 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:11 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 5:54
יום **שלישי**	**כא** 2	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא קמא סא **ירושלמי:** שבת כ **תוספתא:** שקלים ג **נ"ך:** יחזקאל כא	עלות השחר (72 דק') ... 5:28 | חצות היום ..... 11:42 נץ החמה ..... 6:40 | שקיעה ..... 4:42 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:41 | צאת הכוכבים ..... 4:55 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:11 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 5:54
יום **רביעי**	**כב** 3	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא קמא סב **ירושלמי:** שבת כא **תוספתא:** יומא א **נ"ך:** יחזקאל כב	עלות השחר (72 דק') ... 5:29 | חצות היום ..... 11:42 נץ החמה ..... 6:41 | שקיעה ..... 4:43 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:41 | צאת הכוכבים ..... 4:51 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:11 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 5:55
יום **חמישי**	**כג** 4	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא קמא סג **ירושלמי:** שבת כב **תוספתא:** יומא ב **נ"ך:** יחזקאל כג	עלות השחר (72 דק') ... 5:29 | חצות היום ..... 11:43 נץ החמה ..... 6:41 | שקיעה ..... 4:44 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:42 | צאת הכוכבים ..... 4:56 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:12 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 5:56
יום **ששי**	**כד** 5	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא קמא סד **ירושלמי:** שבת כג **תוספתא:** יומא ג **נ"ך:** יחזקאל כד	**ערב שבת קודש** עלות השחר (72 דק') ... 5:29 | חצות היום ..... 11:43 נץ החמה ..... 6:41 | שקיעה ..... 4:45 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:42 | צאת הכוכבים ..... 4:57 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:12 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 5:57 **הדלקת נרות** (40 דק'): 4:05 (20 דק'): 4:25
שב"ק	**כה** 6	**לימוד יומי:** **בבלי:** בבא קמא סה **ירושלמי:** שבת כד **תוספתא:** יומא ד **נ"ך:** יחזקאל כה	**שבת מברכין חודש שבט פרשת שמות** עלות השחר (72 דק') ... 5:29 | חצות היום ..... 11:44 נץ החמה ..... 6:41 | שקיעה ..... 4:46 סו"ז קר"ש - מג"א ... 8:42 | צאת הכוכבים ..... 4:58 סו"ז קר"ש - גר"א .... 9:12 | צה"כ לשיטת ר"ת .. 5:58 **מוצ"ק לשיטת ר"ת:** 5:58

מולד חודש שבט יהיה ביום חמישי בשעה 8, 45 דקות ו 4 חלקים

לְמוּד עִקָּרִי וְנָחוּץ לְכָל בַּיִת: בְּלִי לְהַכְנִיס אֶת הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּתוֹךְ הַבַּיִת - לֹא יֵלֵךְ שׁוּם דָּבָר... צָרִיךְ לְהַחֲלִיט:
בַּבַּיִת הַזֶּה אֲנַחְנוּ מְקַיְּמִים אֶת הֶרְצוֹן שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא! לֹא מִשְׁתַּוִּים בְּדִיּוּק בְּכָל דָּבָר? בּוֹאוּ נִתְפַּלֵּל עַל זֶה!
חָסֵר פַּרְנָסָה? מִתְפַּלְּלִים אֶל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא! מַחְדִּירִים בַּיְּלָדִים 'תְּפִלָּה' וְ'אֱמוּנָה'; כָּךְ יֵשׁ לְבֵית יְסוֹדוֹת חֲזָקִים
הַמַּעֲמִידִים אוֹתוֹ אֵיתָן וְיַצִּיב! (משיחותיו של מו"ר הרה"צ שליט"א)